

מבחר עירונים

שמיני
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:22	08:00	07:42	06:28	ירושלים
08:19	07:57	07:44	06:44	בני ברק
08:22	08:00	07:45	06:35	חיפה
08:20	07:58	07:45	06:44	אשדוד
08:21	07:59	07:43	06:28	בית שמש
08:21	07:59	07:44	06:45	קרית גת
08:22	08:00	07:43	06:38	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

מ. ירושלמי

למשפחותם

המרכז לשורשי משפחות ותולדות ישראל

ספר חובה
בכל
בית כנסת!

מידות טיש

2 כרכים מפוארים, 1,240 עמודי כרומו צבעוניים עם מאמרים ומשלים, עובדות וסיפורים הלכות והליכות, פתגמים ואמרות לחיזוק המידות בין אדם לחברו ובין אדם לקונו בראי פרשת השבוע

התקבלה תרומה לחלוקת כמות מוגבלת של הסט המבוקש "מידות טיש"

לבתי כנסת מרכזיים לטובת המתפללים והלומדים

בנדבת ידידינו הדגולים והנעלים הרב רגב חזן שיחיה הרב מיכאל עבאדי שיחיה לזכותם ולזכות בני משפחתם שיחיו

נדיבי עם מוזמנים להצטרף ליוזמה הברוכה ולהטות שכם לחלוקת ספרי "מידות טיש" שמחוללים מהפך בתיקון המידות

החלוקה בבית ההוצאה לאור של "שבת טיש" ו"מידות טיש"

בתיאום מראש

בטלפון: 02-5806777 או בדוא"ל: 5806777@gmail.com

"עקר בריאת האדם בעולם הזה, הוא לשבר המדות הרעות הטבעיות שלו"

רב סעדיה גאון

"כל עבודת השם תלויה בתקון המדות, שהן כמו לבוש למצות וכללי לתורה"

הגר"א מוילנא

"יהודי שאין לו שבירת המדות, הוא כלי שבור"

ה"אהבת ישראל" מויזניץ

"שבת טיש" ו"מדות טיש"

הספרים המצליחים ביותר לשלחן השבת והמועד

פרשת שמיו, כ"ח בניסן תשפ"א

שבת מברכים חודש אייר, המולד: יום ב' שעה 7 עם 47 דק', 6 חלקים, ראש חודש בימים: שני ושלישי.

גיליון מס' 447

שנה 8

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות * פנינים ופרפראות * מדות והליכות

פנינים

קחילה עגל בן־קמר לחטאת (ט, ב) - עגל נוסריקון עריות, גזל, לשון הרע, שבשלתם נכשלים בני אדם. כפי שאמרו חז"ל: רבן בגזל, מעוטן בעריות, וכלם בלשון הרע, ובא להורות לאדם, שבראשית דרכו בתשובה, צריך לקחת על־עצמו שלשה דברים אלו, ולשוב עליהם לכל יחטא עוד. (רב יב"י)

קחו שעיר־עזים לחטאת (ט, א) - אמרו חז"ל ששעיר העזים בא לכפר על מעשה העזים, שנאמר ביוסף וישחטו שעיר עזים. ורמז לזה, עזים נוסריקון זה עון מכירת יוסף. (איל וצבי)

וישא אהרן את־ידיו (ט, כב) - הכתיב הוא ידו, נוסריקון יברכה ד' וישמרה, לרמוז שברכם ברכת כהנים בברכי רשי"י, ושם המקום נרמז באות ד', לרמוז לברכי חז"ל שצריך לברך בברכת כהנים בשם בן ד' אותיות. (שדה יער)

ויקריבו לפני ה' אש זרה (י, א) - מפרש רש"י שתי סבות למה נענשו, על שהורו הלכה בפני משה ועל שנכנסו למקדש בקשה שתיני יין. ורמז לזה, שמנן התבות אש זרה, קטרת, מהתה - כשהן כפולות נגד שניהם, בגימטריה לא מתו בני אהרן אלא על הוראת הלכה בפני משה, ועל שהיי שתיים יין. (מגנות)

וכל הטעמים למיתת בני אהרן רמוזים בתבות בהקריבם אש־זרה, שהן נוסריקון: הסתכלו בשכינה, קדוש ידים ורגלים, מקשרי בגדים, אש, שתיים, זווים, רבם הורו. (אמרי קודש)

ותצא אש (י, ב) - בגימטריה בנשמות, שלא נשרפו בגדיהם אלא נשמותיהם, ולכן נאמר בהם ויקרבו וישאם בכתנתם. (קטרת סמים)

ולהורות את־בני ישראל (י, יא) - בגימטריה שבור אסור להרות הוראה, בברכי רשי"י. (מגנות)

וישמע משה וייטב בעיניו (י, כ) - הוראה לדרשנים יש כאן, שלעתים צריכים גם הם לשמע ולקבל מאחרים וייטב בעיניהם, ולא יעמדו על־דעתם ודבריהם הם... (אור שמואל)

שקץ הוא לא יאכל (יא, מא) - אמרו הפדמונים, שמי שזהיר בלי־קמיו במאכלים פשרים, אינו נכשל. ורמז לזה בתבות לא יאכל, נוסריקון לא־יאנה לצדיק בל־און. (ארשת שפתינו)

ספורים בפרשה

בקרבי אקדש ועל־פני כלי־העם אכבד וידם אהרן (י, א)

בשנות השואה האמה, כאשר רבים נתפסו לראש עקב הגזרות הקשות, עמד רבי ברוך מקומרנא הי"ד בצוק איתן וחזק את שומעי לקחו בדברי אמונה וקבלת דיר־שמים באהבה. "ראו נא, כי אחר שרפת נדב ואביהוא בני אהרן נאמר 'בקרבי אקדש ועל־פני כלי־העם אכבד'. כי משה ידע שפשוטי העם יתמהו על האסון שפקד את אהרן, ולכן אמר לו הקב"ה 'בקרבי' - באלו הקרובים אלי ומשיגים פי הכל נעשה בחשבון מדקדק מן־השמים, אצלם אקדש! אולם ועל־פני כלי־העם אכבד' - אצל פשוטי העם יהיה הדבר כבד עליהם להבין למה יצא הקצף על אהרן". וסיים באנחה: "הבה נהיה מהקרובים אל השם יתברך ואל נקשה על דרכי הנהגתו. אחים קרים! עלינו לקבל דיר־שמים באהבה ולהקנות על אלו הקרובים אל ה'".

לאחר פטירת רבי נחום, בנו בכורו של רבי דוד משה מטשורטקוב, כשהוא במיטב ימיו, גלה האב להרדתו כי גם בנו השני רבי ישראל חלה אנשות, עד שהרופאים אמרו נאש. נכנס הרבי לחדרו והחסידיים שמעוהו אומר: "רבנו של־עולם! אם טוב הדבר לפניך איני מתרעם. אולם האם מסגל אני שלא להתפלל עליו? והרי בקשה שמתו בני אהרן נאמר 'ידם אהרן', כי הצער בה נגע ללבו עד שאפלו לא היה מסגל לפתח את־פיו". לפתע הרימה אשה אחת את־קולה וזעקה: "רבנו של־עולם! אפלו הצאר הרוסי אינו נוטל לכצא בן יחיד! וכונתה היתה על בנו של הרבי שנותר יחיד לאביו. קריאה זו עשתה רשם בשמים, והבן התרפא ומלא את מקום אביו.

והתקדשתם והייתם קדשים (יא, מד)

איש האמת, היה רבי יחזקאל שרגא משינובה, ועליה עמד בלי־קמיו. מקפיד היה שלא לכנות שום אדם בתאר מגזם מעבר לקרבו, וכאשר היה עליו לכתב מכתב לרב בישראל שלא היה בטוח פי גדול הוא בתורה, היה כותב לו בתאר 'צדיק' בלבד. באמרו: "גאון איני בטוח שהוא, אולם בגדר צדיק בודאי הוא, שהרי המשנה מעידה שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר 'ועמך בלם צדיקים'... ולא היה רק נאה דורש, אלא גם נאה מקים. פעם הדפיס אחד מחסידיו ספר בהסקמתו, ובשראה את הכותרת 'הסקמת רבנו הקדוש' התמלא רגז. "היתכן לכתב עלי תאר, שחז"ל בנו בו את רבי יהודה הנשיא, שהיתה בו הנהגת קדשה יתרה?! יום אחד, הגיע אליו רבי אהרן ויס ממנקטש, אחיו של ה"אמרי יוסף" מספינקא, ומפיון שבאותה עת עסק בלמוד הלכות נטילת ידים והעמיק לחקר את כל השיטות והדעות בענין, ראה מיצד הרבי נוטל ידיו בהדור כדי לצאת ידי כל השיטות והדעות, ואף הוסיף עליהן חמרות והנהגות שלא עמד על מקורן. הרבי הבחין בהתענינותו, ובמהלך הסעודה פנה אליו ואמר: "הבה ואסביר לך מדוע נוהג אני בחמרות רבות בנטילת ידים. זה עדין ועדינים שהחלו לכנות אותי בתאר 'הרב הקדוש', ולא ידעתי לשיטת עצה בנפשי. אולם לאחר שהתישבתי בודעתי נזפרתי בדברי חז"ל שדרשו את הפסוק 'והתקדשתם' - אלו מים ראשונים, 'והייתם קדשים' - אלו מים אחרונים. נמצא, שהזהיר בנטילת ידים נקרא קדוש, וכדי שלא להכשיל בפקד את המקנים אותי כד, קבלתי על־עצמי לנהוג בחמרות יתרות בנטילת ידים..."

היה היה

והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני

איש ישר היה נסים דגור הבגדי, הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו. מכל משמר הקפיד על מזונו בתכלית הפשרות, ולא היה מכניס לפיו מאומה, טרם בודק בשבע עינים פי המזון פשוט וישר ללא שום חשש אסור. לפרנסתו שלח נסים את ידו במסחר וראה ברכה בעמלו. יום אחד, הציעו לו ידידיו הסוחרים להצטרף עמם למסע ארץ ומפתל אל חצי האי ערב, כדי לרכוש שם חפצים שונים ומבוקשים במחיר מוזל, ולהביאם עמם בשוכם לבגד. "העסקה תכניס לנו רוח גדול" אמרו, "אלא שמניעה אחת יש לה להצטרף עמנו. הדרך מסכנת מאד ושוצת שודדים המלסטים את הבריות. ואם לעצמנו אין אנו חוששים, שכן בהיותנו ערבים לא יפגעו בנו השודדים לרעה, אולם אתה שיהודי הנך, עלול לפל לידיהם ומרה תהיה אחריהם". "עצתנו אפוא, שתחליף בגדיך כמונו עד שלא יפירו בה כי יהודי הנך" הציעו, ונסים אמץ את דבריהם. לא קשה היה המלאכה, ועד מהרה היה נראה פסוחר ערבי מבטן ומלדה, ואף הלשון הערבית וגוניהם לא היו זרים לו, שכן גדל מינקותו ביניהם והפיר היטב את שינם ושיחם. אולם אם כלפי חוץ הסכים להציג את עצמו כערבי, הרי שהחלטתו היתה נחוושה לכל יבטל בדרכו הארצה אפלו מצוה קלה מדרבנו, ועל אחת כמה וכמה שלא יעבר על אסורי תורה. בצקלוננו נטל עמו לחם וחרוצי גבינה, הוסיף לכה פח זיתים כבושים עם ירקות, והרי הוא מציד פהלקה, לבל יזדקק חלילה לאכל מאכלים שאינם פשרים.

הדרך היתה ארצה ומפרכת, והנה הגיעו לפנדק דרכים שעמד בלבו של מדבר שומם, שהחול לויט בו כבבשן ואין נסתר מקמתו. פנו הסוחרים אל הפנדק, העמידו את בהמותיהם בחדר, ונכנסו פנימה כדי לנוח מעט מעמל הדרך. לא מתוך רצון נכנסו הסוחרים אל הפנדק, שכן זה מבקר הגיעו לאזנם שמועות על 'האכסניה המבשפת' העומדת על אם הדרך. בעל המקום היה ערבי פקח, שהיה מראה לאורחיו פנים נלפבות ומציג את עצמו בהתחסדות כמכניס אורחים נלהב, אלא ששמועות עקשניות התהלכו על המקום וספרו, כי שדים ורוחות מצאו בו את משכנם, והלכו מצליחים להוציא במשיכה את כספם של האורחים, מבלי שיגלו כיצד הדבר נעשה. התופעה היתה נשגבת מבינתם של האורחים, אולם עבדה היא, שפלימי שהיה לן בבית המלון, היה קם בבקר כשהוא עירם ועריה, וכל כספו התנדף בארץ פלא. מחסר בררה המשיכו הנוסעים להתארח במלון, אולם כדי לשמר על-כספם, היו מטמינים אותם בחגורותיהם שעל גופם ובמקומות מסתור שונים, אולם לא תמיד הועיל הדבר, והשדים היו מצליחים לעתים להערים עליהם ולחמס את כספם.

כשהגיע נסים אל שערי המלון יחד עם חבריו, התישב בפנת החדר והוציא מתוך תרמילו את מזונו, ולאחר שנטל דיוו פדיון סעד את לבו במתינות, ובסיומו ברה על המזון בכונה. שאר הסוחרים סעדו מתבשיליו הריחניים של בעל המלון, שהסתובב ביניהם עם מגשי מזון עמוסים והפציר באורחים לטל עוד ועוד ממאכליו. היחיד שלא שלח ידו במאכלים, היה הסוחר היהודי המבשף, אולם הוא השפיל שלא להבליט את הדרך כדי שלא יהו אותו, ונעשה את עצמו כאילו אף הוא נהנה מסעדתו של בעל המלון. והנה סימו בלם את סעדו, ולאזת מורה החלה להתפשט בעצמותיהם, אך עוד כטרם הספיקו להרהר בדבר, נרדמו חיש מהר, ושנתם היה בה עמקה, עד שגם אם היו מריעים ליד אוניהם בחוצרות לא היו שומעים מאומה. לעמת זאת, לא הצליח נסים להרדם משום מה, ושנתו נרדה מעיניו. והנה לפתע נכנסו שני שומרי דרכים פשהם חמושים בכלי נשק, וכינו שניפותם גברה על רעבונם, נשקבו השנים על המחצלת בסמוך לנסים, ושקעו בתרדמה עמקה. ובעוד נסים מבקש להרדם, רואה הוא לפתע מבין עיניו העצומות למחצה, את בעל הבית הערבי מסתובב בין הסוחרים הישנים, תוחב ידיו לכיסיהם ותרמיליהם, וגונב מהם את כספם. "לא שדים ולא רוחות!" לחש נסים לעצמו בשפתים מלבינות מפחד, "המזון המגש לאורחים מרעל בסם שנה, ובאמצעותו מצליח בעל המלון להרדים את אורחיו ולשדד את מזונם". "אך מה אעשה?" חשב לעצמו, "הרי בלם ישנים פפגרים מתים, וכיצד אצליח בעצמי להלחם בפושע נאלץ זה?" ובעודו מטפס עצה בנפשו, שומע הוא את שני הנוטרים השוכבים לצדו פשהם מתלחשים ביניהם, ומתבוננים לקדם את פני הרעות. הללו לא אכלו אף הם ממעדניו של ברה-הבעל, ובהיותם מגסים בשמירה היו מתעוררים מכל רחש קל, כך שמהרחש של בעל המקום התעוררו משנתם הטרופה. השנים אגרו בה, וכאשר הגזלן הגיע סמוך אליהם, התנפלו עליו בבת אחת ונסו לבל את ידיו, אלא שהלה היה גברתן ואלים, וכמעט שהצליח להתגבר עליהם, אלא שקאן בא נסים לעזרתם ובכחות משתפים הצליחו השלשה להכניע את הגזלן והוא נכבש בשה עקוד. הבקר אור והסוחרים קמו משנתם פשראשם סחרחר עליהם, ועד מהרה פרצו בזעקות שבר פשגלו כי פספס נגב מהם. לשמחתם ספרו להם נסים ושיני הנוטרים, כי המרצע יצא מהשק ועקבותיהם של 'השדים והרוחות' התגלו. ימים מעטים לאחר מכן, העלה בעל המלון על הגרודם בפקדת הממשלה, בעון מעשי השד והגזל שלו, וקללת המקום הוסרה מבית-המלון. כשהזר נסים לבגד וספר את ספורו הנפלא לרבה של העיר, נענה הרב ואמר לו: "נסים יקורי, דע לה שמי ששומר את פיו שלא לאכל מאכלים אסורים, זוכה לנסים גלויים מן-השמים. והנה זכית בזכות שמירתך על פשרות המאכלים, להציל את עצמך ואת הסוחרים שעמך, ואף את הבאים אחריך. ובזכותך אף הובא הנזב על-ענשו..."

מאורות

ר"ת אפרים נבון מקושטא י"א
ליום ההולולא כ"ו בניסן תצ"ה

מגדולי התורה בדורו, ונודע על-שם ספרו "מחנה אפרים" על הרמב"ם. נולד בשנת תל"ז למשפחה מיחסת, ונשא את בת הנגיד רבי יהודה אייגה, שדאג למחסורו פיננסיקה פל-מי. בשנת ת"ס לערך עלה מעיר הולדתו איסטנבול היא קושטא לירושלים, ועל עלייתו כתב ברה-דורו רבי חיים שאול דנון: "עלה ארצה מסכבו, פשחל אפרים מעיר גדולה, מאד נעלה על כל שכיות, וישמח כל העם שמחה גדולה". לאחר כעשרים שנה בירושלים, פהן התמיד בתורה בהתבודדות ונעשה גאון מפלג, לא יכל לראות בעני עמו שפבל אז קשות מיד השלטון התרפי, ויצא בשליחות וירושלים פשד"ר. שב להשתקע בקושטא, לאחר הפצרות ידידו רבי יהודה רוננים בעל "משנה למלך", והתמנה שם לדון, ולאחר פטירת ידידו זה מלא את מקומו ברה הראשי של קושטא הגדולה. אולם לא ארכו לו שם הימים, ונסטר בהיותו לן י"ח שנים בלבד, מצבתו נעלקה מבני העיר ברבות הימים, והתגלתה רק בשנת תרנ"ז בידי אחד מנכדיו ושקמה מחדש. גדולי דורו העריצוהו וכבדהו מאד, והחיד"א כתב עליו: "חכמתו ובקיאותו נקרים מספרו הנורא, ושמענו נפלאות מתורתו ובקיאותו וחסידותו". חברו "מחנה אפרים" יצא לאחר פטירתו בשנת תצ"ח בידי בנו רבי יהודה נבון, רבו של מהרי"ט אלגזי ובעל "קריית מלך רב", ובו תשובות בהלכה וחידושים על-הרמב"ם. זכה להעמיד משפחה מפארת, ומחלציו יצאו רבנים נודעים ומרביצי תורה, גאונים וישיבי על-מדין.

יוסיף דעת

אחד השינויים שכתבו הזקנים בתרגום השבעים לתלמי המלך כמובא במגילה, היה בפסוק "ואת הארנבת" תרגמו "את צעירת הרגלים", מפני שאשתו של תלמי נקראה ארנבת, ויאמר "שיחקו בי היהודים, ותילו שו אשתי בתורה בין המנינים הטמאים". בירושלמי ובמדרש מובא שכך היה עם אמו של תלמי ולא אשתו, ובמאור עינים מובא ששם אבי תלמי הראשון היה לאנוס - ארנבת ביוונית, והסמיכו לזה את דברי המדרש "הארנבת זו - ין", וזה היה גם שם משפחתו 'תלמי לאנוס'. רש"י מבאר, שידי הארנבת קטנות וקצרות מרגליה ולכן כתבו 'צעירת הרגלים', אך רבים התחבטו להבין מהו לשון 'צעירת'. רמ"ל שחור מבאר שהוא מלשון צער, כי רגליה מצטערות על-כך שכל גופה נשען עליהן, או שהיא זריחה כפיצותיה כצעירת ימים, וכן משום שצעדיה מכוונים רק ברגליה ולא כשאר בעלי החיים בידיהם ורגליהם יחד. הבריאש-חיי מוסיף לבאר, "דאשתו של תלמי היתה משונה בידיה, שהיו קצרות הרבה שלא כדרך בני אדם, וקראה כשנולדה בשם ארנבת שהיא משונה בידיה הקצרות מרגליה, והיה דרכם לקרוא את הילד הנולד על-שם המאורע שאירע בעת לידתו או על-שם חידוש הנמצא בו בעצמו, כמו יעקב ועשו", ולכן תרגמו 'צעירת הרגלים' ולא 'חדיינים', כדי שלא יאמר שלאשתו התכוונו. אולם יש שמתנה, שהרי רגליהן הקדמיות של חלק מהארנבות הידועות לנו אינן קצרות מהאחריות. ולכן יש שהוכיחו מכאן, כי החיה המוכרת לנו היום בשם ארנבת היא 'האזע', אינה אותה המוכרת בתורה, ועלי-פי זה גם מתבאר השאלה הידועה, על-כך שהארנבת המצויה בידינו אינה מעלת גרה ככתוב בתורה, ואותה חיה נעלמה מאתנו. בדרוקי טופרים מביא גורס בנמרא "צפירת הרגלים", ואילו רבי ברוך עפשטיין גורס 'שעירת הרגלים', כי הארנבת מגדלת שערות ארוכות ברגליה יותר משאר שערותיה, וכך מובא בערוך השלם. שלפי תרגום השבעים שבידינו, המובן הוא שעירת הרגליים.

ולא תטמאו את נפשתיכם בכלי השרץ הרמש עליהרץ

פלא הדורות היה המלבי"ם, איש האשכולות וגאון נפלא בכל מקצועות התורה. גדולי דורו העריצוהו והפליגו בשבחו, עד שאמרו עליו שהוא גדול פאחד הראשונים, וכאשר ראה רבי ישראל מפלנט את ספרו "ארצות החיים", התבטא: "יש לנו יסוד להאמין, כי ההשגחה העליונה שלחה לדורנו גאון, בדומה לגאון מוילנא בזמנו". לצד גאונותו העצומה בתורה, נודע בכחו הגדול במכמני לשון הקדש, וקבע במסמרות פי אין שום מלה נרדפת שלא לצרה, אלא לכל אחד מהם משמעות נפרדת. באותם ימים, עסקו בעקר המשפילים ומקצצי הנטיעות בחכמת הדקדוק של לשון הקדש, והם נטלו את המקצוע לנחלתם הבלעדית, עד שלומדי התורה ויראי ה' התרחקו מהעסוק בה, כדי להבדל מהעדה הרעה הזאת. המלבי"ם התבלט אפוא בגאונותו העצומה אף במקצוע זה, וכיון שפך נמנו על הבאים לשחר פניו, גם צורכים צעירים שנטו להשפלה, שבקשו לשאב מידעונתיו המרבות בדקדוק לשון הקדש. באצילות נפשו ועדינות רוחו, לא היה מרחק אף אחד מביטחו, והיה מקבל את כל הבאים אליו בסבר פנים יפות, אולם יחד עם זאת לא היה חוסך את שבט-פיו מאותם שועלים מחבלים בפרמים, ובלשונו השנונה והחריפה היה משתלח בהם ועונה לכסילים כאולתם.

בתקופת בהגתו של המלבי"ם ברובה של העיר קמפן, ישב בדרכו בבית המדרש והתבודד עם ספריו וחבוריו, עליהם שקד בכל שעות היום. היתה זו שעת אחר הצהריים בתקופת הקיץ, כאשר בית המדרש היה ריק מאדם, והמלבי"ם ישב ברגע בירכתים פשהו שקוע בלמודו, רחוק משאון העיר והכלי העולם הזה. והנה נכנס אל בית המדרש איש צעיר, שהגיע זה עתה מדרכו הארצה מאיטליה הרחוקה, ובידו תכריף פתבים. האיש נמנה על משפילי עירו, ורקש ידיעות מקיפות בדקדוק לשון הקדש. תקופה ארפה הוא כבר עוסק בעריכת חבורו על השמות הנרדפים בלשון הקדש, ועומד עתה הוא לברך על-המגמר ולהוציא את החבור לאור-עולם. והנה גנבה לאזניו השמועה על הגאון הפולני, הבקי בגנביו לשון הקדש ומפליא לבאר את המלים הנרדפות בלשון. למרות הדרך הארפה והספגנות הפרוכות בטלטול הדרכים, החליט המחבר להרחיק נודו, כדי לעטר את חבורו בהסקמה נלהבת של המלבי"ם, ובקב להשיב את מקחו ולהעלות את קרן ספרו. גדולה היתה אכזבתו של האיש, כאשר גלה את בית המדרש הריק מאדם, למעט איש שיבה הרכון על ספרו, ומתוודע לאות מטרח הדרך, פנה והתישב על אחד מספסלי בית המדרש. לא ארכו הרגעים, וכשראה המלבי"ם כי איש בלתי מכר נכנס אל בית המדרש הסיק כי הלה הנו אורח, איש זר שזה מקרוב בא העירה, ומיד אץ אליו כדי לקיים בו מצות הכנסת אורחים. "שלום עליכם, מר!" פנה אליו המלבי"ם, פשהו מושיט לו את-ידו בחמימות, ומיד לאחר מכן שאל פני הנימוס: "מהיכן מגיע יהודי? האורח הציץ בו במבט קצר, ומפיון שדמה בלבו כי יזן בטלן לפניו, השיב לו ביהרה כשדעתו זוחה עליו: "מה הפרוש מהיכן אני? באתי מהעולם הגדול!" בפקחותו הגדולה עמד המלבי"ם חיש מהר על טיבו שלי-הלה, אולם נסה שוב להאיר לו פנים, שקמא לא הבין האיש את שאלתו בהלכה. "מהיכן מוצאו של מר?" שאל, כשהוא מבאר את-דבריו, אולם הלה המשיך וענה בגאנותו הסרוחה: "מה פשר השאלה מהיכן אני? וכי מהיכן מוצאו שלי-האדם? מאב ומאם!..."

עבר זמן-מה, במהלכו נח האורח מדרכו הארפה והמתין בדריכות שאי-מי מפיו תושבי העיר יבנס פנימה, כדי שיוכל להתענגן אצלו על מקום מגורי הגאון הפלאי ששמעו הגיע עד איטליה הרחוקה, והנה החלו להגיע ראשוני המתפללים לקראת תפלת המנחה. לא ארכו לאותו אורח הרגעים, עד שהבין לבשתו כי האיש שפנה אליו וקבל את פניו בלבביות, והוא ענה לו בגסות-הרוח, אינו אלא המלבי"ם בבבדו ובעצמו. "מה עשיתי?" התיסר האיש מתוך חרטה עמקה, ופניו השחירו בשולי הקדרה. לבסוף התגבר על בשתו, ופנה אל המלבי"ם בדברי סליחה והתנצלות, כשהוא מצטדק על שנקשל בלשונו ומבקש להתפייס. באך-רוחו מחל לו המלבי"ם מיד, ובקש לדעת לשם מה הגיע אליו ממרחקים. "בתבתי חבור על השמות הנרדפים בלשון הקדש, ולאחר ששמעתי על גאונותו של מר בדקדוק הלשון, באתי לכאן כדי שתענין בחבורי ותעניק לי עליו הסקמה נלהבת". לשמע דבריו, נענה המלבי"ם ואמר: "שמע נא לדברי. אין לי צרה לראות בכל את חבורך, ומוכן אני להעניק לך הסקמה נמלצת לחבורך גם בלי לענין בו". המחבר הביט בו בפליאה, אולם המלבי"ם המשיך מיד: "אלא שתנאי אחד יש לי לשם כך. עליך לענות לי על שאלה אחת שאציג בפניך העוסקת בשמות הנרדפים, ואם תשפיל להשיב לי תשובה נצחת וקולעת, אעניק לך הסקמה לחבורך בחפץ-לב". חיוך של נצחון עלה על-פני האורח, אולם פששעם את-השאלה, קפא חיובו מיד. "אם עוסק אתה בעניני שמות נרדפים, אבקש להבין את שתי המלים הדומות 'שרץ' ו'רמש', כגון בפסוק המופיע בפרשת שמייני 'ולא תטמאו את נפשתיכם בכלי השרץ הרמש עליהרץ'". המשפיל נותר כהלוס-רעם, והחל לנגמם ולנקש בלשונו, כשהוא תר לשוא אתר הסבר המניח את-הדעת להבדיל בין השמות הדומים. "לשוא אתה מנגמם בלשונך", אמר לו המלבי"ם בשנינות עקצנית, "כי באמת אתה בעצמך הוא השרץ והרמש גם יחד... כי ההבדל ביניהם הוא, שהשרץ פרה ורבה והוא נוצר מפוא מאב ואם, ולא הרמש מתהווה מהעפוש שבפיו והרמש והוא בא מפוא מכלי-העולם". ואם תזכר, אתה בעצמך ספרת לי כי אתה בא מאב ואם ומהעולם הגדול!..."

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אשר לו פרעים (יא, כ) - כבר הארכתי בחבורי על טור ויורה דעה, ששקך פרוש רש"י בזה שצריך שיהיו לו פרעים הארכים סמוכים לצוארו. והטועים להתירה כי אין מין זה בנמצא, אף אני השיבתי אותו גם אין מצויים אלא מין אחד מהארבעה שהם שמונה אשר רשם ה' בטורה, גם אינם מצויים לפנינו מינים הטמאים שאין להם הפרעים בדרך זה, והם הרבים, למה שקדם לנו כי לא ימנה הכתוב אלא המעטים, וכאן מנה הטהורים, אי-כך הטמאים הם המרבי, ומעתה אין ראיה משה שאין מצוי מין זה לומר שאיננו בעולם, שהרי יש מינים הרבה ודאי אינם מצויים כל עקר אצלנו לכן כל ידא וחדד יירא ויפחד לכל יושיט ידו לשמן זה, וימחה בשולחניו. והנה מיום שנשמעו דברי במעבר ופרשו מהם הרבים, לא נגע ה' עוד במכה זו ולא נראו זה יותר מ"ב שנה, כי תורה ומעשים טובים כתיבים בפני הפרענות:

ומעתה אין לחוש למנהג שנהגו בו החר, כי לא מנהג הגון הוא ולא נהגו אלא בשנת בצורת פשטו ידיהם, וכדברי הרב הקדן, וכל גלילות ישראל שמסידים מימי קדם בבנייתיהם, נהגו החר במין זה עצמו הרגיל ביניהם, וכבר כפיר קצצה די ופרשתי והפרשתי כל יחדי בני עירי מהם ואסרום. אחד מהם שלא שות לבו לדבר זה, הראוהו בחלוס שהיה אוכל שקצים ורמשים והעיריהו כי הם הארפה שאכל בו ביום, וכמה הערות עשה ה' והצדיק הדברים. וגדול הנס האחרון שטעשה ה', שתמיד דבר רגיל היה לבוא מין זה לשותים או לשלש שנים, ולא אחר טפי מאיבע, ומשעה שפרסמתי אסורם וחקמי העיד הטו אונם ואסרום, מאותה שנה לא נראו עוד במעבר למעלה מעשרים שנה: (ספר פרי תואר לבעל האור החיים, סימן פ"ה)

דברי הימים

חידה חדו בעלי הרמז: "שמיני בשמיני שמונה", וביאורו: שאם חל שמונה בניסן בשבת, דהיינו פסח חל בשבת קודש, קוראים בגולה באותה שנה שמונה פעמים את פרשת שמייני. במנחה של שבת הגדול ח' בניסן, בשני ובחמישי שלפני חג הפסח, בחג הפסח במנחה שהרי חל בשבת, כ"ב בניסן שהוא שמיני של פסח, ובשבת במנחה קוראים בו שוב בפרשת שמייני, בשני ובחמישי שלאחריו, ובשבת כ"ט בניסן שהיא פרשת שמייני. ועוד הוסיפו על-כך בדרוש: "שמיני שמונה שמונה" - כי כאשר קוראים שמיני שמונה פעמים, תהיה השנה שמונה וברוכה. והוסיף על-כך רבי יחזקאל שרגא משינובה, שטוב מזה כאשר מזדמן בשנה מעוברת שקוראים ח' פעמים פרשת אחרי, שהיא הקריאה של יום הכיפורים.

בהקדמת ספרו 'נדרי וזיונין', כותב רבי שלמה קלוגר אודות נכדתו שאשא מינדל, בתו היחידה של בנו ר' חיים יהודה, שהתגדלה בביתו והוציא עליה הוצאות רבות להשיאה, אלא שאנשי רשע רימוהו 'ועשיתי עמה שידוך אשר איננו הגון, בעלה ומשפחתו הם אנשים רעים מאוד, והתחילו לדחוק אותה לחץ אחר לחץ, עד שברבע שנה אחר נישואין חלתה בחולי הריאה, ולא מצאו הרופאים עוד מנוח ותרופה למכתה ונפטרה אחר ג' שנים (ללא בנים). ישלם ה' לרשעים הללו וינקום נקמתי ונקמת זרעי במהרה". והוא מוסיף: "ולזאת אבקש ואתחנן מאת כל איש אשר ילמד מחיבורי, להזכיר בשנתה בעת פטירתה ביאריצייט שלה היינו כ"ד ניסן (תרי"ד) בשבת קודש פרשת שמייני, ומי דאין זה העדר כבוד לו יאמר בעצמו קודש עבורה". רבי שלמה זלמן אויערבאך נהג כן במשך שנים, ולאחר פטירתו בכ' באד"א תשנ"ה, המשיך בכך חתנו רבי יהודה אריה טרגר, ולפלא שפטר ביום כ"ד בניסן תשע"ה.

משפחה

מטעם

כל הולך על-גחון (א.א.א)

במסכת ערובין מספר, כי תלמיד ותיק היה ביבנה שהיה מטהר את השרץ במאה ומששים טעמים, ואמר רבינא אני אדון ואטהרנו, ומה נחש שממית ומביא טמאה - טהור, שרץ שאינו ממית ומביא טמאה, אינו דין שלא יטמא? והדבר תמוה, שכן מה מחדש רבינא בטעמי האחד, אם לאותו תלמיד היו ק"ג טעמים, ומדוע לא אמר טעמים נוספים? והיכן מרמז דבר זה בתורה? ומפרשים בשם הגר"א מוילנא, שהדברים נאמרו בלשון חידה, ורבינא בא לבארה. כי טעמי התבות כל הולך על-גחון וכל הולך על-ארבע דומים לפסוק בשמות: אך החצר מאה באמה ורחב ומששים בחמשים, שגדש על הנחש הקדמוני, שקדם שהוקם המשכן היה חטא אדם הראשון והמת הנחש בסוד קדמא ואקלא, ואחר שהוקם היה בסוד מנה רביעי, כי הנחש היה בתחלה בעל ארבע רגלים והיה מקדים והולך מכל החיות בטעמי קדמא ואקלא על מנה רביעי בטעמי חמשים בחמשים, דהינו מנה התבות מאה באמה, ואחר שנקצצו רגליו היה ורובץ על-הארץ והולך על-גחון. וזו היתה פנות התלמיד, שהיה מטהר ב'מאה וחמשים טעמים', דהינו בטעמים של 'מאה' ושל 'חמשים' שבמשכן, שדומים לטעמים שבנחשו, ומזה שהנחש לא נמנה בין השרצים ואינו מטמא, רצה לטהר

אחרי הצפרים בין העופות הטמאים המנויים בפרשה, היא החסידה, שנקראת כן "מפני שעושה חסידות עם חבורתיה במזונות", כפי שפרש רש"י. ומדוע נמנית בין העופות הטמאים? כבר דרשו ואמרו, מפני שעושה חסד רק עם חבורתיה, ואינה מיטיבה עם אחרות. אולם הדבר תמוה, כי סוף-סוף הרי היא עושה חסד, ומה בכך שהיא מיטיבה רק עם חבורתיה, וכי בשביל זה לבד הופכת לעוף טמא? והדבר מתבאר על-פי דברי חז"ל "תורה תחלתה גמילות חסדים, שנאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם". והדבר תמוה, וכי עדיעתה לא גמל הקב"ה חסד עם אדם וחיה, בכך שיצרם וברא את העולם כלו? אלא שקדם החטא היה אדם הראשון כגון שעשועים אצל הקב"ה, וכביכול לא היה זה בגדר חסד שלם עשה-האלה, אלא כעין חסד לעצמו. אולם לאחר החטא, כאשר הקב"ה המשיך לעשות חסד לאדם למרות שחטא כנגדו, זה נקרא חסד. ולכן נמנית החסידה על העופות הטמאים, כי חסד אמתי הוא כזה שנעשה שלא לקבל תמורה וגלי טובת הנאה, וחסד שעושה החסידה רק עם חבורתיה, הוא אפוא חסד לעצמה...

בעירה וירשוב התגורר יהודי בשם ר' ישראל אוירבה, שהתפרנס כסוכן בית-החרוש לזכוכית 'הורטנסיה' שבפיטרקוב. במים פתוקם עשה חיל בעסקיו, אולם גלגלו התהפך בתקופת כהנתו של ולדיסלב גרבסקי כשר-האוצר של פולין, שהטיל מסים כבדים על הסוחרים היהודים. רבים מיהודי פולין האמידים עזבו עקב כך את המדינה, אולם היו רבים שפבר הסתככו בחובות, ובהם הסוחר ר' ישראל, שחובותיו לחברת הזכוכית הגיעו עד לעשרת אלפים זהובים. מאחר וביתו היה משעבד לחברה, החליט ראשיה למכר את-הבית במכירה פומבית, והוא חש כי חרב עליו עולמו. אהד ממכריו ועץ לו לפנות אל רבי מאיר שפירא. רבה של פיטרקוב, שפון מדברים כי הרב מסגל לחולל פלאים", אולם הוא הגיב במרידות: "וכי מה בכחו של הרב לעזר לי? אולי ימין לדין-תורה את המנהל?" אולם באין ברחה אחרת, פנה ועלה אל הרב. עוד בטרם הספיק לגולל בפניו את כל פרטי המעשה, עזבו הרב לנפשו ויצא להתקשר טלפונית עם משרדי החברה ובקש לשוחח בחדויות עם המנהל הראשי. הסוחר נדהם לשמע את טון דבורו: "כאן מדבר רבה של פיטרקוב. אני מענין לבקר אותך בעוד עשר דקות, נא להמתין לי", ומיד סגר את-הטלפון. בהרה עין כבר עלה על-המסרבה, ודרכו הסביר לסוחר כי זו השיטה הבטוחה במקרים מעין אלו, תקיפות וזריזות. מיד עם הכנסו אל המנהל, המשיך בשיטתו זו, ועוד בטרם התעשת הלה כבר הציע שהיהודי ישלם את חובו בתשלומים שנתיים של אלף זהובים לשנה, כלומר חלקת החוב לעשר שנים. ומיד פתב כמו דיו זכרון דברים, והמנהל הנבוך חתם עליו בלי שהספיק לומר מלה אחת. הרב הודה לו מקרב-לב, וכרהר-עין כבר היה בחוץ יחד עם הסוחר המאשר...

בשנים הראשונות לשואת יהודי אירופה, הגיע ארצה אחד מצאצאי גזע בית יזיטשוב, אוד מצל מאש, ועמו בני משפחתו שנצלו יחד עמו. בראיון ובראיהן היה האיש, ובגולה הסתופפו רבים בצלו ונהנו מהודו, אלא שבעלותו ארצה לא היה לו כאן מכיר וגויאל, וככל מעני מחפיר אה נשא את-סבלו בדומיה. בני המשפחה השתכנו בדירה קטנה בשכונת התימנים הסמוכה לשכונת מאה שערים, ולמעט בגדיהם לגופם לא היה בידי בני המשפחה כאומה. תקופה קצרה לאחר הגעתם ארצה, נולד להם בן-זקונים למזל טוב. הדבר היה בתקופת החורף, וכשהגיע ליל שבת, לא פרסם האב על לדת הבן ועל עריכת 'שלוש זכר' כנהוג, שכן לא היתה בידי פרוטה לפרטה, וידו לא השיגה אפילו לרכישת מעט תקרבת למידעיו המעטים שהספיק להכיר. בסעדת ליל השבת, בסבו בני המשפחה לסעדה דלה, ונעלו את דלת ביתם כדי שלא להתגיש בשלחנם הריק. לאחר שפעדו את מעט המזון שעלה בידם להשיג, בקשו לצאת ידי חובת המנהג בשתיית מעט יין מבקבוק קטן שהיה בידם, ולפתע נשמעו דפיקות בדלת. חירוץ פסה את פני בני המשפחה, והבנים הבוגרים אף מהרו להתחבא בדרפתי הבית, מתוך בוששה וכלמה על עינים הגדול, אלא שהדפיקות הלכו ונברו, עד שאבי המשפחה נגש לפתח את-הדלת. לפליאתו ראה בפתח הבית שנים מינקרי ירושלים ומגדולי בעלי החסד שבה, הם רבי יוסף אליהו דייטש ורבי שמעון רובין, והשנים נכנסו טביתה בקול צהלה לכבוד השמחה הגדולה. ובעוד אבי המשפחה עומד נבוך ואובד עצות, ואינו יודע אנה יטמין את-עצמו מרב בוששה, והנה שולף ר' חסל דייטש מכיס אחד שבמעילו בקבוקי יין וביורה, מכיס אחר הוא מוציא פרות משפחים, נחמדים למראה וטובים למאכל, מכאן הוא דולה 'ארבעט' ומשם הוא שואב קליות וקאנזים וכל מיני מטעמים, והאזירה בבית התהפכה בדרגע. שעה ארצה הסבו השנים עם בני המשפחה, כשהם נותנים בפירי קולם בשירות ותשבחות לקב"ה, והרעיפו טללי תחיה על אבי המשפחה שגם מגיאי ההרעה עם בני משפחתו, ונסכו בהם כח וגבורה. לאחר עשרות שנים, ספר אחד מבני המשפחה, שפעצמו הנהיג לימים עדה ביישראל ורבים ענו אחריו 'מקדש', את הספור הלך לבגראחו של רבי יוסף דייטש, וההתרגשות מפעשה החסד הנפלא היתה עדין נפרת על-פניו, כאלו אה אתמול ארע הדבר. "דע לך", אמר הבן, "כי כל ימי איני שוכח את מעשה החסד של דודך ודעהו, ואינך יכול לתאר לעצמך איזה חזק היה הדבר לכל בני משפחתנו, כמים קרים על נפש עיפה, בבחינת אשרי משפיל אל-דל להבין את נפש הזולת ולהטיב עמו בשעת דחקו ומחסורו, בדרך של-כבוד".

מדגש

בתחלת הפרשה "ויהי ביום השמיני קרא משה", כתב בעל הטורים: "גנימטריה היה ביום ראש חדש ניסן". והמה על-ידי רבי יוסף מיקלש מפרג בספרו "יוסף דעת" - פרג שס"ט, שאין ההשבון עולה פה, כי הפסוק הוא 1,150, והבות הדרוש עולות 1,061. ומביא את הנהגת רבי נתן שפירא מהורודנא בעל "אמרי שפר" שמתקן "השמיני קרא משה" גנימטריה הן היה בראש חדש ניסן, וגם על-ידי הוא תמה שאינו עולה אלא 1,060, ומתקנו בתבות "היה ביום ראש חדש ניסן" שעולות גנימטריה 1,061, ואף מוסף גנימטריה נוספת וארבה, אלא שבאמת פנות ה"אמרי שפר" היתה עם הפולל, ועולה 1,061 להפליא. אך ככל איז אנו זקוקים לכל הדרשות, כי בטעות נוספו בעל הטורים התבות "ויהי ביום", והגנימטריה היא רק מהתבות "השמיני קרא משה", והן בדיוק 1,061.

ממלכה

כשהגיע רבי יואל מטטמר לאמריקה, נחמץ לבו בקרבו לראות אנשים רבים מתהלכים גלוהי זקן, ואמר בהקלעה: "הראשונים דרשו את סמיכות הפסוק שבפרשת שמיני יין ושכר אלה תשת' עם וזהבדיל, לרמו שמהבילים על-היון במוצאי שבת ויום-טוב. וידוע המנהג שאין הנשים שותות מין ההבדלה על-פי הסוד, ושגורו בפי העולם לומר שהיון גודם לצמיחת הזקן, ולכן אין לנשים לערף ההבדלה אלא לשמע מאיש המבדיל. אולם דומני, שכאן באמריקה אין להשש לקה, שהרי וואני כאן אנשים רבים שמבדילים על-הבום, ואין להם היתמית זקן כלל..."

מידות טיש

2 כרכים מפוארים (1,240 עמודי כרום ובענינים עם מאמרים ומסלים עובדות ואסיפות הלכות והלכות פוגמים ואמרות לדיווח המידות בין אדם לחברו וכן אדם לקטן ברא פירשת הטבע

ספר חובה בכל בית כנסת!

התקבלה תרומה להדפוס כמות מוגבלת של הסט המבוקש "מידות טיש"

לכתי כנסת מרכזיים לטובת המתפללים והלומדים

מבית דייטש תוללים ובענינים
הרב רבב חזן שחיה
הרב **מיכאל עבאדי** שחיה
לחיות ולחיות בני משפחתם טישה

נדיבי עם מוזמנים להמסרה ליוזמה הגדולה ולהטות שכם לחלוקת ספר "מידות טיש" שמחוללים חופר בתיקון המידות

החלוקה בבית החצאית לאור של ישיבת "רמיהו טיש" חצאית חצאית
כתובת: 5806777@gmail.com 08-5806777

"עפר בראש העינים בעולם הזה, הוא לומר המידות והעצמות הנפשיות שלו" לטובת חסד המלך מן המדות, שכן כמו לטוב לטוב ולכלי לטובה" "היה יסאן ל ספרות המדות, הוא ליל סביב"

במנחה ובקמרת קומץ המכהן ידו, ואלו בכרפת כהנים הוא פותח ופושט ידו לברך את ישראל. כי לעתים צריה האדם לככף עצמו, ולעתים להזדקף. ולכן נאמר לאהרן "למה אתה בוש? לכה נבחרת!" "כה" בשני כפי"ן, אחת כפופה ואחת פשוטה, כי ל'כה' צרכי עבודתך... (ה'בן-אישי-חי')

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמיני

"ויהי ביום השמיני" (ט, א)

בשם הרה"ק מרוז'ין זי"ע, כל ויהי לשון צער (מגילה י:), ומהו הצער שהיה ביום הקמת המשכן, אלא כי אלמלא חטא העגל היתה השכינה שרויה בלב כל אחד ואחד מישראל, והיה לכל אחד משכן בפני עצמו, ועתה כשחטאו, ווי, כי מוכרחים למשכן ולמזבח.

(מאמר מרדכי, מאמרי צדיקים, עמ' עג)

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ט, א)

לכאורה קשה, שהרי כל מקום שנאמר 'ויהי זה לשון צער, ואיזה צער יש כאן, והרי כאן מדובר על זמן הקמת המשכן, ואמרו חכמינו שהיה ביום הזה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ?

מבאר רבינו האור החיים הקדוש, שהפסוק התכוון לצערו של משה רבינו, שראה ביום הזה את גדלותו של אהרן, ואת גדולתו ממשכיכה ביד בניו, נצטער משה רבנו שהוא לא זכה לזה, שהרי משה רבנו היה אמור להיות הכהן הגדול, ורק בגלל שהפציר בו ה', שילך בשליחות לפרעה, ומשה רבינו סירב, וידוע שאין מסרבין לגדול, לכן נענש ונלקחה ממנו הכהונה ועברה לאהרן אחיו.

וזה לשון קודשו של רבינו הקדוש כשמבטא את צערו של משה רבינו: 'כשהגיע יום הפקידה, נצטער על אשר פרח ממנו עוז תפארת כהונת עולם. והגם כי עצם מאד בצדקות ובענוהו, הלא כל לב חי מרגיש, ובפרט בדבר מצוה יקרת הערך ומופלאת כזאת'.

"ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'" (ט, ה)

מובא בשם האר"י הקדוש זצ"ל שכהונה לתפילה צריך האדם לקבל על עצמו בכל יום מצות עשה של 'ואהבת לרעך כמוך'. על פי זה מסביר הרה"ק רבי אברהם יששכר רבינוביץ זצ"ל, בעל החסד לאברהם, את הפסוק 'ויקרבו כל העדה', היינו שהיה להם קירוב לבבות ואחדות, ואז 'ויעמדו לפני ה' - וחז"ל אמרו (ברכות ו, ב) אין עמידה אלא תפילה. בזמן שהיו מאוחדים היו יכולים לעמוד ולהתפלל לה' יתברך.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו וירא אליכם

כבוד ה'" (ט, ו)

הצדיק רבי משה מקוז'ניץ זצ"ל אמר פעם שמפסוק זה אנו למדים הנהגה חשובה: שכמתעורר הספק בליבו של אדם בדבר פעולה כל שהיא שהוא חפץ לעשות האם זו מצווה, או חלילה להפך, עליו לבחון האם ממעשה זה יהיה כבוד לה' או כבוד לעצמו.

דבר זה מרומז בפסוק: "זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו", רק אם נראה שיצא מזה כבוד שמים "וירא אליכם כבוד ה'".

משל לעשיר שנתבקש לתרום עבור חולה הנמצא במצב קשה וזקוק לניתוח שיציל את חייו. הוא הסכים לתרום סכום עתק של מיליון שקלים ובלבד שיפרסמו זאת ברבים.

בלית ברירה עשו כמבוקשו, הוא נתן את הסכום והציל את חייו של אותו יהודי.

בשכנות לעשיר גר יהודי פשוט וחסר אמצעים, יום אחד כשיצא מבית המרקחת השכונתית, ראה יהודי בוכה. "מה לך?!" שאל, והלה ענה לו: "קיבלתי מרשם מהרופא ומסתבר שאני זקוק לתרופה שתציל את חיי וחסרים לי אחד עשר שקלים, לא אספיק להגיע לביתי ולחזור עד שיסגרו כאן... ואם לא אקח את התרופה היום מצבי יחמיר". מבלי להסס הוציא מיודעו את אחד עשרה השקלים וזה קנה את התרופה שבדיעבד הצילה את חייו.

לאחר מאה ועשרים שנות חייהם... עלו שני השכנים לשמים והנה קוראים לכל אחד על פי חשיבותו לפי הסדר. קם המלאך והכריז: "מכיוון ש"כל

המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם מלא" נתחיל באילו שהצילו אדם ממוות" העשיר חיך ידיו בהנאה ורמז לשכנו בקריצת עין כאומר: "שים לב איך הם קוראים לי עכשיו".

לתדהמתו, הראשון נקרא דווקא השכן שהציל יהודי בכך שנתן לו לקנות תרופה. העשיר נדהם ושאל: "סליחה בכמה כסף מדובר?!" המלאך בודק ברישומים ומשיב לו: "בערך עשרה שקלים". התקומם העשיר וצעק: "וכי זה עולם האמת?! האם משווים אתם עשרה שקלים למליון השקלים שלי?" ענה לו המלאך: "כאן זה עולם האמת!

כאן מסתכלים גם לשם מה נעשתה המצווה... האם לכבוד ה' או לכבודך. אתה עשית את זה כדי לפרסם את עצמך ולשם כבודך האישי -

'יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִית בְּשָׁלוֹ יִלְדִיהֶן'

הרה"צ ר' אֲשֶׁר פְּרִינָד זְצוּק"ל הִזָּה מִתְאַר אֶת אוֹתָהּ אִמָּא רַחֲמָנִית שְׂגָדְלָה אֶת בְּנָהּ בְּמִסִּירוֹת וּבְאַהֲבָה עֲצוּמָה.

בְּכָל בְּקָר הִיְתָה הָאִמָּא שׁוֹלַחַת אֶת בְּנָהּ לַחֲיִדָר לְבוּשׁ כְּמוֹ מַלְךְ, בְּקוֹלְקָצִיָּה הַכִּי עַדְכְּנִית, בְּתִיקוֹ הָאִישִׁי הִזָּה סְנִדוּיץ' עִסִּי וּמְלֵא בְטַעַם.

הִיא הִשְׁקִיעָה בּוֹ אֶת נִשְׁמָתָהּ, שְׁלָחָה אוֹתוֹ לְחוּגֵי הַתְּפִתְחוֹת, הוּא לְמַד לִנְגֵן, לִיצֵר וּלְשִׁיר, וּמוֹרִים פְּרֻטִּים אֶלְפוֹ אוֹתוֹ בִּינָה...

אַחַר הַצְּהָרִים הִיְתָה יוֹרֶדֶת עִמּוֹ לַגְּנָה, וְכָל שְׂכַנּוֹתֶיהָ וְחִבְרוֹתֶיהָ הִתְפַּעְלוּ מִפְּקָחוֹתוֹ וּמִכְשָׁרוֹנוֹתָיו הַפְּלֵאִים...

לֹא הִזָּה יֶלֶד מְטַפָּח מִמֶּנּוּ בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם!.....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמיני

מנקרת במוחי תמיהה רבתי, איך יכול מר לשמש מורה דרך לצאן מרעיתו ולעורר לב הרבים לתשובה שלימה לה', הרי ידוע שמר התגורר זמן רב ברלין, בירת אשכנז, ושהה שם בסביבה של חוטאים וחטאים...

השיב רבי שמחה בונים לרבי מאפטא: היא הנותנת, הנה אנו קוראים בפרשת "שמיני" שביום השמיני למילואים אומר משה לאהרן: "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך, וכפר בעדך ובעד העם", משה רבינו מדגיש באוזני אהרן, שתחילה יכפר הקרבן בעדו, ואחר כך יכפר גם בעד העם, הכלל בהלכה קובע, מי שאינו מחויב במצוה, לא יכול להוציא את הרבים ידי חובתם. וכן בהדרגת הרבים לדרך שמירת התורה והמצוות, מי שלא ראה במו עיניו עבירות ועוברי עבירה, אינו מסוגל להוציא אחרים מהבוץ הרוחני לתוכו שקעו, רק זה שהיה קרוב להבלי העולם, זה שהכיר פנים אל פנים את חולשת האדם, מוציא מקרבו כוחות נפשיים לתקן עצמו ואת הזולת תיקון אמיתי. (ממעייני החסידות)

"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם" (ט, ז)

כשנכנס ה'אהבת ישראל מוויז'ניץ' זצוק"ל לעריכת שולחן הקדוש, הביט סביבו, נאנח והסביר, לכאורה, האיך אפשר לגשת לנהל שולחן הלא חז"ל אמרו (מנחות צ"ז) כי שולחן של אדם מכפר, אם כן, טרם יגש יהודי אל השולחן, שהוא בבחינת מזבח, צריך לפשפש במעשיו ולתקן חטאיו, כלומר לחזור בתשובה, כמו שהצטרפו לשוב בתשובה לפני הקרבת קרבן, שהיו מתוודים עליו, על אחת כמה וכמה כשנגשים לנהל שלחן לצבור, כלומר לכפר על כל העדה. זה מרומז בפסוק 'קרב אל המזבח' אשר הוא שולחנו של אדם, 'ועשה' לשון תיקון, דהיינו תשובה, 'את חטאתך' לחזור בתשובה על החטאים, 'ואת עולתך' כדי שיהיה להם תיקון ועליה, ואז 'וכפר בעדך ובעד העם', ובאמרו כל זאת זלגו עיניו דמעות וכל הקהל נשבר לבו כחרס.

(קדוש ישראל ח"א עמוד קלז)

"ויחטאהו כראשון"
(ט, טו)

הוא עשה זאת על מנת להציל יהודי". 'וירא עליכם כבוד ה' כבוד לה' ולא כבוד לעצמנו...

"ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח" (ט, ז)

פירש רש"י לפי שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. באחד הימים, כאשר ישב רבי משה טייטלבוים בעל "ישמח משה" צ"ל ולמוד, נכנסה מחשבה בלבו לחדש איזה חידוש להנאתו, אולם מיד ניער עצמו ממחשבה פסולה זו, וגמר בלבו שהואיל והלימוד הזה יהיה שלא לשמה לא ילמד עכשיו, אולם מיד חזר בו גם ממחשבה זו, וכי רשאי אני ללכת בטל, "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א-ח) כתיב, ואינו רשאי לבטל אף רגע אחד. חזר ואמר: אתה ה' יודע מחשבות לבי, אילו לא הייתי מחויב לקיים מצוה "והגית בו" לא הייתי לומד

עכשיו מחמת שהתערבה גם כן כוונה להנאתי, אבל מאחר שהרי מצווה ללמוד, אם כן, גם כשמתערבת איזו כוונה להנאתי איני יכול לבטל את המצווה ומזכיר אני ללמוד, וממילא שוב כוונתי לשם שמים. שוב אמר בעל "ישמח משה" מעתה אני מבין מה מאוד עמקו דברי חז"ל: "לעולם יעסוק אדם בתורה, אפילו שלא לשמה" כלומר אפילו כשעולה בלבו ללמוד להנאתו בכל זה ילמוד שמתוך שלא לשמה בא לשמה. על דרך זו אמר משה לאהרן, שהיה בוש לגשת וירא שמא לא יתכוון לשם שמים, אמר לו משה: כי בכל זאת עליו לגשת, הואיל והוא מצווה על זה, אם כן אפילו יענש בזה על שמועל בהקדש מחויב הוא למסור נפשו בשביל שמו יתברך ובשביל ישראל.

(עובדות מבית רבותינו)

"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם" (ט, ז)

האדמו"ר רבי מאיר הלוי מאפטא היה ממתנגדיו של הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא, ופעם בפעם קרא תיגר על דרכו של רבי שמחה בונים בחסידות. כשנפגשו פעם שני הצדיקים שאל האדמו"ר מאפטא את רבי שמחה בונים: ימים רבים

.....וְאָז בָּאוּ שְׁנַיִם קָשׁוֹת עַל יְרוּשָׁלַיִם...
שְׁנוֹת מְצוּר וְרָעַב, שְׁנַיִם שָׁל צָמָא וְשָׁכוּל.
אָט אָט נִגְמְרוּ אוֹצְרוֹת הַתְּבוּאָה, גַּם הַבְּהֵמוֹת
כָּלָן נִשְׁחָטוּ זֶה מִכָּבֶד, פְּרוֹת וִירְקוֹת נֶאֱכְלוּ עַד
תָּמָס, אֲנָשִׁים הִחֲלוּ לִגְזֹעַ מִרְעֵב.
שְׁלֹא נִדְעוּ! בְּלִתי נִתְפָּס.....
בְּאֶחָד הָעֲרָבִים הִתְפַּנְסוּ תוֹשְׁבוֹת הַשְּׁכוּנָה לְדִיוֹן
עַל הַמְצָב.
כָּל מִשְׁפָּחָה רְעָבָה יוֹתֵר מִחֲבֵרְתָּהּ. הַמְצָב כָּבֵד
בְּלִתי נִסְבָּל!
פְּתָאוּם קָמָה אוֹתָהּ אִמָּא רַחֲמֵנִית, וְאִמְרָה לְכָלָן:
אֲנִי אָבִיא לָכֵן אֲכָל!
הַלֵּכָה הָאִמָּא, הִעִירָה אֶת בְּנֵה הַמִּכְשָׁר
וְהִחְלוּשׁ, קָרָאָה לוֹ לְחֻדְרָהּ, לְטַפָּה אֶת לְחִיו
בְּחֵפָה וְאִמְרָה לוֹ בְּבִכִי.....

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמיני

הקדוש ברוך הוא שולטת בכל, והוא אחד יחיד ומיוחד, ובלעדיו אין אלוקים.

הרה"ג ר' פנחס זוננפלד, המשגיח דשיבת 'משכן שמעון', ומרביץ תורה במדרשה ליהדות בפתח תקוה, סיפר שבבניין בו הוא מתגורר בפתח תקוה, פרצה שריפה גדולה. המבנה כולו השחיר מרוב עשן, וכל המנורות בחדר המדרגות הותכו בזו אחר זו, והתעוותו עד שאי אפשר להכיר שפעם היו כאן מנורות...

והנה, מספר הרב זוננפלד: בקומה שלי לא נשרפה אחת המנורות, ולא נגעה בה האש כלל. היתה זו תופעה פלאית שאי אפשר היה לתת לה הסבר הגיוני.

אחרי שנודע לאיזה צורך שימשה המנורה שלא נשרפה, אולי נבין את העניין...

'היתה זו מנורה שהתקנתה במיוחד בקומה שלי, הפועלת במשך כל יום השבת, וזאת כדי שלא אצטרך ליהנות מחילול השבת של השכנים המדליקים את האור.'

היה זה כאמור נס ופלא לראות שהאש לא התקרבה למנורה זו.

הרב זוננפלד מספר עוד שבקומת הכניסה עמדו כמה זוגות אופניים ועגלות ילדים וגם הם נשרפו כליל, ולא נשאר מהם זכר. רק בעגלת-ילדים אחת, לא נגעה האש כלל, העגלה נשארה שלימה. של מי היתה העגלה? של אברך בן תורה, העמל כל היום על תלמודו.

ראה הקב"ה שאם העגלה תישרף, ייכנס האברך להוצאה כספית גדולה, ושומר על העגלה כבבת-עינו. עד כדי כך שכאשר הגיע האברך מהכולל, עם הילד, לאחר השריפה, יכול היה להכניס את הילד היישר

אל העגלה. אפילו אבק לא נראה עליה... הכל היה שלם. למרות שגם עגלה זו עמדה בלב-ליבה של השריפה. איך אפשר שלא לראות בכך את ידו של הקב"ה.

(ברכי נפשי)

"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש" (י, ג)

יש לומר, ע"פ מה ששמעתי מפה קדוש של ה'שר שלום מבעלזא זי"ע, בפירוש הפסוק (תהילים נא-ד) 'הרב כבסני מעווני ומחטאתי טהרני' על פי משל, שאנו רואים אם יש איזה כתם בבגד ומכבסין את הבגד לטהר אותו, הנה באמת אחרי שנתכבס פעם אחת, נטהר מעט והוקל הכתם ונתלבן מעט, אמנם מכל מקום נשאר עוד רושם הכתם, אכן לאחר שנתכבס הבגד הרבה פעמים, אחר זמן רב, נטהר הבגד מכל וכל עד שאין רשומו של הכתם ניכר כלל.

כן על דרך זה, אם החוטא עושה פעם אחת תשובה נתכפר החטא, אכן מכל מקום רושם החטא ניכר בנשמת האדם, אך לאחר שהאדם עושה תשובה כמה פעמים ונזדכך נשמתו הרבה, אז אינו ניכר רושם החטא מכל וכל.

זה שאמר הרב כבסני מעווני, רצונו לומר שלאחר שתכבס אותי הרבה פעמים מעווני, ואז ומחטאתי טהרני, רצונו לומר אז תטהר אותי מחטאתי ולא יהיה ניכר שום רושם וכנ"ל.

בזה גם אמר (פסוק ט) תחטאני באזוב ואתה, אחר כך, אחר שתטהר אותי עוד, פעם אחר פעם, אז תכבסני ומשלג אלביו, אתלבן היטב כשלג ולא יהא ניכר שום רושם כלל, עכ"ת ד הקדושים.

זה שאמר כאן ויחטאהו כראשון רצונו לומר הכוונה שאהרן הכהן בקדושתו הרמה, טיהר את העם מחטאתם על דרך זה שנשאר מוזככים [גם בפעם הראשונה] בלי שום רושם חטא, והיו כאשר היו לפני החטא בלי שום כתם. וזה שאמר 'ויחטאהו כראשון' רצונו לומר שחטא וטיהר אותם כאשר היו לפני החטא, ולשון ראשון פירושו לפני, כמאמר הכתוב (איוב טו, ז) הראשון אדם תוולד.

(ליקוטי אמרי יוסף)

"ותצא אש מלפני ה'" (י, ב)

יש מקרים שבהם ניתן להיווכח בבירור שהאש שיצאה היא מלפני ה'. צריך רק להתבונן סביבנו, ולראות את ההשגחה הפרטית בעיניים, ולהבין שידו של

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שמיני

מפי אחרים. לכן חש משה סיפוק רוחני מיוחד, בשעה שאהרן אחיו העמידו על כך ששכח משהו מתלמודו, כי בפעם הראשונה למד אותה שעה משה דבר תורה מפי הזולת. (משך חכמה)

”וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם דברו אל בני ישראל לאמר...” (יא, א-ב)

לכאורה המילים 'לאמר אליהם' מיותרות שהרי מיד אחרי כן כתוב 'דברו אל בני ישראל לאמר'?

אמר הרה"ק האמרי אמת ז"ע, אפשר לפרש שהציווי 'לאמר אליהם', עולה על הפסוק למעלה 'וישמע משה וייטב בעיניו', ופירש רש"י 'הודה ולא בוש לומר לא שמעתי אלא שמעתי ושכחתי', ואת זה משה רבינו אמר לבני ישראל, שגם הם ילמדו להיות 'מוודה ולא בוש', ושלא יתביישו להודות על האמת. (ילקוט מאיש לרעהו)

”אך את זה לא
תאכלו ממעלי הגרה
וממפרסי הפרסה
את הגמל כי מעלה
גרה הוא ופרסה
איננו מפרס טמא
הוא לכם” (יא, ד)

העיר רבי ישראל מסלנט זצ"ל, הפסוק הזה נכתב בלשון הווה - 'איננו מפרס', ואילו הפסוק הבא נכתב בלשון עתיד 'לא יפרס', ואחרי כן לגבי הארנבת נכתב בתורה 'ופרסה לא הפריסה', בלשון עבר. והסביר, כי התורה רוצה ללמד אותנו, שאם באים לפסול אדם ולומר עליו שהוא טמא, אי אפשר לעשות זאת על פי ראייה שלילית אחת. עלינו לבדוק את כל התנהגותיו בעבר ובהווה. גם אחרי שרואים שבכולם התנהג שלא כראוי ואין לו שום סימן טהרה, עדיין חייבים לחשוב על העתיד שלו, אולי יתכן אצלו איזה שינוי לטובה.

רק אחרי שלא רואים בו כלל סימני טהרה, לא בעבר לא בהווה ולא בעתיד, ניתן לומר ולפסוק את דינו ש'טמא הוא', אבל עד אז צריך לעמול ולחפש אם אפשר ללמד עליו זכות. (ילקוט מאיש לרעהו)

אומר רש"י: אמר לו משה לאהרן: אחי! יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך.

ולכאורה, מדוע הוא חשב שזה יקרה רק לאחד מהם, או לו או לאחיו, אולי יקרה לשניהם? ובמה נוכח לדעת שהם גדולים משניהם? אמר הר"ר העשיל: שני הסברים ניתנו מדוע "מפני רע נאסף הצדיק", הראשון, כדי שבמיתו יכפר וימנע את הרע. והשני, הצדיק נלקח בטרם בא הרע, כדי למנוע ממנו סבל. השוני בין ההסברים הוא בזה, אם בכפרה מדובר, הרי די בצדיק אחד ואילו לפי ההסבר השני, מן הראוי שכל הצדיקים הגדולים ילקחו, כדי למנוע מהם סבל. משה אמר ידעתי שצדיק אמור למות וחשבתי שזה ככפרה למנוע רע. אולם, משנסתלקו שני הצדיקים האלה, התברר לי שהם נלקחו כדי למנוע מהם סבל. זה עצמו מצביע שהם גדולים משנינו, כי רק הם נלקחו, כדי למנוע מהם סבל.

(חנכת התורה)

”ואת שעיר החטאת
דרש דרש משה והנה
שרף ויקצף על
אלעזר ועל איתמר
בני אהרן הנותרם
לאמר” (י, טז)

דרש דרש משה, חצי התורה בתיבות (מסורה). שח הגה"צ מלאדני ז"ע בדרך צחות, יש פה רמז שאם הרב והמגיד באים לסעודה או אסיפה ורואים שחוץ מהם יש 'דרש דרש' - דהיינו דרשנים נוספים העומדים לדבר, אז חובה עליו לומר 'רק חצי התורה בתיבות' - דהיינו שלא יאריך בדרשות ויאמר רק חצי מהתורה שהוא הכין, בכדי שלא להטריח על הציבור.

(ילקוט מאיש לרעהו)

”וישמע משה וייטב בעיניו” (י, כ)

'הודה ולא בוש משה לומר לא שמעתי אלא אמר שמעתי ושכחתי' (זבחים קא, א).

נשאלת השאלה, מה הוטב למשה ששכח דבר הלכה ששמע מפי הגבורה.

אלא, משה רבינו היה כל ימיו מלמד תורת ה' לבני ישראל, ומטבע הדברים מי שמלמד זמן רב לאחרים, חש עייפות מסוימת ברבות הימים ומבקש לפעמים להיות לומד

פרשת שמיני

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חֻטְאֹתְךָ וְאֵת עֲלֹתָךְ" (ז. ט.)

מפרש רש"י (ע"פ התוספתא): "קרב אל המזבח - שהיה אהרון בוש וירא לגשת. אמר לו משה: למה אתה בוש? לכך נבחרת".

שני פירושים נפלאים בדרשת חז"ל זו, הובאו בשו"ת 'מים חיים' להגאון רבי חיים כהן רפפורט זצ"ל, אב"ד אוסטרעהא. הראשון - בשם אביו, והשני משל עצמו.

של אביו קודם: כאשר נגלה הקב"ה למשה מתוך הסנה, נאמר (שמות ג, ו): "ויסתר משה מפניו", ועל כך מצינו במדרש (שמות רבה, פרשה ג סימן א): "לא יפה עשה משה כשהסתיר פניו, שאילו לא הסתיר פניו, גילה לו הקב"ה למשה מה למעלה ומה למטה וכו'". בהמשך, על הפסוק "ויחר אף ה' במשה", מוסיף המדרש ואומר (שם, סימן ז): "מה חרון אף היא שם? - שניטלה כהונה ממשה וניתנה לאהרון. אמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'הלא אהרון אחיך הלוי' - וכי מאחר שאמר 'אחיך', איני יודע שהוא לוי?! אלא, אמר לו: ראוי היית להיות כהן והוא לוי, ולפי שאתה מסרב על דבריי, תהיה אתה לוי והוא כהן". ע"כ מדברי המדרש.

הרי לנו, שמשום שהתבייש משה והסתיר את פניו וסירב בתחילה ללכת בשליחות הקב"ה, ניטלה כהונה ממשה וניתנה לאהרון. מעתה, כמה נפלאים הדברים שאומר משה עתה באוזני אחיו כאשר רואה הוא שאהרון בוש וירא לגשת: "למה אתה בוש? לכך נבחרת", כלומר: הרי רק בשל הבושה שלי נטלה הכהונה ממני וניתנה לך, וכעת, כאשר גם אתה בוש - הלא תינטל הכהונה גם ממך!

כאמור, בעל 'מים חיים' מוסיף ביאור אחר משל עצמו:

לכאורה יש להקשות בדברי רש"י, שכתב בתחילה "היה אהרון בוש וירא לגשת", הרי שהיו לאהרון שתי סיבות שבגללן לא ניגש - שהרי בוש ושהיה ירא לגשת, ואילו כאשר משה מנסה לשכנעו, הוא שואלו רק "למה אתה בוש?", ולא הזכיר שמלבד הבושה יש לאהרון גם יראה מלגשת אל המזבח. מה פשר הדבר?

אלא, אמרו חז"ל בגמרא בברכות (דף יב:): "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו, מוחלין לו על כל עוונותיו". הרי שהבושה היא תקנה לעושי עבירה, שבשביל הבושה נמחלים עוונותיו של המתבייש. וזו טענת משה כלפי אחיו: מאחר שאתה בוש, הרי ממילא נמחל לך עוון העגל, ואם כן אין לך סיבה לירא מגשת אל המזבח, והוא מסיים: "לכך נבחרת", כלומר: מאחר והתביישת ועוון העגל נמחל לך!

"וַיֹּצֵא אִישׁ מִלְפָּנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ" (י. ב.)

מונב במדרש (ויקרא רבה, פרשה כ): "בר קפרא בשם ר' ירמיה בן אלעזר אמר: בשביל ארבעה דברים מתו בניו אהרון וכו' ועל שלא נטלו עצה זה מזה, שנאמר 'איש מחתתו' (במדבר יז) איש מעצמו עשו, שלא נטלו עצה זה מזה".
מרגלית חריפה נאמרה בענין זה, בשמו של הגאון רבי דוד אופנהיים זצ"ל, אב"ד פראג: הגמרא ביומא (ה): מעוררת על כך שהמכנסיים, אותם צריכים הכהנים ללבוש עם כל בגדי הכהונה, אינם כתובים בפרשת המילואים, לא בציווי ולא בעשייה. כך גם לא נכתב בפסוק הציווי להביא עשירית האיפה, שהיא מנחת חבתין שמקריבים הכהנים ביום חינוכם לעבודה. ואמר רבי יוסי בר חנינא, שאנו לומדים את המכנסים ואת עשירית האיפה ממה שבתחילת פרשת הבגדים (שמות, פרק כט) נאמר: "וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אותם לכהן" - ומיתור האות ו' במילה "וזה", למדנו ריבוי למכנסיים ולעשירית האיפה.

ועל כך מקשה הגמרא: בשלמא מכנסיים יש לדרוש מהן, שהרי מכנסיים כתובים בפרשה שלמעלה, העוסקת בענין עשיית הבגדים, והכלל הוא ש-ו' מוסיף על ענין ראשון, ולכן מובן מה שלמדנו שאף במילואים היו לבושים מכנסיים. אלא עשירית האיפה, היא הרי לא נאמרה בפרשה זו כלל, ורק לדורות אמר בפרשת צו שיביאנה כל כהן ביום חינוכו לעבודה, ומנין לנו שאף בימי המילואים, שעדיין לא שימשו אהרון ובניו, מכל מקום היה עליהם להביא מנחה זו?

והגמרא מיישבת, שאת החיוב להביא עשירית האיפה למדנו בגזירה שווה "זה - זה", מאותה פרשה שנאמר בה לדורות (ויקרא י, ג): "זה קרבן אהרון ובניו

אשר יקריבו לה' ביום הימשח אותו עשירית האיפה".

מעתה, **אמר רבי דוד אופנהיים**, זו כוונת המדרש באמרו שבני אהרן מתו משום "שלא נטלו עצה זה מזה", ולכאורה טענה גדולה מזו יש עליהם - שלא נטלו עצה ממשה ואהרן? אולם לאור דברי הגמרא, יש ליישב שכוונת "שלא נטלו עצה זה מזה", היינו שנדב ואביהוא לא למדו את הגזירה שווה "זה - זה", שממנה למשה הגמרא שיש להביא עשירית האיפה, וכיוון שלא למדו "זה מזה", על כן לא הביאו עשירית האיפה.

ודברי פי חכם חן!

(ושלל לא יחסר)

"וַיֹּצֵא אִישׁ מִלְפָּנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ" (י. ב.)

בפרשתנו קוראים אנו על מיתת שני בני אהרון, נדב ואביהוא, שמתו לפני ה' ביום חנוכת המשכן, ואמרו חז"ל (עירובין ג.ג): "לא מתו בני אהרון אלא על שהורו הלכה בפני משה רבם!" הבה נראה כיצד נהג **ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל**.

בימי מלחמת העולם הראשונה חטפו הטורקים כל בחור בריא וטוב לצבאם. לפיכך קם הגאון רבי עזרא עטיה, שהיה מבכירי הלומדים בירושלים, וברח לקהיר שבמצרים. גם שם תחם עצמו בד' אמות של הלכה, ועד מהרה יצא שמו לתהילה כמתמיד וגדול בתורה.

פעם פנה אליו אדם, ושאלו שאלה בהלכה. עיין רבי עזרא, והגיע לכלל מסקנה. הודיע לשואל, שבעוד כשעה ישיב לו על שאלתו, ובירר היכן מתגורר רב העיר. אמרו לו: "בעיר העתיקה של קהיר", מהלך כחצי שעה.

קם רבי עזרא והלך בשרב המעיק, התייצב בפני הרב, שטח את השאלה

וביקש רשות להביע את דעתו. הרשות ניתנה והוא שטח את הצדדים השונים של הספק, הציע את הסוגיות הנוגעות לענין, ניתח את השיטות השונות, הסמך ראיות מספרי הראשונים והאחרונים ופילס נתיב עד למסקנה מוצקת וברורה.

נענה הרב ואמר: "ובכן, טוב ויפה, אמת לאמיתה. רק שאלה אחת נותרה - לשם מה טרח מר ובא, אם הכל נהיר לפניו?"

השיב רבי עזרא: **"כדי ליטול רשות לפסוק"...**

חיך הרב ואמר בענוה: "הלא הכל גלוי וידוע לפניו, ואני הוא שצריך לבוא אליו"...

התעלם רבי עזרא מהשבחים, ושאל: "רשאי אני איפוא לענות?"

"ודאי", השיב הרב.

עשה רבי עזרא את כל הדרך חזרה, כשבידו הרשות לענות...

(מעין השבוע)

"וַיִּדְם אֶהֱרֹן" (י. א.)

ביאר הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל, גאב"ד אונגוואר: הראשונים נחלקו בשאלה האם מי שמל את בנו צריך לברך ברכת שהחיינו: **הריב"ש** כתב שמברכים, ואילו **התוספות שאנ"ץ** כתבו שאין מברכים, וכתב **המרדכי** שטעמם הוא, שכיון שיש צער לתינוק הנימול, על כן אין לברך שהחיינו. ואילו **הרשב"א** כתב שהטעם הוא משום שעדיין לא יצא התינוק מכלל נפל.

אולם לכאורה יש להקשות על טעמו של המרדכי, שהרי הדין הוא שמי שמת אביו והניח ירושה - חייב לברך שתי ברכות: "דיין האמת" על המת ו"שהחיינו" על הירושה, ולכאורה אין מברך שהחיינו על הירושה, והרי אין לך צער גדול מזה שמת לו אביו, ולסברת המרדכי היה עלינו לומר שמפני הצער לא יברך שהחיינו? וצ"ע.

והנה, קיימא-לן שבן שמת בלא בנים - אביו יורשו, ואם כן נדב ואביהוא, כיוון שלא נשאו אישה ולא היו להם בנים - ירשם אהרון אביהם, ואם כן היה לו לברך שהחיינו על הירושה שנפלה בחלקו, אולם הרי אמרנו שמילה אינו מברך שהחיינו משום צער התינוק ואם כן מאותו טעם גם יורש לא יברך שהחיינו.

זו כוונת הפסוק: "וידום אהרון", דהיינו של אמר כלום ולא בירך שהחיינו על הירושה שנפלה בחלקו. מדוע שתק ולא בירך? - על כך משיב המדרש: "שהיה לו לומר 'וביום השמיני ימול בשר עורלתו'", ומכיון שמשום צער התינוק אין לברך שהחיינו שם - מאותו טעם הוא שתק כאן ולא בירך שהחיינו!

(משנה הלכות)

לפנינו סיפור נפלא ביותר שסיפר לנו הרה"ג רבי אליעזר רוט שליט"א, המתאים במיוחד לימים אלו, ימי ההכנה למתן-תורה:

הסיפור הוא נפלא ומחזק, משתי בחינות; גם עקב היותו מקפל בתוכו עליה מרתקת, ובעיקר - בהיותו מאלפנו בינה ודעת על חשיבות עמל התורה, ועל הסינתזה דשמיא המלווה את מי שמשקיע את ראשו-ורובו בתורת השם.

המדובר היה באברך תלמיד חכם, צעיר לימים, המתגורר בבני ברק, שלבד מלימוד התורה, ועמלה, אין לו מאומה בעולמו.

בהיותי בחור בישיבה, כך סיפר האברך להרב רוט, זכיתי לשמוע את המשגיח שלנו שליט"א כשהוא חוזר כמה פעמים על דברי חז"ל שדיברו בשבח עמלה של תורה - 'פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וכו'.

אלא שהמשגיח - אחת הדמויות המפורסמות בעולם התורה והמוסר - הוסיף דבר-מה. המשגיח שליט"א אמר לנו תמיד בישיבה, שה'פת במלח תאכל' לא נאמר דוקא על מקרה כפשוטו, שבו אין בבית מה לאכול ולשתות, ולמרות זאת מצווה הלימוד להמשיך בלימודו, ולאכול רק פת במלח ולשתות מים במשורה.

דברי המשנה במסכת אבות נאמרו גם על מקרה שבו יושב לו יהודי ולומד תורה, ולפתע תוקף אותו הרעב או הצמא, והוא מתאוה מאוד לאכול ולשתות. ברם, אם יפסיק מלימודו, הוא עלול 'לצאת מהסוגיה, ולשכוח את מה שלמד עד עתה.

גם על יהודי כזה מדברת המשנה, ואומרת לו שיאכל רק פת במלח וישתה מים במשורה, דהיינו שישתפק במה שכבר אכל ושתה לפני-כן, ולא יפסיק עתה כדי לשבוע ולהרוות את צמאונו.

במלים אחרות: תתרגל, ותביא את עצמך לידי כך שלא כל רעב וצמא יוציא אותך מן הלימוד! תרגיל את גופך למצבים כאלה שישתפק בפת במלח, ולא יכניס בליבך כל העת רצונות ותאוות לאכול ולשתות שוב ושוב.

כמוכן שמדובר במקרה שהאדם יכול ומסוגל להתגבר על עצמו מהאכילה או מהשתייה. שכן אם הוא באמת רעב או צמא, וזה מעכב אותו מללמוד כמו שצריך, לפעמים עדיף לצאת לרעג, להיכנס למטבח, לאכול משהו, ולחזור מיד ללימוד.

המשגיח שלנו, מספר האברך, היה חוזר על דברים אלה פעמים רבות, והדברים ממש חדרו לליבי, ומאז היותי בחור הרגלתי את עצמי שלא 'לצאת מהכלים' מכל רעב או צמא, או גם עייפות שפקדה אותי.

ההרגל הזה הביאני להצלחה רבה בלימוד, שכן מוכח זה שלא השתעבדתי לאכילה ושתייה, יכולתי לשאת על עצמי את משא הלימוד ביתר-שאת ונביתר-עוז.

והנה, בליל-ששי אחד החליט מיודענו האברך הצעיר לעשות 'משמור', וללמוד כל הלילה בבית המדרש. הוא הודיע זאת לאשתו, שכמוכן הסכימה לכך בחפץ לב, וכבר בשעה 10 בערב, פנה לבית המדרש הסמוך למקום מגוריו, פתח את הגמרא והחל ללמוד במרץ רב.

לפתע תוקף אותו ציון חזק, והוא החל להשתעל בצורה כבידה. אמרת זאת, החליט להמשיך ולקיים את ההחלטה שלו, וללמוד כל הלילה, ולא להתרגש יותר מדי מהציון והשיעול, וגם זה בעקבות דברי המשגיח שעיקרם היה לא לשים-לב לעינכובים גשמיים (ולאו דווקא אכילה ושתייה, אלא כל סוגי העינכובים באשר-הם), ולהשתדל להתעלם מהם במידת האפשר.

והנה מגיעה השעה 1 בלילה. במשך 3 שעות הלימוד עד כה, השתעל התלמיד חכם ללא הפוגה, אבל המשיך ללמוד. ברם, כשהגיעה השעה 1 אחר חצות, הרגיש כבר שהוא מחויב לשתות כוס קפה חם, כדי להרגיע את גרונו.

אבל, אז עולים במוחו דבריו של המשגיח. פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה.

והוא המשיך ללמוד. עוד חצי שעה. גם ב-1.30 הוא מחליט להמשיך ולהמשיך, ולא להפסיק בלימודו. אבל, בשעה 2, תוקף אותו שיעול כבד במיוחד, ואז הוא קם ממקומו כדי להשיג קפה חם.

במוחו עולה המחשבה שאם ישוב לביתו, ולו כמה דקות, כדי לשתות את הקפה, הוא עלול כבר להישאר שם, בבית, וללכת לישון, ולא יסיים את ה'משמור'. לכן החליט לחפש מקום אחר בו ניתן להשיג קפה חם.

ואז הוא נזכר שבקומה השנייה של בית המדרש בו ישב ולמד, יש מכונת קפה אוטומטית של אחד הכוללים הלימוד שם במשך היום. עלותה של כוס הקפה היא שקל אחד, ומיד לאחר הנחת הכסף במכונה, יוצא כוס קפה מוכן, עם חלב!

הוא ניגש למכונה, ואז הוא מבחין שבכיסו אין אפילו שקל בודד, וממילא נבצר ממנו לקבל את כוס הקפה המהביל שכל כך היה נחוץ לו. נו, מה עושה אברך כמוותו ברגע שכזה?

בוודאי, חוזר ללמוד. וביתר-מרץ, שוב ושוב מתנגנים על לשונו דברי חז"ל על 'פת במלח תאכל', עם ההוספה של המשגיח. הוא נכנס שוב לעובי הסוגיה, שוכח מכל העולם, ומהשיעול שלו,

ולומד בניגון ערב במיוחד. **לפתע נפתחה דלת אחת, והוא שומע את הדלת נפתחת, ומאן-דהוא נכנס לבית המדרש.** שניה אחת נוספת, והאיש ההוא ניצב לידו. הוא נרתע קמעו, ואז מופתע התלמיד חכם לראות את האורח הלז, שאינו מכיר כלל, מגיש לו... כוס קפה מהביל.

התלמיד חכם הצעיר היה כבר בטוח שמדובר ב... אליהו הנביא, אבל האורח מספר לו שהוא לומד במשך היום בכלל האברכים הממוקם בקומה השנייה של בית המדרש, וזה-ענתה חזרתי לבני ברק מחתונה שנערכה בירושלים, והייתי צמא מאוד, והרגשתי שאני מוכרח ללגום כוס קפה חם, מספר האברך.

'כיון שהתחנה של האוטובוס ממוקמת ממש מול בית המדרש, לא יכולתי לדחות את השתייה אפילו עד הגיעי הביתה, ועליתי לקומה השנייה בה אנחנו לומדים במשך היום, כדי להכין לי כוס קפה.

'הכנסתי את השקל למכונה, והנה יוצאת כוס הקפה עם החלב. אבל אז נזכרתי שבחתונה אכלתי מאכלים בשריים, ועדיין אסור לי לשתות את הקפה החלבי...

'כיון שהיה אכפת לי על הקפה המוכן, חיפשתי מישהו שאוכל לתת לו את הקפה. ירדתי לקומה הראשונה, ואז אני פוגש אותך, והנה לפניך כוס הקפה המהביל מוכן לשתייה' - - -

דומה שלאחר סיפור כזה אין צורך להכביר במלים, כדי ללמוד על ההשגחה הפרטית המלווה את עמלי התורה, ועל אמות דבריו של המשגיח שליט"א שחיוק תמיד את תלמידיו בענין הנ"ל.

הנה האברך שלנו קיים בנפשו את ה'פת במלח תאכל', ולא התחשב בצמאונו ובשיעולו, והקב"ה סיפק לו את צרכיו בצורה המופלאה ביותר שאפשר היה להעלות על הדעת.

ויש להדגיש שהדברים הללו נכונים לא רק אצל המתמידים הגדולים כדוגמתו של האברך עליו דיברנו. כל לומד-תורה בדרגתו-הוא, יוכל לחוש את המציאות הנסית שהתרחשה כאן, אם יאמץ את דבריו של המשגיח ויחזק את עצמו שלא להפסיק מלימודו על כל דבר קטן.

קדושתה של התורה, וקדושתם של לומדיה, תשפיע עליו ופשת על טוב, ותספק לו כס"ד את כל צרכיו, בבחינת 'כל המקבל עליו עול תורה, מסידין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ.'

(ברכי נפשי)

פנינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

האם ראוי לשאוף טבק בבית הכנסת? חלק א'

כתב היעב"ץ בספרו מור וקציעה (ס"ס ק) על דברי הטור 'מתעטש בתפילתו סימן יפה לו, שנראה לו שהוא דוקא כשבא ממילא, אבל לגרום עיטוש אסור ק"ו מרקיקה שאסורה תוך התפילה, כ"ש בזה שגורם לצואת החוטם או לעיטושים תכופים הרבה המפסיקים את התפילה. והוסיף, ש"מאן תוכחה מגולה לשואפי אבק הטבק בנחיריהם בבית הכנסת וגם בעומדם בתפילה, כדרך גסי הרוח שבזמנינו, ואפילו כבר רגילים בו ואינם מתעטשים מחמתו, מ"מ קלות ראש גדול לעשותו בציבור, כל זמן שעוסקים בתפילה ובעברות, וכ"ש שעומד בתפילת שמו"ע וכו' ". ע"ש [ובשאלת יעב"ץ (ח"ב סי' ט) הביא מערכת נורא שאירע ע"ז]. וסיים, שלפני התפילה וקודם שייכנס לבית הכנסת (ומשמע, שאסור בביהכ"ס גם שלא בשעת התפילה. כנלע"ד. ומצאתי שכן דייק הפתח"ד) - ראוי והגון לשאוף ממנו, כדי להסיר הליחות. ע"כ.

ובכף החיים (פלאגי, יא, ט) הביא, שדעת המעשה רקח (על הרמב"ם, לרבי מסעוד חי ורקח זצ"ל, נפטר בהתק"ח, פ"ד מתפילה הי"א) והנזירות שמשון (צב, ט) והמנחת אהרון (טו, ט), לאסור לשאוף טבק בבית הכנסת בשעת התפילה. והוסיף, שכן כתבו הבאר היטב (תקנא, טל) והלקט הקמח (ריש הל' תשעה באב). ובשו"ת פעולת צדיק (ח"א סי' קעה) הביא את דברי הבאה"ט ואסר עפ"ז לגמרי.

והנה, כתב רבי יצחק ב"ר שמואל למפרונטי זצ"ל בעל הפחד יצחק' (מהעיר פירארה, גאון עולם מיוחד במינו שחיבר אנציקלופדיה תלמודית מפליאה, שימש גם כרופא, נפטר בשנת התק"ז, מנחת ט, ער, טבאי"ו), ש"ע"ר חלוקת הטבק פורקים יראת שמיים ומבטלים כוונת התפילה, ושאינן זה לכבוד בית מקדש מעט, ואם היה בכוחו, היה מביטל זאת וקונס ע"ז. ומסיים, שקרוב אני לומר שארבע כיתות שאין מקבלים פני שכינה' (סנהדרין קג), כולם ישנם בנותני טבק זה לזה: כת חנפים, שמחניפים זה לזה כדי לקבל טבק. כת שקרנים, שלפעמים שואל מחברו אם יש לו טבק, ומשיבו שאין לו. כת מספרי לשון הרע, שמוציאים דיבה ומגנים הטבק של חבריהם, כדי להרבות להם לוקחים [כת ליציגים, הוא מה שכתב 'ולקרות זה לזה בליצנות'].

ובספר חזון עובדיה, לרבי מצליח יחיאל עובדיה זצ"ל (ליורו התקצ"ג, דף סא), כתב, שנראה מדברי הפחד יצחק, שגם הוא לא אוסר בהדיא שאיפתו בביהכ"ס, אלא רק כתב את חומרת הדבר, כי כן נהגו כמה מגדולי ישראל, וחששותיו הם רחוקות, ואפשר

משולחנו של העורך

שכתב כן לשעה משום שקינא על מעשה שהיה.

וכתב ע"ז הפתח הדביר (לגאון רבי חיים בנימין פונטרימולי זצ"ל מאיזמיר, כיהן במשך כ-52 שנה כדיין בבית דינו של הגר"ח פלאגי זצ"ל; צב, ב), שגם אם מדברי הפחד יצחק לא מוכח שאסור, מ"מ גם החזו"ע יודה שבשעת התפילה הדבר ברור לאסור, וכדכתב המור וקציעה, וחס לנו לגדולי ישראל להתייר לעצמם לשאוף הטבק אלא לאחר חזרת הש"ץ או קודם התחלת התפילה. ואם המור וקציעה אסר בביהכ"ס בכל מצב, די לנו להקל בזה רק קודם התחלת ברוך-שאמר או אחר שמו"ע ובהצנע ושתיקה שלא יבואו לידי קלות ראש, ואז לא ייחשב מהכיתות הנזכרות, שהרי בגוף הדבר אין איסור. וסיים, ופוק חזי מאי עמא דבר. וכן הסכים הכה"ח (סופר, צב, יג).

וכתב עוד הפתח"ד לדייק כן מהחיי אדם (כלל כא, ה), ע"ש (ויל"ע טובא בראיה זו, ואכמ"ל). וכן גם יש להוכיח מהחדש לאלפים (ס, ה), והביאו הבן איש חי שנה א', וארא, יג). ע"ש ודו"ק. ולאחר כמה שנים, בהשמטות לח"ג הוסיף עוד הפתח"ד, ש"עינינו הרואות שפשט היתר כל הימים בהזמנה זה לזה ואפילו [אצל] תופסי התורה, ואולי שכל שאין ההזמנה [אלא] ליושב אצלו ימין ושמואל דוקא, לאו פרהסיא היא".

ובספר אוהל מועד, לגאון הקדמון רבי שמואל ב"ר משולם גירונדי זצ"ל (מגדולי רבני גיונה שבספרד, חי בשנות הק', דרך ג, נתיב יח) האריך להוכיח, שדבר נאה ויאה הוא ענין הטבק, כי 'באם גברה עליו שנתו, תרופות תעלה לו בשאיפת הטבק להעביר שינה מעיניו ותנומה מעפעפיו, ועל עומדו יעמוד אל הרינה ואל התפילה', ועוד כמה תועלויות הנמשכות מזה.

והעתיק שם לשונו של הפחד יצחק' הנ"ל, וחלק עליו בכל תוקף, שרובם ככולם של גדולי ישראל נוהגים לשאוף טבק, ורק 'בחום לבבו וכו' וגודל יראת האלוקים קורע הוא סגור לבו', והוסיף, שאחת מהתועלויות היא 'שמטהר בו המחשבה ומיישב הלב בבוקר מאידי השינה המרחפים על עיניו וכו', ובו ימצא נחת להשיב את נפשו ויאורו עיניו וכו' ". וע"ש שדחה את כל הד' כיתות שה'פחד יצחק' דרש על מחלקי הטבק.

חלק ב' - בע"ה בעלון הבא לפר' 'תזריע מצורע' [מהד' מייל].

ספרים בבית = לומדים גם בבית! ש"ס, טור שו"ע, רמב"ם וכו' במחירים הזולים בארץ (ימ"ס בלבד). מתחרה בכל הצעות מחיר. מחשולחם לכל הארץ. 052-7176882

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מידת השמחה

פרשת שמני

בס"ד | גיליון מס' 325

כיצד מחשבות ביטלו הנשמה והעניקו חיים במתנה?

יין ושכר אל תשת (י, ט)

שהאדם ידמה לעצמו שהמלך האהוב והנערץ עומד ומביט בבני עמו, ואז בוחר כמה מתוכם שיעמדו לצידו, לשרתו ולעשות את רצונו. יש לו גדודים של שרים ומשרתים גיבורי כח ורבי מעלה, ובכל זאת בוחר הוא לעצמו קומץ של אזרחים, ומרומם אותם להיות משרתיו האישיים!

מדהים! - אנחנו, בני העם היהודי, זכינו בזכות כזו! לעולם הזה יש מלך, הוא מלך מלכי המלכים. הוא השליט החזק בעולם, האהוב והנערץ ביותר, שכולם מתפללים אליו וחרדים לשמו. יש לו גדודים של מלאכים ושרפים רבי מעלה, נטולי יצר, נקיים מכל חטא ועוון, רוחניים במאה אחוז - והוא בוחר בקומץ יהודים שחיים בעולם, אחוז מזערי מכל כרואי תבל, ומבקש מהם להיות משרתיו ומקיימי רצונו, ואנחנו נמנים על הקבוצה הנבחרת הזו!

כשהתחושה הזו מפעמת בלב, כל לב מתרוגן בשמחה, מכרכר באושר. מתוך התחושה הזו אנו מרגישים ייחודיים ומיוחדים, שמחים ושואפים לעשות את רצונו של בורא עולם - כל יום, כל השנה. מתוך תחושות כאלה אנו מתפללים לבורא עולם, לומדים את תורתו ועוסקים במצוותיו, ומרגישים שמחים ומאושרים עם כל פעולה, עם כל מילה!

בפרשת השבוע לומדים אנו על שריפתם של נדב ואביהוא תוך כדי עבודת הקודש. חז"ל מבארים שנענשו עקב כניסתם למקדש כשהם שתויי יין, ולכן אהרן הכהן ובניו הנוותרים הצטוו להימנע מכך, אולם בפשוטו של מקרא נאמר שנענשו על שהקריבו 'אש זרה'. בעל ה'כתב סופר' זי"ע מגלה שהיינו הן נדב ואביהוא שתוי יין, כי ביקשו לשמוח בעבודת הקודש. אבל שתיית יין היא 'אש זרה' של שמחה, שכן שמחה אמיתית אינה זקוקה ליין, היא פנימית, נובעת מעצם הזכות לעבוד את ה'!

אשרינו שזכינו, שבתוככי הלב של כל אחד מאיתנו יש מבוטל של שמחה. בתוכנו קיים מנוע פנימי בוער של שמחה ואושר, על שזכינו להיות יהודים, בניו קרוביו של בורא עולם, השמחים בעבודתו וששים במצוותיו. כל מה שכדאי לעשות הוא להרכיב את המשקפיים הללו, לחיות בעולם שכולו אושר על כל מצווה שאנו מקיימים, וזה מה שיתן לנו כח וירומם אותנו לפסגות!

לילה שנתן חיים!

את הסיפור הבא מתאר הרב בייפוס שליט"א בגיליון 'ממשנתה של תורה', מפי בעל המעשה הרב רייך שליט"א. וכך הוה:

שמן של המחלקות המבודדות בבית החולים כבר נודע בכל הארץ. חולי הנגיף שאושפזו בהן עברו לילות כימים קשים ומייסרים, בהם נאבקו על כל נשימה

בתחושות מרוממות ונעלות, טעוני רגשות חג הפסח ועמוסי מצוות יקרות, יוצאים אנו ממועד חג האביב אל הקיץ הבעל"ט, כשפינו וליבנו מלאי תקווה וציפיה לקיץ בריא ופורח, עליז ופורה, מועיל ונפלא. ימי החג עברו עלינו מתוך רגשות קודש והמיות לב, ועתה ניצבים אנו בכניסתנו לעונת הקיץ, לימי השגרה.

בימים הללו מרחפות באוויר תחושות מנוגדות, שמפלטות דרך גם לתוככי הלב. מצד אחד - אנו מרגישים 'סוללה טעונה במלואה', מלאי אנרגיות ורגשות טובים, מחוזקים בקשר הרוחני לבורא עולם וששים בשמחה במצוותיו. מצד שני - כמה קשה לצאת מעולם כה זך וטהור, ולהישאב באחת לשגרה אפרורית ורגילה, נטולת רגש וחסרת תסיסה רוחנית...

הפיתרון לכך הוא לתעל את הרגשות אותם חווינו, את התחושות שהיי מנת חלקנו, למנוע צמיחה וכור אנרגיה לאורך זמן. ללמוד את הדרך לקחת כוחות ומשאבים, עוצמות ורגשות מהימים הטובים הנעלים, ולשמר אותם לעוד תקופה ממושכת. התפקיד שלנו הוא להשכיל לקחת את התחושות והרגשות בהם זכינו, ולרומם אותם לנכס קבע, הפעיל גם בעיתות שגרה!

המשמעות המעשית פשוטה למדי. כל אחד מאיתנו יכול לערוך לעצמו 'דמיון מודרך', להשקיע כמה דקות של התבוננות והבנה במה שזכינו בו בחג הפסח, ומשמעותו התמידית - גם לאורך זמן. להפנים אל הלב שהעובדה שנהגנו כבני מלכים בפסח - זה בגלל שבעצם, במהות שלנו, אנו בני מלכים כל ימות השנה. להטמיע בנשמה שהזכות שלנו לאכול 'מיכלא דמהימנותא' - מאכל האמונה, המצה הקדושה שבורא עולם נתן לנו, נובעת מכך שאנחנו בניו שלו, היקרים לו מכל!

וזה, גם כשאיינו מסיבים כבני מלכים או אוכלים מצה, זה ממשיק איתנו. זה קיים בנו, זה מוטמע בתוכנו, זה חי בליבנו 365 יום בשנה, 24 שעות ביממה. ההבנה הזו, הרגש הזה, ממלאים אותנו סיפוק, אושר ושמחה. מחדד בליבנו את ההבנה עד כמה אשרינו, עד כמה טוב חלקנו, עד כמה נעים גורלנו: הרי אנחנו בניו של בורא עולם, יש משהו מאושר, משמח, מרומם ונשגב מהתחושה הזו? יש משהו שנותן כח ומעניק עוצמה יותר מההבנה שאתה נסוץ של מלך העולם?!

זוהי מידת השמחה. שמחה - היא תחושה פנימית מרוממת, שיש בה אושר, עליצות, ובעיקר - סיפוק עצום על הזכות העילאית להיות יהודי, לקיים מצוות, לדבר עם מלך העולם כמה פעמים ביום, לעסוק בתורתו ולקיים את הוראותיו. שמחה - היא אותו רגש שנחבא בתוך הלב ועלינו להעצימו כל העת, רגש של אושר אמיתי: כמה טוב להיות יהודי!

הרה"ק בעל ה'פלא יועץ' זי"ע בספרו, בערך שמחה, מתאר במוקד לשון את מהותה של השמחה, בכך

ריקוד שביטל ניתוח!

היה זה בחודש אדר תשפ"א, בשעת מוצאי שבת חורפית, בביתו של הגה"צ רבי דוד אבוחצירא שליט"א בנהריה. רבים עברו על פניו לברכת שבוע טוב או להזכיר לפניו צרה, ביניהם יהודי בגיל העמידה שהגיע ממרכז הארץ, וביקש להזכיר את בנו יקירו המאושפז בבית החולים, ועוד לפני כניסת השבת קבעו הרופאים שמצבו לא טוב, ועליו לעבור ניתוח ביום המחרת - ביום ראשון.

הוא סיפר על הצרה שפקדה את בנו והוראת הרופאים ביום ששי, וביקש מרבי דוד ברכה להצלחת הניתוח. אולם רבי דוד השיב לו: 'הלא אנו בחודש אדר, זהו חודש בו מרבים בשמחה, אולם מצב רוחך קדורני ומתוח מדי... תהיה בשמחה מכל הלב, תעבור למצב רוח של שמחה ואושר, יש בכך סגולה למנוע את הצורך בניתוח!'

באותה עת, עמד בתור גם מגיד המישרים הנודע הרה"ג רבי חיים זאיד שליט"א, והביט בפליאה במתרחש. אחר כך הגיע תורו, והוא שוחח עם רבי דוד על מה ששוחח, וכשסיים וביקש להיפרד - ביקש ממנו רבי דוד להמתין קמעא.

חלפה כמחצית השעה, במהלכה אותו יהודי שביקש ברכה לניתוח - יצא מחדר הרב ונעמד בחוץ, החל לשורר ולזמר משיירי פורים, ואף לרקוד. רבים נדו לו בראשם, אולם הוא בשלו: מרבים בשמחה, והוא רוקד! כך הורה הרב: עד ש... ריקודו נקטע לנוכח שיחת טלפון מבית החולים! הרופא אומר שיש הטבה משמעותית, הצורך בניתוח ירד מעל הפרק!

עתה נכנס אותו יהודי לבשר לרבי דוד על בשורת ביטול הניתוח, ורבי דוד חיך והפטיר אל רבי חיים: 'כעת אתה יכול ללכת, ראית מה שמחה עושה!'

מדהים! הצורך בניתוח היה ברור, חתום על ידי רופא. אולם בכח השמחה - הצורך בניתוח בוטל, וגם זה חתום על ידי רופא! ריקוד אחד שינה את חוות הדעת הרפואית! אחים יקרים, כשעוברים עלינו מצבים קשים, כל מה שצריך לעשות הוא לשמוח. לשמוח בחלקנו, לשמוח בבוראנו, לשמוח על חיינו. כך נזכה לצאת מכל הצרות, כך נזכה לישועות גלויות!

לעילוי נשמת

ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל) ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה טעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רוזנברג מזקני חסידי בעלזא, נעקשה בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

ונשימה, מצפים ומיחלים לעבור את מחלתם בשלום, כשמימינם ומשמאלם חולים הופכים למונשמים, ואף ל"ע נפטרים בטרם עת...

אחד מהם היה הרב רייך. הוא שכב במחלקה כשמכשיר חמצן לצידו, וניסה לנשום. הוא גם הצליח, אבל מרגע לרגע הנשימה הלכה והפכה למורכבת. באותם רגעים, כך תיאר, חלפו במוחו המחשבות על מיליוני האנשים שמסתובבים בחוץ ונושמים בכדרך קבע, שוכחים שעצם העובדה שאדם נושם - יש בה חידוש של ממש, יש בה מתנה מבורא עולם!

בשעת ערב הוא חש כי המשימה 'לנשום' הופכת קשה ממש, דורשת ממנו מאמץ גדול. כן, אותה פעולה פשוטה שכולנו עושים כמה וכמה פעמים מדי דקה בלי לחשוב יותר מדי, דרשה ממנו ריכוז וכוחות של ממש. הוא מביט במיטה הריקה שלצידו, וזכר כי לפני כמה שעות שכב כאן אדם במצבו, אחד שהיה מחובר לחמצן והתקשה לנשום. אט אט מצבו הלך והחמיר עד שהועבר לטיפול נמרץ כשהוא מורדם ומונשם, והוא אינו רוצה להגיע למצב כזה!

מאידך, מאוד קשה לו להמשיך לנשום. כל נשימה עולה לו במאמץ איתנים. הוא לוחץ על הפעמון ומבקש עזרה, ואחות שניצבה שם מציעה לו להגביר את מכונת החמצן למקסימום. 'לחצתי כבר על המקסימום!' - אומר הרב רייך, 'ועדיין אני בקושי נושם! מה עושים עכשיו?'

'רוצה לעבור להנשמה?' - מציעה האחות, מנסה להקל עליו. 'אוי, רק זה לא!' - הוא משיב, מבין את המשמעות. אם אין ברירה - אין ברירה, אבל מלכתחילה לעבור להנשמה... - רבים עברו להנשמה ולא חזרו לנשום, לנצח! 'תנסה להתמודד בעזרת החמצן עוד קצת!' - מציעה האחות, והוא מחליט להתאמץ...

שעות ארוכות לאורך הלילה הוא מתאמץ לנשום. החמצן שלצידו מגבה אותו. ואז יש לו הרבה זמן לחשוב... הוא חושב על המשמעות של דברי חז"ל 'על כל נשימה ונשימה תהלל י-ה', כי אכן כן, כל נשימה היא 'סיפור', כל שאיפת חמצן היא דרמה. ואז זכר במה שקרה במחלקה אמש, כשיהודי כבר לא הצליח לנשום והוזקק להחייאה שהצילה את חייו, ובבוקר זעק את 'מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמת', מתוך רגש ושמחה, בהתלהבות ובדבקות, כמו בתפילת נעילה של יום הכיפורים!

ואחר כך אותו יהודי בירך 'אלוקי נשמה', והודה לבורא עולם 'כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך'. עיניו זלגו דמעות, המחלקה כולה הביטה בו בהתרגשות. הנה כי כן, העובדה שהנשמה בקרבי אינה מובנת מאליה, היא נס פלאי ומרומם, נעלה ונשגב. כמה זה מחייב להודות לבורא עולם, לשמוח על הזכות לחיות!

ובעודו מהרהר כך, כשחיייו תלויים לו מנגד - בין מכונת החמצן להנשמה הנדחית בינתיים, פתאום הוא חש רצון לרקוד. לרקוד ממש. בעודו מגיע לקצה ממש, כשהבין שבעוד כמה שעות יועבר להנשמה, פתאום התמלא רגשות שמחה ואושר, וקיבל על עצמו באותה עת לספר את 'ישועת ה' לכשייושע, למען יודו לה' חסדו ונפלאותיו.

כי מתוך מחשבות הכאב והצער על האפשרות הסבירה שיועבר להנשמה ומי יודע אם ישוב הימנה, כשלנגד עיניו הוא רואה את בני משפחתו מלווים את מיטתו וממרים בבכי על פטירתו בטרם עת, פתאום, כקרן אור באפילה הבלחה בו המחשבה: והרי כל החיים עד כה - אינם מובנים מאליהם, הם מתנה של אבא טוב ומטיב. הנשימות שנסם כל החיים עד לרגע הזה, המשפחה אותה זכה להקים, החברים, הקהילה - כל אלה הם מתנות יקרות ערך, נפלאות ומרוממות, שזכה בהן בחינם!

באותם רגעים, מחשבות הכאב והדיכאון שלפתו אותו, נשטפו בגל שמח ומרומם של מחשבות שמחה ואושר, על הזכות לחיות, להיוולד להורים יהודיים, לקיים כל כך הרבה מצוות, לזכות לעשות את רצון בורא עולם, להודות לו, לשמחו ולספר הודו! לפתע החלו עוברות במוחו משפטים מתוך התפילה, אותם אמר עשרות בשנים בלי להתעמק במשמעותם, ולפתע הבין את עוצמתם: כן, 'ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים!' - איזה אושר, איזו שמחה!

כך חלפו עליו שעות הלילה. שעות המאמץ בהמשך הנשימה - עברו עליו מתוך תחושות מרוממות של שמחה ועליצות על הזכות הכבירה להיות יהודי, בן של מלך מלכי המלכים. לבו התרונן בשמחה, נפשו התמלאה באנרגיה חיובית וטובה, ולפתע הרגיש שיש סיכוי שהוא באמת יכול לקום על רגליו!!!

וכך עשה: הוא פשוט קם על רגליו, ואחר כך בירך ברכות השחר בשמחה, ואף הניח תפילין והתפלל! כל זאת בכוחות עצמו ממש!

ובצהריים, כשהגיע הרופא וקרא מתוך רשומות האחות שהאדון רייך עשוי להזדקק לעבור להנשמה, קרא לו הרופא וביקש להבין את הנעשה כאן. 'הרי רק אמש ביקשת עזרה נשימתית, ועכשיו אתה כבר עומד על רגליך ומסתובב במחלקה?'

'אכן כן!' - הוא השיב בשמחה, 'עבר עליי לילה קשה. כלומר, תחילתו של הלילה היתה קשה, אבל אחר כך - איזה לילה נפלא היה לי, אלו רגשות רוממו אותי, איזה תחושות היו מנת חלקי. עכשיו אינני זקוק לעזרה נשימתית, בורא עולם נתן לי את החיים!'

וכשהרב רייך מספר את סיפורו האישי, המעיד עד כמה רגש של שמחה נותן כוחות, מעניק עוצמה ואף מרפא ממש - הוא מוסיף הרהור שחלף בו: הרי כל אבא רוצה להעניק לילדיו, לפנק אותם ככל יכולתו. אבל אם הוא מבחין כי פני בניו 'חמוצות', הם נרגנים ועצבים - זה מוציא ממנו את החשק לתת להם... אבל כשילדיו שמחים ומאושרים, מודים לו ועליזים על הזכות להיות בניו - הוא שש ושמח להעניק להם ולתת להם ברוחב לב!

כדי לזכות לצאת מכל צרה וצוקה, צריך רק 'לאמץ את השיטה', 'כי בשמחה תצאון' - פירשו צדיקים שעל ידי השמחה יכול יהודי לצאת ולהיגאל מכל הצרות והייסורים. כשיהודי שמח ולבו מתרונן, הוא פותח פתח להשפעה שמיימת, זה נותן לו כוחות ויכולות, זה מעניק לו עוצמה להגיע לפסגות עצומות, להיגאל מכל צרה ולהצליח במאוד מאוד!

אחים יקרים, זה הזמן ליטול עימנו את כח השמחה. להרהר מדי יום ביומו על הזכות שנפלה בחלקנו להיות יהודים, על האושר המופלא להיות בניו של בורא עולם, על כך שאנו חיים, נושמים, בריאים ופעילים. ככל שנסגל לעצמנו את חשיבות השמחה, נחיה עם חיון על השפתיים ועם זיק שמח בעיניים, עם רגשות גיל בלב ומחשבות אושר מפעמות במוח - כך נזכה שבורא עולם יפתח לנו את אוצרו הטוב לצאת מכל צרה וצוקה, ולהצליח דרכנו בכל התחומים!

כשני מיליון דולר!

מדמויות ההוד שחיו בירושלים של מעלה, היה הגה"צ רבי אליהו רוט זצ"ל. הוא היה תלמידו ומקורבו של הרה"ק רבי שלומק'ה מזוועה"ל ז"ע, ונודע בהיותו בן עליה ועובד ה' בסילודין. על רקע זה, נקל להבין את תמיהתו של האברך אליו פנה רבי אלי' בבוקרו של יום, בהצעה מוזרה משהו:

'אמור לי', אמר רבי אלי', 'אתה בטח זקוק לפרנסה, נכון? - והאברך הנהן. 'יש לי הצעה בשבילך, הצעה שלא תוכל לסרב לה. עזוב היום את הטלית והתפילין, יום אחד אל תניח תפילין, ובתמורה אני משלם לך 50 דולר במזומן!'

עיניו של האברך התעגלו בתדהמה. מה זו הצעה המוזרה עליו הנופלת עליו עם שחר? היעלה על הדעת בכלל שלא יניח תפילין יום אחד? ועוד שרבי אלי' יציע לו הצעה כזו?!

ורבי אלי', רוח אחרת היתה עמו, ממשך בשלו... 'אני רואה שחמישים דולר אינם מספיקים. אתן לך מאה דולר!' - וכשהבחין כי האברך נדהם ומבולבל, ותמיה אם לא נסתרה בינתו חלילה, הוסיף ואמר: 'אתה יודע מה: אלף דולר. אלף דולר תקבל ממני, כדי שלא תניח תפילין היום. סגור?'

האברך הזדעזע וגמר ואמר לשים סוף לסיפור כאן ועכשיו: 'רבי אליהו! איני יודע מה רצונכם ממני היום, גם אם תניחו לי כאן ועכשיו על השולחן מיליון דולר, ואף שני מיליונים, מבטיח אני לך בכל לשון של הבטחה שלא אוותר על הנחת התפילין, ולו ליום אחד!'

כששמע זאת רבי אלי', נהרהר פשוט על פניו, והוא נענה והסביר את כוונתו: 'הרי אתה מצהיר בפה מלא שהנך מוכן בחפץ לב לוותר על שני מיליון דולר בשביל הנחת טלית ותפילין! אם כן תמיה אני, מדוע אין רואים עליך בהנחת התפילין שמחה גדולה ועצומה, כפי שהיתה ניכרת עליך אם מישהו היה מעניק לך שני מיליון דולר? היכן השמחה והאושר שהיו שורים על פניך בקבלת סכום עתק, בשעה שאתה עושה פעולה שאתה מודה שהיא חשובה לך מסכום גדול ככל שיהיה?'

ובדבריו אלו, פתח רבי אלי' צוהר להבנה שכולנו צריכים לחיות אותה: הרי כל מצוה שאנו מקיימים, כל זכות עילאית לקיים רצון בורא עולם, שווה לנו ככל הון שבעולם. אז למה התרגלנו? למה איננו ששים ושמחים לעשות רצון קוננו? למה אנו מתייחסים לכך כדבר שבשגרה?!

אדרבה, ולו נזכה, וככל שנשכיל, לתת לחיי היום יום, למצוות שאנו מקיימים בקביעות, לתפילה הקבועה, למעשי החסד 'הרגילים', לשעות הלימוד ה'שגרתיות', את משמעותם העמוקה, וליבנו יימלא שמחה ואושר על הזכות העילאית שנפלה בחלקנו - כך נזכה שהשמחה הזו תיתן לנו כוחות להוסיף ולהתעלות מעלה מעלה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁמִינִי - מְאָכְלוֹת אֲסוּרוֹת

"וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ

אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַרְמֵשׁ עַל הָאָרֶץ" (ויקרא י"א, מ"ד)

כך הרב שאל את הסוחר שאכל במאסר מאכלות אסורות בעל כורחו: "האם קרה לך אי פעם שאכלת נבילות וטרפות?". "אף פעם לא!", ענה. "אולי בכל זאת?". "לא יתכן".

לפתע נזכר! כשהיה אברך צעיר לימים, מיד לאחר נישואיו, זוגתו הצעירה הגישה לפניו עוף שהתעוררה לגביו שאלה בכשרות השחיטה. האברך החליט שהעוף כשר וישב לאכול. אשתו שלא סמכה עליו, הלכה לשאול רב בנושא, שהורה מחמת הספק להחמיר.

"כעת נודע הדבר", הגיב החת"ם סופר, "רק מי ששומר על עצמו ככל יכולתו, זוכה לשמירה מיוחדת מהשמיים, כך שלא יכשל בשוגג ולא באונס." - זהו "והתקדשתם- והייתם קדושים!"

בשכונתו של מרן הרב שטינמן זצ"ל מתגורר יהודי ירא שמיים, אשר מקפיד על זהירות מירבית בכל הנכנס לפיו. לא פעם ראו בני ביתו כי הוא זוכה לסייעתא דשמיא ומן השמיים שומרים עליו שלא יכשל.

באחד הימים קנו בשר מהאיטליז (בזמנם השחיטה היתה פרטית). רעייתו הגישה לפניו את הבשר, אולם מחוסר תיאבון הוא הסיט את המאכל מלפניו. חצי שעה לאחר מכן נשמעו נקישות בדלת. בעל האיטליז עמד בפתח ואמר: "לא לאכול מהבשר, מאחר והתעוררה בו שאלה הלכתית".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צמני לבת

ש"ק	כניסת לבת	צאת לבת	בינו תמ
י"ג	18: 29	19: 42	20: 28
ט"ז	18: 47	19: 39	20: 25
מ"ט	18: 48	19: 41	20: 28
כ"ג	18: 48	19: 40	20: 26

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים ש.מ.ל ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעילה שולו בן מזל פחמה סימי בת סוליקה שולו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותי בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

פירש רש"י הקדוש- "כשם שאני קדוש, שאני ה' אלוקיכם, כך והתקדשתם, קדשו את עצמכם למטה".

הנצי"ב מוולוז'ין מבאר את כוונת הדברים, שאם אדם אינו רוצה להיכשל במאכלות אסורות, ואפילו לא בשוגג, עליו לעשות מצידו את המירב. "והתקדשתם" בכל העניינים שבשליטתו, ואז יזכה לסייעתא דשמיא מיוחדת- "והייתם קדושים", הקב"ה ישמור ויגן עליו שגם בשוגג הוא לא יכשל.

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד סיפר כי בזמנו של החת"ם סופר אירע מעשה בשני סוחרים יהודים שקנו ספינה, והיו מובילים בה סחורות ממדינות שונות לאורך חופי הים התיכון.

באחד הימים הגיעו לספרד. לרוע מזלם, הם נתפסו בידי אנשי חוק, אשר האשימו אותם במסחר בסחורה גנובה. השניים נאסרו עד לבירור העניין. הם הסתירו את יהדותם בכל כוחם בגלל האינקוויזיציה.

אחד מהם קיבל מנת אוכל. כשראה כי עליו להתגלע במאכלות אסורות, השתנו פניו והיה בצער גדול. השומר ראה זאת, וגילה לו בסוד שהוא מן האנוסים, והוא אחראי על שחיטת הבשר, כך שאין לו סיבה לחשוש לכשרות המזון.

לאחר זמן, שוחררו שני הסוחרים והועלו על ספינה. כשהיו רחוקים מספרד, סיפרו אחד לשני את החוויות שעברו עליהם. אחד סיפר בצער רב כי נאלץ להתגלע במאכלות אסורות, ואילו השני סיפר לו על ההשגחה המופלאה שליוותה אותו, ועל כך שנשמר ממאכלות אסורות.

לימים באו לפני מרן החת"ם סופר וסיפרו לו על

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – ספירת העומר – חלק ב'

בימים האלה שסופרים 'ספירת העומר', האם מותר להסתפר או לשמוע מוזיקה? וכן מהו זמן ספירת העומר והאם מותר לאכול לפני כן?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

ימי ספירת העומר, בהם אנו נמצאים, חל בהם אבל לאומי על אותם עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, שנפטר בקיצור ימים ושנים. לכן אנו מחמירים על עצמנו ונוהגים דיני אבלות כגון: שלא מתחתנים ולא שומעים מוזיקה וכן אין מסתפרים, עד היום שבו פסקו מלמות, שהוא ל"ג בעומר (הספרדים מחמירים עד ל"ד בעומר לעניין נישואין ותספורת).

כאשר יש סעודת מצווה כגון ברית-מילה או בר-מצווה, שהוא היום בו מלאו לנער י"ג שנה, מותר להשמיע מוזיקה. לעניין תספורת הראש וכן גילוח הזקן - יש להחמיר לגברים, שלא לגלח כלל. אולם נשים מותרות בתספורת - וכן לילדים קטנים - מותר לספר. אדם שמוכרח להתגלח, מכל סיבה שהיא, מוטב שיתגלח בערב שבת לכבוד השבת - ובכל מקרה יעשה שאלת חכם.

המצווה היא לספור תיכף בתחילת הלילה אחר צאת הכוכבים, ולכן יברך מיד, כשיזכור ולא ידחה את הספירה. בדיעבד יכול לספור עם ברכה כל הלילה עד עלות השחר. מקורות: שו"ע תפ"ט ס"יב.

יש אומרים, שחצי שעה לפני זמן ספירת העומר, היינו חצי שעה קודם השקיעה, אסור לאכול ארוחה קבועה - ורק אכילת עראי של פחות מ'כביצה' פת מותרת. אם התחיל לאכול, יש אומרים, שכשיגיע זמן הספירה, חייב להפסיק ולברך ולספור, ויש אומרים, שאינו חייב להפסיק. וטוב לברך ולספור - ואחר כך ימשיך לאכול. מקורות: שו"ע תפ"ט ס"ד. מותר לכתחילה לטעום פירות וכו' לפני ספירת העומר.

מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספור במשך היום עד השקיעה ללא ברכה, ובלילות שלאחר מכן יספור בברכה. אם נזכר אחרי השקיעה לפני 'צאת הכוכבים' (זמן צאת הכוכבים הוא שלוש עשרה דקות וחצי בשעות זמניות לאחר השקיעה) יספור מיד בלי ברכה, ויש מחלוקת, אם יוכל לספור בשאר הימים בברכה, ונוהגים להקל בזה ולכן יכול לספור בשאר הימים עם ברכה. מקורות: שו"ע תפ"ט ס"ז-ח.

נוהגים לספור בשחרית את ספירת העומר ללא ברכה.

שלא לפגוע

הגאון רבי אברהם גורביץ ראש ישיבת גייטסהד, באחת הפעמים היה צריך להיכנס אל אוצר הספרים בישיבתו, בשעה בה היה נעול ה'אוצר' ל"סתם מבקרים". באותן שעות היו לעיתים מצויים שם מבני הישיבה. ראש הישיבה ניסה בידו לפתוח הדלת, אולם הדלת הייתה נעולה.

נקש אפוא על הדלת פעם ופעמיים, ואז שמע מבפנים קול נער שואל: "מי זה?" - "אברהם גורביץ", השיב. הבחור החל לצחוק: "כל הכבוד לך, אתה מחקה את קולו של ראש הישיבה ממש מצוין... נו", המשיך ודרש הקול מבפנים, "מי זה?". שוב ענה ראש הישיבה בקולו: "אברהם גורביץ".

עתה נשמע הקול מן ה'אוצר' מסתפק ושוב שאל מי הדובר, והרב ענה כמקודם. כשפתח הבחור, מבויש וסמוק כל כולו, את הדלת, נראה מחזה מפעים: רבינו 'פרץ' פנימה כשהוא מאהיל בשתי ידיו על שתי עיניו, ניגש למדף המבוקש ויצא כפי שנכנס, בלי לראות - ולו משהו מהעושה והנעשה בפנים... (הגר"מ וינגרטן שליט"א ר"י משנת שלמה - ממקור ראשון)

תיקון לתמר

פעם אחת הרה"ק ה'חוזה מלובלין' נתן לחסיד אחד תמר. החסיד פותח את התמר וראה, שהוא מלא בתולעים. החל החסיד להרהר בלבו: "הרי הרבי רואה הכל ברוח הקודש, איך לא ראה שיש בזה התמר תולעים לרוב?". (רבינו נקרא ה'חוזה' כיוון שראה ברוח-הקודש ויכל לצפות למרחקים).

הרבי הרגיש במחשבתו ואמר: "כמו התיקון שיש לתמר כשאוכלים אותו, כך יש תיקון לתמר כשאין אוכלים אותו מחמת התולעים. ההרחקה של הדבר הוא התיקון שלו. וכן בערב שבת, כשמבררים את השעועית והאורז וכו', ומוציאים מהם שאינם ראויים להיכנס לחמין לכבוד שבת, הרי מה שמניחים בצד, הם מקבלים תיקון ע"י ששמרו את התורה על ידם".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

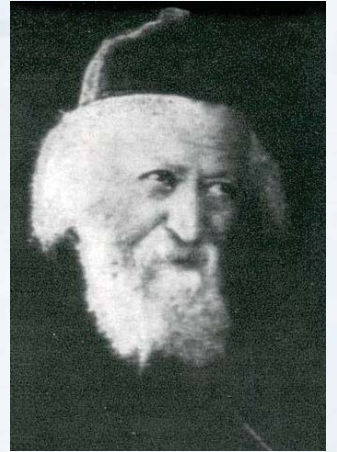
נא לפנות לרב אליהו פנחס
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב אברהם יצחק גליק זצ"ל

הגאון הרב אברהם יצחק גליק זצ"ל - נולד בשנת ה'תקפ"ו (1826) בוורטש אשר ליד דברצין. לאביו נולדו מספר ילדים בטרם נולד רבינו אולם הם נפטרו ל"ע עוד כשהוא קטנים. על כן נדר, שאם יתקיים רבינו, יצום כל ימי שני וחמישי עד שיכניסו לחופה. כבר בילדותו התפרסם רבינו כעילוי. כשהגיע לגיל שנים-עשרה לא נמצא מלמד, שיכול ללמדו בהתאם לרמתו הגבוהה, ולכן נשלח ללמוד באלקאני.

בהמשך עבר לבאניאהד ושם למד. בכל מקום שלמד התפרסם כבחיר התלמידים. מאחר ולא רצה ליהנות מכתרה של תורה לכן עבר לעיירה קטנה האלאס. שם שכר חלקת אדמה - ובמקביל החזיק ישיבה, ובה כשלושים תלמידים וכיהן שם כאב"ד. לאחר שנשרף כל רכושו, ובתו נפטרה עבר לכהן כאב"ד בעיר טאלטשווא במשך כחמישים שנים. מכל הסביבה התקבצו סביבו תלמידי חכמים. מיעט באכילה ושינה ועסק רוב רובו של היום בתורה ועבודה באופן מופלג ובלתי ניתן לשיעור. נפטר ב'ב' אייר ה'תרס"ט (1909). חי כ-83 שנים. ציונו בעיר טאלטשווא שבהונגריה. בנו, ר' אליעזר מילא את מקומו.

אביו: ר' משאי (שמאי). **אשתו:** מרת חוה רייצא שרה (בת הגה"ק ר' ישעיה בנט- אבדק"ק קאלוב. נישא בשנת ה'תר"ו- 1846).
מרבתי: הגה"ק ר' שמואל שמלקי קליין (אב"ד באלקאן ומח"ס 'צור החיים'), הגה"ק רבי יצחק צבי מרגרטן, הגה"ק ר' יצחק משה פרלס (אב"ד באניאהד). **ילדיו:** ר' מרדכי (מח"ס 'חצר המלך' על הרמב"ם. נפטר בחיי אביו), ר' אליעזר (מילא את מקומו ברבנות).
חתני: הגאונים ר' אברהם הלוי יונגרייז (אב"ד טשנור- נישא למרת אסתר), ר' יחזקאל בנט (אב"ד של וואראל). **מספריו:** **באר יצחק** - על מסכות גיטין וחולין **יד יצחק** - שו"ת (כתשע מאות ביהורים הלכתיים שנכתבו כתשובה לשאלותיהם של רבנים מכל רחבי הונגריה וטרנסילבניה). חיבר מספר שירי קודש ביניהם שיר על סדר המורה לרמב"ם.

מעשה נורא מסופר על רבינו, שאירע לו בעודו נער צעיר, המעובד מתוך הספר 'באר יצחק' על מסכת גיטין, וממנו נוכל ללמוד לאלו תוצאות הרוח אסון עלולה הקנאה להביא. בעיר בה התגורר הנער השקדן וברוך הכישרונות, אברהם יצחק, דר גם תלמיד חכם מפורסם ומופלג בתורה שהיו לו שני בנים, אותם שלח ללמוד באותו תלמוד תורה שם למד רבינו. רצון עז היה לו לת"ח זה, שבניו יגדלו בלימוד התורה ויתעלו בלימודם, עד שיעשו לגדולי הדור'.

ציפיות גדולות היו לאבא, בעת הכניס את בניו לת"ת. עז היה רצונו לראות בהם כבר עכשיו ניצני גדלות, הרבה מעבר לבני גילם, שהרי ייעדם לגאוני הדור וחכמיו. אך כגודל הציפיה, כך רבה האכזבה, כאשר התברר לו, כי בניו אינם עולים כל כך בסולם המעלות כפי שצייר בעיני רוחו. היה קשה לו ביותר לראות תלמיד בשם אברהם יצחק שעלה במעלות התורה הרבה יותר מבניו. "בושה גדולה בשבילי", חשב בליבו, "שאברהם יצחק ידע את כל מה שלומדים בהבנה מלאה, ויאפיל בזאת על ידיעת התורה של בני. לא ייתכן, שיעלה בחוכמתו עליהם". קנאתו הקשה בילד המסכן, והחכם הזה הלכה וגברה. עובדה זו שישנו ילד העולה בהשגותיו על בניו, הייתה מעל לכוח סבלו... היא לא נתנה לו מנוח ביום ובלילה, עד כדי שיבוש דעתו.

הוא רקם מזימה אפילה כיצד יוכל להסיט את הילד המוצלח מן הדרך, רח"ל. יום אחד נכנס האבא הקנאי, שכאמור היה ידוע כאדם חשוב וכת"ח מופלג, למלמד של הילד, והורה לו בתוקף, שילך ויודיע לאבי הנער שאברהם יצחק איננו מסוגל ללמוד גמרא. אותו מלמד חשש ממנו ולכן עשה כדבריו. הוא ניגש לאביו של אברהם יצחק, שהיה אדם פשוט ותמים ואמר לו: "מאוד רציתי לעשות מבנך ת"ח. אך לצערי אני רואה, שכל מה שאני משקיע ומלמד את בבנך הוא לא מביא. אין לו מספיק כלים כדי להתעלות בתורה, לכן חבל, שתשלם שכר לימוד כה גבוה...". כששמע אבי הנער את דברי המלמד, הזדעזע ופרץ בבכי נסער.

הוא החליט ללכת להיוועץ בדעתו של... אותו תלמיד חכם (שקינא בבנו) ולשאל אותו מה לעשות עם הבן שלי. הוא הגיע לאותו חכם וסיפר לו מה שאירע ואמר כי עד היום חשב שבנו מסוגל להיות רב בישראל, וזה עתה שמע כי לא יצליח בכך. הקשיב הת"ח לדבריו, 'השתתף בצער'ו ויעץ לו, כי יבקש מהמלמד שלא ילמד את בנו גמרא אלא רק מה שיהודי צריך לדעת: להתפלל וילמד קצת פסוקים מהחומשים עד כמה שיכול לתפוס... שוב פרץ אבי הנער בדמעות שלישי, כששמע את הדברים בכה: "וכי על הנער הזה התפללתי?!". בלית ברירה עשה האב כעצתו. ברוב שעות היום, כשלמד המלמד גמרא עם רש"י, היה אברהם יצחק נשלח מחוץ מהכיתה. רק כאשר למדו חומש, היה ישב בין חבריו ולמד עמם. כך נמשך הדבר מספר שבועות.

יום אחד הגיע מלמד חדש לכיתה. גם הוא המשיך לנהוג כן כפי שקיבל מקודמו. בשעה שלימד גמרא, הבחין המלמד כי הנער אברהם יצחק שהיה אמור בשעה זו לשוטט בחוץ, מאזין בקשב רב לשיעור, מבחוץ... המלמד קרא לנער והחל לבחון אותו על דף הגמרא שלימד. להפתעתו המרובה הנער הבין את כל לימוד הגמרא על בוריה באופן שוטף יותר משאר התלמידים...

הוא נדהם, פנה לתלמידים בתמיהה ושאל: "מדוע אברהם יצחק מסתובב בחוץ ואינו לומד גמרא?". התלמידים ענו לו: "כי מוחו חלש ואינו תופס! לכן החליטו המלמדים שלא להכביד עליו". כששמע המלמד את הדברים הבין כי מזימה רעה מאחורי העניין. כשהוא נסער עד עמקי נפשו פנה לאבי הנער ושאל: "מדוע בנך אינו לומד גמרא, הרי הוא חכם ובנו מעל בני גילו?".

סיפר לו אביו את מה ששמע מהמלמד ואת העצה שקיבל מהת"ח. אמר המלמד לאבי הנער: "נתנה אותו על ידי, ואני אלמד אותו באופן פרטי. אם בסוף הזמן הנער יבחן על חמישים דפי גמרא ולא ידע אותם, אל תשלם לי מאומה! בטוחני, כי בנך יהיה לתפארת בישראל!". ואכן כך היה. הנער ראה סימן ברכה בלימודו והתעלה בידיעותיו, הלך וגדל בתורה מאוד.

כשנעשה כבן-שנים עשרה, לא נמצא מלמד, שיכול ללמדו בהתאם לרמתו הגבוהה. כשהתברר לאבי הנער, מה איומה קנאתו הקשה של אותו ת"ח שסמך עליו, ואיזה אסון כמעט המיט על בנו, העביר האב את בנו ללמוד בעיר רחוקה. שם המשיך אברהם יצחק להתעלות ולגדול בתורה, עד שנעשה לתלמיד חכם מופלג.

אותו ת"ח שיעץ את עצתו, התחרט והצטער מאוד על המעשה הרע שעשה. אולם מידת הדין פגעה בו, כאשר בניו, שקיווה לראותם גדולי עולם, התרחקו מהתורה רח"ל. האחד נעשה מנהל חוות סוסים והשני איכר. מאותו מעשה חזר בו אותו הת"ח ממידתו הרעה, וקירב באהבה רבה את ר' אברהם יצחק. כשחזר לבית אביו, כיבדו לדרוש בביתו"כ. לאחר הדרשה קם הת"ח ונשקו על ראשו בפני קהל ועדה.

מיהו הרופא האמיתי

איתו לא מצאת זמן לדבר? הרי אפילו איתי אתה מדבר כבר במשך למעלה מרבע שעה?"

"מה אעשה", התגונן האיש, "מאז ומתמיד קשה לי להתפלל במשך זמן ארוך וברצף. אפילו בתפילות שמונה עשרה, אני רק מתחיל את התפילה וכבר תוקפות אותי מחשבות זרות מכל כיוון. על אחת כמה וכמה בתפילה, שאינה מן המניין".

"מה לעשות, שזו הכתובת היחידה אליה אתה אמור לפנות כרגע, הרי אתה בעצמך מעיד, שכבר כלו כל הקיצים. שמע לעצתי, פנה לך שעתיים-שלוש וכתוב לך מראש, מה אתה עומד לדבר. כך תהיה בטוח, שלא תהיינה לך הפרעות".

שבועיים לאחר מכן התקשר אלי האב וסיפר באושר: "קיבלתי תשובה מהרופא". "איזה רופא?", תמהתי. הסביר האב הנרגש: "כבר בבוקר שלמחרת השיחה איתך החלטתי לבצע את דבריך הלכה למעשה. השכמ בבוקר הודעתי לבוס שלי שאחר לעבודה בכמה שעות. התפללתי שחרית בכוונה בבית הכנסת הסמוך לביתי. מיד לאחר לימוד השיעור הקבוע וארוחת בוקר קצרה, יצאתי ברכבי לחורשה צדדית. התיישבתי שם על ספסל מוצל והתחלתי להתפלל".

"הטרדות הופיעו כמצופה, אולם בידי היו צרור דפים, עליהם כתבתי את כל הנושאים, שביקשתי לדבר עם הבורא. במשך שעות ארוכות שפכתי את כל מרירות ליבי, שהצטברה לי לאחר תקופה כה ארוכה של התמודדות. דיברתי על הכול. סיפרתי על כל הקשיים, שעברנו עד כה עם הבר".

"בטרם ביקשתי על העתיד, הודיתי בחום על כל הטוב, שהוא מרעיף עלי. כאשר סיימתי את התפילה כבר הגיעה שעת המנחה. יצאתי שוב לביה"כ והתפללתי מנחה, כמו שצריך. משם יצאתי לעבודה, כשבליבי תחושת שלווה".

"היה זה ביום ראשון. ביום חמישי באותו שבוע התקשר אלי הבוחן של החיידר שבו לומד בני. היו לנו שיחות משותפות רבות בשנים האחרונות. בד"כ הן לא היו נעימות במיוחד. אולם השיחה הפעם הייתה שונה. הבוחן שמח לבשר לי, שהשבוע הצליח הבר שלי במבחן. הוא אמר את כל ה'שקלא וטריא' בבהירות מיוחדת. ממש הפלא ופלא".

"בשבוע שלאחר מכן התקשר אלי המלמד בחיידר ואמר: 'הבר שלך השתנה מהקצה לקצה'. באותו שבוע התקשר אלי גם האברך שלמד עימו באופן פרטי. גם הוא הביע את התפעלותו מהשינוי המדהים, שהוא רואה במהלך השיעורים. אני אסיר תודה שהפנית אותי לרופא הנכון. לרופא כל בשר ומפליא לעשות, והישועה אכן הגיעה".

(מעובד מתוך 'ומתוק האור')

לעיתים אנו עלולים לשכוח חלילה מיהו הרופא האמיתי ואנו תולים את תקוותינו ברופא כל בשר, שהיום כאן ומחר מתבקש לבית-עולמו. יש לנו כמובן את חובת ההשתדלות, אולם אסור מצד שני לשכוח חלילה את בורא עולם.

סיפר המגיד הרה"ג ר' שלמה לוינשטיין שליט"א, ששמע מיידו ר' בן ציון סנה הי"ו מארה"ב, העוסק רבות בעידוד וחיזוק עניין התפילה וההודאה. כך סיפר הרב סנה: יום אחד פנה אלי יהודי וסיפר על צרתו: "בני היקר, סובל שנים מבעיות ריכוז קשות. בנוסף לכך, ושמא בעקבות כך, גם דיבורו קטוע ומשובש. הוא מתקשה מאוד להשתלב בחברה. הבעיות הללו מקשות עליו ומפריעות לו בכל התחומים: הן מבחינה לימודית והן מבחינה חברתית".

"ניסינו לעשות את הכול כדי לעזור לו. שכרנו מלמד פרטי, לקחנו אותו לטיפולים רגשיים אצל טובי המומחים, לקחנו אותו אצל רופאים מומחים. לצערי שום שיפור לא נראה בשטח, ואדרבה מצבו רק הולך ומחמיר. הוצאתי עד כה על טיפולים בעבורו כבר למעלה מארבעים אלף דולר ללא כל תועלת", והוסיף במרירות: "אני מרגיש אבוד וחסר תקווה".

שתיקה קצרה של שותפות בכאב השתררה בינינו, כשבסיומה שאלתי: "אצל רופא פלוני היית כבר?". בכוונה נקבתי בשמו של רופא להתפתחות נודע ומפורסם אשר על כל ביקור במרפאתו הוא גובה טבין ותקילין. "בוודאי!", השיב האיש, "ישבנו אצלו למעלה משעתיים, שעליהן שילמתי במיטב כספי. מדובר ברופא מקצועי ויסודי מאוד. בהתאם לכך הוא חקר אותנו ארוכות על כל קורות חייו של הבר. מיום לידתו ועד עתה. כפי הנראה, הוא ניסה להבין בכך את מקור רגשותיו השליליים של הילד".

"לאחר אותו הביקור הגענו אליו לביקור נוסף, שגם הוא היה לא קצר ולא זול", הוסיף ואמר האב, "אולם כבר אמרתי: שום דבר לא הועיל. אפילו הרופא הגדול והנודע לא הצליח למצוא תרופה לבעייתו הקשה של בני".

"ידידי", קטעתי את דברי האב, "אני שומע מפיו שכבר העברת שעות ארוכות אצל רופאים ואצל מומחים שונים. אך מתי בפעם האחרונה דיברת עם הקב"ה על בעייתו של בנך במשך כמה שעות?". האב היה מופתע מהשאלה. הרהר מעט ואמר: "אודה על האמת, נדמה לי, שאם אצרך את כל מה שדיברתי עם ריבונו של עולם במשך כל השנה האחרונה, לא אגיע לשלוש שעות".

"אינני מבין, הלכת לרופא בשר ודם – שזוהי רק השתדלות – שילמת לו כסף רב ודיברת איתו במשך שעתיים רצופות. באת אליו שוב לשעתיים נוספות וגם עליהן שילמת במיטב כספך, ואילו עם רופא כל בשר, הכול יכול, אשר הוא מוכן ומזומן להקשיב לך בכל עת ובכל שעה, חנינם אין כסף,

לע"ו	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל
	הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
	אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
	אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
	יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה
	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה
	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
	סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל
	סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה
	יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
	מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
	אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה
תנצב"ה	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
	אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
	נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
	חי יזיז בן קלרה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	חווה בת יעקב צבי ע"ה
	אסתר בת נעמי ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
	דוד יצחק בן פרחת ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פְּרִשֶׁת שְׁמִינִי

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלת הכהנים לפני נשיאת כפים

"וַיֵּשָׂא אֹהֶרֶן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם" (ט כב)

לְכַאוֹרָה דַּי הִיָּה שֶׁתְּכַתֵּב הַתּוֹרָה: "וַיֵּשָׂא אֹהֶרֶן יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם", וּמִדּוּעַ הוֹסִיפָה: "אֵת יָדָיו"?

פֶּרֶשׁ רַבִּי הַלֵּל לִיכְתּוּבֵי שְׁמִינִי מְקוֹלוֹמִיא:

כָּל תַּבַּת 'אֵת' שֶׁבַתּוֹרָה בָּאָה לְרַבּוֹת (רָאָה פְּסוּחִים כב א), וְאִךְ כָּאֵן הִיא בָּאָה לְרַבּוֹת שֶׁבְּטָרֵם וְשָׂא אֹהֶרֶן אֵת יָדָיו לְבִרְכָה הַתְּפִלָּה שֶׁבְּרַכְתּוֹ תִּתְקַבֵּל לְרִצּוֹן [שָׂאָה הַתְּפִלָּה מִכְּנָה 'נְשִׂיאַת כַּפַּיִם' (רָאָה שְׁמוֹת ט כט)]. וְכַפֵּי שֶׁפָּסַק ה'שְׁלָחוֹן עֲרוֹךְ' (או"ח מִכַּח ט) שֶׁקֹּדֶם שֶׁמְבָרְכִים אֶת הָעָם צָרִיכִים הַכֹּהֲנִים לְהַתְּפַלֵּל: "יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ... שֶׁתֵּהָא הַבְּרָכָה הַזֹּאת שְׂצוּיִתְנוּ לְבָרְךָ אֵת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרָכָה שְׁלֵמָה, וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מְכַשׁוּל וְעוֹן מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם".

מקור דרש

למוד הלכות הקטרת מגו מפני המגפה

"וַיֵּבֵא מֹשֶׁה וְאֹהֶרֶן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם" (ט כב)

"לְמָה נִכְנַס מֹשֶׁה עִם אֹהֶרֶן? לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת. דָּבָר אַחֵר... מִכְּנַס מֹשֶׁה עִמוּ וּבְקִשׁוֹ רַחֲמִים וַיְרִדָה שְׂכִינָה לְיִשְׂרָאֵל" (רש"י, על פי תורת כהנים מְכִילְתָּא דְמִלּוּאִים י ט ל).

כְּתַב הַחֲתָם סוֹפֵר כִּי שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים שֶׁהֵבִיאוּ רִש"י מְשֻׁלְמִים זֶה אֵת זֶה:

בַּעַת שֶׁנִּשְׁלְמָה הַקְּמַת הַמִּשְׁכָּן וְהִגִּיעָה הַעֵת שֶׁתִּשְׁרָה בּוֹ הַשְּׂכִינָה, חָשְׂשׁוּ מֹשֶׁה וְאֹהֶרֶן שֶׁבְּעֻקְבוֹת הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה תִּפְרָץ מַגְפָּה וְיָמוּתוּ גְדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל (רָאָה רִש"י שְׁמוֹת כט מו). מִשׁוּם שֶׁקְּטָרֶת הַנְּעֻשִׂית מִחוּץ לַמִּשְׁכָּן יְכוּלָה לְעַצֵּר מַגְפָּה, כִּפֵּי שְׂעִשֵׂה אֹהֶרֶן כְּדִי לְעַצֵּר אֵת הַמַּגְפָּה שֶׁפָּרְצָה בְּעֻקְבוֹת מַעֲשֵׂה קִרְח (פִּתְחוּרֵי י א), נִכְנַס מֹשֶׁה עִם אֹהֶרֶן לְאֱהֵל מוֹעֵד: "לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת" - לְלַמֵּד בְּצוּקָתָא אֵת פְּרִשֶׁת הַקְּטָרֶת. וּבְקִשׁוֹ מֹשֶׁה וְאֹהֶרֶן רַחֲמִים שֶׁיִּחַשְׁבֻּ לָהֶם לְמוֹד זֶה כְּאֵלוֹ הַקְּטָרִיּוֹ בְּפִעֵל בַּחוּץ, בְּאִפְסָן שֶׁבְּכַחוֹ לְעַצֵּר מַגְפָּה, כְּדִי שֶׁתִּשְׁרָאָת הַשְּׂכִינָה לֹא תִגְרַם שֶׁתִּפְרָץ מַגְפָּה בְּיִשְׂרָאֵל. שְׁכֵן הַלּוֹמֵד אֵת

ברכה ואמן

בְּפִרְשֶׁת שְׁמִינִי צ"א פְּסוּקִים בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁל אָמוֹן. מְלֻבֵּד זֹאת, פְּרִשָׁה זֹאת מְסַתֵּמֶת בְּהִלְכוֹת הַנוֹגְעוֹת לְכִשְׁרוֹת הַמְּאֻכְלִים, וְאִךְ 'מְאֻכְל' בְּגִימְטְרִיָּה 'אָמוֹן' - לְלַמֵּדנֵנוּ שֶׁאֵין דֵּי שְׂוֹסֵתִפֶּסֶק בְּבִרְכָה עַל הָאֻכְלָה, אֲלֹא עֲלֵינוּ לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁתִּמִּיד יִהְיֶה מִי שֶׁיַּעֲנֶה אָמוֹן אַחֵר בְּרַכְתָּנוּ.

וְנִתֵּן לְהוֹסִיף עוֹד: אִךְ הַסִּימָן שֶׁנִּתְּנוּ בְּמִסְוֶרָה לְמַגִּין צ"א הַפְּסוּקִים שֶׁבְּפִרְשָׁה זֹאת הוּא 'עֲבֻדָּה' - שֶׁהַמְּקַפֵּיד עַל עֲנִית 'אָמוֹן' מִתְחַזְּקֵת אִמּוֹנָתוֹ וְנִהְיֶה עֲבָד י-ה.

נשיא בני אמונים הרב יעקב דב מרמורשטיין

פְּרִשֶׁת הַקְּטָרֶת מַעֲלָה עֲלֵינוּ הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ הַקְּטָרִיָּה בְּפִעֵל (רָאָה מִנְחוֹת קי א).

חתם סופר

לעולם אין לחדל מתפלה

"וַיֵּבֵא מֹשֶׁה וְאֹהֶרֶן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם" (ט כב)

"כִּינֵן שְׂרָאָה אֹהֶרֶן שֶׁקָּרְבוּ כָּל הַקְּרֻבָּנוֹת וְנַעֲשׂוּ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְלֹא יִרְדָּה שְׂכִינָה לְיִשְׂרָאֵל, הִיָּה מִצְטַעֵר וְאָמַר: יוֹדַע אֲנִי שְׂכוּעַס הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלַי וּבְשֻׁבִילִי לֹא יִרְדָּה שְׂכִינָה לְיִשְׂרָאֵל... מִיָּד נִכְנַס מֹשֶׁה עִמוּ וּבְקִשׁוֹ רַחֲמִים וַיְרִדָה שְׂכִינָה לְיִשְׂרָאֵל" (רש"י, ע"פ תורת כהנים מְכִילְתָּא דְמִלּוּאִים ט).

יֵשׁ לְלַמֵּד מִכָּאֵן שֶׁגַּם מִי שֶׁהִשְׁתַּדֵּל אֵת כָּל הַהִשְׁתַּדְּלוּיּוֹת הָאֶפְשָׁרִיּוֹת וְעַדִּין לֹא נוֹשֵׁעַ, בִּלְיַפְלַי בְּרוּחוֹ וְיִתְיַאֲשׁ, אֲלֹא יִרְבֶּה בְּתַפְלָה וְסוֹף יִשׁוּעָתוֹ לְבֹא.

אור תורה [לרש"י מן]

עשה למען שמך... למען יחלצו ידידיך

"וַיֵּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֹהֶרֶן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לְאִמֶּר בְּקִרְבִּי אֲקַדֵּשׁ וְעַל פְּנֵי כָּל הָעָם אֲכַבֵּד וַיִּדַּם אֹהֶרֶן" (י א) "כִּשְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִין בְּצַדִּיקִים מִתִּירָא [יֵאָדָם אוֹתוֹ] וּמִתְעַלָּה וּמִתְקַלֵּס. אִם כֵּן [נוֹהֵג] בְּאֵלוֹ כָּל שְׁכֵן בְּרִשְׁעִים" (רש"י, ע"פ זְבַחִים קטו ב).

דרש רבי אברהם יצחק שיין ר"מ בישיבת תפארת

ירושלים:

שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַדֵּשׁ בְּשַׁעָה שֶׁהוּא מִדְּקָדֵק עִם הַצַּדִּיקִים וְעַמְּנֵשִׁים עַל הַטָּא קַל שְׂעִשׂו, לְפִיכֶךָ בְּתַפְלַת 'אֲלֵקִי נִצּוֹר' לְאַחַר שֶׁאֲנוּ מְבַקְשִׁים: "עֲשֵׂה לְמַעַן קְדַשְׁתָּךְ", מוֹסִיפִים אָנוּ אֵת הַפְּסוּק (תְּהִלִּים טו): "לְמַעַן יִחְלְצוּן יְדִידֶיךָ...". - שְׂשִׁמוּ וְתִבְרָךְ יִתְקַדֵּשׁ בְּכֹךָ שֶׁהוּא יִחְלֹץ אֵת יְדִידָיו הַצַּדִּיקִים וְיִצִּילֵם מִכָּל רַע, וְלֹא תִלְיָה בְּמִיתַת הַצַּדִּיקִים.

ברכת איש

שני אפנים בתפלת הצדיק

"דַּרְשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שֶׁרָךְ" (י טו)

דָּרַשׁ רַבִּי צְבִי יִצְחָק אַבְרָמֹבִיץ רַבֵּה שֶׁל הַקְּרִיָּה הַחֲסִידִית בְּחִצּוֹר הַגְּלִילִית:

אָמְרוּ חֲכָמִים (בְּרַכּוֹת לב ב) שֶׁחֲסִידִים הֵרָאשׁוּנִים הִיוּ מְקִדְשִׁים בְּכָל יוֹם תְּשַׁע שְׁעוֹת בְּתַפְלָה - שְׁלוֹשׁ שְׁעוֹת לְכָל אַחַת מִשְׁלוֹשׁ תַּפְלוֹת הַיּוֹם; קֹדֶם הַתְּפִלָּה הִיוּ מִתְכוּוְנִים שְׁעָה אַחַת, שְׁעָה נוֹסֶפֶת הִיָּתְה מְקִדְשֶׁת לְתַפְלָה עֲצֻמָּה, וְשְׁעָה אַחַת הִיוּ שׁוֹהִים לְאַחֲרֶיהָ. תְּמַהוּ עַל כֶּךָ הַחֲכָמִים: "וְכִי מֵאַחַר שֶׁשׁוֹהִין תְּשַׁע שְׁעוֹת בְּיוֹם בְּתַפְלָה, תוֹרְתוֹן הֵיֵאָד מִשְׁתַּמְרָת?" וְתִרְצוּ, כִּי מִתּוֹךְ חֲסִידִים הִיוּ הַתְּבָרְכוּ בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא מִיְחַדַּת שְׁלֵאל יִשְׁכַּחוּ אֵת תְּלַמוּדָם.

עֲבָדָה זֹאת נִרְמָזָה בְּפִסּוּק שֶׁלְּפָנֵינוּ: "דַּרְשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה" - עַל אִךְ שֶׁמִּרְבֵּה הַצַּדִּיק לְדַרְשׁ אֵת ה' בְּתַפְלָה "דְּרִישָׁה" הִיא לְשׁוֹן תַּפְלָה, כְּפִתּוּב (תְּהִלִּים לד ה): "דַּרְשְׁתִּי אֵת ה' וְעֲנֵנִי" (מְבַיֵּן בְּרֵאשִׁית כב כה), בְּכָל זֹאת: "וְהִנֵּה שֶׁרָךְ" - אוֹתִיוֹת 'פֶּרֶשׁ' - תּוֹרְתוֹ מִפְּרִשֶׁת וּבְרִוְרָה לְפָנָיו.

עוֹד דָּרַשׁ: הַמְּשֻׁנָה (שֵׁם לד ב) מַעֲיָדָה עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסָא שֶׁכְּשֶׁהִיָּה מִתְּפַלֵּל עַל הַחוּלִים הִיָּה אוֹמֵר בְּסִיּוּם תַּפְלָתוֹ: "זֶה חֵי וְזֶה מוֹת", וְהַסְּבִיר: "אִם שִׁגְוִיָּה [סְדוּרָה] תַּפְלָתִי כִּפֵּי יוֹדַע אֲנִי שֶׁהוּא [הַחוּלָה] מְקַבֵּל, וְאִם לֹא יוֹדַע אֲנִי שֶׁהוּא מְטָרֵךְ [שְׁמִוֹת]". אִךְ עֲנִין זֶה נִרְמָז בְּפִסּוּק שֶׁלְּפָנֵינוּ: "דַּרְשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה", הַצַּדִּיק מְבַחֵין בֵּין 'דַּרְשׁ' לְ'דַרְשׁ' - בֵּין תַּפְלָה הַשְּׂגוּרָה כִּפֵּיו לְתַפְלָה שֶׁאִינָה שְׂגוּרָה, וּמִתּוֹךְ כֶּךָ: "וְהִנֵּה שֶׁרָךְ" - הוּא מְפִרֵשׁ הָאֵם תַּפְלָתוֹ הַתְּבָרָה אִם לֹא.

טעם הצב"ב

בְּיוֹם שְׁלִישֵׁי הַבַּעַל"ט, א' בְּאִיר, יַחוּל יוֹמָא דְהַלּוּלָא שֶׁל הַגְּהָ"ק רַבִּי שְׁמוּאֵל שְׁמַעֲלֵקָא מְנִיקֵלְשׁבוּרָג זי"ע.

הַגָּאוֹן רַבִּי צְבִי יִחְזַקְאֵל מִיְכֻלְזוֹן רַבֵּה שֶׁל פְּלוֹנְסֵק כּוֹתֵב (מִכְּתוּב הוֹבָא בְּסִפֵּר 'אֱהֵל יִצְחָק' דף לה) כִּי יֵשׁ בִּידוֹ עֲדוּת מִהִמְנָה שֶׁהִרְבֵּי רַבִּי שְׁמַעֲלֵקָא הַעִיד עַל עֲצֻמוֹ לְפָנָיו פְּטִירְתוֹ שֶׁדָּרְכוּ הִיָּתְה לְהַקְּפִיד שְׁלֵאל לּוֹמַר בְּרָכָה אֲלֵא אִם כֵּן הִיָּה מִי שֶׁשֹּׁמַע אֵת הַבְּרָכָה וְעִנָּה אַחֲרֶיהָ אָמוֹן, כִּי לֹא תִשְׁלַם יִצִּירְתוֹ שֶׁל הַמְּלָאךְ הַנּוֹבְרָא מֵאֲמִירַת הַבְּרָכָה אֲלֵא עַל יְדֵי עֲנִית אָמוֹן עַל הַבְּרָכָה.

בני אמונים - אמן לכל ברכה

יהי רצון שאחר ברכות השחר (ה)

השטן משחית את האדם

את בקשת ההצלה "משטן המשחית" פרש הרמקם (פרוש סדור התפלה לרוקח ח"א עמ' טו):

בשעה שמבקש הקדוש ברוך הוא להטיב עם האדם, מתיצב השטן כנגדו ואומר: "רבונו של עולם, הלחנם תגמלו לו טובה מבלי לנסותו אם ראי הוא לך?" כאשר מקבל השטן לרשות לנסות את האדם, נוטל הוא את מפתחות התאווה ומנסה לפתוח את האדם להשחית את דרכו. לפיכך מבקשים אנו שציילנו ה' לבל יצליח השטן לפתותנו להשחית את דרכנו.

עוד פרשו בקשה זו על פי מה שתארו חכמים את פעלת השטן (ב"ב טו א'): "ויד ומתעה [את האדם], ועולה ומרגיז [מעורר את מדת הדין], נוטל רשות [להמית את החוטא] ונוטל נשמה". בתחלה בקשות להנצל "מיצר הרע" - שלא יסיגנו לחטא, ואילו עתה מוסיפים אנו ומבקשים שאף אם פתנו היצר לחטא, חליה, ננצל מקטרונו לבל ישחית את חיינו (סעון הנרכות ברכות טו ב').

עוד יש שפרשו את תוספת הבקשה להנצל מ'שטן המשחית', שאף לאחר שבקשתנו להנצל מהיצר הרע, יש ליחד בקשה מיחדת להצלה מ'שטן המשחית'. שהרי אמרו חכמים (ב"מ א ט'): "כיון שנתן רשות למשחית, אינו מבחין בין צדיקים לרשעים; ולא עוד, אלא שמתחיל בין הצדיקים תחלה". ועל כן אנו מבקשים - שלא נפגע מהשטן שיורד לעולם כדי להשחית את הרשעים (האר עינינו ברכות טו ס).

אולם, יש שבארו שבבקשת 'משטן המשחית' איננו מכוונים על היצר הרע, כי אם על אדם בעל מדות משחיות שדרכו להזיק תמיד. איש שכזה מכה בשלשון המקרא שטן, כפונתו (מלכים א' ט ד): "ויקם ה' שטן לשלמה את הדד האדמי מוצר הפלך הוא באדם", ומבקשים אנו מה' שציילנו מהקור של אדם כזה (סדור יצלותא דאברהם עמ' טד).

השטן משחית את דרכו

יש שפרשו מהמלה 'משחית' היא חלק מכניו השטן - 'שטן המשחית', ותמהו על שאנו מכנים אותו כן, שהלא זו מטרת בריאתו, להעמיד את האדם בנסיון?

ברם, ידוע מאמר הבעל שם טוב' על מה שכתבו התוספות על המבאר בגמרא (שבת ע"ה א') ששוחט חזי משום צובע: "אשוחט דעלקא קאי", כי פגת התוספות ליצר הרע המכנה 'שוחט דעלקא', שענינו בשעת הדיון לא היה אלא 'משום צובע', כי העניש שמקבל אינו על שבצע את שליחותו לפתוח את האדם לעברה, אלא על שהאדם מוסיף ו'צובע' את העברות כפי שתראינה פמצות, ואת המצוות שתראינה כעברות. וכך עוסק הוא בהכשלת האדם מעבר למה שצוטתה.

לפי באור זה יש לומר שלכן מכנים אנו אותו 'משחית', כיון שהשחית את דרכו, ותחת שייצב את שליחותו כפי שהצטווה, הוא מוסיף עליה ומרמה את האדם לעשות 'מצוות' שהן בעצם עברות (הדושי 'בגן צבי עמ' לה).

מהו 'דיו קשה', ומיהו 'בעל דיו קשה'

בעל 'סדר היום' (ברכת השחר) באר שאנו מבקשים להנצל 'מדין קשה' - שלא יהיה בינינו לזולתנו דיו שיקשה על בית דין לבררו פראוי. 'ומבעל דיו קשה' - מבעל דיו עקש שאינו מצית לדברי הדינים [כפי שפרש רש"י (סנהדרין ב ד"ה קשה) שבעל דיו קשה זהו "בעל מריבה מטרין דינין"]. ואולם יש מי שפרש שהבקשות להנצל "מדין קשה ומבעל דיו קשה" נתקנו כתפלה לדינים, שלא יבא לפניהם דין או בעל דין כזה. שהלא רבי יהודה הגשיא, מחבר תפלה זו, היה נשיא ישראל, ורבים היו באים להתדין לפניו (פרוש עיון תפלה' שפסדור 'אוצר התפלות').

אם חליה לא תתקבל תפלתנו זו, עלולים אנו לבוא לידי גזל - אם בעל דינו הוא "בן ברית", או לידי חלול ה' - אם בעל דינו 'אינו בן ברית'. וביצא יוסף' (פסדור 'אוצר התפלות') באר שאף באדם שאינו בן ברית" יש לחטש מגול, שהלא אסור לגזל אף מגוי, כפי שפסק הרמב"ם (גנבה ז ט).

עוד בארו שבבקשת 'מדין קשה' אין פגנתנו לדיון המתקיים בבית הדין, אלא לספקות והכרעות אישיות קשות, שגם לאחר שפגיעים בהם לידי החלטה, הלב נוקר שמא לא היתה זו החלטה טובה. "ומבעל דיו קשה" - זהו קיום טיח ודיון עם אדם שאין דעתו מיישבת עליו ולבו מלא בספקות; הן ספקות של "בן ברית" - בעניני אמונות ודעות, והן ספקות של "שאינו בן ברית" - המכחיש את עצם מציאות התורה (פרוש ש"ח יצחק' שפסדור הנ"ל).

בעלת תמיד' (פרק ט') כתב שיש לכוון בבקשה זו אף על 'דיו קשה' המתעורר בכל יום ויום בינינו לבין יצרנו, שצולח להתגבר ולממשל ביצרנו בקו שנתנהג בכל דבר על פי התורה, וכן ננצל מדיו שמים.

שננצל מדינה של גיהנום

ה'סדר היום' (סדר ברכות השחר) באר כי אין הפגנה כאן להנצל מהגיהנום עצמו, אלא מהעוונות שראוי להתחייב עליהם דין גיהנום, וסיים: "הכלל העולה מכל שאלתנו, בכל בקר ובקור לבקש מאת אלקינו: אל יתן למוט רגלינו מדרך הטוב והישר, אלא שנוכל להפיק רצונו וקפצו כל מינו על אדמתנו ולא יארע שום דבר תקלה על ידינו".

אולם בשו"ת 'תורה לשמה' (סי' תטו) הבין שאנו מבקשים להנצל מן הגיהנום עצמו, ולפיכך הקשה: כיצד בתוך בקשת 'יהי רצון' המוסדות על מקרים של כל יום ויום [וכלשון הבקשה שציילנו היום ובכל יום], משלבים אנו בקשה על הגלגל מדין הגיהנום שאינו נוהג אלא אחר הפטירה?

ובאר: עוד בחיי החוטא מוריד חלקים מנפשיו להשתמש בגיהנום כפי בחינת עוונותיו, ועל כן אנו מבקשים שציילנו מדינה של גיהנום שלא ירד שום חלק מחלקי נפשנו אל הגיהנום עוד בחיינו.

ומשטן המשחית - מהשטן המבקש לפתוח את דרכנו, מדין קשה - שלא יתעורר בינינו לבין זולתנו דיו קשה, הגורם טרחה לדינים שאינם יכולים לבררו פראוי **ומבעל דיו קשה** - עקש שאינו מצית לדברי הדינים **בין שבעל דין זה הוא בן ברית - יהודי, ובין שאינו בן ברית - גוי. ומכל חטא ועון שעלולים אנו להתחייב בסבתם הדינה של גיהנום.**

בקרבי אקדש'

שנת ה"א תרפ"א. שעת בין ערבים של ערב שבת קדש. הנה פורשת השבת את פניה ההדרות על בתיה של עיר הקדש והמקדש, אלו שבתוך החומות ואלו שפחוצה להן. הגגות האדמים נצבעים בכתם זהר, והרפק כבר מתחיל להשחיר.

מבצר החרים הברזל המשמש כחולן לבית הצד השוכן בטבורה של שכונת 'משכנות ישראל', מהראשונות שבין השכונות שנבנו מחוץ לחומות העיר העתיקה, נשקפת דמותה האצילית של הרבנית מרת צפורה חנה, הלא היא אשת הצדיק הירושלמי הנועד רבי אריה ליון. מליטה הרבנית את פניה בכפות ידה, ומעין דמועותיה זולג ללא הפוגה.

בכל שבת היו בני הבית עומדים משתאים מול אסם הצדקת, שאודותיה אמרו כי מי שלא ראה את תפלותיה בכלל, ואת תחנוניה בשעת הדלקת הנרות בפרט, לא יודע תפלה מהי. אולם הפעם גדלה תפלתה שבתיים. בשבת זו היו בקשותיה ותוהותיה ודמועותיה מכונות על בנה אברהם בנימין, הפעוט הרך ששכב בעריסה שבפנת החדר, כשגופו כחוש ופניו חירות ונגדרות חיות.

היה זה בשנים שלאחר מלחמת העולם הראשונה, שבהן העולם כלו היה סמוק בלוקין פצעי המלחמה, קימום ההיסוס ושקום הכלכלה ההרוסה. הישוב המתחדש בירושלים, שמועלים לא ידע שבע מהו, היה נתון באותה עת תחת שליטת רעה ומגפלות. לדים רבים הלכו לעולמם במגפות ומחלות שונות, שמחמת המצב התברואתי היורד ששרר בירושלים שלאחר המלחמה, התפשטו במהירות מבית לבית. אחת מאותן מגפות קשות פגעה אנגשות באברהם בנימין הפעוט.

לבה של האם הצדקת יצא אל בנה, שכבר בגילו הרך היה נכר כ'ניק וחכים' באופן בלתי רגיל, אך ידיו קצרו מלהושיעו. הרופא שהזעק לביתם שעה קלה טרם פניסת השבת כבעי כ'ליו אגוש, אין בדין כל דרך להועיל לו, ולא נותר להוריו אלא להתפלל. אמנות זו היתה בידיו של אמו, ועתה, בשעה שהמגלה של פניסת שבת מלכתא, היא התחננה טוב וטוב בדמועות שליש: "אנא אלקים, שלח רפואה שלמה לבני, אברהם בנימין בן צפורה חנה".

באותו ליל שבת לא מש ספר התהלים היא נגשת לעריסתו ונסתה להשקותו במעט חלב עזים, שנקנתה בפרוטותיה האחרונות, אך המחלה נכרה. עם אור הבקר החזיר הילד את נשמתו ליוצרה.

עתה נצבה הרבנית לצד עריסת בנה האהוב ונשכה את שפתותיה. "שבת קדש היום!" הדתה בתוכה קול פנימי. בשבת קדש אסור לכבות - היא ידעה, ובכחות על אנושיים חשקה את שפתותיה ויצרה את בכיה. אם לא די בכך, הרי שהיא שמה הכל כדי לחזק את יתר בני הבית, לנתנם ולעודדם, תוך שהיא מצבירה להם מפעם לפעם בנעימות את העבדה כי "שבת היום", גם לשכנות שנקטשו על הדלת לשאל בלולם הילד לא ספרה דבר, הן שבת היום, ולא יעלה על הדעת שתתגרם להו להצטער בשבת.

באותה שבת נשמעו הזמירות מביתו של רבי אריה כמו בכל השבתות שקדמו לה,

בסעודה השניה, וגם בסעודה השלישית. רק לאחר שיצאה השבת הרשתה לעצמה הרבנית לפרץ בכבי תמרוזים ולהתאבל על פטירת בנה מחמדה, אהוב לבה.

לא היה זה הבן היחיד ששכלו רבי אריה וזוגתו. שלושה ילדים נוספים נפטרו על פניהם במגפות ונרעב ששררו בירושלים בשנות מלחמת העולם הראשונה, אולם רבי אריה וזוגתו הצדיקו עליהם את הדיו בגבורה מיחדת. בהכרזת: "ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מברך", נחמו הם את עצמם ואת בני ביתם, גם כאשר הכו מכה אחר מכה.

אולם עתה, כאשר נפטר אברהם בנימין הפעוט, כשהוא אף בן שנה ומחצה, קשה היה להם עד מאד להתנחם. אברהם בנימין נודע היה כילד פלא שלגדלות נוצר. כבר עם לדתו חשו כלם כי הבית התמלא אורה. כשהוא אף בן חודשיים ספורים החל לדבר, וכשגדל מעט היתה הנחתו כשל ילד גדול ממש. פעוט רך בן השעה חדשים כבר היה מברך לפני אכילתו את ברכת 'שהכלל', בקדשה ובטהרה. על כל זאת העיד אביו הצדיק שהספדו עליו. אוצר גדול היה בידם, ועתה נלקח מהם בחטף.

שבועי שלאחר מכן המה הבית ממנחמים. באחד מימי השבעה נכנסו אל הבית שתי נשים, עולות חדשות מרוסיה, שמשפחת ליון עשתה רבות למען קולית משפחתן בירושלים. הן בקשו לנחם את הרבנית, אולם הבחילו לתהממתם כי הרבנית לא שמה לבה כלל לכניסתן לחדר. באותה עת היתה מצויה בעצומה של תפלת מנחה. מראה פניה היה שלו ושקט, ככביכול היא מצויה בימים פתוחים, והיא שפכה את לבה בגרש ובדבקות לפני בורא העולם.

התישבו הנשים על הספסל שבחדר ולא הצליחו לגרע את עיניהן מדמותה של הרבנית השקועה בתפלתה. "מעולם לא ראיתי תפלה מיחדת שכזו", הביעה האחת את התפעלותה באזני רעותה, "וכוונ!" הסכימה חברתה, אך מיד לחשה לתברתה ברוסית: "מגיד, האם היא נראית לך שפניה בדעתה? איך היא יכולה להיות רגועה כל כך ולהתפלל בכונה בנימים שהיא יושבת שבעה על בנה הפעוט?"

בינתיים סימה הרבנית את תפלתה, ולאשה לא נותר אלא להסכים לדברי חברתה במנוח ראש, כאומרת: אכן, מסתבר כי הצער הנורא גרם לרבנית לאבד את שפיות דעתה...

שתיקה לא ידעו, כי בהיות הרבנית לידת העיר קובנה היא שלטה היטב בשפה הרוסית. בעת אמירתה את תפלת 'אלקי נצור' הצליחה לשמע את הלחישת הפוגענית, ועתה היא הפנתה את פניה החזרות לעבר אורחותיה והפסיחה לכוון בלחש: "שפיה אני בדעתי, נשים יקרות, אך דוקא משום כך אני מקבלת על עצמי את גור הדיון באהבה. אלו זכיתי היה בני, ילד הפלא, מאיר את עיני העולם בישיבה של מטה, משלא יכתי - 'למד עם שרפי קדש בישיבה של מעלה'".

הנשים הרפינו את ראשיהן בבושה. מאז ומתמיד שמעו על גדולתה של הרבנית, אולם רק עתה הפנימו עד כמה גבוהה קומתה הרוחנית. בגדלות שפזו הן לא נתקלו בחייהן.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "שמיני"

"ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם" [י, א]. שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו .

"אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה". כלל זה אמרו חז"ל גם כאשר מדובר בחוטא, בפושע, באדם שהדין נותן שינוגע בנגעים נוראים רחמנא ליצלן. גם אז יש תהליך. נגעי בתים, ואחר כך נגעי בגדים. שורה של איתותים. גם כאשר נגזר דינו ללקות בגופו, יש סיג. הוראה מיוחדת: אין הכהן רואה את הנגע בחג. שלא להשבית את השמחה, את העונג, את אוירת החג.

כל אלו – הנהגות רחמים של בעל הרחמים, יתברך שמו. והנה, בפרשתנו הופרו כללים אלו, לכאורה. ביום שמחתם של ישראל, ביום השראת השכינה במשכן. ביום שמחתם של אהרון ובניו, יום כהונתם הראשון. ביום זה הושבתה השמחה, הופרה החדווה. בא המוות בחטף, נדב ואביהו מתו. נורא הדבר. כנראה, שהיה במותם לקח כה נצרך, כה נחוץ ודחוף, שהיה כדאי להשבית את השמחה ביום גדול וקדוש זה. "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיו", והיה כדאי ליטול נשמת צדיקים אלו. "שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו". והיה כדאי במרום לחולל דבר השקול כשריפת המשכן – ביום הקמתו!

מהו הלקח מפטירת נדב ואביהו. לקח שהיה צריך להנתן דווקא אז, בעת חנוכת המשכן?

נדב ואביהו הקריבו "אש זרה", "אשר לא צווה אותם". מה פירוש הדברים? כה הסבירו רבותינו ז"ל, והדברים נוגעים גם לגבינו. מכוונים אלינו, להדריכנו ולהורותינו:

אש, היא סמל להתלהבות ולהט. ככתוב: "חס לבי בקרבי, בהגיגי תבער אש". האש היא דבר נפלא. קשה לתאר את החיים בלעדיה. היא משמשת למאור ולחימום, היא משמשת לבישול, לצלייה ולטיגון. היא משמשת להתכת מתכות, לייצור צבעים, להנעת מכוונות, למעשה – בכל דבר. אבל כל זאת – בתנאי אחד: ברכה באש, אם תהיה תחת שליטה, תחת בקרה. אם תצא משליטה ופיקוח, תהיה לאסון נורא. לשריפה, לדליקה, תכלה כל דבר.

כיוצא בכך, התלהבותו של האדם. נחוצה היא, ברכה בה, אך בתנאי אחד: שתהיה נשלטת, מבוקרת, מנותבת.

ידוע הסיפור העממי על הסוס הנאמן שהיה מושך בעול כל היום כולו, סופג הצלפות שוט ומשיכות מתג, ובסוף היום נשלח אל האורווה באדישות. משם ראה בכליו עיניים כיצד כלב השעשועים של האדון, שהתפנק כל היום כולו, מתקבל בלטיפות ומאור פנים. בקנאה עקב אחר מעשיו של הכלב, וגילה את הסוד. הכלב מתפרק על בעליו, מקבל פניו בנביחות שמחה, ניצב על רגליו האחוריות וממש מפיל עצמו לחיק בעליו. החליט הסוס לאמץ לעצמו מרשם זה של אהבה. למחרת היום, כשהותר מריתמתו, צנף וצהל, הזדקף על שתי רגליו האחוריות, וביקש להפיל עצמו על בעליו... נוכל לתאר לעצמנו באיזה "מאור פנים" התקבלו מעשיו...

הסיפור מעורר חיוך. ובאמת, מדוע? בגלל הממדים של הסוס... בגלל שמיחיבוקי לא ייצא אדונו בשלום...

ולענייננו: וודאי שהקדוש ברוך הוא מבקש את הרגשות. "כל לבבות דורש ה'", ורחמנא ליבא בעי. אבל רגשות אלו צריכות להיות מנותבים בנתיבות התורה והמצוות. אין לחרוג מהם, גם לא בכווונות הטהורות ביותר, הנעלות ביותר. היה צורך להדגים זאת ולהדגיש זאת דווקא ביום חנוכת המשכן, שהוא מקום עבודת ה', עבודה בחום וברגש, אש להבה. אש – אבל לפי הציווי, לפי ההוראות. אם האש היא "אש זרה", אם היא אש "אשר לא צווה אותם", יש לקוטעה באיבה, יש להגיב בחומרה!

הדברים אמורים לגבי כל שטחי החיים, משום שהתורה הקדושה, תורת החיים, מקיפה את כולם. בכל דבר, בכל שאלה העולה על הפרק, יש לתורה הקדושה תשובה, הוראה והכוונה. דין ופסק. ולפעמים הרגש – שהוא טוב ונפלא, מועיל ונחוץ כשלעצמו – מתפרץ בחום לב, מבקש לפרוץ גבולות. ואז סכנה בו, סכנת שריפה נוראה. חייבים להגביל אותו, להדריך אותו על פי מסילות התורה, ונתיבות ההלכה! (מעייין השבוע).

הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד" [י, ג]. אמונת חכמים – יסוד היסודות!

ארבעים יום בלבד לאחר מתן תורה, אירע הכישלון הגדול. העגל נעשה, הלוחות נשברו, על העם כולו נגזרה כליה. משה רבינו נאלץ להתחנן לביטול הגזירה ארבעים יום וארבעים לילה. וה' אמר לעם: "הורד את עדיך מעליך, ואדעה מה אעשה לך". וכך, מתנוודדים בין תקווה לייאוש, בין חיים למוות, המתינו בני ישראל לגזר דינם.

ביום הכיפורים ירד משה רבינו מן השמים ובידו הלוחות השניות, ובפיו הבשורה: "ויאמר ה', סלחתי כדבריך". הם נצטוו לעשות משכן להשראת השכינה, כדי לחדש את הקשר והאהבה שבין הקדוש ברוך הוא לעמו. ובני ישראל מיהרו והביאו את נדבת ליבם, זהב וכסף ונחושת, מייחלים להקמת המשכן שיבשר את חזרת היחסים לתיקנם, את מחילת עוון העגל. עבודת המשכן הסתיימה בחנוכה. כולם ציפו להקמתו, ונחלו מפח נפש. משה רבינו הצטווה להקפידו. עוד לא הגיע המועד.

הוא הגיע בסוף חודש אדר. משה רבינו הקים את המשכן, עבדו בו את עבודת הקודש – ובערב פירק אותו. כך נצטווה. איזו אכזבה! וכך גם ביום השני, והשלישי. בכל שבעת ימי המילואים.

וביום השמיני, בראש חודש ניסן, עבדו אהרן ובניו את עבודת הקודש, ואש יצאה מלפני ה' וירדה על המזבח, וידעו הכל שנתכפר להם חטאם, "וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם"! איזה מעמד מרומם ונשגב, מקודש ומפעים. ואז, בעיצומה של השמחה, נוטלים שני בני אהרן מחתות ומקטירים קטורת, "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, וימותו לפני ה'", והשמחה הושבתה.

מדוע, מה קרה? ולמה דווקא עכשיו, מדוע לא האריך הקדוש ברוך הוא אפו, מדוע לא חמל? כנראה, שיש קשר בין מעמד חנוכת המזבח וכפרת העוון, למוות שני בני אהרן!

אמנם כן, ונבין זאת באם נתבונן במה חטאו נדב ואביהו. חז"ל מונים לכך כמה סיבות. האחת מהן היא, שהיו אומרים: "מתי ימותו שני זקנים הללו (משה ואהרן) ואני ואתה ננהיג את הדור". סיבה נוספת היא, שלא נועצו במשה ובאהרן לפני שהקטירו את הקטורת, ו"הורו הלכה בפני רבם".

וזאת רצה הקדוש ברוך הוא להדגיש, דווקא במעמד מרומם זה: אתם מבקשים השראת שכינה, אתם מבקשים מחילת עוון וחידוש הקשר עם הקדוש ברוך הוא. ואמנם, הקדוש ברוך הוא מוכן למחול ומוכן להשרות שכינתו, אבל יש לכך תנאי!

אילו לא הייתם עושים את העגל, הייתם כולכם "ממלכת כוהנים", כולכם ראשים וחשובים. עתה, ישנם בעם רבדים רבדים. ישנו המון העם, ישראל קדושים הטרודים כל השבוע על מחיה ועל הכלכלה. ישנם בני תורה, רבנים המורים לעם דרך, ומעליהם גדולי התורה המובהקים, גדולי הדור, הגאונים והצדיקים.

גדולי הדור, הגאונים הקדושים, הם הקרובים ביותר להשראת השכינה. "הצדיקים, הם המרכבה" לשכינת הקדוש ברוך הוא. והם מקרינים מהודם ומזיונם על תלמידיהם, והם – על שומעי לקחם, וכך זוכה כל עם ישראל לקדושה, ומנוחה בדרך הישרה, הסלולה והנאותה.

ואכן, זהו התנאי, הציות לגדולי ומאורי הדור. אבל אם כל אחד יאמר "אני אמלודך", דעתי תקבע, ואפילו אם כשלעצמו הוא מורם מעם, תלמיד חכם וצדיק, אם יבקר את מעשיהם של הגדולים ממנו, ויאמר שהוא היה נוהג אחרת, להם יש מנטליות שונה ("אימתי ימותו הזקנים הללו, ואנו ננהיג את העולם"...), ואם כל אחד יקום ויעשה מעשה, כפי הבנתו העצמאית ("הורו הלכה בפני רבם"), אין זו "סתם עבירה", אלא פגם יסוד בכל המערך של עם ישראל, בכל תהליך השראת השכינה בעם.

עונשם של שני בני אהרן היה איפוא איתות ולקח, דווקא במעמד זה של כריתת הברית בין עם ישראל לאלוקיו, שידעו מהו התנאי ומהי הדרך: אמונת חכמים, וציות לדברים! (מעייני השבוע).

"ולא תטמאו בהם, ונטמתם בהם" [יא, מג]. מפתח הלב.

מעשה באדם שנרשם לסמינר. שמע, לראשונה בחייו, סידרת הרצאות רצופה, ממוקדת, מאירת עיניים. הוכח בעליל שיש בורא לעולם, ושי"לא תוהו בראה", יש תכלית ומטרה לבריאה. האדם אינו מכונה כפייתית של מזון עבודה שינה וחוזר חלילה. דורשים ממנו תפוקה, עבודת ה' ומצוות. החיים כאן הם גשר צר מאוד, והעיקר להגיע לעולם הבא טעונים בזכויות. כל זה הוגש בצורה משכנעת, ואכן שוכנע. אבל מה, גם ליצר הרע יש מה לומר. בקיצור: הכל נכון, אבל זה קשה. קשה לשנות אורחות חיים מן הקצה, קשה לעשות מהפך מחושך לאור, מפריקת עול לקבלתו. "אתם יודעים מה", אמר, "בשביל המצפון מוכן אני לקבל על עצמי דבר אחד. מה שתאמרו. אחר כך, צעד אחר צעד, בלי התחייבות. אבל מה שאקבל, עם התחייבות. עד הסוף".

כמה גדולה ההתלבטות, מה רבה האחריות! מה יאמרו לו לקיים? אולי שבת. "שקולה שבת כנגד כל התורה כולה". לחלל שבת, רחמנא ליצלן, כעובר על כל התורה כולה! ובכל מלאכה ומלאכה איסור נורא, חיוב כרת. כל הדלקת חשמל, כל שתי אותיות כתיבה, כל לחיצה על הדושה, נורא! כמה איסורים יחסוך בשמירת השבת. ומלבד זאת, הרי "יום זה לישראל אורה ושמחה". כמה אור יזרח בחייו, ומעט מן האור ידחה הרבה מן החושך, והדרך תהיה סלולה! ואולי טהרה. איסורי כריתות ייחסכו, וזה יסוד הבית היהודי! ואולי שיעור תורה שבועי, אם לא יומי. "תורה אור", והמאור שבה יחזיר למוטב. ואולי תפילין. "קרקפתא דלא מנח תפילין", העונש נורא כל כך. בכלל "פושעי ישראל בגופם" ייחשב, רחמנא ליצלן! ובכן, מה? קשה ההכרעה, מי יטלנה על עצמו? החליטו לשאול פי גדול בתורה, פנו אל מרן הגרא"מ שך זצ"ל. ומה הייתה התשובה?

"כשרות", הייתה התשובה. השואלים היו המומים: כשרות? קודמת לשבת, לטהרה, לשיעורי תורה, לתפילין, ולתפילה, לכל דבר? הבחין בפליאה, והסביר: "לא, ודאי שלא. יש איסורים חמורים יותר! אבל, הלא תבינו: אדם זה שמע, והשתכנע, והדברים לא נכנסו לליבו. לא פעלו פעולתם. מדוע? כי הלב אטום. ומה סיבת האוטם? מאכלות אסורים! פסוק מפורש הוא: "ולא תטמאו בהם, ונטמתם בהם", לשון טימטום ואוטם, אמרו חז"ל. אבל אם יקפיד על כשרות המזון תתעדן הנפש, ויוסר האוטם, וייפתח הלב, וממילא יסכים לקבל הכל: לשמור שבת וטהרה, להניח תפילין וללכת לשיעורי תורה!"

וכן היה! ומעתה, כל אחד מאיתנו החש ומרגיש שליבו אטום ורגשותיו כבויים, יבדוק האם לא חדר למטבחו מאכל שאינו כשר למהדרין ואטם ליבו, החשיך נפשו...

סיפר הגאון רבי עילואן אבידיני זצ"ל מכורדיסטן, מעשה שהיה לו עד ראייה. **מעשה** בקצב שחלה ונטה למות. קרא לרב והתוודה לפניו שכל ימיו האכיל נבלות וטריפות, רחמנא ליצלן. לא הספיק להתוודות על חטאו עד שנטרפה לו השעה ומת. חפרו לו קבר ובאו להטמינו בקרקע- והנה בור הקבר מלא עכברים מתרוצצים! נסוגו אחור בבעתה וחפרו לו קבר אחר. באו לשימו בו, והנה גם הוא מלא עכברים... הורה הרב, מספר הסיפור, לחפור לו קבר שלישי. הביאו את הגופה, והנה עשרות עכברים מתרוצצים בו במהומה רבה. ניסו לגרשם, וללא הועיל. הורידו לבור ענפי עצים בוערים, והעכברים לא ברחו. אמר הרב: "בשלוש פעמים, הרי זו חזקה. אין ברירה, הורידוהו לבור". כשבאו להציב לו מצבה מצאו שהעכברים כירסמו את הגופה וגימרו את העצמות, לא הותירו דבר!

ומדוע עונש זה דווקא, הרי כל משפטיו של הקדוש ברוך הוא במידה כנגד מידה! יתכן שזו מידתם של העברים היא: "עכברים אלו רשעים הם", אומר התלמוד הירושלמי. ומדוע? כשהם מגלים אוצר של תבואה- לא די בכך שהם שוברים רעבונם בגזל זה, אלא שהם קוראים גם לחבריהם שיכלו את ממון הבעלים. והרי הם בבחינת "חוטאים, ומחטיאים את הרבים". הרוצה להתפטר בשקצים ורמשים, בנבלות וטריפות, בבשר חיזיר, יתבהם בחפצו ויתן את הדין. אבל מדוע יחטיא אחרים, מדוע יכריעם לצד הטומאה? חבר הוא לעכברים, ושייך הוא לחלקם רחמנא ליצלן... (מעייני השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליס בת סוליקה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן שפרה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לדידה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

אזר השבת

הגיליון מוקדש לדפוא"ש: החל בח' קלחין • חנה בת נעשה •

בניסת השבת: 18:46
שקיעה: 19:08
צאת השבת: 19:44
דבנו תם: 20:21

הגיליון יו"ד
 בעיקר נתיבות

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם
 מוקדש לע"ג מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

מאמדם מיוחד לקראת תחילת זמן קיץ בעמוד 2

ההשתתפות בקמפיין עליו הורה מרן הרב קנייבסקי, בניית המקווה במקום הנידון והילדים שבאו
 אחרי 22 שנות ציפייה וכמוכן שמירת מעגל מרגשות עד דמעות • סיפור מרגש עמוד 3

מעשיות בפרשה

"ויהיה את אשר בזה משה אל בני אהרן מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'"

מובא בשם האר"י הקדוש ז"ל שכהכנה לתפילה צריך האדם לקבל על עצמו בכל יום מצות עשה של 'ואהבת לרעך כמוך'. ועל פי זה מסביר הרה"ק רבי אברהם יששכר רבינוביץ זצ"ל, בעל החסד לאברהם, את הפסוק 'ויקרבו כל העדה', היינו שהיה להם קירוב לבבות ואחדות, ואז 'ויעמדו לפני ה' – וחז"ל אמרו (ברכות ו, ב) אין עמידה אלא תפילה. בזמן שהיו מאוחדים היו יכולים לעמוד ולהתפלל לה' יתברך.

"ויאמר משה זה הרב אשר בזה ה' העשו וירא אליכם כבוד ה'"

ובתורת כהנים (מכילתא דמלאים ו): אותו יצר הרע העבירו מלבכם ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום וכו', עשייתם כן 'וירא אליכם כבוד ה''. בשיחה עם מקורב אמר הרה"ק הבית ישראל ז"ע, כתוב 'זה הדבר אשר בזה ה' העשו ולא פירש הכתוב מהו אותו דבר, וחז"ל אמרו בתורת כהנים אותו יצר הרע העבירו מלבכם, אך לא פירשו איזהו אותו יצר הרע. אבא ז"ל האמרי אמת אמר שהכוונה ליצר הרע של מחלוקת. וצריך להבין מדוע לא נכתב במפורש לאיזהו יצר הרע התכוון משה רבינו?

אלא שכמו שלכל אדם יש יצר הרע משלו, כך גם לכל דור יש את יצר הרע המיוחד לאותו דור, וכשם שכל יחיד נדרש להתגבר על יצרו, כך גם כל דור נדרש להתגבר על היצר הרע המיוחד לו. לפיכך לא נכתב במפורש מהו 'זה הדבר' ומהו אותו יצר הרע, כי הדבר הזה מסור לחכמים שבכל דור שיקבעו ויחליטו איזהו יצר הרע שיש להעביר בימיהם. צדק אבא ז"ל האמרי אמת כשנקב ביצר הפירוד והמחלוקת, שהוא היצר הרע של הדור. (פאר ישראל ח"ג עמ' קכז)

"ויקרב את המנחה וימלא כפי מננה ויקטר על המזבח מלמד עלת הבקר"

המילה מלבד היא ראשי תיבות מלוה לעני בשעת דחק. המלוה מעות לעני בשעת דחקו, נחשב מעשיו כאילו הקריב קרבן לפני יתברך. (אמרי צדיקים)

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2.
 (הזכרים מתגוררים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר':
אור התורה
 לע"ג בנימין בן רחל
 7665190@gmail.com

חידה - מה הבדל בין 'בן העולם הבא' ל'חלק בעולם הבא'?
 חידת פרשת ויקרא - היכן מצינו ניתוח ראש בתלמוד?
 תשובה - אמר רבי בן המשולם כאחד שנפחתה גלגלתו ועשו לו חידוק של קרויה וחיה (חולין כז:).
 הדועה תשובה: ניתן להשיב תשובות לחידת חג הפסח עד יום שלישי הקרוב ר"ח אייר תשפ"א בשעה 13:00 בברכה מרובה. (השולחים לאחמ"כ לא יכנסו להגלת הענק, אתכם הסליחה)
 שימו לב: בכל שבוע עולה חידה מאתגרת עם פרסים יקרי ערך בקו 'אור התורה'.

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:
 4 שוברים
 מתנת

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שלוחה 5

■ **העלון להצלחת הגביר היקר:**
 מר תומר סרגון רעייתו ובנו לביא
 ■ **ההצטרפות לרשימת התפוצה:**
 alon089945291@gmail.com

■ **מייל המערכת** (לתגובות, הערות והארות בלבד):
 alon7148454@gmail.com

■ **טלפון:** 052-7148454 ■ **קו התוכן:** 079-5904730

■ **פקס:** 08-9941870 ■ **מען למכתבים:** חזני 1133/4 נתיבות

בניסן השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו
 על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם מותר לסרב לסעודת מצווה בעידן מגיפת הקורונה

תשובה: הנה אסור לסרב כשמומינים אדם לסעודת מצוה, והשאלה אם עתה בגלל הקורונה ה' ירחם, מותר לו לסרב להשתתף בסעודה, כי חושש להתבקות וכדומה. ע"כ שאלתו. נראה כיון שהוא חשש סכנה שרי לסרב להגיע לסעודת מצוה. כן נראה לענ"ד הדנה מקור דהאי דינא, אינא בגמ' בפסחים דף ק"ג ע"ב שבעה מנדוין לשמים אלו הן יהודי שאין לו אשה ושיש לו אשה ואין לו בנים ומי שיש לו בנים ואין מגדלן לתלמוד תורה ומי שאין לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומוזהר בפתחו והמונע מנעלים מרגליו ור"א אף מי שאין מיסב בחבורה של מצוה, וכתבו בתוס' שם ב"ה, ואין מיסב בסעודת מצוה. היינו סעודת מילה דאמר במדרש דניצול מדינה של גיהנם וסעודת נישואין בת"ח ובת כהן לכהן ודוקא שיש שם בני אדם מהוגנין כדאמרין בזה בורר (סנהדרין דף כג.) נקיי הדעת שבידושים לא היו מסובין בסעודה אלא כן יודעין מי מיסב עמיהם. עכ"ל, וברשב"ם כתב לפרש ב"ה בחבורת מצוה ור"ל: כגון משתה של מילה או בת כהן לכהן ע"כ, ומשמע דוקא בת כהן לכהן, ואולי אפשר דה"ל לבת ת"ח, ועיין.

ומ"מ הביא דברי התוס' בסוף סוף י"ד סימן רסה סק"ב) וכן כתב ברמ"א שם סוף י"ב, ור"ל: ונהגו לקחת מנין לסעודת מילה ומקרי סעודת מצוה וכל מי שאינו אוכל בסעודת מילה הוא כמנוה לשמים ודוקא שנמצאו שם בני אדם שאינם מהוגנים אין צריך לאכול שם עכ"ל. ומ"מ נהגו שלא להזמין לברית מילה משו"ה כן כתב בתשובות מקום שמואל (סימן פ' ב"ה הבט) בשם ספר סוד ה' שטוב לבטל מה שהשמש קורא על סעודת ברית מילה כי אולי לא יכלו מטעמים המתהיים והיו ח"ו בכלל נידוי ע"כ, וכן כתב היעב"ץ במגדל עוז (נחל ט' יאור ז).

ובביאור הגר"א יו"ד סימן רס"ה סוף י"ב, כתב לצייין שם לתוס', וביאר דבריו בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ב סימן צה) שיש להעיד בדברי הרמ"א מדוע לא כתב כן הרמ"א גם לענין סעודת נישואין ע"ש. וע"ש באג"מ שלא נהגו להזמין לסעודת מצוה של חתונה ע"ש.

והנה בשלטי גיבורים (מגילה ע"ב מדפי הרי"ף) והביאו בכנסת הגדולה (אור"ח סימן תרפ"ו) כתב שמבטלין תלמוד תורה לברית מילה שהרי מילה גדולה מהוצאת המת שיש לו קוברים ואם מבטלים תלמוד תורה עבור הוצאת המת כל שכן בעבור מצות מילה.

ומ"מ כתב בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סימן רכה) כתב שמצוה רבה לילך לסעודת מצוה כגון חתונה או ברית מילה, ולא נאמר כ"ז אלא במקום שיש חשש שלא יהיה מנין בלעדיו הא לאו הכי אין לך מצוה רבה מלישב ולעסוק בתורה, וכו' והרי מבואר ביו"ד הלכות תלמוד תורה דמצוה שאפשר לקיים ע"י אחרים אין לבטל תלמוד תורה עבורה, וע"ל שבת דף סג ע"א אמר רב כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין וכו', ועוד כתב שם: עובדא ידענא כשלמדתי אצל מורי הגה"צ בעל מהר"ם שיק זצ"ל וכו', ע"ש שאמר לו שדבר גדול יותר מכל השמחות של זמן הזה חוץ מבמקום נחוץ מאד. (הר"י אביטבול)

בית המדרש הגבוה לרבנות

האלון נחשב לאילן צדקה. מורה בת נעשה - לקחו לו וסמכוהו בת נעשה - אמת כהן וכן אלו נעשות מקבלן כל אלו ונאמרות

חיסון הקורונה וזמן קיץ

השבוע יחלו רבבות עמלי התורה את זמן קיץ, ועם מצוקת העיתים ומאורעות הזמן את הדימוי הבא אסור לכם לפספסו! ■ מה בין הנסיין הראשון של הקורונה וההרגשה שלו אחרי קבלת החיסון דמי לבין אותו הבחור שיושב בספסלי בית המדרש ונלחם את מלחמתה של תורה בשלימותה ובתמימותה בכל רגע ורגע. וגם... כך גילו באמת מקבלי החיסון דמי קורונה שאכן זה לא החיסון ■ מאמר ייחודי מאת הרב יעקב לוסטיגמן ■ זמן של תורה

אחד הרגעים המרגשים של השנה האחרונה היה, כשחזר בשם שגב הראל התנדב להיות האדם הראשון שנקבל את החיסון הישראלי לקורונה, בשלב הראשון של הניסוי. הוא בעצם הסכים לסכן את עצמו כדי לסייע בפיתוח החיסון ולאפשר למדענים להתקדם ולהציל בעזרת ה' את חייהם של אנשים רבים בזכות החיסון.

התקשורת עסקה בו, ראש הנמשלה המקורי וגם זה החליפי באו לבקר אותו, הוא הצטלם איתם ועם כל המי ומי והתהלך בהרגשת חשיבות. הוא הראשון שקיבל את החיסון הישראלי, וכי קלה היא בעיניכם?

אכן, אין ספק שהוא ראוי לשבח על החלטתו ועל אומץ לבו להיות 'שפן הניסויים' של החיסון, בזמן שאנשים אחרים נמפחים לקבל חיסון גם אחרי שמיליונים כבר התחסנו ולא קרה להם דבר וחצי דבר...

רק אחרי מספר חודשים התברר לשגב הראל, שבעצם הוא בכלל לא קיבל חיסון...

מסבר שכשעושים ניסוי, מקפידים המדענים תמיד לבדוק את תוצאות הניסוי אל מול קבוצה נגדית שמשתתפת בניסוי אבל לא מקבלת את אותו הטיפול.

במקרה של חיסונים, נתנים לחצי מהמתנדבים חיסון אמיתי, ולחצי השני נותנים חיסון דמה, בשפה הרפואית הוא מכונה 'פלצבו'. לווידויים של שגב הראל החדיר... מים מינרליים... זה הכל.

אבל מדובר במידע סודי, שאפילו הרופאים אינם יודעים בשעת מעשה אם מדובר בחיסון אמיתי או לא. הם רושמים רק את המספר הסיידורי של החיסון, וכשמגיעות תוצאות הניסוי ולאחר שנאספים כל הנתונים, אז או הם בודקים מי הוא זה ואיזה הוא שקיבל את החיסון האמיתי ומי קיבל את 'פלצבו', או אז הם יודעים להשוות בין הנתונים.

כל זה נועד כדי למנוע מניפולציות וכדי למנוע מצב שבו בעלי העניין ינסו להשפיע בצורה לא טבעית על תוצאות החיסון באמצעות הדבקה מכוונת של המחוסן או כל דרך אחרת.

כמובן שאכזבתו של הראל היתה גדולה, אבל אנחנו יכולים ללמוד מן מסר חשוב לחיים.

לפעמים אנחנו חיים ב'נדמה לי'. אנחנו מקבלים מכה ונדמה לנו שהיא כואבת, או להיפך, אנחנו מקבלים מכה והיא בכלל לא כואבת כי באותו רגע לא הרגשנו בה.

ידוע הסיפור אודות השניים שישנו בחדר משותף בבית מלון, ובבילה הליון אחד מהם שקר לו וסגר את החלון, השני טען שחם לו ופתח את החלון, וכך המשיכו השניים להתקוטט. זה סוגר וההפתח, עד שעלתה חמת זעמו של האחד, זרק נעל על זולתו וקול ניפוץ הזכוכית בישר להם שהחלון בעצם נשבר ולכן אי אפשר לסגור אותו.

במשך כל הלילה המשיך האחד לילל שקר לו ואם רק היה יכול לסגור את החלון היה עושה זאת וישן בשלווה, והאחר השמיע רגורים של הנאה ממשב הרוח הקריר שבוקע מהחלון המנופץ ומלטף את פניו. כשהאיר הבוקר הם גילו לתדהמתם שהחלון נותר סגור ואטום, והזכוכית שהתנפצה, היתה של המראה הגדולה שהיתה תלויה לצד החלון.

מסתבר שלא היה לאיש קר, ולאחר לא היה נעים, רק הדמיון גרם להם להרגיש כך.

ואם זה נכון בנשמות, על אחת כמה וכמה ברוחניות. כמה פעמים שקוע האדם בצער גדול על מה שהפסיד כביכול או על מה שהיה יכול להרוויח ולא הרוויח, וכן שמחה על דברים של מה בכך, כשבעצם כל זה הוא מכוונו של הדמיון בלבד.

אז אם לדמיון יש כוח כח עצום להשפיע עלינו ועל רגשותינו, בואו נשתדל לפחות להשתמש בו לדברים מועילים ולא חלילה להפוך אותו לגורם המעכב את הצמיחה הרוחנית שלנו.

ועל אחת כמה וכמה שאנו הולכים ונצבים לקראת זמן קיץ הבעל"ט שחשוב מאוד להתחזק ולהתעלות בכל הנושא של יראת שמים ולימוד התורה הקדושה שתקרב אותנו כמה שיותר לאבא שבשמיים, ובלי להשתמש בכל מיני תחליפי דמה שלא מתקרבים לתורתנו הקדושה.

אמברה

סיפור לשבת

לאור השבת

סיפור יחודי!

כסף משמיים!

קטרינג בהשגחה פרטית

אמרו רבותינו (ביצה טז,א): "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש-השנה ועד יום-הכפורים": שבתקופה שבין ראש השנה ליום הכיפורים נקבעת פרנסתו של אדם לכל השנה הבאה, וכפי שלא הועילה השתדלותו של שלמה המלך לשנות את גורל עבדיו (אפילו שעזרו לו המלאכים), כך אם ישתדלו כל הברואים שבשמים ובארץ לשנות מהקצוב לו לאדם לא יעלה הדבר בידם (וכן מצינו בבני ישראל במדבר, שמי שניסה לקחת יותר מהמנה הקצובה לו, הגיע לביתו ומצא ברשותו בדיוק את המנה הקצובה, רמז שלא יועילו כל התחבולות להשיג יותר מן הקצוב לו לאדם).

ויש להקשות אם כן, מדוע אמרה תורה (בראשית ג,יט): "בְּזַעַת אֶפֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם": מדוע נדרש האדם להתאמץ אם מזונותיו ממילא קצובים לו?

מסביר זאת הרמח"ל ("מסילת ישרים", בדרכי קניית החסידות): "ודאי אי אפשר שיחסר לאדם מה שנקצב לו... וכבר היה אדם יכול להיות יושב ובטל והגזירה (המזונות שנקצבו לו) היתה מתקיימת, אם לא

שקדם הקנס לכל בני אדם, (בראשית ג): 'בְּזַעַת אֶפֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם', אשר על כן חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להמלט ממנו... אך לא שההשתדלות הוא המועיל, אלא שהשתדלות מוכרח, וכיון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו, וכבר יש מקום לברכת שמים שתשרה עליו ואינו צריך לבלות ימיו בחריצות והשתדלות (אינו צריך להשתדל השתדלות יתירה כי כבר בהשתדלות המועטת ישיג מה שנקצב לו): "נמצא שאין השתדלות האדם מניבה תוצאות בהתאם לרמתה, אבל חייב הוא להשתדל, שהרי זהו הקנס שקיבלה האנושות בגין חטא האדם הראשון, ובלעדי ההשתדלות לא יוכל להשיג את הקצוב לו.

דומה הדבר לאדם שהשכים בבוקר, מיהר לתחנת הרכבת, הגיע בזמן ועלה על הרכבת. עד כאן היתה השתדלותו נצרכת, אך אם יחליט עתה לדחוף את קרון הרכבת מבפנים כדי להאיץ את מהירות הנסיעה, ודאי שלא יועיל לו, וזוהי כבר השתדלות יתירה ולא נצרכת.

אדם המשתדל לפרנסתו מבלי להוסיף השתדלות יתירה, משום שמבין שעל אף שהוא עובד ועושה, מזונותיו כבר קצובים לו, ואין בהשתדלות יתירה כדי להרבות מזונותיו, הריהו מתקן את חטא האדם הראשון, מתעלה רוחנית, ומכניס ניצוצות של קדושה אל תוך הגשמיות בחייו.

הרה"ח ר' שיעה בלומנטל בעלי חנות הקיטרינג 'להתענג' בעיר טבריה, מוכר בחנותו מידי ערב שבת אוכל לשבת קודש בכשרות מהודרת של בד"ץ העדה החרדית, באירוע מצומצם שקיים סיפר בעל החנות על סיפורי השגחה פרטית שראה בעיניו בערב אחד של ליל שישי ערב שבת קודש פרשת ויקרא.

הסיפור הראשון כפי שמספר בעל החנות, יהודי אמיד ישב לסעוד במסעדה בליל שישי, היהודי שמוכר לבעל החנות זיהה במסעדה בחור צעיר שאין בידו די כסף כדי לשלם על הקנייה.

"היהודי האמיד קרא לי לפינה צדדית וביקש לשלם סך 200 שקלים עבור אותו תלמיד ישיבה שמתקשה ברכישת המוצרים, הסכמתי ונגשתי לקופה כדי לזכות את הנער הנזקק, אך כשבאתי לבשר לתורם היקר על הזכות שנפלה בחלקו, הוא העיר לי כי זיכיתי במאתיים שקלים את האדם הלא נכון, והענקתי את ה-200 שקלים לאברך כולל שעמד לשלם בקופה, לתומי סברתי שעליו ביקש היהודי לשלם, הנער הנזקק הספיק כבר לעזוב את החנות אבל - האברך שקיבל את הכסף ריגש אותי עד דמעות, ולמדתי מה היא השגחה פרטית."

ומה סיפר האברך לרב בלומנטל? "אשתי סובלת מחולשה גדולה, הבנתי שאין סיכוי שהיא תבשל לשבת, אך מצד שני הבנתי שאין בידי כסף לקניית אוכל מוכן, כשהבנתי שאין ברירה לקחתי כסף אחרון שנועד לצרכי פסח והלכתי לחנות שלך. ולפתע הופתעתי לקבל במתנה את סכום הקנייה"

באותו ערב ליל שישי ערב שבת ויקרא, ראה בעל החנות השגחה פרטית נוספת, "התקשרה אישה מראשון לציון וסיפרה שהיא רוצה להזמין לכמה בחורים ששוהים בטבריה לשבת את האוכל המוכן לשבת, היא מסרה לי טלפונית רשימה, כתובת וכרטיס אשראי לחיוב, ואכן שלחתי שליח לאותה הכתובת ומסרנו את האוכל, אלא ששעה לאחר מכן התברר כי האוכל הרב הגיע למשפחה אחרת שהייתה בצימר סמוך, האישה טענה כי האוכל לא הגיע ליעדו ואכן בדיקה שלנו גילתה שהשליח טעה בכתובת."

ר' שיעה הוסיף וסיפר "לא הלכתי לבדוק מי קיבל בטעות משלוח עם כל מטעמי השבת, אבל בטוח שגם כאן ישנה השגחה פרטית, ושלחנו שליח נוסף עם מטעמי השבת לבחורי הישיבה." "ראיתי בחוש את יד ההשגחה, הקב"ה זן ומפרנס ושולח את האוכל למי שבאמת נזקק לו בזמן הנכון והמתאים."

"אשתי סובלת מחולשה גדולה, הבנתי שאין סיכוי שהיא תבשל לשבת, אך מצד שני הבנתי שאין בידי כסף לקניית אוכל מוכן"

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמאץ! אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 334 בת יבוק ולצ"ן עבור 'אור השבת' או במקסי: 08-9941870

אספורה

סיפור לשבת

לגוד השבת

בעיית ה"אחרי הפסח":

אחרי הפסח בהלכה

בטור שלפניכם הבאנו דרכים כיצד בודקים האם המוצר שאנו רוכשים מהחנות נאפה לאחר הפסח או שהמדבקה היא שקר אחד גדול והתאריך של היוצר שונה לגמרי || כל התהיות השאלות והתובנות, לפניכם

יש המקפידים שלא לרכוש חמץ - אלא רק כזה שיוצר לאחר חג הפסח. עבורם, קוד היצור ילמד האם החמץ יוצר לאחר החג. בפנים: הקוד המלא שייגלה לכם מתי יוצר החמץ.

יש המסתפקים ב"נאפה לאחר הפסח", כאשר המשמעות הינה שהקמח ויתר מרכיבי המוצר נמכרו לגוי אך המוצר עצמו יוצר לאחר הפסח, ויש את המהדרים המקפידים גם על "נטחן לאחר הפסח", או "נאפה מקמח שנטחן לאחר הפסח".

כיצד נוכל לדעת מתי באמת הכינו את המוצר שרכשנו?

האפשרות הפשוטה והאמינה ביותר היא תאריך הייצור המוטבע על כל מוצר. בחלק מהמוצרים תאריך הייצור מופיע בצורה ברורה עם התאריך המלא בו יוצר המוצר. אך ישנם מוצרים שבהם תאריך הייצור נכתב בצורת "קוד יצור", המכיל בתוכו מספרים שונים המשמשים את המפעל לצרכי מעקב ובקרה. השיטה המקובלת היא למספר את כל הימים שבין ה-1 בינואר ל-31 בדצמבר, כשכל יום מקבל מספר עוקב, וכך הוא מצויין בקוד הייצור בתוספת השנה.

כיצד נוכל לדעת מתי באמת הכינו את המוצר שרכשנו? האפשרות הפשוטה והאמינה ביותר היא תאריך הייצור המוטבע על כל מוצר.

לדוגמה: יום שלישי, 18 באפריל, הוא היום ה-108 מתחילת השנה הלוועזית, ואם כן קוד הייצור שלו אמור לכלול את הספרות 21-108 - כלומר היום ה-108 בשנת 2021, ואם המוצר יוצר מיד לאחר צאת החג אז 21-107.

לעיתים הקוד כולל רק את הסיפורה האחרונה של השנה, כלומר "7100". יצוין כי במוצרים של מפעלים מסוימים מופיעות לעיתים עוד ספרה אחת או שתיים, כגון 21-108-02, המסמלות את המשמרת או המפעל ואין להן חשיבות לתאריך הייצור לעניין החמץ.

לתשומת לב: ישנם מוצרים שהקוד מסמן את תאריך אריזת המוצר ולא תאריך הייצור ויש לשים לב לכך.

בנוסף, מוצרים שיוצרו לפני הפסח עלולים להופיע על המדפים בהמשך הקיץ.

הסיפור שמסעיד את העולם!! ילדים של ניסים

זוג אנשי החסד, יצחק ורעייתו אפרת חורי, ציפו לילדים 22 שנים. ולפני כשלושה שבועות, שבוע לפני חג הפסח, לקראת מוצ"ש, נולדה להם, במזל טוב, בת בכורה.

מגולל יצחק את הנס המופלא: "אנחנו 21 וחצי שנים נשואים ללא ילדים. כמוכן עשינו את כל ההשתדלויות הרחוניות והגשמיות, אך ללא שום תוצאות. בין ראש השנה לכיפור לפני שנה, נפטר בשכונה אצלנו איש מוכר. עשו קמפיינים בשביל המשפחה וביקשו ממני לדבר. הקליטו, ערכו אותה והפיצו - ככה אספו בשביל המשפחה כסף.

"מה שקרה, פעם ראשונה שדברתי שם, בכיתי פעם ראשונה אחרי 20 שנה. ספרתי שאין לנו ילדים, והוא עזר לי בכמה הדמיוניות מבחינה כספית, יעוץ. זה פורסם וריגש הרבה אנשים ותרמו הרבה למשפחה.

"לאחר שבוע הגיע אלי אברך שלומד בכולל, יש לי כולל. בכולל שלי - גם זה סיפור, אני פתחתי את הכולל הזה בזכותנו - בזכותי ובזכות אחי".

"את הכולל פתחנו אחרי שראיתי לפני שנתיים באהבת חסד אצל ה'חפץ חיים' - שהוא כותב: אנשים מוצאים אלפי רובלים בשביל סגולות לילדים. הסגולה הכי גדולה היא לתמוך בעניים תלמידי חכמים.

"ואז עלה לי רעיון - הרבה שנים אנחנו לומדים, יש לנו שיעור של דף היומי - לפתוח כולל של דף היומי. פתחנו סדר א - התחלנו עם 8 אברכים היום אנחנו עם 30 אברכים, סייעתא דשמיא אדירה משהו מופלא, וזה היה בזכותנו.

אחד האברכים בכולל הגיע אלי ואמר: ספרתי על הפרסומת שלך למנכ"ל המרכז לטירת המשפחה. המנכ"ל הוציא קמפייני אחר, סיפר להם על זוג שלא היו להם ילדים - והם תרמו בור למקווה. אחרי זה מראים תמונה שנולדו להם תאומים. הוא אומר לי: תקשיב, אני לוקח אותך לרב חיים קנייבסקי אנחנו שואלים אותו, ואם הוא אומר - 'אנחנו עושים מקווה'. אמרתי לו אוקי.

"נסענו. זה היה ח' חשוון תש"פ, יום ההולדת שלי. נסענו לרב חיים, אמרנו מה אנחנו רוצים לעשות - ורב חיים אמר 'זו העצה'. ואז הוא שואל את מרן: ואז יהיה להם ילדים?

"רב חיים אמר: אני לא נביא ולא בן נביא אבל בעזרת השם. ככה רב חיים בירך - וזו העצה.

"יצאנו לדרך. הרמנו קמפייני דרך 'המרכז לטירת המשפחה', הם נתנו לנו מקום. רב חיים אמר לתרום מקווה למקום שאין בו מקווה טוב. הם אמרו שבמושב זוהר יש מקווה ברמה מאוד ירודה, והם רוצים לשפץ אותו. מדובר ב-640 אלף שקל. יצאנו לקמפייני, הייתה סיעתא דשמיא לא נורמלית, דבר מפליא ביותר.

"אני יכול לספר משהו אחד: אותו אדם שלקח אותי לרב חיים, הבן שלו נמצא בקהילה חרדית מאוד

זה קרה 9 חודשים לאחר שנחנך מקווה מהודר, אותו הקימו לאחר שקיבלו לפני שנה וחצי הוראה ממרן הגר"ח קנייבסקי, שאמר להם: אם תבנו מקווה במקום שלא היה בו מקווה עד היום - תראו ישועה.

"מהסיפור הזה רואים שני דברים. א - אתה

חושב שאתה עושה טובה למשהו אחר, אני עשיתי כאילו טובה לחבר שלי שנפטר ולמשפחה שלו, בסופו של דבר חבר הייתה טובה בשבילי. כי משהו ראה את הסרטון ודרך זה קם המקווה.

"דבר שני: כוח התורה של רב חיים. מה יש לרב חיים, מה יש לו להציע, מה מיוחד ברב חיים? זה שהוא לומד שנים רבות בהתמדה, לומד תורה ומילה שלו הקדוש ברוך הוא שומע. קודש קודשים. בזכות התורה. המסר שאדגיש לא להתייאש אף פעם. כי בסופו של דבר כאילו כביכול, כאילו אנחנו משכנעים את הקדוש ברוך הוא שיביא לנו, אז מנסים את כל הדרכים. זה לא שנה ולא שנתיים - זה עשרים שנה של ניסיונות של כל מיני דברים. זה מתיש והכל...

"יאוש זה הכי כל. בסוף זה מגיע. אני הייתי אצל רב חיים לפחות 10 פעמים לפני כן, הוא אמר לי כמה וכמה דברים. אמר לי תעשה הבדלה על יין, ואמר תלמד הלכות הבדלה, ועוד כל מיני דברים. כל פעם הגענו ואמרנו שעשינו מה עכשיו, מה עכשיו.

"כשבאנו אליו עם הדבר הזה, הוא חשב, רואים את זה, ואמר: זו העצה. זאת אמרת שראית שהיה מוחשי, שזהו עלינו על הפתרון. מדהים שרב חיים, קודש קודשים, מה שהוא מוציא מהפה שלו הקדוש ברוך הוא שומע לו והכל בזכות התורה שלו".

מדור תפיהות וקושיות

אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימך טוב שליט"א

היאך רבי מאיר התגדה בכלבים אוכלי בני אדם והכנים עצמו בסכנת מיתה?

הגמרא בעבודה זרה (יח.) מספרת שכאשר רבי מאיר רצה לפדות מבית השבי את אחותו, נטל עמו תרקבא דדינרי, חציים שבביל שומרו בית האסורים לשחדו, וחציים שיניו שומרו בית האסורים אצלו שאם יוודע הדבר ויבקשו למסורו למלכות, יוכל לשחדם בממון הנותר. אמר לו שומר בית האסורים לרבי מאיר ומה אעשה כשיגמרו כל הדינרים? אמר לו רבי מאיר כשתקלע למצב זה אמור "אלהא דמאיר ענני!" ומיד אתה תינצל. אמר לו שומר בית האסורים ומניין שהאמת אתך שאם אומר תפלה זו, מיד אנצל? אמר לו רבי מאיר עתה אראה לך! היו שם כלבים מסוכנים אוכלי בני אדם, לקח רבי מאיר רגב עפר וזרק בהם כדי להרגיזם, וכשבאו לאוכלו לרבי מאיר אמר "אלהא דמאיר ענני!"

וצ"ע היאך הכנים רבי מאיר את עצמו בסכנה גדולה זו מפני אותם כלבים שהיו אוכלים בני אדם, וכפי שאירע שבאו אותם הכלבים להמיתו, והלא אין סומכים על הנס?

ישוב א'

מותר להכנים עצמו לסכנה כדי להציל אחרים

נראה ליישב דכיון שרבי מאיר עשה כן בשביל הצלת אחותו מהשבי הדבר היה בהיתר גמור, לפי שמותר להכנים עצמו לסכנה כדי להציל אחרים, וכן הביא הבית יוסף (ה"ח סי' תכ"ו) ובכסף משנה (ספ"א דהל רוצח) מהגהות מימוני בשם הירושלמי שחייב להכנים עצמו אפילו בספק סכנה כדי להציל את חבירו, ולמד כן בדת הרמב"ם והטור. וכ"כ הב"ח (שם) לדקדק מלשון הברייתא בסנהדרין (עג), וכן מפורסם בספר חסידים (סי' תרצ"ח) ודלא כמ"ש בשו"ת הרדב"ז (ח"ג סי' תרכ"ה) שהמתחמד להכנים עצמו בספק סכנה כדי להציל חבירו מודאי סכנה, הרי זה חסיד שוטה, שספק שלו עדיף מודאי של חבירו שגא' וחי אחיק עמר, חייך קודמין לשל חבירך. ובהעמק שאלה על השאלות (ראה קמ"ז) ביאר שנחלקו בזה רבנן ורבי יוסי (בשאלות שם ובגדרים פ:). ומכל מקום מדברי הפוסקים נראה שאף אם אין הדבר בחיוב, מותר להכנים עצמו לספק סכנה, ואין בזה סרך איסור, כדמשמע בגמרא בסנהדרין (שם) וכן מובאר בשאלות הג"ל שכל החידוש רק שאין חיוב, ואדרבה אפילו יש בזה משום מידת חסידות כמו שביאר בירושלמי תרומות ש"ל הכנים עצמו בספק סכנה משום מידת חסידות, ועל אחת כמה להבית יוסף בשם הגהות מיימוני יש בזה חיוב, והארכתי בזה לעיל (סימן ד).

ישוב ב'

שאני רבי מאיר שהיה מלומד בניסים

שגא' ע"ל דשאני רבי מאיר שהיה מלומד בניסים ואף נקרא כן בפי כל בעל הנס, לכך יודע היה שלא יינזק ואין הדבר היה נחשב אצלו כמכניס עצמו למקום סכנה. וכיוצא בזה תירץ מרן החיד"א בפתח עינים (ברכות ל.) לעניין מה שמצינו בדברי חנינא בן דוסא שהניח רגלו בחור הערוד שהיה ממית לבני אדם, דשאני רחב"ד שהיה מלומד בניסים ומובטח לו שיעשה לו הקב"ה את רצונו והיו ליה אותו מקום כאילו אין בו סכנה כלל.

ישוב ג'

בכח הקביעה בלבו שאין עוד מלבדו א"א להזיקו

עלה בדעתו בס"ד ליישב שזו היתה כוונת התנא האלוקי רבי מאיר בעל הנס במה שזעק מנהמת ליבו "אלהא דמאיר ענני", שבאמירה ובקשה זו קובע אותה שעה בליבו שאין עוד מלבדו, ואין עוד שום כח בעולם שיכול לשלוט בו ולעשות בו כזה או אחר בלתי השי"ת לבדו, וכדברי הרמב"ם בספרו מורה נבוכים והג"ח מוולאז'ין צ"ל בפנש החיים כלהלן, וההצלה באופן זה לא נחשבת לנס כלל, כי השי"ת עיניו פקוחות על העולם כולו ליתן לכל איש די מחסורו ולשומרו מכל פגע ומקרה רע. ולפי זה כלפי רבי מאיר בעל הנס שיוודע היה בעצמו שיכול לקבוע הדבר בליבו בלב גמור ומחלט ולשעבד כל מחשבתו אך ורק לכך, לא היה נחשב הדבר למכניס עצמו לסכנה, אולם אנו יתמי יתמי ודאי שאין לנו את הכח לסמוך על עצמנו להיות בטוחים בעצמנו לקיים סגולה זו במחשבה גמורה ובפנש תפצה ואין אנו יכולים לסמוך על זה להכניס עצמנו לידי סכנה, ועוד שאף רבי מאיר לא סמך על כך אלא בשביל הצלת נפשיות.

חזקה

סיפורים מחזקים

אור השבת

אחד מעובדי מחנות הכפייה בשואה מספר כי יום אחד שמע זעקות כאב נוראות שכמותן לא שמע מעולם. התברר כי באותו יום נערכה סלקציה של תינוקות שנשלחו להשמדה. "המשכנו בעבודתנו כשעינינו דומעות, ופתאום שומע אני קול אישה יהודייה: "תנו לי סכין", חשבתי שהיא רוצה ליטול את נפשה. אמרתי לה: "מה את ממחרת כל כך לעולם האמת...", החייל הגרמני אמר לפתע: "כלב, מה אמרת לאשה זו", ודרש ממני תשובה. ענית לו: "האישה ביקשה אולר, והסברתי לה כי אסור לה ליטול את חייה".

האישה בחנה בעיניים קודרות את הגרמני, מבטה רותק לכיס מעילו, ממנו בצבץ אולר. "תן לי את האולר", התחננה האישה, והגרמני נתן לה את האולר בחיך מרושע. היא חננה והרימה חבילה של סחבות. בין הסחבות, נח תינוק רך. האישה נטלה את האולר, בירכה ברכת המילה, מלה את הילד ואמרה: "ריבונו של עולם, נתת לי ילד בריא ויפה, ואני מחזירה לך יהודי כשר..."

מסופר (בחוברת "אהבת ישראל", ערכים) על אהבת ישראל של הגאון הרב יוסף חיים זוננפלד - רבה של ירושלים, פעם אחת שיצא מבית החולים עם מישהו שלווה אותם, לקראתם יצאו קבוצת נערים ונערות, אז הרב לא התרגש והמשיך ללכת... שאל אותו המלווה - "אולי נחזור לבית החולים עד שהקבוצה הזאת תעבור?" והרב ענה לו בשלילה. תוך כדי שהם עוברים המלווה שם לב שהרב ממלמל כמה דברים, הצמיד אוזנו והבחין שהרב קורא כמה פרקי תהילים, ועכשיו הוא במילים: "יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם ברוכים אתם לה'... יוסף עליכם ועל בניכם..." ובנוסף מזיל דמעה ומתפלל שיזכו כל אלה גם לפסוק הקודם, "ברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים..."

מספרים על רבי זלמן מוואלוז'ין צ"ל, שהיה חלוש מאוד, ובבית המדרש בו למד, חלק מהספרים היו בחדר אחר, והייתה שם ספריה גדולה שחסמה את המעבר, ובכדי להיזהר היה צורך בעשרה בני אדם. פעם אחת רבי זלמן למד בבית המדרש, והיה שם לבד, והזדקק לספר מסוים מהחדר השני, והיזיז לבד את הספרייה הגדולה כדי להגיע לשם.

מספרים על בני הגר"ח פלאגי זיע"א שבבל מוצאי שבת היה אוסף את כל בני ביתו ולומד איתם מוסר ולמרות טרדותיו הרבות מעולם לא היה מבטל קביעות זאת. וכן הספיק ללמוד עמם עשרות ספרים. ובכך החדיר להם מוסר ויראת שמיים טהורה. וכן הגאון הסטייפלר צוק"ל היה מורה ללמוד עם הילד רבע שעה מוסר בכל יום ולהשריש בליבו את האמונה בשכר ועונש. לכן ישתדל האב שבכל עת שיש לו פנאי שילמד עם בניו ויעודד אותם ויראה להם שהלימוד שלהם חשוב בעיניו. ואם הבן אומר

דברי תורה צריכים להקשיב היטב לעודדו ולחזקו על דבריו, שאם לא יתייחסו כל כך לדבריו ירגיש הבן שאין קונים לדבריו ואם כך בשביל מה הוא ילמד וישקיע בלימודיו? אך כשיש הקשבה לדבריו יהיה לו חשק רב ללמוד.

מסופר, שפעם הלכו תלמידי ישיבת ראדין להקשיב איך לומד החפץ חיים מוסר, ושמעו אותו עורך את חשבון השעות של היום. בעודם עושים אוזנם כאפרכסת, שמעו לפתע איך שהרב צועק על עצמו ואומר בזו הלשון: "ישראל מאיר הכהן, מה עשית מעשר דקות לפני ארבע עד השעה ארבע", וכך היה חוזר ותובע את עצמו, ושוב היה צועק: גזלן! מה עשית באותן עשר דקות! וממעשה זה נלמד לקבוע עיתים לתורה ולא לבטלם בשום פנים להגיע למדרגת החפץ חיים הוט מן הנמנע אבל לפחות לא נוותר לעולם על קביעת העיתים לתורה ואז זוכה לעולם הזה ולעולם הבא.

אחרי לחץ חג הפסח, זה הזמן להתחיל! גם תצילים את הישיבה וגם זוכים בפרסים!

תורה מצוות

היום חשיבות האמן והצדקה רבים יותר מיום ימינו. אנו מציינים את חג הפסח וזוהי הזדמנות מצוינת להצטרף לפרוייקט זה. תרומתך תהיה מועילה ופועלת לטובת כלל ישראל.

באימות האמן רבני רבי יוסף סימך

כיום קשה למצוא חברים לפרוייקט זה. אנחנו מציינים את חג הפסח וזוהי הזדמנות מצוינת להצטרף לפרוייקט זה. תרומתך תהיה מועילה ופועלת לטובת כלל ישראל.

במסגרת תוכנית יתרון לרבים מציבים פרסים מיוחדים:

- מכונית
- מחשב
- מכונית
- מחשב
- מכונית
- מחשב

תורמים מצילים! זוכים!

לפרטים ולרכישת כרטיסים: **052-7148454**

2,000 ש"ח לרכישת כרטיס

שְׁמִינִי

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 622 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 513 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק ז"ל כ"ז ניסן תשפ"א

999 פ' 1089

המסך 999 פ' 1089

בחלק האחרון של פרשתנו עוסקת התורה במאכלות אסורות, בסימני הטהרה של הבהמות והעופות, ובסימני החיות הלא טהורות ובפירוט מי הם הלא טהורים. בפרשת נח כותבת התורה (בראשית ז, ח): "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה", וחז"ל דרשו (פסחים ג.) תניא דבי רבי ישמעאל: לעולם יספר אדם בלשון נקיה". ועוד נאמר שם: "דאמר רבי יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עיקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו. ואילו כאן, הוזכרה לשון טומאה פעמים רבות. ומה נשתנה? התשובה היא - שכוונת התורה להדריכנו, ב'דרך שיחה' בשתי דברים. האחד, בפרשת נח, שבשעה שלא נצרך לנקוט בלשון מגונה, ראוי לדבר בלשון נקיה. ומלמדת אותנו התורה, שמעלתו כה גדולה, ועד כמה יקרה מעלת נקיות הלשון.

ולסיכום אומר ה'ספורנו': אל תטמאו בהם באופן שתהיו טמאים ומטומטמים בהם, וזה יקרה באכילתם. כי אמנם בהיותי אלוקיכם חפצתי שתתקדשו ותכינו עצמכם אל הקדושה: "והייתם קדושים כי קדוש אני" - כדי שתהיו קדושים ונצחיים בהכירכם את בוראכם והלכתם בדרכיו, וזה חפצתי כדי שתתדמו אלי כי קדוש אני. וכל זה תשיגו כשתתקדשו ותשמרו מאסורי מאכלות. ללמדנו, כשחלילה אדם אוכל מאסורות הוא נעשה מטומטם ואז מסתלק ממנו אלופו של עולם - הקב"ה. ברם, ככל שאדם נמנע ממאכלות האסורות הוא מתקדש, ובכוח הקדושה הוא מתעלה מעלה-מעלה, ומתחבר יותר לקב"ה. וישמע החכם ויוסיף לקח.

מאת פ"ה

שְׁמִינִי - תוכן ענייני הפרשה

- א. סדר העבודה במשכן ביום הראשון להשראת השכינה בעם ישראל:
- א. קרבנות היום: אהרן מביא עגל לחטאת ואיל לעולה, ועבור בני ישראל מקריב שעיר עזים לחטאת, עולה, שלמים, ומנחת סולת.
- ב. משה רבינו מלמד את: מצוות היום, הלכות כהנים ועבור לויים, הדלקת המנורה, דיני - טמאים, איסורן במחנה שכינה ומצות פרה אדומה.
- ג. עגל חטאת: שחיתנו, זריקת הדם, הקרבת החלב במזבח, ושריפת הבשר חוץ. הקרבת האיל לעולה, והקרבת קרבן העם: חטאת, עולה, מנחה, ושלמים, ותנופת החזה והשוק. (וגם את החלבים הניף).
- ד. אהרן הכהן מברך את עם ישראל בברכת כהנים. ה. משה ואהרן נכנסו לאהל מועד (ללימוד מעשה הקטורת). ו. ואז יצאה אש מלפני ה' אל המזבח, ואכלה את החלבים, (ומאז נשארה על המזבח) - אות להשראת השכינה במשכן, "וירא כל העם ויג'ו".
- ז. נדב ואביהוא הקטירו קטרת (שלא נצטוו עליה), נשרפו באש שיצאה מאת ה', "וידם אהרן".
- ח. משה ציוה את אהרן, אלעזר ואיתמר - שלא ינהגו דיני אבילות, וכל ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.
- ט. לאחר כל המאורע הנורא, ציוה ה' על איסור כניסת שתויי יין למקדש, וכן שלא להורות הלכות במצב זה. ועל היתר כניסת כהן גדול ביום הכפורים.
- ב. מִצְוֹת אכילת הקרבנות - כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים.
- ג. שריפת שעיר החטאת, משה שואל ודורש מדוע נשרף, אהרן משיב למשה את ההלכה במקרה זה, ומשה הודה שמעתי הלכה זו ושכחתי (י, יב-כ).
- ד. איסור אכילה והיתר אכילה (ע"פ סימני כשרות) בחיה ובהמה ובדגים שבמים ובעוף, ודיני טומאתם במיתתם - במשא ובמגע (יא, א-כח).
- ה. טומאת שמונה שרצים מתים (ר"ת - חעצ"א כלח"ת) במגע באדם ובכלים, באוכל ובמשקה. אופן הטהרה מכל טומאות אלו - במקוה, ובמעין מים (כל סוג טומאה לפי דינה).

ומאיידך, אצלנו בפרשה, כשבאים ללמוד הלכה, וצריכים לדעת לרחק את הטמא כאן אדרבא! צריך נקיות הדעת... ונקיות הדעת היא לרחק את הטמא באופן הברור והמוחלט ביותר! ולפיכך כותבת התורה בסוף הפרשה ומדגישה, "להבדיל בין הטמא ובין הטהר" (יא, מז) והבדלה תלויה בדעת כפי שאמרו חז"ל בגמרא (ברכות כט.) שתיקנו הבדלה בברכת הדעת, והדעת הנקיה היא - להבדיל!! וכאן, לצורך נקיות הדעת, חוזרת התורה על לשון 'טמא' עוד ועוד, וללמדנו, שכאן אין המקום להיות 'טוב נפש' ויפה לשון ולהסתתר בהרחקת הגנאי ברמזים, כי כאן, צריכים וחיבים אנו 'לדפוק על השולחן' ולומר בבירור, זה טהור וזה טמא ומשוקף!!! על מנת להרחיק אותנו ממאכלות אסורות.

רש"י על הפסוק (יא, ב) אומר: לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הבדלים מן הטומאה וגזר עליהם מִצְוֹת, ולאומות העולם לא אסר כלום.

ואומר המדרש (ילקוט שמעוני רמז תקלה): אָמַר רַבִּי תַנְחוּם בַּר חֲנִילַאי, מִשָּׁל לְרוֹפֵא שְׁנָנְס לְבַקֵּר שְׁנֵי חוֹלִים אֶחָד יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַיִּים וְאֶחָד אֵין בּוֹ כְּדֵי לְחַיִּים, זֶה שֵׁישׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַיִּים אָמַר לָהֶם דְּבַר פְּלוֹנִי יֵאכַל דְּבַר פְּלוֹנִי לֹא יֵאכַל, וְזֶה שְׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְחַיִּים אָמַר לָהֶן כֹּל מַה דְּבַעֵי הַבּוֹ לִיה (כל מה שיבקש תנו לו), כִּף הַעוֹבְדֵי אֱלִילִים שְׁאֵינֶם לְחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא (בראשית ט, ז) "כִּי־רַק עֲשָׂב יִתְתִי לָכֶם אֶת פִּלִּי", אֲבָל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם לְחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא (דברים יד, ז) "זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ".

ואומרת התורה (יא, מה): "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים והייתם קדושים כי קדוש אני".

וברש"י: על מנת שתקבלו מצוותי העלית אתכם. דבר אחר כי אני ה' המעלה אתכם, בכלן כתיב והוצאתי, וכאן כתיב המעלה, תנא דבי רבי ישמעאל אלמלי לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אומות דיים... והוא לשון מעלה.

ועוד כתוב (שם מג): "אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם". על כך דורשים חז"ל (מסכת יומא לט.) תנא דבי רבי ישמעאל: עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר: "ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם" (ויקרא יא, מג), אל תקרי "וְנִטְמַאתֶם" אלא "וְנִטְמַטֶם". תנו רבנן: "ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם", אדם מטמא עצמו מעט - מטמאין אותו הרבה, מלמטה - מטמאין אותו מלמעלה, בעולם הזה - מטמאין אותו לעולם הבא. תנו רבנן: "והייתם קדושים כי קדוש אני" (ויקרא יא, מד) - אדם מקדש עצמו מעט - מקדשין אותו הרבה, מלמטה - מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה - מקדשין אותו לעולם הבא.

**ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם" (יא, מג)
מסירות נפש לקיום את איסור מאכלות**

אסורות - סיפור

המעשה התרחש בימי מלחמת העולם השנייה. יהודי אחד נאלץ לצאת להפלגה ממושכת בספינת מסע אמריקאית. לכל יושבי הספינה ניתן בכל יום לחם מים ו'דבר אחר' (חזיר) - ל"ע. אותו יהודי, כמובן, שמר את הנכנס לפיו והיה אוכל לחם ומים בלבד, ולא הכניס לפיו חלילה בשר דבר אחר, שהיו מספקים אנשי צבא ארה"ב לשוהים בספינה. חלפו שבועות אחדים. הספינה היתה בלב ים. מדובר היה בימי מלחמת העולם השנייה, ובאותה תקופה צבא גרמניה יצא בהתקפה עזה וחסרת תקדים נגד ארצות הברית, וכחלק מהמלחמה הכוללת היו הצוללות הגרמניות מטביעות ספינות של ארה"ב. גם את הספינה שבה הפליג מיודענו ניסו הצוללות הגרמניות להטביע וירו מספר טילים ופגזים לכיוון הספינה. בחסדי שמים הם לא הצליחו להטביע את הספינה, ונוסעיה ניצלו. אמנם הם כן הצליחו להפציץ את החדר שבו היה מאוחסן כל הלחם, שאותו היו מספקים ליושבי הספינה. אש עזה פרצה וכילתה את החדר כולו, וכך כל הלחם שהיה אמור לשמש כמאכל לאנשי הספינה עד לסיום ההפלגה, נשרף כליל. מאותו רגע החלו לספק לכל אנשי הספינה רק בשר 'דבר אחר' ונבלות וטריפות.

אותו יהודי ירא שמים, הגם שלא היה תלמיד חכם ואיש יודע ספר, חרד מאוד מפני המצב החדש שנקלע אליו, והיה מיצר ודואג שלא יטמטם את נפשו במאכלות אסורות, ואף במקום 'פיקוח נפש' סירב להכניס לפיו מאומה מהמאכלות האסורות ושתה מים בלבד. הצער וכן הרעב המתמשך החלו הללו לתת בו את אותותיו והוא חש חולשה גדולה. לפיכך החל להסתובב בספינה ולשאול את הנוסעים האחרים, האם יש ברשותם קצת לחם. הוא חשב שאם ימצא אדם שכזה, מה שיבקש עבור הלחם הוא ייתן תמורתו ואפילו את כל כספו, רק שלא יאלץ חלילה להכניס לפיו דבר אסור.

כאשר עבר בין התאים מצא גוי אחד, שכיון שהיה אוהב לחם יותר מכל דבר אחר, היה ברשותו לחם לרוב, אך אותו הגוי לא הסכים למכור לחם בעד כל כסף וזהב, אלא אך ורק בעבור בגדים... הסיבה לכך הייתה כיון שכאשר הגרמנים הפציצו את החדר שבו היה נתון הלחם, נשרף גם החדר הסמוך לו, שבו אוחסנו הבגדים של יושבי הספינה. הגוי נשאר בלי בגדים, ובעקבות כך ניאות לספק ליהודי לחם אך ורק תמורת בגדי היהודי, שהיה לבוש בהם. ניסה מיודענו לשכנע אותו להסכים לתשלום אחר, אולם הגוי לא הסכים. מאחר וראה שדעתו של הגוי נחושה, פשט מיודענו את בגדיו ומסרם לידי הגוי, אשר סיפק לו לחם דבר יום ביומו. וכך במשך ארבעה שבועות עטף היהודי את כל גופו בטליתו במסירות נפש, כאשר כל אותה העת הוא מהדק את הטלית בסיכות, ומצטנף באחת הפינות שבירכתי הספינה, עד שהגיעו לחוף מבטחים.

לימים נולדו לאותו יהודי ארבעה בנים, אשר ברבות הימים צמחו וגדלו ב"ה לתלמידי חכמים מופלגים. אחד מהם אף נישא לבתו של מרן הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל. כששמע הגר"נ קרליץ את המעשה, הפטיר ואמר: "בזכות ארבעה שבועות זכה האב לארבעה בנים ת"ח מופלגים. בעד כל שבוע שמסר האב את נפשו על קדושת פיו לבל יאכל מאכלות אסורות, זכה לבן ת"ח..." [מתוך 'פניני עין חמד']

**"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמַיִם קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל" (ט, א) - שמחה לקב"ה**

תניא, אותו היום שהוקם המשכן, היה שמחה להקב"ה כיום שנבראו בו שמים וארץ. כתיב הכא "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמַיִם" וכתוב התם "וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֵר". [מגילה י']

"וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל" - הזקנים ככנפיים

אמר רבי עקיבא: נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם. [מדרש רבה שמיני יא']

**"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמַיִם קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו
וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל" (ט, א) - ציווי בצנעה**

משה קרא לאהרן ובניו וזקני ישראל, ולא לכל ישראל. כי רצה לצוות את אהרן על עגל החטאת, שהוא אות שהקב"ה כיפר על מעשה העגל. לכן לא רצה לפרסם את הדבר אלא לצנועים ולזקנים. ומה שלא אמר זאת לאהרן בינו לבין עצמו, כי רצה שיתבייש לפניו, שיתכפר לו. [רבנו אפרים]

**"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קָרֵב אֵל הַמִּזְבֵּחַ
וַעֲשֵׂה אֵת חֻטְאֹתֶיךָ" (ט, ז) - סיבת הבחירה**

וברש"י: "שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה, למה אתה בוש? לכך נבחרת". מפני שאתה ביישן וענוותן, שיש לך יראה ובושה מהשם יתברך וחושב שאינך כדאי והגון - לכך נבחרת, כי "זְבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה" (תהלים נא, ט). [הבעל-שם-טוב]

**"וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם"
(ט, כב) - ברכה בזכות האחדות**

כתוב ידו וקוראים ידיו. לרמז שישראל מתברכים כששרויה ביניהם אחדות, ואז נעשה מידיו - ידו, יד אחת מכל הידיים, המגיעה השמימה להוריד על עם ישראל שפע ברכות מנווה עליון. [נפש יהונתן]

"וַיָּאֵת הַחֲסִידָה... (יא, יט) - לא להיות 'חסידה'

רבי ישראל מרוז'ין אמר פעם אחת לחסידיו: התורה מונה את החסידה בין העופות הטמאים. רש"י מסביר למה נקרא שמה חסידה - מפני "שעושה חסידות עם חברותיה במזונות". אם כן, מדוע היא עוף טמא? אלא שהיא עושה חסד עם חברותיה בלבד, ואילו את מי שאינם ממינה היא דורסת. והמשיך רבי ישראל מרוז'ין: "כן הוא עם אותם חסידים שוטים (והכוונה היא לכל אדם ולא בהכרח חסיד), הסבורים שהחובה לאהוב יהודי ולגמול עימו חסד היא לבני קהילתם בלבד ולחסידים של רבם, ואילו על חסידים אחרים הם מתלוצצים. הללו הם בבחינת 'חסידה', שאינה טהורה. צריך לאהוב כל יהודי, יהיה מי שיהיה".

“זאת החיה אשר תאכלו : אך את זה לא תאכלו... טמא הוא לכם” (יא, ב;ד)

רבנים - קרי מזג...

פעם בביקורי הראשונים באמריקה, עוד בטרם התרגלתי להיות בארץ נכר, רחוק מכל התלמידי חכמים, ומכל 'אנשי הצורה' של שכונת שערי חסד, הרגשתי מעט שיממון בלבי. בחוץ היה קר (וגם קצת בלב), ואז, כמה חימם את לבי לראות מרחוק יהודי מבוגר, העטור בגלימת ת"ח, וזקנו יורד על פי מידותיו. ולרגע נצנצה בלבי מחשבה, שמא אינו אלא פלוני מיקירי קרתא מארץ הקודש. בעודי הולך במרחק ניכר ממולו לא החשיתי, וכבר קדתי מעט בראשי וקראתי בקול נרגש, 'שלום עליכם...' אבל הוא לא השיב לי שלום. הנחתי בלבי שלבטח לא שמע את דברי, כחלוף צעדים מספר שוב קדתי בראשי בחיוך נלבב, 'שלום עליכם' ר' יהודי... אך הוא בשלו, שומע ואינו מדבר... לא הבנתי מדוע אינו משיב לי וכי פעם עשיתי לו איזה דבר רע?! השפלתי את עיני במבוכה והפכתי ברעיוני ומחשבתי, מה יכול להיות? אולי שרוי הוא ב'תענית דיבור'? אולם מדוע אינו מהנהן לכל הפחות בראשו...

ואז כשהתקרבותי, ראיתי את הילדים מחייכים כולם למפלתי... מפני שהכל היה חזיון תעתועים, ו'הרב הגדול' לא היה אלא 'רבאי משלג' (בובה מקרח)... שהילדים עשו בטוב טעם. וכך גם התנועה ה'נ"ל, שעשתה תורה חדשה ושיטות חדשות ואפילו רבנים עטורי זקן ועטופי חלוקא דרבנן הצמיחה מקרבה, אבל הכל אינו אלא רבאי משלג... נחמד למראה וקר למגע... מרחוק כולם טועים, ומקרוב כולם מחייכים... הלא כאשר משהו באידישקייט שוחר לפתחם, ומתבקשים המה לסייע בחיזוק חומת הדת, בשמירת שבת, בצניעות, בטהרת המשפחה, הלא תיכף ומיד, חוטמם החד והמחודד, מתכנס ונסוג פנימה... כנסוג השלג מפני האש... ומה ניתן לעשות כנגד השלג הגדול הלזה?! - להמיט את חוטמו של הרבאי ולגדום את אוזנו... וכשם שבאו עלינו בגיהנום של קרח, צריך לבוא נגדם באש מתלקחת, של ליצנותא של עבודה זרה, מידה כנגד מידה.

וכפי שחז"ל במסכת עבודה זרה התיירו לומר דברים מגונים ואפילו בלשון שאינה נקיה על עבודה זרה. כך על נושאי השיטה ה'נ"ל.

תלמיד חכם שרצה לחזק את דברי, הסב את תשומת לבי אל הערה ה'נ"ל, וכפי שלמדנו במקרא זה, איך משה רבינו בכדי להבדיל בין הטמא והטהור - מחזיק בידיו את כל השרצים ואת כל השיקוץ ומראה באצבע **“זאת החיה אשר תאכלו”**. מחזיק משה בידו כל מין ומין, כמו שמחזיקים את הכפרות... והכל לקיים מה שנאמר; **“להבדיל”!!!** ובשעה או בעניין, שאי אפשר להכניס את הטומאה לבית המדרש ולהראותה ביד, לפחות להמחישה בדיבור ובכל פועל ידיים. כדי להמאיס את השיטות החדשות. ל-ה-ב-ד-ל-ל-...!!!

[לב שלום, לרבי שלום שבדרון זצ"ל]

“והתקדשתם והייתם קדשים” (יא, מד)

מידת הנקיות והטהרה

כתב הרמב"ן (קדושים ט"ו): במצות הקדושה נכלל גם הנקיות בידיו וגופו, כמו שאמרו בגמרא (ברכות נג:): **“והתקדשתם”** - אלו מים ראשונים.

“והייתם קדשים” - אלו מים אחרונים. “כי קדוש” - זה שמן ערב. ואע"פ שאלו מצוות מדבריהם, כיוצא בזה זיהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים ולא נתלכלך במותרות וכעורים.

“זאת החיה אשר תאכלו” (יא, ב) - לשון נקיה

המדרש (ויקרא רבה כו, א) מלמד אותנו שצריך לדבר בלשון נקיה. מצינו שעיקם הקב"ה ח' אותיות, ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר 'מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהרה' (בראשית ז, ח) **“וְאֵת הַשֶּׁפַן כִּי מַעְלָה גֵרָה הוּא”**, אינו אומר. אלא - **“כִּי מַעְלָה גֵרָה”** (ויקרא יא, ה). וכן גם על הארנבת וכן על החזיר לא נאמר טמא. מכאן, גם כשצריכים להגיד דברים לא טובים, זה צריך להיות בסגנון נקי ובלשון נקיה.

כותב השל"ה (שער האותיות אות ש'-שתיקה): ידוע כי מעלת האדם הוא שהוא מדבר, שכן סדר המדרגות מהנמצאים הוא, דומם צומח חי מדבר, שעל ידי הדבור הוא משתווה עם המלאכים, כי הדבור החצוני הוא נמשך מהדבור הפנימי, כי מדרגות האדם ברוחניות שכלו הוא נפש רוח ונשמה שהן מעשה דבור מחשבה. ופירש הרשב"י ע"ה, שהדבור הוא מחיות הקודש שהוא מדרגות הרוחות [כמו שכתוב (תהלים קד, ז) **“עֲשֵׂה מְלֶאכֶי רִחוּת”**], וע"י הדבור יש כח באדם לידיק בקדושה, ועל זה נאמר (קהלת ג, כא) **“מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הֲעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה (הִיֶּרֶדֶת הִיא) לְמַטָּה (לְאָרֶץ) בְּסוּד עֲשִׂיהָ. וְזֶהוּ שִׁכְתוּב (בראשית ב, ז): **“וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה”**, ומתרגמינן לרוח ממללא. ואם הדבור היוצא מפי האדם אינו דבור של קדושה, רק הבל פיו הוא הבל שיש בו חטא, ואף אם אין בו חטא רק הוא דבר ריק הוא, אזי הבל הבל הבלים והוא הבל ורעות רוח, ואז אין רוח האדם העולה למעלה, רק הוא ובהמה שווים.**

וממשיך השל"ה הקדוש: ובזה נבין מעלת הראשונים עליהם השלום שהיתה תפלתם נשמעת מיד, מפני שהיו נזהרים שלא לפגום כ"ב אותיות שהם ה' מוצאות הפה הקבועות (דהיינו כ"ב האותיות מתחלקות לחמש מוצאות הפה ואילו הם: **אחה"ע** - בגרון, **בומ"ף** - מהשפה מהשפתיים, **גיכ"ק** - מ'החך, **דטל"ת** - מהלשון, **זסר"ץ** בשיניים) בפייהם בשיחה בטילה ושאר הדברים הפוגמים הלשון, לכך היה תפלתם בוקעת הרקיעים ועולה עד למעלה מעלה לעורר הרחמים.

וכן אמר בזוהר הקד' כי בשעה שהיה ר' שמעון בן יוחאי ע"ה עוסק בתורה, היו כמה אלף ורבבות מלאכי השרת שומעים קולו. והטעם, כי מפני שהיו ה' מוצאות היוצאים מפייהם טהורים היו קושרים ומייחדים כל העולמות, כי קול ודיבור היוצא מפייהם היה נעשית נחת רוח למעלה. ע"כ.

וכתוב בתורה (במדבר ל, א): **“לֹא יַחַל דְּבָרוֹ, כָּכֹל הֵיִצֵּא מִפִּי יַעֲשֶׂה”** - לא יעשה את פיו חולין, דהיינו לא יחלל את דיבורו בדברי חולין, ואז ככל היוצא מפיו הקב"ה יעשה.

כמו שהדיבור מתקרב למחשבה כפי שפירשתי, כן הזרע מהמוח שהוא מקום המחשבה, על כן צריך להיות הדיבור דווקא דברי חכמה והיא התורה, שכן סוד החכמים סוד המחשבה כנודע, והדיבור יוצא דרך ל"ב שינים הקבועות בפה שהם נגד ל"ב נתיבות חכמה כמו שהארכתי במקום אחר (עיין לעיל אות ק' קדושה ד"ה וכן נשפיעם), באופן שהדיבור מקורו בהשכל מצד הנשמה. אבל **מצד הגוף, שתיקה טובה מהדיבור**. זהו שאמר התנא (באבות א, יז): **“כָּל יָמֵי גְדֻלָּתִי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מִצְאָתִי לְגוֹף טוֹב אֶלָּא שְׁתִּיקָה, וּמִצַּד הַחֲכָמָה הַדִּיבּוּר הוּא טוֹב, וְלִזָּה נִבְרָא הַדִּיבּוּר. אֲבָל לֹא מִצְאָתִי לְגוֹף טוֹב אֲלָא שְׁתִּיקָה, עַל כֵּן אָמַר בְּלִשׁוֹן שְׁלִילָה לֹא מִצְאָתִי לְגוֹף טוֹב אֲלָא שְׁתִּיקָה, כֹּל אֵלֶּה הֵיא חֲזָרָה מִמָּה שֶׁהִזְכִּיר בְּרֵאשׁוֹנָה, כֵּן הוּא בְּכֹאן, כִּי מִצַּד שְׂגָדְלִי בֵּין הַחֲכָמִים מִצַּד הַחֲכָמָה הַדִּיבּוּר טוֹב, אֲבָל מִצַּד הַגּוֹף אֵינוֹ כֵּן, אֲלָא שְׁתִּיקָה טוֹב.**

ללמדנו, שעל האדם להרגיל את עצמו לדבר בלשון נקיה.

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּיטָב בְּעֵינָיו" (י, כ)

סודות הצדיקים - סיפור

וכעבור זמן לא רב התרומם ממשכבו והזדקף על המיטה שעליה שכב ללא תנועה! מרגע לרגע התחזק הצדיק, עד שהתאושש לגמרי ושב לאיתנו. "נס!" קראו בני הבית בהשתאות. הם פנו אל 'היהודי הקדוש' וביקשו לדעת מה אמר לאביהם שחולל את המהפך הניסי.

"אמרתי לו, שהרבי ר' ברוך הסתלק מן העולם!" השיב 'היהודי הקדוש' בפשטות.

"מה!?! נדהמו בני הבית. "איך יתכן?! הלוא בשורה זו עלולה הייתה לסכן את חייו... מדוע עשית זאת... אבל באמת התרחש ההפך! מה קורה כאן?..." הרגיע אותם 'היהודי הקדוש' ואמר: "אבאר לכם את הדברים. הרבי ר' ברוך זכר צדיק לברכה ואביכם הקדוש, ייבדל לחיים ארוכים, היו קשורים זה לזה בחבלי עבותות אהבה. עבודתם הרוחנית היתה נשגבה וטהורה, ואין אנשים פשוטים כערכנו יכולים להבין את סודה. אף שמרחקים גדולים הפרידו ביניהם, היה ביניהם כל הזמן קשר רוחני הדוק, והם עשו יחד את מסעם הרוחני העילאי. כל אחד מהם רומם את חברו לדרגה הרוחנית שהשיג, ויחדיו כבשו פסגה אחר פסגה.

כשנודע לי שאביכם נפל למשכב, הבנתי מיד את סיבת חוליו: הקשר בינו ובין רבי ברוך הוסיף להתקיים גם אחרי הסתלקותו של רבי ברוך, וחששתי שרבי ברוך מושך את חברו לבוא בעקבותיו ולהשיג את הדרגות הנעלות שהוא משיג עכשיו בגן העדן.

על כן סיפרתי לצדיק על דבר הסתלקותו של רבי ברוך, וממילא הבין שהדרגות העילאיות של חברו הטוב אינן בהישג ידו של בשר ודם בעולם הזה, והדבר הביא לידי התאוששותו המהירה".

[על-פי 'כרמנו', ניסן תשס"א]

בחורף תקע"ב - י"ח כסלו (1811) טלטלה בשורה מרה את העולם היהודי: רבי ברוך ממז'בוז', נכדו של הבעל-שם-טוב (בנה של בתו אדל) ומתלמידיו הגדולים של המגיד ממזריטש, החזיר את נשמתו הטהורה לבוראו, והוא בן 55 שנים.

הבשורה הגיעה גם לעיר קוז'ניץ שבפולין, שבה חי ופעל המגיד רבי ישראל מקוז'ניץ, חברו הטוב של רבי ברוך. בני ביתו ידעו היטב עד כמה השניים קשורים זה לזה בחבלי עבותות אהבה, וחששו מאוד שהידיעה תסב צער עמוק למגיד ותסכן את בריאותו.

באותה עת היה המגיד בשנתו ה-75, ומצב בריאותו היה רופף מאוד. הסיגופים שעשה בעבודתו הרוחנית, התעניות הרבות שהתענה והמזון המועט שהכניס אל פיו נתנו את אותותיהם בגופו.

בשנים ההן היתה מפעם לפעם הידרדרות במצב בריאותו. הוא היה נחלש עד שהיה שוכב במיטתו כמעט חסר חיים. כל אימת שהיה נקלע למצב כזה היה מבקש להזמין את תלמידו החביב, רבי יעקב יצחק - 'היהודי הקדוש' מפרשיסחה. כאשר היה בא אליו רבי יעקב-יצחק, היתה ניכרת מיד הטבה על פניו של המגיד. הצבע היה חוזר ללחץ, והוא היה מתחזק והולך, וכעבור זמן קצר חוזר לתפקודו הרגיל.

פעם אחת שאלו את המגיד לפרש הדבר, והוא הסביר: "כשאדם משלים את עבודתו בעולם, אין לו עוד מה להשתהות בעולם הזה, ועליו לעבור לעולם האמת. מאחר שזקן אני, רואה אני מעת לעת שלמעשה כבר מילאתי את תפקידי בעולם וכבר עשיתי כל מה שהיה מוטל עליי. בעקבות זאת אני נחלש והולך.

"ואז אני מִזְמַן אלי את רְעִי כאח לי, היהודי הקדוש, שהקב"ה חנן אותו במוח חריף ומעמיק, והוא מוצא בעבורי דרך חדשה בעבודת ה', שאותה עדיין לא עשיתי. כך נוצרת הצדקה להישארותי בעולם הזה, מפני שעדיין יש לי מה לתרום ולעשות, ולכן מייד משתפר מצבי ואני חוזר לאיתני... באותם ימים שבהם הגיעה לקוז'ניץ הבשורה על דבר הסתלקותו של רבי ברוך היה המגיד שרוי בחולשה גדולה. בני הבית חששו לשלומו, והחליטו להעלים ממנו את הדבר. הם הזהירו כל מי שנכנס אליו לבל ייכשל בלשונו ויפלוט מילה כלשהי על האובדן הכבד, שהיה שיחת היום ברחוב היהודי. חולשתו של המגיד גברה והלכה, ושוב הגיע למצב ששכב במיטתו ללא תנועה, כמעט חסר חיים. הוא כבר לא היה יכול אפילו לבקש לקרוא ל'היהודי הקדוש', אך בני הבית מיהרו להזעיקו ולבקשו לבוא בבהילות אל ביתו, בשל ההידרדרות במצבו.

רבי יעקב יצחק בא אל מעונו של המגיד ובירר אצל בני הבית אם הודיעו לצדיק על האבידה הגדולה במז'בוז'. "חס ושלום!" הבהירו בני המשפחה. "העלמנו זאת ממנו, לנוכח מצב בריאותו הרופף, ובוודאי יזהר כבודו לשמור את הדבר בסוד מפניו, מפני שגופו הכחוש לא יעמוד בצער הנורא!"

'היהודי הקדוש' הנהן בראשו ונכנס אל החדר. הוא ניגש אל מיטתו של המגיד, רכן לעבר הצדיק ולחש על אוזנו: "עליכם לדעת שהרבי ר' ברוך כבר אינו שרוי עימנו בעולם הזה".

ואז קרה הדבר. גוון אדמומיות החל נמשך אט-אט בפניו החיוורות של הצדיק. תנועותיו נעשו נמרצות יותר, כאילו הוזרקה לגופו תרופה מסתורית. ניכרו בו סימני חיוניות,

בתורה בברכת רון

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לְעִילוי נִשְׁמַת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה נפתלי בן רוחה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רואה בת שמשון מרים בת עזיזה : כותן בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה

ברכת מזל טוב שלוחה לעמית וליואב ג'יראסי עם הכנסם לנועם עול תורה ומצוות

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כנסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
אורטל בת לילית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאלה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : שושנה בת שדרה
רחל בת נארה : חת בת לינה : נורית בת רחל

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה : עדי בת מזל
נעמה בת אסתר

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מהתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן הרבי רבי שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל, הרה"ק רבי שמואל שמעלקא בן הרה"ק רבי צבי הירש מטשארטקוב זצוק"ל, נלב"ע ביום א' אייר שנת תקל"ח.

האחים הקדושים ה"ה הרבי רבי שמעלקא ואחיו רבי פנחס בעל ההפלאה זצוק"ל היו יושבים יחד בהתבודדות בעליית הגג והוגים בתורה מתוך גיעה עצומה שאין לתארה. פעם ישבו יחד והגו בתורה במשך שתי יממות וחצי ברציפות ללא שינה. באמצע הלימוד היו צריכים לעיין ברמב"ם, ירד הגה"ק בעל ההפלאה לבית למטה להביא את הרמב"ם, ותוך כדי ירידתו התיישב על אחת המדרגות ונרדם מרוב עייפות. כשראה הרבי רבי שמעלקא שהוא אינו חוזר, הלך לחפש אותו ומצא אותו ישן על המדרגה, העיר אותו ואמר לו: "אחי היקר, אם עכשיו אתה יושן מה תעשה בקבר?"...

ושבו פעם אחת לאחר שעסקו בתורה כמה ימים רצופים, התעייף הגה"ק רבי פנחס מאד עד שהרגיש שהוא אינו מסוגל עוד, ואמר לאחיו שהוא הולך לקחת כרית ולנוח מעט. אמר לו הרבי רבי שמעלקא: "אני מתפלא עליך, איך מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה? אם יש לך עדיין כוח לקחת כרית, הרי אתה צריך לתת את הכח הזה לתורה? אם באמת אין לך עוד טיפת כח, הרי היית נופל על הרצפה והעינים היו נעצמות מאליהן?"...

לימים הקים הרבי רבי שמעלקא ישיבה קדושה, בה למדו טובי וחריפי הלומדים מכל הארצות. הגה"ח רבי ישראל שמעון קסטלניץ זצ"ל מביא בספרו מזקנים אתבונן ששמעו ממרן הרמב"ח מסלונגין זצוק"ל, כי פעם הגיע בחור אחד למדן ועילו גדול להתקבל לישיבתו. התחיל הרבי רבי שמעלקא לשוחח עמו כדי לעמוד על טיבו. כששאלו הרבי רבי שמעלקא "מה שמך", השיב הבחור "אליעזר". אמר לו הרה"ק: "אמור לי בבקשה, כמה פעמים מופיע השם אליעזר בכל הש"ס?". הבחור הרבה מעט וענה מספר מסויים. אמר לו הרבי הקדוש: "אתה טועה! יש פעם אחת פחות..." ביקש הרבי מהבחור שיתחיל לפרט את כל המקומות בהם מוזכר השם רבי אליעזר, והבחור התחיל לפרט אחת לאחת. ואכן כשהגיעו למקום מסויים התחילו להתווכח ביניהם אם כתוב אליעזר או אלעזר. פתחו גמרא ומצאו שהאמת כדברי הרבי רבי שמעלקא זי"ע. אמר לו הרבי רבי שמעלקא: "נו, אתה יכול להכנס לישיבה..."

לאיזה דרגות אפשר להגיע על ידי לימוד מסכת יומא

עוד סיפר מרן האדמו"ר זצוק"ל מאותם ימים, שיום אחד היה ויכוח עצום בין תבירי הכולל שהיו מחשובי התלמידי חכמים, והיה שם ממש ריתחא דאורייתא, ולפתע שמו לב שכבר הגיעה שעת הצהרים-שעת סיום הלימוד ככולל לפני הצהרים, דפק רבי חיים ברים זצ"ל על השולחן ואמר: "אויף צו וואס דארף מען אהיים גיין?!" [בשביל מה צריך ללכת הביתה], הרי התענוג הגדול ביותר הוא מה שאנחנו מתייגעים כאן בהבנת התורה...

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ז אדר, פסחים דף ק"ז)

המעטפה המסתורית

היה יחדי בשם ר' קופל בויםן ז"ל מרמת גן, שלאחותו שהתגוררה בקנדה נולד בן אילם ל"ע. הלכו עמו לרופאים רבים, אך אף אחד מהם לא הצליח למצוא תרופה למכתו. בצר לה שלחה האחות מכתב אל אחיה, וביקשה ממנו, שייכנס לצדיקים בארץ ישראל ויבקש ברכה על בנה. נכנס ר' קופל למרן הרבי האמונת משה מאלכסנדר זצוק"ל, וסיפר לו את המעשה. לקח רבינו גליון נייר, רשם בו זכר מה בכתב יד קדשו, שם אותו במעטפה, ומסרה לר' קופל באומרו: "שלח מעטפה זו לאחותך, ואמור לה, שתניח אותה תחת הכר של בנה, ושתפתח אותה רק בהגיע מועד הבר מצוה שלו!". עשתה האם כמצות רבינו, וציפתה לישועת ה'.

זמן קצר לפני הבר מצוה דיברו ההורים ביניהם שלא לערוך לו סעודת בר מצוה ברוב עם, רק למנין מצומצם. יום אחד לפתע שומעת האם את בנה פותח את פיו בפעם הראשונה בחייו, וצועק: "אמא! אני רוצה שיערוך לי בר מצוה כמו לכל האחים שלי!"...

האמא לא החזיקה מעמד, ודמעות גיל זלגו מעיניה. ואכן ההורים ערכו לו סעודת בר מצוה מורחבת ומכובדת, כשהם מזמינים את כל בני הקהילה. באמצע הסעודה הביאו ההורים הנרגשים את המעטפה של הרבי האמונת משה, אותה מעטפה שהייתה מונחת כל השנים תחת הכר של הילד, הגישו אותה לרב הקהילה וכיבדו אותו שיפתח אותה ויקריא אותה בפני כל הקהל. ומה היה כתוב במעטפה? "יתחיל לדבר כמה ימים לפני הבר מצוה!"...

ההורים הנרגשים הקליטו את דרשת הבר מצוה שלו, ושלחו את סרט ההקלטה אל האח בארץ ישראל שימסרו לרבינו, ויודה לו על הנס שנועשה על ידו. אולם, כאשר הגיע האח עם ההקלטה להודות לרבינו על ישועתו הגדולה, ביטל רבינו את דבריו, ואמר, שאינו רוצה לשמוע יותר מזה...

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ג אדר, פסחים דף ק"ז)

היד החולה שנרפאה באורח פלא

אחד מהרבנים הגדולים שעלו ארצה לאחר השואה היה הגאון החסיד רבי דוד שפרבר אב"ד בראשוב זצוק"ל, אשר האיר את שמי עולם התורה והחסידות ברומניה, ואחר כך בארץ ישראל.

מזל טוב לכל רבבות בני ישראל לומדי הדף היומי לכבוד סיום מסכת שקלים השבוע אי"ה. ובעזרת הש"ת השבוע יתחילו רבבות לומדי הדף את לימוד מסכת יומא. נספר סיפור נורא אודות מעלת לימוד מסכת יומא.

וכן סיפור הגאון החסיד רבי אלעזר בריזל זצ"ל, שפעם ביקש ממנו הרה"ק רבי שלומ'קה מזווייעל זצוק"ל לסדר שיעורי תורה לבעלי בתים בבית הכנסת חורבת רבי יהודה החסיד, ואכן הוא ארגן שיעור לבעלי בתים והתחיל ללמוד בפניהם גמרא. פעם אחת שאל רבי אלעזר את הרה"ק רבי שלומ'קה איזה מסכת ללמוד במסכת זו מביא ליראת שמים, כמו שנובא בשם צדיקים, שיומ"א ראשי תיבות ויראת מ'אלקך א'ני י"א!

מענין לענין, סיפר הגה"צ רבי אלחנן הלפרין זצ"ל רבה של גולדס גרין, כי הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זצוק"ל היה דרכו לפלפל עם הקהל, והיה משתדל תמיד שהפלפול יגיע לעניי מסכת יומא, כי היה רצונו להזכיר כל יום את מסכת יומא!

גם רבי חיים היה צריך להסתכל בפתק...

פעם התקיימה אסיפת רבנים בשיכון סקווירא, כשכמה רבנים התכבדו לומר דברי חיזוק ומוסר לפני הציבור. כשאחד מהרבנים היה באמצע דרשתו, שכח לרגע את המשך שעליו לומר, הוא הפסיק את דרשתו לרגע, הוציא את הפתק, הביט בו והמשיך את דרשתו.

באותה עת כיהן דודי הגאון הצדיק רבי אברהם חיים ברים זצוק"ל כראש ישיבת סקווירא, ועל כן התכבד אף הוא לדרוש באותה מסיבה. אולם הוא חשש כי אם דרשתו תצליח בלי שום תקלה, שמא יגרם צער לאותו רב שדרש לפניו. מה עשה, באמצע דרשתו הפסיק כאילו הוא התבלבל, הוציא מכיסו פתק, הביט בו מלפנים ומאחור לזמן מה, ואחר כך המשיך את דרשתו.

הבחור המשמש שהיה בן בית אצל הראש ישיבה, ידע שהראש הישיבה אינו כותב לעולם את דרשתו על פתק, והחליט לבדוק את הדבר. כשראש הישיבה הגיע הביתה ופשט את מעילו, חיפש המשמש בתוך כיס המעיל ומצא את אותו פתק שהראש ישיבה הוציא באמצע דרשה, והנה הוא פתק ריק, ולא כתוב בו דבר ותיצא דבר!...

אודות גיעתו העצומה בתורה, סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא זצוק"ל שהיה לומד איתו בחברותא. ולימים היה מתאר את לימודם: הם היו לומדים במשך חודש שלם דף גמרא אחד במסכת שבת בסוגיית מלאכת בורר, ועמלו והתייגעו בה בכל שיטה מדברי רבותינו הראשונים ואיך למד כל אחד מהם את הסוגיא, לאחר מכן למדו את כל הטור והש"ע, ולא הפסיקו, רק כאשר הגיעו לשיטה מחדשת המוכרת בב"י שעדיין לא למדו, כמו שיטת הרוקח וכיוצא בו, אז התחילו ללמוד שוב את סוגיית הגמרא כפי שיטתו. "היה זה ממש תענוג גן עדן...", היה מספר מרן האדמו"ר בערגה.

מיני מתיקה

בשבת קודש פרשת כי תשא חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא לפרש את הפסוק **"כי תשא את ראש בני ישראל"**, אומר רש"י הקדוש **"כי תשא-לשון קבלה"**. כשיהודי רוצה לנשא את ראשו, דהיינו להתרומם עם הראש מעל הקרקע, הוא רוצה להיות שקוע ברוחניות, ולא לשקוע כל כולו בארציות, מה עושים, מה היא העצה? אומר לנו רש"י **"לשון קבלה"**, **"שיון קבלה"**, תיכף ומיד תקבל על עצמך איזו קבלה, משהו ברוחניות, תקבל על עצמך להתחיל את הזמן עם הוספה בלימוד, עוד שעה, עוד שיעור קטן כל יום, להוסיף משהו בתפילה, להוסיף עוד חסד, אז בודאי יתקיים בך **"כי תשא את ראש"**, שהראש יהיה גבוה יותר בעזרת השי"ת.

את טעם

המנהג, הוא מקדים שהצירוף של חודש אייר הוא כידוע ראשי התיבות של הפסוק **"בואת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי"**, המורה על בחינת הדעת, וגם הצירוף של חודש חשוון רומז לבחינת דעת, זה מורה על היות שני חדשים אלו מוכשרים ביותר להשיג את דעת התורה, לזכות לידיעת התורה ולחדש בה חידושים. והוא ממשיך להסביר שבחגים הקדושים, בימי הפסח ובימי סוכות יורדות השפעות של תורה, השפעות של השגה ושל דעת, ולכן מיד אחרי החגים שבהם זכינו להשפעות גדולות כאלו, מתחילים מיד ללמוד ולחדש חידושים בתורה הקדושה.

השנה זכינו ובדיקו בראש חודש אייר, ביום המסוגל כל כך לידיעת התורה, מתחילים רבבות לומדי הדף היומי בכל קצווי תבל מסכת חדשה, הלא היא מסכת יומא, הבה נקבל על עצמינו להתחזק בקביעות עתים, לשקוע יותר בלימוד, להשקיע יותר כוח ומוח בדברי התורה הקדושה, ובזאת נזכה כלנו לידיעת התורה הקדושה, לסיים עוד ועוד מסכתות עד שנזכה לסיים את כל הש"ס בעזרת השם מתוך הרחבת הדעת ובאין מחסור כל.

בטרים עלותו לארץ ישראל, חלה פעם בידי ולא יכל לכתוב חידושי תורה, והדבר ציער אותו מאוד. הוא הלך להיבדק אצל רופא מומחה בעיר קלויזנבורג, והרופא אמר לו כי אין לו תרופה, והוא לעולם כבר לא יוכל לכתוב בידי רח"ל.

לימים כאשר עלה ארצה, נכנס להזכיר את עצמו אצל כ"ק מרן קדושו ה' רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל, באמרו למרן, שמכיון שידוע שזקיניו כ"ק מרן השר שלום מבעלזא זצ"ע, כאשר מאן דהוא היה זקוק לרפואה, היה מניח את ידיו על מקום החול, ומיד התרפאה המכה, לכן הוא מבקש שהרבי יניח גם כן את ידיו הק' ויחזיק בידי. נעתר לו מרן, ואחוז בידי, ובירכו ברפואה שלימה. וכמובן, תוך תקופה קצרה החלימו ידיו, והוא חזר לכתוב בהם כרגיל.

לאחר שנרפא וחזר לאיתנו, נטל הרב מבראשוב גלויה, וכתב אל אותו רופא מקלויזנבורג: **"הנני לבשרך, כי למרות אבחנתך וקביעתך ששוב לא אוכל לכתוב בידי לעולם, הנני כותב כעת את מכתבי זה באותה יד שבו חליתי בעבר, זאת הודות לברכתו של כ"ק האדמו"ר מבעלזא שבירכני ברפואה שלימה, וברכתו נתקיימה..."**

סיפור נוסף מסופר על הגאון מבראשוב זצוק"ל, כי כשבוע לפני הסתלקותו, אמר לאנשים הסובבים אותו: **"עוד מעט כשאבוא לפני בית דין של מעלה, אבקש ולא ארפה, שמורי האמרי יוסף זצ"ל מספינקא יהיה נוכח בענת שידונו אותי. זאת מכיון כי בחיים חיותו לא קרה אצלו מעולם שיהודי יבוא לבקש את ברכתו או עזרתו ויצא מפניו ריקם, ואפילו כשהדבר היה כרוך במסירות נפש מצדו, ולכן בטוח אני שאף שם בעולם האמת אם אזדקק לעזרתו, בודאי יעמוד לימיני..."**

התחלת המסכת בראש חודש אייר

הרה"ק בעל המאור ושמש מביא בספרו (סוף פרשת שמייני), שבימי קדם היה המנהג שלאחר הפסח ולאחר סוכות, דהיינו בראש חודש אייר ובראש חודש חשוון [בהתחלת הזמן], היו דורשים דרשה בגמרא ובתוספות והיו מחדשים בה חידושי תורה. ובבואו להסביר

לכבוד התחלת לימוד פרקי אבות

בשבת זו אנו מתחילים ללמוד את פרקי אבות, אותם נוהגים ללמוד במשך כל שבתות הקיץ עד ראש השנה.

בדרך כלל נקבע שמה של כל מסכת בש"ס על שם הענין בו היא עוסקת, כמו שבת, נדרים, דמאי וכדו', אולם במסכת שלפנינו לכאורה יש להבין למה היא קרויה מסכת 'אבות', ועל מה מורה שם זה?

אומר על כך המאירי בפירושו למסכת אבות, כי חז"ל רמזו בכך שדברי המוסר שזכרו במסכת זו הם דברים שיצאו מאבות העולם, גדולי וחכמי התורה, שהם הם אבותיה הרוחניים של האומה. החכמים המוזכרים במסכת זו הם שהנחילו לנו את אורחות החיים אשר בהם נלך, והם התוו לנו את דרך המוסר והמדות הטובות שעלינו לנהוג בהם.

את הלימוד במסכת אבות נהוג לפתוח במשנה **"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא"**, ולסיימו במשנה **"רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות"**, וכמה טעמים נאמרו על מנהג קדוש זה. בספר תפארת צבי (להג"ר צבי בויארסקי מביאליסטוק זצ"ל, בפתיחה) מביא על כך ביאור נחמד. במסכת אבות מובאים דברי מוסר והנהגות טובות שעל כל אחד לנהוג בהן, וכל הלומד אותם יכולה לעלות מחשבה בלבו שמי שאינו מקיים את כל דברי המוסר כמו שאמרו חז"ל הרי הוא רשע, שעובר על דברי חז"ל, מחשבה כזו הרי היא פסולה מעיקרה, כי אם הוא חושב כך על זולתו, הרי הוא נותן דופי בחבירו לחינם, וגם על עצמו אסור לחשוב כך, וכמו שאמרו בפרקי אבות **"אל תהי רשע בפני עצמך"**, כי כשאדם חושב על עצמו שהוא רשע הוא מתייאש ויוצא לתרבות רעה לגמרי. ועל כן אנו מודיעים בתחילת הלימוד, שכל ישראל, אפילו הרשעים, יש להם חלק לעולם הבא. והרי זה כמו שאמרו חז"ל במסכת עירובין (דף י"ט ע"א) **"אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון"**, אלא מכיון שרצה הקב"ה לזכות את ישראל, שיהיה להם שכר רב במה שיעסקו בתורה ובמעשים טובים, על כן הרבה להם את דברי התורה.

מאוצרות הפרשה

"זאת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שורף" (י, יז). פירש הגה"ק משאמלויא זצוק"ל ה"ל בספרו אבן שלמה, שהפסוק בא להורות לנו שהקליפות שנבראו מחטאי בני אדם מתבטלים ע"י היגיעה בלימוד התורה, שהרי ידוע ש'משה' רומז לתלמיד חכם, ושעירים הם הקליפות כמאמר הכתוב ושעירים ירקדו שם, וזהו כוונת הכתוב **"זאת שעיר החטאת"** היינו הקליפות שנבראו ע"י החטאים, מה עושים איתם? **"דרש דרש משה"** התלמיד חכם יושב ודורש והוגה בתורה, ואז **"והנה שורף"** כל הקליפות מתבטלים.

נקודה למחשבה:

במשנה בפרקי אבות (פרק א): **"הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום"**. שואל רבי אלעזר הכהן מפולטוסק בספרו אבות דרבי אלעזר, הלשון 'רודף' לא מצינו אלא במקום שיש בורה, אבל אם אין בורה לא שייך לומר רודף, ומי כאן הבורח שנקטו חכמינו בלשון רודף שלום? אלא הכוונה היא שאף אם אתה רואה שחביבך בורח מן השלום, הוא אינו מסכים לעשות שלום, ואדרבה הוא מנסה להצית את אש המחלוקת, גם אז תהא אתה רודף אחר השלום.

לכבוד הגאון רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א מגדולי מזכי הרבים בדורינו, שלום וברכה, תודה רבה על הגליון השבועי, כשמו כן הוא, חבילה של מתיקות משמחת. דבר מעניין, גם אני, גם בני וחתיני, וגם הנכדים לפני בר מצוה מוצאים טעם ומתיקות בעלון המתוק!!! ממש בחינת מן!!!

אגב, שאלתי פעם את מרן הגאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל, הוצע לי שני חתנים, שניהם מופלגים ממש גם בתורה וגם במידות, בדרגות נדירות מאוד, אלא שיש חילוק דק ביניהם, האחד מתבלט מאוד ביראת שמים אף שהוא חזק מאוד בלימוד בכל הפרמטרים, והשני, מתייחד בגישמאק שלו בלימוד, ואף שהוא בדרגה גבוהה מאוד גם ביראת שמים. לאיזה שידוך לגשת? ענה מרן ואמר מיד: תיגש למי שמתייחד במעלת הגישמאק בלימוד, והוסיף, מי שיש לו גישמאק בלימוד בודאי יגיע בסדרות גבוהות ביראת שמים!!! אבל להיפך, אני לא יכול להתחייב...

כבוד ובהערכה, יעקב יעקובזון, מודיעין עילית

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הרס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאור שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
השיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

שמיני

מסורת אבות

פרשה ופירושה

ביאורים, מוסר והנהגות הנלמדים מפרקי אבות (פרק א)

לקט פירושים על פרשת השבוע

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצח מטעי מעשה ידי להתפאר... משנה זו השנויה בסוף סנהדרין נוהגים לאומרה כהקדמה לפרקי אבות, וכבר עמדו בזה מה השייכות של משנה זו וכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב למסכת אבות שכולה עניני מידות ומוסר. ויש לברר כי הנה מסכת אבות עוסקת כולה בעניני מידות, שכל המידות שבתורה נכללו במסכת אבות, והיא המסכתא היחידה בש"ס העוסקת כולה בעניני מוסר ובדברים המסורים ללב. אדם הבא ללמוד פרקי אבות עלול לחשוב בלבו מה שייכות יש לאדם כמותו למסכת אבות! ראשית שענינים אלו קשים מאד להשיגם, כמו שאמרו בעלי המוסר שנקל יותר לדעת את כל הש"ס על בוריו מאשר לעקור מידה אחת, וביחוד המידה העיקרית של האדם שהיא קשה לו ביותר. והוא משום שצריך לכך שינוי התכונות והטבע, ואיך יוכל להשיג זאת. וגם שנדרמה לאדם שעניני מידות הם בבחינת מותרות, שדיין במה שאסרה תורה, בכל הציוויים המפורשים שנאמרו בתורה עונשים עליהם, ומה לו להתייגע בעניני מידות שלא ציתה עליהם התורה. ומה עוד שהוא כבר חטא בה הרבה ונתרחק, ומה לו ולמדרגות גבוהות במידות, החשוב ביותר בשבילו לשמור עצמו מאיסור והיתר. וכנגד זה מקדימים את המשנה כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כולם צדיקים וגו' נצח מטעי מעשה ידי להתפאר, שיהודי ידע שהוא נצח מטעי של הקב"ה, בנים אתם לה' אלוקיכם, וכל יהודי יש לו חלק לעולם הבא שאליו הוא צריך להגיע. וכשם שדנים ומענישים בבית דין של מעלה על חטאים ועבירות, כך גם ידונו אותו על עניני מידות. (האדמו"ר מסלונים זצ"ל)

ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם: מדוע צריך אהרון הכהן לכפר בחטאתו ועולתו בעד העם, הלא מיד בהמשך נאמר שעל אהרון להקריב את קרבן העם ולכפר בעדם? ויש לתרץ שבני ישראל היו את הסיבה לחטאו של אהרן, שכן הם הכריחו אותו לעשות את העגל. והנה חכמינו אמרו: "כל מי שהכירו נענש על ידו אין מכניסים אותו לעשות את העגל. והנה חכמינו אמרו: "גם בחטאו של אהרן היה להם לבני ישראל חלק, נוסף על החטא שלהם עצמם. ממילא הרי כפרתו של אהרן היתה גם כפרתם של בני ישראל, על החלק שהיה להם בחטאו של אהרן. לפיכך אמר הכתוב: "ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם", קורבנותיך לא יכפרו רק עליך בלבד, כי אם גם על העם אשר גרם לחטא זה. (משך חכמה)

וידם אהרן: קיבל שכר על שתיקתו ומה שכר קבל שנתייחד עמו הדיבור שנאמר לו לברו פרשת שתויי יין" (רש"י). שמעתיה מפי מרן החפץ חיים זצ"ל הסבר למה נאמר כאן בלשון זו: "וידם אהרן" ולא "ויחריש אהרן" וכדומה, לפי שבן אדם גם כשהוא מחריש אפשר להכיר את מצב רוחו מתוך הבעת פניו. אם הוא שבע רצון או רוגז, שמח או עצב וכדו', ואלו על דומם אין להכיר שום דבר ואין חיצוניותו מוכיח על תוכו כלום, ומדרגתו של אהרן בשעה זו היתה שהיה בבחינת דומם, שלא היה ניכר עליו שום שמץ של אבולת אפילו רק באיזו העוית פנים או בדומה לזה. (פרחי שושנה יתלמידו של החפץ חיים)

וידם אהרן: מובא בספר "מנחם ציון": בילדותי היה בירושלים יהודי שהיה מכונה ר' דוד שותק, שהיה מיוחד במידה זאת של שתיקה. קשה מאד היה להגיע את שפתותיו שהיו כאבני הריחיים. פעם שאלוהו ר' דוד, איך יש לך כח לשתוק כל כך. ברם הוא השיב להם, אכן קשה עלי הדבר, וכאשר אני מתעייף משתיקה, אני נח מעט וחוזר לשתיקתי... חותני רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, נקט אף הוא במידה זאת של שתיקה, והיה יחיד ומיוחד בה. גם בתקופות סוערות ורוגשות בעיר הקודש, כאשר היה קשה מאד לשמור על שתיקה, היה בולם פיו ונוצר לשונו. על מה שנאמר בתורה לאחר מיתת שני בני אהרן, "וידם אהרן" פירש רש"י, נטל שכר על שתיקתו. חותני הגאון זצ"ל פירש, כי המלה "וידום" מעידה, כי היה לו מה לדבר, אך הוא כבש דבריו ולא דיבר, על זה נטל שכר, על שהיה לו מה לומר, ובכל זאת, לא אמר.

אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם: ובחז"ל (יומא ל"ט). ונטמתם, חסר כתיב, אל תקרי ונטמתם אלא ונטמתם. דהיינו, מי שאוכל שקצים ורמשים, נבלות וטרפות מתטמא לכו ונפשו של האדם עד שאינו מרגיש ומתבונן כלל מעשה נפלא שארע עם הרמב"ם, המאיר באור יקרות את דברי חז"ל, כי מאכלות אסורות מטממות את נפש האדם, סופר עליי רבי חיים סולוביצ'יק מבריסק זצ"ל, ומובא בזה מכתבידו של המגיד מריטובה, רבי יששכר בער. את סיפורו פתח במשפט הזה, "זאתה קורא יקר חס אונקד לאשר אספר לך, מה שמעתי מפי הצדיק אדמו"ר הגאון רשכבה"ג מ"ה חיים סאלעוויצ'יק שליט"א מק"ק בריסק": בזמן ביקורו של הרמב"ם בתימן, כידוע לכל, נתוודע אליו גאון אחד מגאוני הזמן. ואחר ששב הרמב"ם לביתו, היה הגאון הזה כותב אליו שאלות ותשובות תמידין כסדרן. פעם אחת הגיע אליו מכתב מהגאון ההוא, ובגליון קושיה גדולה בפילוסופיה. ויהי בקרוא הרמב"ם את הקושיה, מאד נתפלא עליה. ותוך שהוא אוזח את ראשו בידיו, אמר: קושיה כזאת, איך יעלה על דעת יהודי בראשו... קושיות כאלה אינן עולות על דעת העברי, אלא אסיכנ נפשו היא נפש טמאה. ונמנע מלהשיבו מענה על קושיתו. משך תקופת ימים המשיך האיש לשגר עוד כמה מכתבים, עד אשר הרמב"ם הרגיש הכרח להשיבו: וכל תשובתו אל הגאון היתה, צא וברוק את השוחטים ובודקים בקהילתך. עם קבלת המכתב מילא הגאון אחר הוראתו, ואז אז גילה כי זה שלש עשרה שנים האכילו לו, ולכל העיר, נבלות וטרפיות. ומה נטמאה נפשו בו, אשר גם גאון כמותו בא לכדי שאלת קושיה של מינות ואפיקורסות. (פנינים משלוחן גבוה)

משה קבל תורה מסיני: הטעם שהתחיל רבינו הקדוש מסכת זו בשלשלת הקבלה, לומר לך שגם המידות והמוסרים שבזו המסכת לא ברו אותם חכמי המשנה מליבם, אלא אף הם נאמרו מסיני. (רבי עובדיה מברטנורא)

על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים: בסלונים התקיים מוסד "הכנסת אורחים" שהוחזק על חשבון הקהילה כמקובל מקדמת דנא בקהילות ישראל. לימים קמו הנציגים החילוניים והתנגדו להקצבת סכום בשביל החזקת המוסד בטענם: הלא את האורחים הנכבדים בין כה מומינים לבתים פרטיים, נמצא שכל המוסד הוא עבור עניים שמחזרים על הפתחים אין זה מחובתנו לטרוח באכסנייתם. עמד ראש הישיבה רבי שבתאי גיל זצ"ל ואמר: "על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". למה גמילות חסדים מוכר בלי ה"א? אלא חז"ל צפו שיהיו כאלו שיתוכחו מה זה "תורה" ולכן כתבו "התורה" בהא הידיעה. גם ראו שיהיו שיתוכחו על "עבודה" האם עבודת ה' או עבודת כפיים לכן הרגישו "העבודה". אבל על גמילות חסדים לא משנה עם מי גומלים חסד, מי לנו גדול מאברהם אבינו שגמל חסד בעת חוליו עם מי שנרמו לו כעריבים... ואין להפלות בין נכבדים לאנשים פשוטים. (מריביץ תורה ומוסר ח"ג)

"שמאי אומר, עשה תורתך קבע": מספרים על האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זי"ע שפעם היה חולה והזמין רופא, שאל הרופא את הרב: מדוע כבוד הרב מזולזל כל כך בשינה הדרושה לבריאות גופו השיב לו הרב: השינה הוא גזלן שגוזל מבני אדם את הזמן היקר שבו הם יכולים לרכוש תורה ומצוות, אך מה כשהשינה מתגברת ונופלת על האדם ואונסתו, באין לו כל ברירה, דומה הדבר למי שנפל בידי רוצח חס ושלום ואין לו מנוס מאתו, אבל מי הוא שוטה שימסור עצמו מרצונו הטוב לידי גזלן

שמאי אומר, עשה תורתך קבע. אמור מעט ועשה הרבה: אפשר לפרש בדרך צחות אמור מעט, אף כאשר החלטת בדעתך לישב וללמוד כמה שעות, תאמר בפיו רק מעט, היינו שרוצה אתה ללמוד רביעיית שעה, ואחר כך עשה הרבה, תוכל ללמוד יותר ויותר, ולא יבטלך יצרן הרע, ועל זה נאמר הוי ערום ביראה להתנהג מעט בערמוניות נגד היצר הרע. (תפארת צבי)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

מעשה ברב מבריסק, רבי יצחק זאב סולוביצ'יק זצ"ל, שערך ברית מילה לנכדו. באו לכבודו גאוני ויקירי ירושלים ונקיי הדעת שבה. פנה אחד האורחים והסביר לרב את סיבת בואו, "וכי דבר קטן הוא? הרב עורך ברית לנכדו". נענה הרב מבריסק בתנועת ביטול, ונשא משלו, ידוע הסיפור באותו סנדלר עני שאמר פעם, אם הייתי עשיר ובעל ממון כגביר פלוני מפורסם, הייתי יותר עשיר ממנו, שכן אז היה לי את כל כספו, ומלבד זה הייתי ממשיך בעבודת הסנדלרות ומרויח את המטבע השבועית שלי. כמו כן סיים רבי יצחק זאב בחיך, מדובר כאן במצוה גדולה בתורה של ברית מילה, שנכרת עליה "ג' בריתות" כנגד גדלות ענין זה, איזה משמעות יש לכך שזוהי ברית מילה, אצל הרב מבריסק. (וביום השמיני)

"ענין של טעם"

הטעם לסעודת ראש חודש, שכתוב ברמב"ם, שכן היו נוהגין לעשות סעודה לקביעות החודש, והיו שותים יין, ואומרים ברכה על היין בורא פרי הגפן ואחריו ברכה אשר גילה וכו' כמו שכתוב במסכת סופרים הלכה ט וי"א... (המשעמם)

"מפי כתבם"

אמנם אין זה עבודה קלה כלל ולכת לפי רוחו של כל אחד ואחד, כי כל אחד בא עם חסרונותיו, אחד עקשן, והשני בעל גאווה, והשלישי טרדן. באיחופה היתה אימרה השגורה בפי האנשים "העולם דומה לעגלה העמוסה נוסעים קשים". כי כשיש המון נוסעים בעגלה ישנם טענות שונות ומשוונות ביניהם, אחד יש לו טענות על הסוסים ואחד על העגלה ואחד על הדרך, זה טוען על מהירות הנסיעה וזה על איטיותה, והבעל עגלה צריך לצאת ידי דעת כולם. ולכן רק אם יחזיק בראשו היסוד שדיברנו, שהקבי"ה מזמין לכל אחד הנסיונות כפי שיעור הנצרך לו להוציא לפועל השלימות הגדולה שבקרבו, יהא שייך לו להתמודד ולהתייחס כראוי עם כל אחד. כי הרי הפגישה עם אדם נכבד, שכולם נהגים בו מורא וכבוד, אינו קשה כל כך, אבל כשנפגש ובא במגע עם המון אנשים שבאים בחסרונותיהם, לעומתם צריך להתחזק באמונה, שיחשוב שמן השמים זימנו לו נסיונות מיוחדים הנצרכים לשלימותו ולראות אם ינהג בכבישת הרצון. וגם אחר כך אם עמד בנסיון צריך לחשוב שזוהי מתנה מהשמיים. ועל כל פנים הנסיון הוא אל לכת אחר רוחו של כל אחד ואחד, למשל למי שרואים שמבקש כבוד, צריך להתגבר ולתת לו כבוד. ולמי שהוא עקשן בטבעו, צריך להיות מוכן לוותר, וכן לכל אחד ואחד לפי מידותיו צריך להתגבר ולשתוק. וכן צריך זהירות מיוחדת עם הקרובים יותר, וכגון להתגבר ולהימנע מלומר שום ביקורת על השכנים, וכל שכן להזהר עם משפחתו, ומשפחת אשתו, ובכבוד חמיו וחמתו, וגם לרבות בניו ובנותיו, וכל פגישה עמהם היא תועלת אחרת בשבילו, שהרבה תיקון המידות נצרך כדי להגיע בזה לשלימות, לצאת ידי כולם וליתן לכל אחד היחס והכבוד המגיע לו. (שערי אורה רבי אביגדור מילה זצ"ל אה"ב)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אם באו עדים לבית דין והעידו עדותם, ואחר כך הוזמו ונעשו עדים זוממים, אף על פי כן עדותם מתקיימת?
תשובה: דין תורה שאין מרקוקים בעדות החודש, שאפילו קידשו את החודש על פי עדים ונמצאו זוממים בעדות זו, הרי זו מקודש. (הרמב"ם פ"ב מהלכות קידוש החודש ה"ב ובלח"מ שם) (נפלאות מתורתך)

ידוד מְכַרְכֵּר בְּכָל עוֹ לִפְנֵי ד': כדי לזכות בילדים עמלי התורה צריכים ההורים להיות בעלי אהבת תורה. אהבת התורה של ההורים המורגשת בבית היא הנוגת לבן כוח ללמוד, והיא היא הפותחת לו את שערי התורה והחכמה. רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל, ממיסדי עולם התורה באמריקה, סיפר לתלמידו ישיבת מיד בארצות הברית על אהבת התורה המיוחדת של סבו וסבתו: רבי אשר קלמנוביץ זצ"ל, סבו של רבי אברהם קלמנוביץ, היה ירא אלוקים, צדיק גדול ובקי בש"ס ובפוסקים. אמנם, זכה רבי אשר לגדולתה של תורה, אך גדולה של ממון לא ניתנה לו משמים. כל ימיו חי בעוני ובדקות. אף על פי כן, בביתו הורגשה תמיד שמחה אמיתית על הזכות הגדולה בלימוד התורה ובקיום מצוותיה. בן קטן היה לו לרבי אשר, לייבילה שמו. היום בו התחיל לייבילה ללמוד בחיידר, היה יום חג בבית משפחת קלמנוביץ: כבר ביום הקודם לו הורגשו השמחה והציפייה בכל פינה בבית, רבי אשר ורעייתו לא ישנו במשך כל הלילה בגלל התרגשותם הגדולה: "מחר לייבילה הולך לחיידר!" כאשר הגיעה ההודעה מביתו של המלמד: "נא לשלוח עם ליבילה גמרא 'בבא מציעא'! לא היה קץ לאושרם של ההורים. וכי דבר קטן הוא? לייבילה מתחיל ללמוד גמרא 'בבא מציעא'! אך כיצד ירכזו גמרא לליבילה, הרי זה זמן רב שבביתם אין אף פרוטה אחת, וגם חובם אצל החנווני הולך ותופח מיום ליום! הדבר לא העיב על הרגשת הרוממות שבבית, הרי לייבילה מתחיל ללמוד גמרא! עם בוקר השכים רבי אשר, ולאחר תפילה שחרית צעד בוריוות אל חנות הספרים של ר' אהרן, כשבפיו מתנגנת המילים: "לייבילה מתחיל ללמוד גמרא, לייבילה מתחיל...". חנות זו היתה חנות הספרים היחידה בעיירה, וכל כולה לא היתה יותר מאשר ארגז אחד ובו ספרים וחצאי ספרים שהיה ר' אהרן קונה ומוכר במעט רווח. כשנכנס רבי אשר אל החנות, נעמד מופתע: הוא גילה את אשתו עומדת במרכז החנות ובידיה כרך גדול מש"ס וילנא, כרך שידע ימים טובים יותר. האותיות השחוקות שבחזית הכריזו כי מדובר במסכת בבא מציעא!" את קונה ללייבילה גמרא?" התפלא רבי אשר, "מהיכן השגת מעות כה רבות?" ואשתו ספרה: "השכם בבוקר הלכתי אל אחת ממכרותי ומכרתי לה את הצעיף היפה שקיבלתי מאמך, כבלה. אך אמור נא לי, מהיכן השגת אתה כסף?" "מכרתי את השעון שקיבלתי לנישואיני", ענה רבי אשר תשובה דומה, והוסיף: "הרי עלי מוטלת מצוות 'ולמדתם אותם את בניכם' (דברים י"א, י"ט). כעת נותר להם להחליט באיזה מעות יקנו את הגמרא: האם בכסף שניתן תמורת הצעיף או שמא בכסף השעון. רבי אשר טוען שהוא מחוייב במצוות 'ולמדתם אותם' ואשתו עונה שגם לה זכות במצוה, שהרי נאמר 'אל תישו תורת אמן' (משלי א, ח). כך עמדו והתדיינו כשהם מסיימים כל טענה ברגש הומה: 'הרי לייבילה מתחיל ללמוד גמרא בבא מציעא!' המוכר - ר' אהרן הביט במחזה משתאה. "חצי מהסכום ישלם רבי אשר ואת חציו הנוסף תשלם הרבנית", הציע ר' אהרן - והצעתו נתקבלה. אך עדיין לא בא הכל על מקומו. כשיצאו מהחנות, ביקש רבי אשר לשאת את הגמרא אל ביתם, והנה גם רעייתו חפצה בזכות זו. כך צעדו רבי אשר ורעייתו בצוותא אל ביתם כששניהם אוחזים בגמרא וליבם מתרוגן, דמעות של אושר ניגרו על לחיו של רבי אשר והתגלגלו אל עבר הכריכה הישנה של מסכת בבא מציעא. גם הרבנית בכתה בכי של התרגשות, "לייבילה מתחיל ללמוד גמרא, לייבילה מתחיל...". כשהגיעו לביתם כבר היתה הגמרא רטובה מדמעות, ואף כשיבשה, נשארה הכריכה מקומטת מדמעותיהם! כשסיים רבי אברהם קלמנוביץ את הסיפור, הוסיף: "בגמרא זו למד אבי מורי, ואף אני זכיתי לראות גמרא זו, לחוש בכריכה המקומטת, לחיות את השמחה הגדולה על כך שליבילה מתחיל ללמוד גמרא", ולהבין מדוע זכו סבי וסבתי לבן תלמיד חכם כאבי". (הגדה ל"בית יעקב")

מִפְתָּחֵי אֲוֵרֵיתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין עניות, גדולה מהחמדה. (ר' מנחם בר זרח)

עריבות המחילה, חזקה ממתיקות הנקמה. (ר' אברהם חסדאי)

אל יאמין אדם בחוכמתו, עד שתגבר דעתו על תאוותו. (ר' שלמה אבן גבירול)

בא לכלל כעס בא לכלל טעות!

פירש רש"י הקדוש בפרשת מטות (ממדרב ל, כא): "לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות וכו'. וכן אתה מוצא בשמיני למילואים, שנאמר ויקצוף על אלעזר ועל איתמר, בא לכלל כעס בא לכלל טעות" ע"כ.

נלמד מכאן כמה יש להתרחק ממידת הכעס, הגם כי כמוכח אין לנו שם הבנה במשה רבינו ע"ה איש האלקים, מכל מקום תורה היא וללמוד אנו צריכים. כי מידת הכעס היא הגרועה מכל המידות, כמ"ש הרה"ק מוהר"ח וויטאל זצוק"ל בשם רבו האר"י הקדוש זצוק"ל, דברים החוצבים להבות אש בזה (יש שם חזק הקדוש) חל"ק: "מורי ז"ל היה מקפיד בענין הכעס יותר מכל שאר העבירות, אפילו כשהוא כועס בשביל מצוה כו'. מדת הכעס פוגמת

כל הנשמה כולה, ומחליף אותה לגמרי כו'. ואף על פי שעושה האדם תיקונים לנפשו, ותשובה מעולה על כל עונותיו, ומצוות רבות וגדולות, הכל נאבדים ממנו לגמרי. לפי שהרי אותה הנשמה הקדושה, שעשתה כל המעשים הטובים, נתחלפה בטמאה והלכה לה, ונשארה שפחה טמאה במקומה, וירשה את גבירתה וכו'. כי מי שהוא בעל כעס, אי אפשר לו כל ימי ימותיו בעל מדה זו להשיג שום השגה, אפילו אם יהיה צדיק בכל שאר דרכיו. אמנם שאר העבירות, אינם טורפים ועוקרים הנפש ממש, אמנם נשארת דבוקה בו, אלא שהיא פגומה וכו"י עכ"ל, עיין שם עוד במתק דברי קדשו. והעצה היעוצה הטובה ביותר למנוע את הכעס היא במה שמלמדנו באיגרת הרמב"ן ז"ל: "תתנהג תמיד לְדַבֵּר בְּלִי דָבָר וְלִי אֶתְּנֶה לְכָל אֶדָם וְכָל עַת. וְנִזְכֶּה תִּנְצַל מִן הַכֶּעַס, שְׁהֵיא מִדָּה רַעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אֶדָם. וְכִּי אָמְרוּ וְנִזְכֶּנוּ וְנִזְכֶּנוּ לְבָרְכָה, בְּלִי הַכֶּעַס בְּלִי מִיָּדָה שְׁוֹלְטִין בּוֹ, וְכִּי אֲשֶׁר תִּנְצַל מִן הַכֶּעַס תִּפְעַל עַל לִבָּךְ מִדַּת הַעֲנָוָה וכו"י."

[על פי "טיב הנהגה" פרשת חוקת (ממדרב כ, ב) ע"ש ברוך]

• § •

אחד הספרים המשובחים שבענין הכעס, נקרא: ספר "ארך אפים", מחבר הספר כותב על עצמו בהקדמתו, שהוא היה בטבעו 'כעסן' ושיבר את מידותיו בהתגברות איתן במידת הסבלנות. ולכן חיבר את ספרו כדי לברר וללמד לעצמו ולאחרים, כיצד מתגברים על מידת הכעס והקפדנות.

וזה לשונו (תיבת התקדמות): "מידת הכעס אשר עליה יסדתי חיבורי זה, הנה לפי טבעי מצטער הייתי בה, וזה שנים רבות אשר נתן ה' בלבי לתקנה. ולכן עמלתי ויעגתי עליה בספרים וחוקירת השכל להבין סיבותיה ותיקוניה, עד אשר עזרני השי"ת לעמוד קצת על בירורה ולהבין קצת עצות אמיתיות אשר בעיני ראיתי התועלת בהם, ואין חכם כבעל הנסיון, ויעגתי ומצאתי תאמין וכו'. הרחבתי הדיבור בזה, כדי לחזק עצמי בזה, ובעזרה"י יהיה בו תועלת אף לזולתי. והרי מנאר בספר מאו"ש שלהורות עצות בתיקון המידות אין יכול רק מי שנולד במידות רעות והשתדל לתקן, אבל לא מי שהוא מזוכך וקדוש מתולדותו, על כי לא ינסה במלחמות אלו עם היצר, ואין לו ידיעה בזה. ואליך ה' אלקיך ואל ה' אתחנן שתושיעני לתקן כל המידות, ולעשות תמידין מה שהוא אהב ונחת רוח לפניך. - נאום הכותב השפל והנדיב [מסקת החותם] עכ"ל."

הספר נדפס לפני יותר ממאה שנה בפולין של מעלה [פיעטרקוב וחסידים לפי], ומאז כבר אולו רוב הספרים מן השוק, בכל ירושלים היו אולי כמה ספרים יחידים בלבד. ומזן הגה"צ המפורסם רבי דוד יונגרייז זצוק"ל ראב"ד דפה עיה"ק ת"ו, אשר ענותנותו הגדולה נודעה לשם דבר בקרב תושבי ירושלים, הכניס את עצמו בעובי הקורה, והשתדל בההדרת הספר והדפסתו מחדש, ושלח את הרה"ג ר' רפאל חיים חייקל זצ"ל.

ושאל אותו כבוד אדוני אבי מו"ר הגה"צ רבי לוי הכהן זצ"ל בעל "מעדני השלחן", מה ראה להכניס את עצמו בדבר, לדאוג ולטרוח בהדפסת הספר, כאשר כל עתותיו קודש ועסוק תמיד בענייני הדין וההוראה והרבצת התורה, ומדוע משתוקק להדפיס זה הספר דווקא?

ענה לו רבי דוד: אגלה לך מעט ממצפוני לבי, הנה יושב אנכי שעות רבות בחדר בית הדין [מזן יאש בית דין והנהיה החרדי], וקורה לפעמים בעיצומם של דיונים קשים וסוערים, שאפשר לבוא חלילה לידי איזו הקפדה או משהו כעס חס ושלום! לכן צריך אני לזה הספר, ולהתאמץ בהדפסתו, כדי שישפיע עלי את מידת הענוה והסבלנות. עד כדי כך היה חושש ומתרחק מן הכעס וההקפדה עד קצה האחרון - הגם שהיה תמיד שפל מאוד בעיני עצמו.

ומתרחק מן הכעס וההקפדה עד קצה האחרון - הגם שהיה תמיד שפל מאוד בעיני עצמו. מידת ענותנותו ויראתו היתה לשם דבר, פעם ישב עימו אבי זצ"ל לילה שלם בדין מעמיק בשאלה הלכתית סבוכה. לקראת עלות השחר נישגו לסיכום כל הסברות שהעלו וכל השיטות שמצאו באותה הלכה, ועלה בידם שרובא דרובא מהפוסקים מצדידים כצד אחד בדין, מלבד פוסק אחד שהוא פוסק בהיפך. - והנה למרבה הפלא, הגם דקימא לן (ברכות א) "יחיד ורבים הלכה כרבים", ובפרט כאשר רוב מניין רוב בנין של הפוסקים פוסקים דינם בברור. עם כל זה לא אבה לפסוק בדבר, ובענותנותו אמר לאבי שהוא מצידו מתיירא לפסוק כנגד דעתו של אותו פוסק שהיה מגדולי הפוסקים. כשהוא מוסף בחיור: "איני חפץ להתעמת עם אותו פוסק... עשו אתם אפוא כהבנתכם".

הוא היה מתנהג תמיד בשפלות וסבלנות עצומה לכל אדם, על דרך שפירש רש"י ז"ל בפרשת בהעלותך (ממדרב יב, א): "עניו - שפל וסבלן". ומשפיל את עצמו אפילו בפני ילדים קטנים, לקרבם בחיבה ולדאוג עבורם. יש באמתחתי כמה וכמה מעשיות נאות בענין זה, ואין כאן המקום, וכבר הארכתי במקומות אחרים. צא ולמד, עד היכן הגיעה מידת סבלנותו וענותנותו של אותו צדיק אהוב למקום ולבריות, שלא היה יכול להתנשא עצמו ולפסוק כנגד דעת גדול אחד מהפוסקים. - ועם כל זאת הרגיש חובה בנפשו לטרוח ולהדיר את הספר "ארך אפים", כדי שיוכל להינצל ממידת הכעסנות והקפדנות!

[מתוך שיחה לבחורי ישיבות מיר וביסקי - י"ד אייר תשס"ב] • § •

ירושלים עיר הקודש היה יהודי תלמיד חכם וצדיק, ה"ה הרה"ג רבי חיים יודל יעקובזון זצ"ל, מלמד וותיק בתלמוד תורה "עץ חיים" רבות בשנים. ובעל מחבר הספר המפורסם "למשמעות" - אשר כשמו כן הוא, מפרש והולך בכל חמשת חומשי תורה את 'משמעות' כל פסוק ופסוק.

כשיזכור פעם אודות ענין ה'ענישה' שבחינוך, כמ"ש חכמינו ז"ל (כתובת גפ): "זרוק מרה בתלמידים", כאשר השריש בנו החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי יב, כד): "חושך שבטו שונא בוני". אמר, שאם צריך הוא פעם לגעור ולהעניש את אחד הילדים בכיתה, אינו מענישו תיכף כשעשה העוולה. אלא יוצא מקודם ליטול את ידיו שלשה פעמים, ורק לאחר נטילת ידיים הוא מטיל את גערותו וענישתו בעוה.

ופירש טעמו ונימוקו - וכדרכו הצניע הנהגתו הנשגבה בטעם פשוט - כשיצאים מן הכיתה ליטול את הידיים פוגשים על פי רוב בפרוודורים באחד מאנשי הצוות, מחליפים עימו כמה מילים, ומשתתים כמה דקות בחוץ. ואז אדהכי והכי | הפוך בעמוד ד' <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

"... בחיפזון פסח הוא לה"

את הדירה שלנו בבית שמש ניקיתי והברקתי והכשרתי לקראת חג הפסח, ברגע האחרון ממש, מכיוון שבתחילה תכננו להתארח אצל ההורים שלי לכל החג, אך בשל סיבה כלשהי נאלצנו ברגע האחרון לנקות ולהתארגן לשהות בבית שלנו לחג.

ביום האחרון ממש יום ישיבי בערב החג קבלנו טלפון מההורים שלי שנבוא בכל זאת לכל החג, והם ישמחו מאוד שנגיע ואף יש להם עבורנו דירה באותו בנין כך שיהיה נוח לנו ולהם.

ארזנו את מטלטלינו ויצאנו בחיפזון ירושלימה.

מעט נחמץ ליבינו אודות הניקיונות והכנת הדירה לפסח לשווא ועוד ברגע האחרון מה שדרש מאמצים לא מעטים אך שמחנו לשהות בירושלים אצל הורי.

בליל שבת נכנסה לבית הורי השכנה שגרה בדלת מול ההורים שלי, היא חלתה מאוד ולא יכלה לתפקד כלל. היא סיפרה לאמא שלי שהם חיפשו בנרות דירה באזור שאני גר בו. שכן הילדים שלהם מתגוררים באזור זה וכך יהיה להם נוח להתארח בין כל הילדים מהאזור ולא הצליחו למצוא אפילו דירה אחת בכל האזור ללינה בלבד...

מחר במוצ"ש שזה יוצא ליל הסדר גם כך התכוננו להתארח אצל הבן בירושלים אבל כל שאר ימי המועד יסעו כל יום באוטובוס מירושלים לבית שמש וישבו בכל לילה.

מדובר באנשים צדיקים ומבוגרים. כששמענו את השיחה הצענו את הדירה שלנו שעומדת מוכנה ונקיה לפסח... הם שמחו מאוד מגודל ההשגחה שסיפרה להם שניקינו הכל וכו'.

ביום שני אחרי ליל הסדר יצאנו לבית שמש לערוך ולהכין את ביתינו, הצענו מיטות עם כרים וכסתות בנוסף למיחם וכלים של פסח בשביל קפה וכו' וחזרנו לירושלים שמחים וטובי לב על החסד שזכינו לעשות ועל גודל ההשגחה.

בעל המעשה: י.ר.

הפעונים לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

מצטנן לו הכעס קמעא, ואז ניתנת המכה בשליטת הדעת, בלא שיתערב בה כעס שאינו ראוי.

שח לי מלמד אחד מחשובי המלמדים דפה עיר הקודש, שהורה לו הרה"צ רבי אברהם ברדקי זצ"ל, חתנו של הגאון רבי פנחס עפשטיין זצ"ל ראב"ד ירושלים, הוראה חשובה מאד בחינוך הילדים.

וכה אמר לו: עם ילד 'עקש' אל תתווכח, כי לא יועיל לך מאומה! - כי אחר שכבר שמע החניך את דעת המחנך, וגם קלט את המסר, ולאחר שכבר נענה על כל שאלותיו והתלבטויותיו, כפי מה שיד המחנך מגעת, ובמה שניתן להסביר לו. - אין יותר להמשיך את הוויכוח והדין ודברים, כי רק טבע העקשנות מאיץ את הנער להתעקש ולחזור שוב ושוב על אותם טענות סרק, ומנסה להחזיק בעקשנות באותם דעות (הוי אמינות) שהיה סבור בתחילת השיחה. אבל בתוך תוכו גם הוא עצמו כבר השתכנע בצדקת המחנך, ורק קשה לו להודות בכך.

ולכן אין להמשיך את הוויכוח עם העקשן, ומן החובה לעצור בכוח ובחזקה, גם אם החניך מתעקש בדוקא למשוך את הוויכוח עוד ועוד, אין לתת לו זאת! כאשר כבר העיד הכותב בזה (שמאל ב כב, כז): "עם עיקש תתפתל", הוויכוח עם העיקש רק יתפתל ויתבגר יותר ויותר, ולעולם לא יגמר. - אדרבה, ככל שיוסיף החניך להתעקש לתקוע בשכלו את דעתו המעוותת, יהיה קשה יותר אחר כך להוציאה מראשו.

ונמצאת משיכת הוויכוח מפסדת ומקלקלת את מה שצריך לפעול בלב החניך, ויש לעצור את הוויכוח תיכף לאחר מיצוי העניינים המדוברים.

יש לציין, שלפעמים כאשר מתרבים ויכוחים שכאלו בתכיפות, ובעניינים גורליים, יש להם השפעה גם על בריאות הגוף של הילד רחמנא ליצן. כי ויכוחים שכאלו כשמלווים בגרש רב וכעס גדול מתשישים את הנפש, שכבין כך אין בהם שום תועלת לטובה. - הגם שלפעמים נראה כלפי חוץ שדווקא אלו העקשנים נראים כחזקים ובריאים יותר בנפשם, הרי הניסיון הוכיח שבריבוי הוויכוחים המתשישים הללו מתערערת יציבות נפשם, ואחריתה מי שורנו.

כלל זה נכון לא רק בחינוך, בין חניך למחנך, אלא הוא הדין והוא הטעם גם עם כל הבריות בכל תחומי החיים: עם עקשנים לא מתווכחים! לא בשלום בית, לא בבית הכנסת, ולא בין אדם לחבירו בשום מקום, גם לא בלימוד. כי העקשן תמיד 'חייב' להיות המנצח, ואין שום טעם להמשיך בוויכוחים שלעולם לא נגמרים...

כאשר שח לי אדם נאמן, שאביו ז"ל אכתב להם בצוואתו, שאדם המתעקש תמיד להיות צודק, אין לעשות עמו שום עסקים...

[*טיב הנישואים שער הבית, פ"ו חינוך ילדים, אות ה].

• § • § •

סיפר לי איש יהודי יקר מפה עיר הקודש, שבביתו לא שרו השלום לדאבון לב. יום אחד הזדעפה אשתו כנגדו בחמת שצף קצף, ויצא מן הבית כעס גדול, בניסעה לבני ברק שהיה צריך לה.

כשהתקדם האוטובוס בדרכו ויצא את פני העיר, נפרש לגד עיניו מחלוך האוטובוס בית החיים הענק שבהר המנוחות שמוחוץ לעיר. ובהביטו כך לעבר אלפי המצבות המתנוססות לתפארה בהר תפסה בו פתאום ההכרה, שבעצם אין כל חיינו כאן בעולם הזה כי אם לזמן קצוב בלבד, ואין נשארים לחיות לנצח, וסופו של כל אדם להגיע ל'שם'... ואם כן כל הבעיה

רוצה להכניס אצלך טעם טוב
לשבתות הקיץ הארוכים?
 הפט המיוחד, עם התוכן המרתק והמדדים, שלא תפסיק לקרוא ולהפנים לקחי מוסר לעבודת ה'
 עם סט כזה כבר לא תשאל את עצמך "איזה סיפור אוכל לספר לילדים ותלמידים"

ספר **טיב המעשיות**
 חמשה פרקים

מיוחד! חנוכה וסוכות מילדים ומבוגרים וכל מי שירצה להכניס אצל אביו

ניתן להשיג בחנויות ספרים הפופולריות
 הפצה ראשית! פרקי הספרים בתהליך הרב יצחק פרידמן 03-6194114

בינו לבין אשתו וחוסר השלום בית שביניהם, איננה כי אם בעיה זמנית חולפת בלבד, יש סוף לכל דבר, ואין לעשות מכך כזה עסק גדול...

בבת אחת הוא הבין עד כמה האדם הוא כאין וכאפס, ושהעניינים הקשורים לחיי הנצח חשובים פי כמה וכמה מכל עסק השלום בית. וככל שהתבונן יותר במחשבה זו היא נסכה בו ורגע ומנחת הנפש, הכעס הגדול התמוגג ונעלם.

ובאותה שעה של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה, קיבל על עצמו לוותר על הכל בשבירת המידות, וחזר השלום לשרור בביתו בעה"ת.

וכבר הארכתי בענין זה בס"ד בספר "טיב הנישואים" (שער הבית פ"ב שלום בית אות ז), שכל סגולת הצלחת שלום הבית תלויה בשבירת המידות ובכוח הוויתור והנתינה, עיין שם באורך.

ועל דרך שכתב בספר חסידים (סימן תשמט), וז"ל הזהב: "יש אדם ששונא לאשתו, לא יתכן שיקבש מה' ליתן לו אשה אחרת. - אלא אם היא מכעסת אותו ואינה טובה בעיניו, יבקש מה' ויהפוך את ליבה לאהבה אותו, או תשאת הן וחסד לפניו שיאהבנה והיא תאהבנו" ע"כ מתק לשובו הנחרץ.

[מתוך שיחה לאנרכים בענייני שלום בית]

• § • § •

מעשה בבחור ישיבה מתמיד ושקדן שהיה יושב ללמוד באחד מבתי הכנסת שבשכונת מגוריו בימי שישי ערב שבת קודש אחר הצהריים, כאשר בהיכל הישיבה לא פועלים הסדרים בשעה שכזו, והוא חיפש ומצא לעצמו בית כנסת קטן שהחליט שהמקום מתאים ללימודיו בשעות אלו.

המנקה של אותו בית כנסת היה רגיל לנקות ולסדר ולהכין את בית המדרש לקראת השבת ביום השישי אחר הצהריים, וישיבתו של בחור זה בספסלי בית הכנסת הפריעה לו בסדרי מלאכתו, והכעיסה אותו מאוד. הוא פנה אל הבחור וביקשו שלא להגיע

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לבית הכנסת בשעות שהוא עסוק במלאכתו, כי הוא מפריע לו מאוד הן בניקיון והן בסידור השולחנות והספסלים וכו'. אך הבחור לא שת לבו אליו ולא נענה לבקשתו, וטען בלהט שבית המדרש הוקדש בתור מקום לימוד, ואין שום סמכות לשום אדם לדרוש ממנו לצאת החוצה!

המנקה התמלא כעס וחרוץ כנגדו, וצעק עליו שייצא כבר מבית הכנסת, כי הוא מפריע בעדו!
 כך מדי שבוע היו אלו השנים מתקוטטים, הבחור בשלו שבית מדרש הוא מקום לימוד בכל עת ובכל שעה! ואילו המנקה צווח לעומתו שצריך הוא לנקות כאן לכבוד שבת, ונוכחותו של הבחור במקום מפריעה לו.

בראותם שאינם יכולים להגיע לעמק השווה, הביאו את שאלתם בפני מו"ח הסטייפלער זצוק"ל בעל "קהילות יעקב" שיכריע ביניהם.

פסק הסטייפלער שהמנקה צודק, שכן באם לא ינקה את ביהכ"נ כראוי הרי יפסרו אותו ממלאכתו ותינוק פרנסתו, ואילו הבחור יכול בנקל למצוא מקום אחר בעיר המלאה בבתי כנסיות ובתי מדרשות, ובוודאי ניתן ללמוד בבית כנסת אחר שכבר ניקו אותו לכבוד שבת.

והוסיף הסטייפלער ביאת חטאו הנודעת, לצוות על הבחור שיקבש את סליחתו של המנקה על כל מה שהכעיסו והפריעו תמיד.

ברם כשניגש אל המנקה וביקש ממנו מחילה, בהבטיחו שמכאן ואילך לא יפריעו יותר בעבודתו, לא אבה האיש סלוח לו! גם לאחר שהרבה להפציר בו כמה פעמים אמר שאינו מוחל לו בשום אופן, אחר שהרגיזו והכעיסו כל שבוע מחדש.

בצר לו חזר הבחור אל הסטייפלער וסיפר לו דברים כהווייתו, וביקש עצה מלפניו כיצד יוכל לפייס ולרצות את המנקה. אמר לו הצדיק, לדעת מן הראוי לחוש לקפידותו וכעסו של המנקה, ויש לפייסו עם סכום כסף הגון! - ואכן כשקיבל המנקה את הכסף לידו נחה דעתו, ומחל גבול שלם.

כדרכנו בכל מקום נדגיש גם כאן, שלא באנו בזה בדבר המשפט שבין אדם לחבירו, שבכל מקרה לגופו יש לשאול ולנהוג כהוראת רב מוסמך במשפט דת של תורה. - אלא ללמדנו אורחות חיים ודרכי תיקון המידות לטובה, שלא להכעיס ח"ו איש ישראל, ולהיזהר מאוד בכבודו של כל אחד ואחד, והאמת והשלום אהבו.

[*פרסיות, קובץ 251]

• § • § •

וכאשר עומדים אנו בימים הללו בין פסח לעצרת, הלא על כך נוהגים אנו בדיני האבלות שנתקנו במיתת תלמידי רבי עקיבא על "שלא נהגו כבוד זה בזה" (בבבא סבא). וכתב בספה"ק מאור ושמש (אמור ד"ה ובקצורכם בא"ה): "וצריך האדם לתקן מעשיו בימי הספירה עד ל"ג ימים, שהוא שבוע חמישי שבספירה, שהוא 'הוד שבהוד', שכל אחד הוא כולו מעשור. לכן עיקר תיקון המידות הוא עד ל"ג בעומר" עכ"ל"ק.

נתחקה נא אפוא בימים הללו המוכנים ומוכשרים לתיקון המידות, להתרחק מן הכעס והמחלוקת בכל יכולתנו. הן מן הכעס החיצוני והן מן הכעס הפנימי, וכן מכל תולדות הכעס, שהן הלחץ וההקפדה, המהרסים כל חלק טוב, וגוזלים ורומסים את מנוחת הנפש. - והעצה לנטרול הכעס והלחץ, היא בעצירה לרגע והתבוננות המחשבה הפשוטה בדעת ישרה, למציאת פתרון לשורש הדבר המכעיס.

נא ללמד מעט נא ללמד טענות

לקבלת העלון בכייל (דוא"ר) נא לשלוח לכייל המצ"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן בלחטי"א רבי ישראל יצחק נלביע יחנסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מונות י"ר וירושם מבינות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל 19
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--	---	---	------------------------	--	-------

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

תבלין לשלחן שבת פְרַשֶׁת שְׁמִינִי

בס"ד.
נא לא לקרוא
בשעת התפילה
וקריאת התורה.
העלון טעון גניזה.
הלימוד בשבת פי אלף מיום חול.

כניסת השבת:
6:35
יציאת השבת:
7:44
רבנו תם:
8:24
חסמים לפי אופק חיפה

העלון לעלוי נשמת: אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה**.
ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: הרב אליעזר חיים בן שימחה, נפתלי בן דבורה, משה בן מזל-טוב פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, בכור חי בטי - **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

נקודה מהפְרַשֶׁה

זְהִירוֹת בְּכִשְׁרוֹת - קִיּוֹם לְעוֹלָם

החוקים למוות יחד עם השקצים והקמשים.
נמצא כי יותר מאשר אנו שומרים על כשרות המאכלים,
הכשרות שוקרת עלינו....

יהודי בשם ר' דוֹיִטְשׁ התגורר בפרו. באמתחתו של ר' דוֹיִטְשׁ,
שעבר את אימי השואה הנוראה, מסתתרת לה פרשיה חפלאה
של קדושה וקסירות נפש, שקסופה, רוח והצלה עמד ליהודים.
בזמן המלחמה - ספר - הייתי בהונגריה. עוד טרם כניסתם
של הנאצים ימ"ש, כנס ראש העיר בודפשט, שהיה אנטישמי
מכהק, כששלש מאות יהודים למחנה סגור, כדי לקדם את פני
הקלגסים כגיאה וכיאות. גם אני נכלאתי באותו מחנה עם אחי
היהודים. מוכן שהאכל היה טרף, ואני וחברי נאלצנו להתגורר
ממאכלות אסורים.

עברה לה תקופה, ואנו, שהקפדנו לאכל מאכלים כשרים
בלבד, הרגשנו שהמחסור באבות המזון משפיע לרעה על
בריאותנו, והחל בינינו וכו'. היו שרצו לבקש ממפקד המחנה
שיקים מטבח כשר, אך כנגדם, היו שטענו כי לשמע בקשה מעין
זו, עלול המפקד להתפרץ בכעס ולהעניש את כל הקבוצה.

לבסוף, נגשה נציגות מטעמנו, ואני בתוכם, וברגלים רועדות
בקשנו מהמפקד מטבח כשר.

"אני לא יודע מה זה מטבח כשר", ענה המפקד, "אך יודע אני,
כי 'כשר' משמעותו לאכל פחות, וממילא תהיו חלשים יותר. אני
מוכן להסכים לבקשתכם, אך ביום שאחד מקבוצתכם יחלה ולא
יוכל להופיע לעבודה, אסגור את המטבח לגמרי!"

הספמנו, וכי בררה היתה לנו? עשינו הכל כדי לשמר על
המטבח "שלנו". בכל פעם שאחד מאתנו חלה, הפעלנו את כל
האמצעים כדי לחפות עליו ולסיע לו להגיע לעבודת הפרך, העקר
שהמפקד העריך לא ימצא, חלילה, עלה לסגר את המטבח.

יום אחד - מספר מר דוֹיִטְשׁ - קרא מפקד המחנה למסדר

"ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ" (יא, טו)
ידוע, כי אין דבר בעולם שנגרר ללא תועלת. האם שאכלנו פעם
את עצמנו לצורך מה נגראו השקצים והקמשים? הלא אותם
חלקים מלבד שהם מציקים ועוקצים, מכחילים ומפריעים, אין
בהם תועלת הנראית לעין.
שאלה זו כבר שאל... אליהו הנביא את רבי נהוראי, שהשיבו
תשובה מפליאה שתשנה את יחסנו לשמירת כשרות המאכלים.
וקר מוכא בירושלמי (ברכות ט): "אליהו שאל לרבי נהוראי 'מפני מה
ברא הקדוש ברוך הוא שקצים ורמשים בעולמו?', אמר
לו 'לצורך נבראי'. בשעה שהבריות חוטאין, הקדוש ברוך הוא
מביט בהן ואומר, מה אלו שלא נגראו לצורך, הריני מקטין, אלו
שנגראו לצורך, על אחת כמה וכמה."
נמצא אפוא שהצורך שלהם הוא דוקא בכך שאין בהם צורך,
ואלו היה בהם צורך, לא היה בהם צורך.

מתשובתו של רבי נהוראי, מדיק נפלא מרן החיד"א זצ"ל
בספרו "נחל קדומים", כי קל וחומר זה, יפה נדרש רק לבריות
המתגוררים מלהקניס אל פיהם שקצים ורמשים, וכך מורים
שאכן נגראו הללו שלא לצורך, אך אותם אלה האוכלים שקצים,
הרי שגמו פיהם הטמא, הם מפריכים את טענת הקל וחומר,
שהרי הם מראים בזאת קבל עם ועדה שהשקצים לצורך נגראו,
וממילא אין כפיכול לקדוש ברוך הוא סבה מצדקת להחיות
חוטאים אלו.

וכן מבאר את תוכחת הנביא ישעיה (סו, י): "אכלי בשר החזיר
והשקץ והעכבר יחידו יספו נאם ה' - האוכלים נבלות וטרפות,
מוכחים בכך שלצורך הם נגראו, וממילא בטלה טענת הקל
וחומר האמורה, ועל כן יחידו יסופו" - צריכים אותם

את כל קלואי הסתנה, והקריא בפנינו מכתב שקבל מאת המפקדה העליונה, בו הוא מתבקש לחלק את דרי הסתנה לשניים. קבוצה אחת תלך לשדה הקרב, שם זקוקים לכשרותותיים, והקבוצה השנייה תתלוך אליו לעבודה בתוך העיר, עבודה שאינה קרוכה בסכנת נפשות.

"אתם", הצביע עלינו המפקד, "באים אתי לתוך העיר. אני זקוק לבחורים חרצים שקמוחתכם, שמעולם לא הקסירו יום

עבודה!"

למרבה הפלא, קבוצתנו כלה שרדה את אימי המלחמה, ואיש לא נהרג. איני יודע חשבונות שמים, אך ראינו בעליל כיצד התורה היא שהגנה עלינו.

אם עד אותו יום סברתי שעל ידי קיום התורה אנו שומרים עליה, עתה, הסתבר לי, כי להפך, התורה הקדושה היא השומרת עלינו! (מסעמים לשלחן שבת)

ספור לשבת

זכות לחיצת ...ד'

את הסיפור הבא שמעתי מפיו של יהודי שאני מכיר, והבאתי אותו בשינוי פרטים, כדי לטשטש את הדמויות, אבל המסר נשאר עוצמתי וחזק כפי שהיה במקור. וכך סיפר לי בעל המעשה:

לפני שלושה שבועות שעבר ישבתי בבית הכנסת וזכיתי לראות מחזה מדהים, שטלטל אותי בצורה יוצאת דופן, ונתן לי שיעור לחיים.

אבל כדי שתבינו את הסיפור, אני חייב להתחיל מהתחלה. בבית הכנסת בו אני מתפלל ישנו יהודי יקר, טוב לשמים ונוח לבריות, שלמרבה הצער סובל מנכות שהתפתחה בהיותו אב צעיר המנהל בית עם ילדים, חלקם גדולים וחלקם קטנים. לאחר שהפך למוגבל גופנית, נאלצו בניו לטפל בו, והתחלקו ביניהם בנשיאה בנטל הכבד. הם כולם מאוד מכבדים אותו ומאוד משתדלים שיהיה לו נוח ונחמד.

אבל אחד מהם, מטפל בו במסירות יוצאת דופן, יותר משאר האחים.

אף פעם לא ידעתי למה דווקא הילד הזה מטפל בו יותר מהאחרים, אבל זאת המציאות, הוא תמיד התאמץ יותר למען אביו והשקיע בו את כל הנשמה.

אבל מה? זה-השפיע עליו.

יכולת לראות שהילד הזה פחות מחייך, הוא יותר רציני, הוא יותר ביישן מהרגיל, ותמיד כשהוא סוחב את אביו, פניו סמוקות מבושה.

הוא היה מעדיף שאף אחד לא יראה אותו גורר את אבא שלו ברחובה של עיר ומביא אותו לבית הכנסת.

תמיד ריחמתי עליו, הבנתי את הכאב שלו, אבל לא ידעתי איך אני יכול לעזור לו. וכי אוכל לרפא את אביו?

אז מה קרה לפני שלושה שבועות?

ביום בהיר הגיע אורח לבית הכנסת שלנו, אורח פורח, לא אחד מבני הקהילה ולא מישהו שמכיר את הקהילה שלנו.

סתם יהודי מעיר אחרת שנקלע לאזור בדיוק לתפילת מנחה וערבית, וראה את הילד הזה כשהוא מביא את אביו לתפילה,

פותח לו סידור ודואג לו לכוס תה ולגמרא, בין מנחה לערבית. אחרי תפילת ערבית, ניגש היהודי אל השניים, אל האב והבן.

הוא טפח באהדה על שכמו של האב הנכה, ואמר לו: "שמע ידי, אני לא יודע איך קוראים לך ומאיזו מחלה אתה סובל, אבל אני יכול לומר לך שאני ישבתי פה מאחוריך כל התפילה ופשוט קינאתי בך..."

היהודי תלה בו עיניים משתוממות: "אתה מקנא בי? למה?!

אה, בטח בגלל שאני בעל ייסורים גדול... אה...?"

הוא חייך חיוך עצוב כאומר, 'אם רק הייתי יודע כמה הייסורים גדולים לא היית מקנא בי!'

אבל האורח דחה את הרעיון על הסף: "חלילה לי", הזדעק, "איני מקנא בייסורים שלך ולא בייסורים של אף אדם בעולם. כבר אמרו חז"ל 'לא הן ולא שכן'. אני לא רוצה ייסורים, ואני לא בדרגה שאוכל לקבל אותם באהבה. אני מתפלל שגם לך לא יהיו ייסורים בכלל ושתבריא ותהיה כאחד האדם."

אז למה אתה מקנא בי", שאל הנכה...

כאן הרים האורח את קולו כדי לוודא שבנו של הנכה שומע אותו היטב...

"אני מקנא בך שיש לך כזה ילד מיוחד!", הוא אמר לו. "איזה ילד נפלא", הוסיף האורח בקול גדול. "תראה איזה כיבוד אב. וכי קלה היא בעיניך? אתה יודע איזו זכות עצומה זו לגדל כזה ילד בבית? הוא בוודאי מחזיק על כתפיו לא מעט מהצרות של עם ישראל שנמנעו בזכות מסירות הנפש העצומה שלו לכיבוד אב..."

האב זרח מאושר וגם הילד לא ידע את נפשו מרוב שמחה.

המחמאה היתה בדיוק במקום והרעיפה טללי נוחם על פצעי הנפש שנגרמו מהבושה שחש הילד כשחס את אביו ברחובה של עיר...

אבל האורח לא הסתפק בכך: "אבל אתה יודע ממה הכי התלהבתי?", הוא הוסיף בטון דרמטי וצופן סוד...

"ממה הכי התלהבת באמת?", שאל האב המאושר.

"אני התלהבתי מזה שהבן שלך עושה את זה בשמחה! אני רואה אותו לוקח אותך ומחייך, יש לו סבלנות ואורך רוח, הוא לא עושה את זה רק כי הוא חייב, רואים עליו שהוא עושה את זה

לו ככל יכולתו.

סיפור יפה, נכון?

אז זהו, שעוד לא הגענו לנקודה העיקרית שלו!

בימים שלאחר מכן, ראיתי שחלה תפנית עצומה בצורה ההתנהגות של הילד. הוא לקח את אביו עם גו זקוף! עם חיוך מאושר! עם ביטחון עצמי בריא! ראיתי שהוא מדבר עם אבא שלו ושניהם צוחקים ושמיים, כל התקשורת ביניהם השתנתה ונהייתה שמחה יותר.

התברר לי למפרע שהאורח לא רק החמיא להם ושימח אותם, הוא גם לימד אותי איך להשפיע טוב לאנשים סביבי, ואני בהחלט משתדל ליישם את השיעור הזה בשטח.

בתוך זמן קצר החדיר האורח בילד תחושת כבוד וגאווה על כך שהוא זוכה לכבוד את אביו יותר מכל שאר בני גילו. הוא לא סתם ילד כמו כל הילדים! ילד שיש לו אוצר ענק בבית! יש לו אבא נכה, והוא זוכה לקיים מצוות כיבוד הורים כמו שאף ילד אחר בן גילו אינו זוכה...

כל ההסתכלות שלו על עצמו ועל אביו השתנתה.

וכל זה קרה בזכות לחיצת יד אחת ושתי טפיחות שכם שקיבלו הוא ואביו מאותו אורח פלאי, שעד עכשיו אני חושב שאולי הוא

היה אליהו הנביא.... (הפחת - הניוז היומי של דרשו)

מתוך רצון, מתוך שמחה של מצווה, כי הוא מבין שיש לו זכות גדולה וכי הוא מבין שכל תנועה וכל מאמץ שלו זאת מצווה עצומה, וכנראה שהוא גם מאוד אותך, את אבא שלו!!! אין לי הסבר אחר.

"תראה איך הוא מחייך כל פעם כשהוא לוקח אותך, מזה אני ממש יצאתי מהתפעלות.

"ישבתי כאן מאחוריכם ולא גרעתי עין מהילד הזה, איך הוא שמח לקיים את מצוות כיבוד אב... אחחח. הלואי שאזכה גם אני לחנך את הילדים שלי כל כך טוב כמו שאתה מחנך אותם." האורח טפח שוב על שכמו של האב, הפעם הרשה לעצמו לטפוח בעוצמה רבה יותר... הוא גם ניגש את הבן ולחץ את ידו בחמימות.

"אני רוצה להודות לך", אמר לילד, "לימדת אותי שיעור בהלכות כיבוד אב. אני יוצא מכאן ומתקשר להורים שלי, לשמח אותם. אני מקבל על עצמי להכפיל את מספר הביקורים שלי אצלם בעזרת ה', ולהקפיד להתקשר אליהם יותר. בזכותך. זה אתה לימדת אותי!"

האורח יצא מבית הכנסת ונעלם לו מהמולת הרחוב, ואני ישבתי בצד וחשבתי לעצמי, איזה אדם נפלא. הוא בא רק לרגע אחד וזכה ולשמח את האב השבור והרצוצץ ואת הבן האומלל שכל כך מתבייש באבא הנכה שלו, למרות שהוא מתאמץ לעזור

אָרֶץ יִשְׂרָאֵל - הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה

להפסיק להיות עצוב. נגבתי את עיני ויצאתי מחדרי לעבר הסלון.

"אמא", שאלתי את אמי, שהייתה עסוקה עדוין בלארז, "מתי אנחנו נעבר לארץ ישראל?"

"בעוד קשובע ימים!", פסקה אמי.

אמא הסתכלה לתוף עיני בחמלה, חשכה מספר שניות ואז נגשה אל הארון שהיה מצב בפנה. הוציאה משם אלבום תמונות והגישה אותו אלי.

התחלתי לדפדף בתמונות, ואז אמא עצרה אותי ואמרה לי: "זה אתה קשהיית תינוק בן חדשים. אתה נולדת בארץ ישראל, ולא כאן בארצות הברית".

"מה?! נדהמתי. אמא המשכינה: "עוד לפני שנולדת אבא היה רב קהילה, ולעיר שאנחנו נגור בה - הוא העיר שבו נולדת.

ולכן אין לך מה להצטער, אנחנו חוזרים לארץ מולדתנו!"

דברי אמי כל כך עודדו אותי. מאותו הרגע הפסקתי להיות עצוב, ואפילו למחרת ספרתי לכל החברים שאני חוזר לארץ הקדושה שבה גם נולדתי.

והיום, לאחר מספר שנים שאני גר בארץ ישראל, נוכחתי לדעת כמה טוב לגור בארץ, יש לי חברים טובים, וכמוכן אני

חי ב"ארץ אשר ה' אלקיך דרש אתה תמיד, עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים פרק יא פסוק יב)...

שלום, שמתי חיים, ואני בן יחיד להורי. אנחנו גרים בארצות הברית, ואבי הוא רב גדול וחשוב.

הכל החל ביום אחד בהיר, כשחזרתי לביתי, ראיתי שאמי החלה לארז את חפצי ביתנו.

"אמא, למה את אורזת?" שאלתי, ובלבי קייתי שלא נעבר דירה למקום חדש ובלתי סקר.

"אנחנו עוברים לגור בארץ הקודש, בארץ ישראל!"

"למה?" תמהתי, וכמעט התחלתי לבכות. "קהילה מסוימת בארץ ישראל רוצה שאבא וכהן בה רב", הסבירה אמי, והוסיפה: "בא תאכל ותתחיל לארז גם את חפצירי!"

פסעתי באטיות לעבר המטבח והתחלתי לאכול את הקציצות שאמא הכינה, תוף כדי שאני שקוע בהרהורים. מרב שהייתי שקוע במחשבות - לא שמתי לב שהאוכל בצלחת נגמר, ואני סתם מרים את הכף לפה...

לפתע אמא העירה אותי מחשבבותי, ואמרה: "חיים, אתה רוצה עוד קציצה?"

להפתעתי, לא רציתי עוד כככל הימים, אלא נכנסתי לחדרי והתחלתי לבכות. לא רציתי לעבור למקום חדש ובלתי סקר. דאגתי איך אסתדר בחברה החדשה, ועוד דאגות עלו בלבי.

הבטתי מעבר לחלון אל עבר החצר הנהדרת שלנו, ושוב הבטתי סביבי. כעבור מספר דקות התעשטתי, והחלטתי

בְּדִיחוֹת:

תלמיד: "המורה, אני לא מגיע לבית הספר מחר"
מורה: "למה?" תלמיד: "יש לי בעיה בעיניים!"
מורה: "אוי לא! איזו בעיה?" תלמיד: "שאני לא רואה את
עצמי מגיע לבית הספר מחר..."

אשה אחת באה לבעלה ביום הנישואים ושאלה אותו מה
קנית לי מתנה לכבוד יום הנישואין לקח אותה בעלה לחלון
שמשקיף לרחוב ואמר לה את רואה את הרכב הכחול
שחונה למטה? ואת שני הרכבים הלבנים משני צידיו, אז יופי
כזו משחת שיניים קנית לי לך...

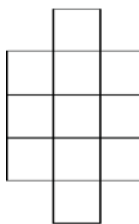
במסעדה יוקרתית מתקיימת שיחה בין המלצר לזוג סועדים:
"תרצו להזמין?"

הסועדים: "כן! בהחלט אנחנו ללא גולטן בלי ביצים בלי
לקטוז בלי בשר מה אתה ממליץ לנו להזמין?"
המלצר: "מונית"...

עם הארץ שהתעשר קנה לעצמו חתן תורה. בשמחת תורה
בשעה שקראו בתורה לחתן תורה, לא יכול אחד המתפללים
להתאפק ולחש באוזני הרב: איך הבור הזה יעלה לתורה
ככה כבוד ועוד לחתן תורה? השיב לו הרב: כך המנהג
בישראל שהחתן אינו מכיר את הכלה...

חידות:

חידת הגיון:

שבצו את המספרים מ 1 ועד 8 בצורה
כזו ששום מספר לא יהיה צמוד למספר
הסמוך אליו. כלומר; 3 לא יהיה לא ליד 2
ולא ליד 4, אפילו באלכסון.

פתרון לחידה מהעלון הקודם:

חידת גפרורים:

הזיזו שני גפרורים,
וחלצו את המטבע מהקף!

פתרון לגפרורים מהעלון הקודם:

.5321

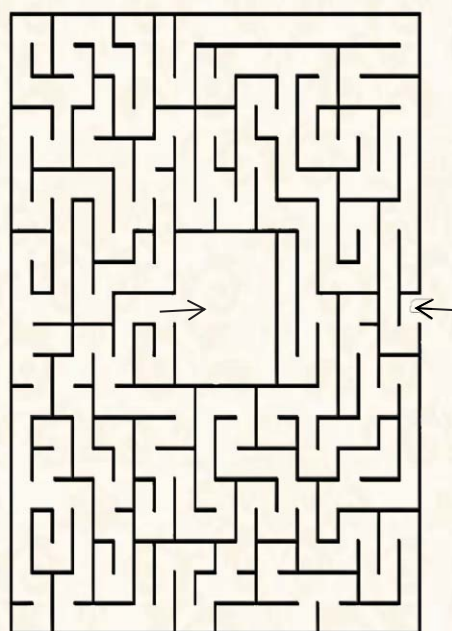
כל החידות באדיבות חיים כץ a0533180118@gmail.com

תמונה:

מבוך:

פתגם:

להערות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

הַחֲטוּפִים ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק ט'

אל הקסרקטין

ונפל מלוא קומתו ארצה. החוטפים שלא הבחינו בבריחה, הפתעו למשמע קול החבטה הפתאומית, שמטנו את הילד שהיה בידיהם ורצו מיד לברר מה קרה.

משגילו כי מדבר בנסיון בריחה נועז של הנער התעורר כעסם, ופניהם האדמו. הם תפסו את הנער בעטו בו ברגליהם והכו אותו באכזריות.

"חשבת לברח, ילד? לחזור אל אביך? אנחנו נלמד אותך לקח, כי מהיום והלאה רק אנחנו ממונים עליך, ולא תעלה על דעתך נסיונות של בריחה" – לעגו החוטפים לנער האומלל.

"חיים גרשון, רוץ והבא לי מיד את החבל אני יאחז בו בינתיים כדי שלא יברח!" – אמר החוטף אשר החזיק בכל כחו בורעותו של יצחק.

חיים גרשון חזר חיש מיד, הצמיד את רגליו של יצחק זו לזו וכפת אותן בחבל.

"עלינו לקשור גם את רגליהם של שאר הילדים כדי שלא יפתיעו אותנו בנסיון להמלט מאן", אמרו החוטפים זה לזה, וכפתו גם את שאר הילדים.

"אחכה להזדמנות הבאה", אמר יצחק לעצמו בדמעות. גופו כאב מהחבטה שספג בנפילתו, גם המכות והבעיטות שקבל מהחוטפים – הותירו על גופו סמנים אדומים וכחולים, אך יצחק לא שת לבו לאלו, הצער של

"הרי החוטפים אמרו שהם רוצים להמשיך במלאכתם, וכנראה שיקניסו לכאן ילדים נוספים, לכן אני אסתתר מאחורי הדלת וברגע שהחוטפים יכנסו פנימה כשבדיהם ילד חטוף, אנצל את ההזדמנות ואברח דרך הדלת הפתוחה. הם לא יוכלו להבחין בי בגלל האפלה השוררת כאן".

יצחק נצמד אל הקיר שליד הדלת וצפה בהתרגשות לקראת הבאות.

שעות ארוכות של דממה עברו עליו, הילד הנוסף אשר הורדם על ידי הסם של החוטפים, לשן שנת ישרים ושום דבר מיוחד לא ארע בינתיים.

אך הנה, שמע סוּחִסוּף את קול צעדיהם המסרבלים של החוטפים היוזרים במדרגות. את קולם העכה ואת נשימותיהם הקצרות, לפיהן הבין כי אכן הם גוררים ילד נוסף.

יצחק עצר את נשמתו, לבו הלם בקרבו בחוזקה, הקולות הלכו והתקרבו, ונשמע קול שקשוק מפתחות.

הדלת נפתחה לרוחה. החוטפים נכנסו דרכה עם ילד נוסף, אשר לפי אברי גופו הרפויים, נראה היה נראה כמעולף.

יצחק אשר המתין בדריכות לרגע זה, נצל את ההזדמנות והמק דרך הדלת בנריזות.

המעבר החד בין האפלה ששררה בחדר לבין אור היום שהגיע מבחוץ, סנר את עיניו עד כי לא הבחין היטב במדרגות שלפניו, הוא נתקל בהן בריצתו המהירה

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

אבי ומשפחתו כאב לו הרבה יותר.

"כיצד הם יוכלו להחזיק מעמד כשיודע להם שנתקטפת?" - שאל את עצמו בדאגה ומחשבה זו רק חזקה את רוחו ולברוח מהר ככל האפשר.

למחרת כבר גדל מספר הנערים החטופים לעשרה, ביניהם היו ילדים שגלם לא עבר אפילו עשר שנים... והנה כשנפתחה הדלת ונכנסו החוטפים פנימה הבחינו הילדים, כי הפעם אין הם מכניסים פנימה ילד נוסף, אלא סופרים היטב את הילדים. "מנן ילדים השגנו לך אדוני ראש הקהל", אמרו החוטפים לאדם נוסף שנכנס באותו רגע למרתף האפל. יצחק התבונן בפניו של ראש הקהל, אך הוא לא היה מקר לו. "לא, אין זה ר' שלמה, פנראה זהו ראש הקהל של עיר אחרת", הרהר.

"אנו מקינים כי אתה זכר היטב כמה כסף הבטחת לנו בעד כל נער... אנו רוצים שתחתום לנו על התחייבות לפני שנקח את הילדים לקסרקטין (מחנה צבאי בו גרים החילים)" - אמרו החוטפים לראש הקהל.

לאחר שסדרו ביניהם את הענין הכספי, נתן האות והילדים נלקחו בזה אחר זה אל הכפרה שהמתינה להם בחוץ. היו ילדים שנסו להתנגד, נלחמו בחוטפים בכל כחם, אך החוטפים הפכו אותם בראשם כדי לערפל את הכרתם.

יצחק אשר נסה להלחם בחוטף שהשליך אותו אל הכפרה, ולבעוט בו ברגליו הפכותות, הפך באכזריות עד שהתעלף. החוטף זכר היטב את נסיון הבריחה של יצחק והחליט "לטפל" בו ביד קשה.

הכפרה יצאה לדרך ואוי היה לו לילד אשר נסה להשמיע קול בכי או צעקה... החוטפים ידעו כי אסור שישמעו קולות מן הכפרה העוברת דרך כפרים יהודים, שמא יבחינו עוברים ושבים, כי החטופים מובלים בתוכה ולא יעברו על כך בשתיקה.

בפתח הקסרקטין המתיני חילים רוסים חמושים בנשקם והקיפו את הכפרה שנעצרה ליד השער, כדי לסכל (למנוע) נסיונות בריחה, ולהרחיק את קהל הסקרנים שאהב להתאסף במקום בכל פעם שהגיעה הכפרה.

החוטפים התירו את החבלים מרגליהם של הילדים ובקשו מהם לרדת ולהכנס דרך השער, אך הם לא נעו ולא זעו... מלבד גופם אשר היה רצוף מן המכות היתה נפשם מיוסרת מהגורל הנורא שניפל בחלקם. הם השפילו ראשיהם במבט עצוב כשהם חורים וחלשים, כבר כמעט יומים שלא בא שום אוכל לפיהם.

"אינכם רוצים לרדת?" - שאל חיים גרשון בלעג - "מיד אראה לכם כיצד תמקרו לקפוץ בזה אחר זה מן הכפרה, הנה מיד אקרא לממונים החדשים, אשר מהיום והלאה תהיו כפופים

להוראותיהם".

חיים גרשון אמנם קים את הבטחתו ופסע פנימה, אך הילדים החליטו לרדת מרצונם.

"הרי ממילא אין סכני שנצליח להמלט מכאן, לכל הפחות נחסוך מהם את ההנאה להכות בנו ללא רחמים".

ברוכים הבאים קנטוניסטים חביבים" - שמעו הילדים קול מקר להם בשפת האידיש.

הילדים הביטו סביבם, אך לא ראו כל זכר ליהודי. החוטפים כבר נסעו מכאן בכפרה ועתה הם עומדים ליד השער שנגעל מאחוריהם וסביבם נמצאים רק גוים.

"זה אני שברכתי אתכם לשלום", המשיך הדובר בחיוך.

עתה יכלו הילדים להבחין בברור, כי מראהו של הדובר אליהם הוא כשל גוי הלבוש בחליפה מהודרת, פניו מגולחים ועל חזהו מתנוסס שתי וערב.

הילדים השפילו את מבטם ארצה, לא רצו להביט בסמל הטומאה. אך הגוי פרץ בצחוק מתגלגל ואמר:

"ח... ח... ח... די מהר נרגיל אתכם לנשק אותו ביראת כבוד. רצוי שתכירו אותו כבר עכשו".

יצחק חש שדמו עולה לראשו בשומעו את הדברים. הוא לא האמין, כי כבר ברגע הראשון יגלו להם באכזריות כזו את מטרותם האמתית. הוא היה בטוח כי יתנו להם פרק זמן של שבועות אחדים כדי להתרגל למקום החדש, אך להפתעה מידית פזאת לא צפה.

יצחק התקרב כמה פסיעות לכיוון הגוי ירק על הצלב ואמר:

"שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו".

הגוי הנדהם נשאר מסומר למקומו. חזל שעמד לידו התקרב ליצחק, חבט על ראשו בכח ברוכהו, והפלו ארצה.

"נער חצוף ועז פנים!" - זעק הגוי שהתאושש בינתיים מתדהמתו כשהוא מצביע על יצחק אשר שכב חסר אונים כשהפלת מעט - "אל תלמדו ממנו, ילדים יקרים, כי אוי לו לאותו נער המתחיל אצלנו את הקריאה (בדרך לקראת ההצלחה) ברגל שמאל... דעו לכם כי עבור נערים חצופים כמו אלו יש אצלנו תוכניות מיוחדות, אנחנו מתנהגים כלפיהם באכזריות בדיוק כפי שהם ראוים, הנער הפזיז הזה מוטל כאן לפניכם יהיה הראשון שיימיר את דתו".

הוא רשם מלים אחרות בגליון שבגידו ואחר כך המשיך:

"אני מציע לכם להתנהג בצורה שתשביע את רצוננו וכך תזכו גם ליחס טוב ולהבנה. עכשו ילדים, לנו בעקבותי של החיל, אשר יוביל אתכם למקומכם החדש".

המשך בשבוע הבא בעזרה"ת

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
1181

לְעֵלוֹי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהִיאֲרֻצִּיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

י"א אייר - ר' אברהם ב"ר יהודה ארי'
י"א אייר - ר' יוסף ב"ר שמואל
י"א אייר - ר' יוסף צבי ב"ר ירמיהו
י"א אייר - ר' יצחק ב"ר דוד
י"א אייר - ר' משה ב"ר חיים הכהן
י"א אייר - מרת מרים ב"ר מיכאל
י"א אייר - הב' ראובן דוב ב"ר חנוך העניך
י"א אייר - הב' עדי פז וגיל רענן
י"א אייר - הב' צור בן ברק אברהם
י"א אייר - הב' אגם בת שי
י"א אייר - הב' אילן בת אוריאל
י"א אייר - הב' אלה רבקה בת יצחק
י"א אייר - הב' גלי בת אייל
י"א אייר - הב' יעל בת יעקב
י"א אייר - הב' מעיין בת אלי
י"א אייר - הב' רומי בת יעל
י"א אייר - הב' שני בת אריק

ח' אייר - הב' יצחק עזרא ב"ר משה
ח' אייר - הב' ואל משה ב"ר זאב
ח' אייר - הב' אסתר ב"ר דוד יוסף
ח' אייר - הב' ריזא ב"ר שאול יחזקאל
ח' אייר - הב' חיה מלכה ב"ר צבי אלימלך שלום
ט' אייר - מרת מלכה ב"ר אלכסנדר זושא
ט' אייר - מרת אסתר בילא ב"ר ישראל
ט' אייר - הב' חנה ב"ר אברהם הלוי
ט' אייר - הב' אדל ב"ר ירמיהו אליעזר הלוי
י' אייר - הרבנית פרידא ב"ר פנחס יוסף
י' אייר - ר' חיים יוסף ב"ר זבולון
י' אייר - ר' משה ב"ר חיים יעקב
י' אייר - מרת גיטל ב"ר משה
י' אייר - גיטה ב"ר ישראל צבי
י"א אייר - רבי חיים יהודה מאיר ב"ר מנחם מענדל
מווישווא
י"א אייר - הג"ר שאול ב"ר אשר ישעי'
י"א אייר - ר' בנימין ב"ר ישי
י"א אייר - שמואל ב"ר אליהו

ה' אייר - ר' ישראל זאב ב"ר יעקב
ה' אייר - ר' צבי אברהם ב"ר חיים אלטר בנציון
ה' אייר - ר' מיכאל ב"ר שמואל
ה' אייר - מרת אסתר ב"ר ישראל אברהם
ה' אייר - מרת רוחמה ב"ר אלעזר
ה' אייר - הב' אליעזר יהודה ב"ר ישראל אברהם
ה' אייר - הב' דוד צבי ב"ר אברהם שמואל
ו' אייר - ר' משה ב"ר יעקב
ו' אייר - ר' מתתיהו ב"ר אברהם
ו' אייר - גד אליאסף ב"ר ראובן
ו' אייר - שפרינצה ב"ר יצחק שלום
ו' אייר - הב' בנימין ב"ר יהושע
ו' אייר - הב' רפאל ישעי' יצחק ב"ר ישראל דוב
ו' אייר - הב' אברהם אהרן ב"ר צבי לאק
ז' אייר - ר' יחזקאל ב"ר יצחק
ז' אייר - ר' ברוך נפתלי בהר"ר אשר אנשיל
ז' אייר - מרת ליבא ב"ר יצחק אלטר
ח' אייר - ר' זכריה חייא ב"ר שלמה
ח' אייר - ר' יוסף ב"ר יעקב

קו ההגדרות - ילדי החסד

ילדים יקרים בואו לקיים מצות חסד של אמת, ואולי גם תזכו בהגדרה שתתקיים בסוף החדש!!!

קו ילדי החסד

077-204-9772

נתן להרשם להגדרה אך ורק עד יום ד' כ-12:00 בלילה

אפשר להכנס מידי שבוע 3 פעמים בהגדרה
החדשית (פעם אחת על כל משמחה) ובסוף
הכל עד 12 פעמים בחדש.

אז קדימה חייגו עכשו לקו ילדי החסד
והשתתפו בהגדרה הגדולה!

ילדים יקרים שימו לב: ההגדרה נערכת לפי
מספרי הטלפון מהם התקשרתם, לכן חשוב
מאוד שתתקשרו בכל פעם מאותו מספר.

שלושת המשימות השבועיות המזכות אתכם
בהשתתפות בהגדרה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות
המופיעות בעלון זה.
- 2 << אומרים בסעודת השבת דבר תורה
המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות
בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

מספורי המגיד

הצעה מסתורית ומחשידה:

יום אחד לאחר שגמרתי ללמד את אלי ויוסקה את אחד מספרי ברסלב העמוקים, שאל אותי אלי בלחש חשוד: חיים שלום אתה מוכן ללכת איתנו לאיזה מפגש מרתק ביותר, אין כל ספק שזה ירגש אותי מאד.

"מה פירוש "מרתק" ולמה אתה לוחש זאת באוזן כאילו מדובר בדבר שהוא "טאבו" (דבר שאסור) עבורי? שאלתי בחשד את אלי.

"אני לא יכול להרחיב את הדיבור, אבל אני יכול להגיד לך ששם תפגוש עוד כמה דמויות שיעשירו את עולמך הצבעוני, אתה יודע שבשלל הכישורים שחנן אותך הבורא, אין גבול למה שתוכל להשיג, הגיע הזמן להכיר עוד כמה דברים שלא ידעת עליהם כלל".

"מה למשל? שאלתי סקן כולי.

"חיים שלום אתה לפעמים מרגיז מאד, איך נותן לעתיד לתעתע בך קצת, אתה חייב להכיר אותו עתה כאילו הוא עבר או לכל הפחות הווה, בזה אתה הורס את כל חדוות התעלומה, תן לי פעם להביא אותך אל תוך ההפתעה כשאתה מחוסר ידיעה לחלוטין, זה חלק מהעניין, לא לדעת כלום לפני כן. בסיכום, אתה לא תיחשף להפתעה עד שלא תהיה בתוך המקום".

בימים הטובים לא היו קונים אותי בכוז קלות, כתינוק חסר דעת, אבל לאחר שקלטתי דעות כוזבות לרוב, כבר לא הייתה לי רתיעה להגיע לעוד הפתעה מעניינת בלי לחשוב, האם זה חלילה וחס לא יסחוף אותי לחלוטין מחוץ למחנה החרדי. אבל מצבי הנפשי הירוד הביא אותי להימשך לכל מיני ריגושים, זה היה הרגע שהחבורה כיוונה אליו כל העת, הם הבינו שהניצוד נכנס לתוך כלוב הזהב, בלי להבין שבקך הם ריחקו אותי מהמחנה החרדי ת"ק פרסאות" סיים חיים שלום את דבריו.

*

אפרים זלמן היה המום מעומק החשיפה, חיים שלום גילה לו שהוא כבר שטוף רח"ל בדעות כוזבות שהורסות כל חלקה טובה בנפש, לפיך הן מונעות ממנו הרהורי חזרה בתשובה ה' ישמור. אך נמנע מלהראות לו הבעות של זעזוע, כדי שלא לרחק אותו ממנו, עם כל הכאב העמוק שחש בפנים לא הפגין צער או תדהמה, למרות שהיה על מה, הוא ראה בפועל "שריפת נפש וגוף קיים" הוא הבין שככל שלא יפגין רגשות יהיה לו כוח השפעה גדול יותר בעתיד.

הם נפרדו מתוך רגשי ידידות עמוקים, הקשר ביניהם התהדק מאד, אבל באופן חד סטרי, אפרים זלמן היה יצוק מחומר קשיח יותר מפלדה, הוא מנע בכוח את חיים שלום להשמיע לו אפילו דעה אחת משלל הידיעות, מלבד הסיפור לא הועברו אליו עוד ערוצי מידע שיכולים להכיל תכנים שליליים.

שניהם סיכמו להיפגש בהמשך, אך לא ידעו כי כל פגישה דולפת לצד הנגדי, לבנגי הערמומי היו חברים בכל מיני מקומות, לחיים שלום ואפרים זלמן לא היה כל מושג עד כמה בנגי מרושת, מיסטר איקס (איש המאפיה) כיסה את כל המקומות בעזרת הידידים הרבים שעמדו לרשותו.

***

רב יואל הרטשטיין מתמוטט לאחר הידיעה המרה על אובדן בנותיו (ח"ה).

התפיסה הפוליטית של נפתלי הרטשטיין הייתה מהירה כברק, הוא קלט את כל הניואנסים הדקיקים מהר יותר מחונכו ר' מנדי קאהן, כך הצליח לתת עצות פוליטיות מועילות ביותר שיועילו לרב מנדל להתקדם בתחום הפוליטי. כל זה קרה בזמן הקצר אותו הקציב לשטח הזה, היה זה פלא עצום שהצליח להגיע לכאלו השיגים למרות שפעילותו בפועל הייתה מינורית למדי (מועטת וקטנה)

כל זה היה בשל החלטתו הנחושה ש"תורתנו היא אומנותו" הוא לא ימיר את הכלי חמדה שבידו בקרדום אישי, שאולי יקדם אותו במישור הפוליטי, אבל תורתו תתמעט ותלך ח'ו, די בשעות מועטות לעסוק בשביל לעוץ עצות מועילות, מעולם לא ראה את הפוליטיקה כמקום ראוי, הלא הכל שם שקר, הוא רואה היטב את חוסר האמת והאמביציות האישיות שנוטפות מכל העיסוק בפוליטיקה, אלמלי כבוד אביו היה פורש משם בו במקום, אבל כבוד אביו גדול בעיניו ובפרט שהוא כעת כל הנחת שלו בעולם, בכל פעילות שעשה כיוון "לשם מצות קיום כבוד הורים.

אלא שמה שהוא הבין בפשיטות לא היה מקובל בעיני אביו, הוא רצה שיהיה שופר מרכזי במפלגה הדמוקרטית.

לפתע גילה נפתלי לחרדתו שאביו הפך את עורו, הוא מבקש ממנו להתמיד את פעילותו בתחום הפוליטי, נפתלי לא היה יכול לעכל את השינוי שחל אצל אביו, תמיד היה אביו מתגאה בקך שהוא "מתמיד הדור" שלומד ימים ולילות ולא שת לבו להבלי העולם הזה, דבר אחד קיים אצלו בראש, לדעת עוד מסכת ועוד מסכת, להיבחן עליהן במבחן סיכה ולעמוד במבחן במאת האחוזים, לפתע הוא מזמר זמירות שונות לחלוטין, הוא לא רק מביע את דעתו בפועל, אלא מפעיל עליו לחצים כבדים להשקיע בתחום הפוליטי כדי שיוכל בקרוב לראות פירות בתחום הזה.

מספורי המגיד

טענתו התנמידית אלו: "כל עוד תהיה רק איזה "יועץ סתרים" של מנדי קאהן לא עשית כלום, מי ידע בכלל שקיים איזה פעיל רציני במפלגה שיכול לתרום רבות לשמה של המפלגה, בכך יתחשבו בדעתו בכל מיני נושאים בעלי משקל, בלא זה, כשתגיע עת פקודה אם לא תהיה ניצב בחזית לא תועיל במאומה, חבל על כל ההשקעה שלך! עליך להשקיע תקופה מסוימת יותר במפלגה, כך תוכל לעזוע את כל העולם בדרישה עזה להקים ועדת חקירה לבדיקת מחדלי ארה"ב במלחמה העולמית שעומדת לכלות את כל יהודי אירופה".

הוא ביקש ממנדי קאהן שיאתגר את נפתלי כדי שיכנס יותר לעובי הקורה, רב יואל שכח לחלוטין [באותם ימים] את הנחת הגדולה שהייתה לו מבנו נפתלי שנבחן על מסכתות שלימות במבחן סיכה, לא היה אדם מאושר ממנו בעולם לשמוע כי בנו יחידו עתיד להיות "התקוה הגדולה" של חכמי לובלין, הוא שמע ממנהלה הרוחני של ישיבת חכמי לובלין וצוק"ל הגה"ק רבי שימעל'ה זעליכובער הי"ד שהיה ענק בתורה וחסידות, כי בקצב שעומד בו נפתלי יש לו עתיד גדול בשמי היהדות, יתכן שעוד יהיה אחד מגדולי גאוני פולין גליציה, עולם התורה החסידי יוכל להתפאר בגידול הזה שירבה נחת לכל הכלל.

מילים אלו חיממו את לבו, הם הביאו אותו להחלטה שיתן את רוב הונו לנפתלי "מתנה מחיים" (לפי חוקי הירושה של פולין אי אפשר היה לתת את כל או רוב הונו בירושה לבנו יחידו ולנטרל את הבנות לפיכך היה צריך לתת מתנה מחיים) כדי שיוכל לשבת ראשו ורובו בתורה בלי כל הפרעות.

ברם מאותם ימים זרמו יובלים רבים בימים, מי חלם באותם ימים, כי בעוד מספר שנים יצטרכו להגר כשעורם בין שיניהם לארץ זרה שרחוקה כל כך מחיי התורה שהיו להם בפולין רב יואל השתנה מקצה לקצה אם בתקופה הראשונה כמעט נשבע שבועה חמורה לעזוב את אמריקה הריקה לארץ ישראל עתה שינה דעתו.

בלחץ העיתים שכח רב יואל את הבטחתו לעצמו, כי לא יתן לנפתלי מחמדו להתעסק בשום עיסוק חולין, אלא כולו יהיה מוקדש לתורה ולחסידות. כעת עמדו לפניו צלליות ארבעת בנותיו שלא משו מעיניו לרגע אחד, נדמה לו שהוא שומע ברקע את קולן בזעקה: אבא, אנא ממך, תפעיל את כל מה שביכולתך כדי להוציאנו מעמק הבכא, עוד מעט לא יהיה את מי להציל, כל יום שעובר מסתמן לרעותנו".

בלילות היה מתהפך על משכבו בצער ובדאגה לשלומן ולשלום כל המשפחות, לא אחת ראה בעיני רוחו איך הן מובלות על ידי הקלגסים הנאציים שמתעללים בהן באכזריות רבה, קולן מהדהד בזעקה איומה:

"טאטע ראטעווע אונו פון דיא גרויזאמע פארניכטונגס געפאר, מ'שיקט אונו צו דיא גאז-קאמערן און מ'פארברענט אונו אין דיא קרעמיטוריום, סיא וועט בלייבן פון אונו בלויז אש אלעס אנ'אנדענק" אבא הציל אותנו מסכנת השואה האיומה שולחים אותנו לתאי הגזים והמשרפות לא יישאר מאתנו למזכרת רק אפר.

לאחר לילות שטופי בכי זעה החליט כי עליו לעת עתה להפעיל את כל הלחצים על נפתלי להגביר חיילים בשטח הפוליטי לצאת יותר ל"פובליקום" (לקהל) רק בזה יוכל להועיל במאבק שלו להצלת המשפחה.

הלא יש כאן שאלה של "לא תעמוד על דם רעך" זו לא שאלה על עמידת דם של רעים גרידא, אלא אלו כל אחיותיו וכל משפחותיהן, וזו היא מצוה שאינה יכולה להתקיים רק בו.

הוא גייס את עזרתו של רב מנדי קאהן שישב שעות רבות לסבר את עיני שכלו של נפתלי כי הפעם יש בזה "עת לעשות...הפוך תורדך".

מסע השכנוע לא היה קל לרב מנדי, נפתלי היה עקשן גדול מאד, הוא לא היה מוכן לצאת אפילו לרגע מעולמה של תורה משאת נפשו, אבל לאחר לחצים אדירים, כשהתחדד הנושא שזה צורך השעה ויחזור לתלמודו תיכף לך, נעתר נפתלי להקדיש יותר שעות, את כל הסדרים של הלימוד יעשה בעיתים שונות כפי מיסת הזמן, רק אחד כמוהו יודע לנצל את הזמן עד תום, שלא יתבטל מעבר למידה.

ברגע שנפלה ההחלטה הבין שבמצב כזה אין עוד טעם להימנות על תלמידי "תורה דעות" הישיבה המצינית לא נועדה רק לאלו שיושבים ולומדים במסגרתה יומם ולילה ואין להם שום יעוד אחר, מלבד לשקוד על דלתות התורה, אבל ברגע שהוא עוסק בעיסוקים נוספים על חשבון הלימודים, אין לו כל הצדקה להימנות על בני הישיבה.

בצער רב ניגש נפתלי אל ראשי הישיבה להודיע להם על החלטתו הוא פתח בתודות על האכסניה שנתנו לו בעין יפה, לאחר מיכן סיפר להם על התפקיד שנטל על עצמו, לא משום שחלילה וחס נקעה נפשו מלישב וללמוד, חלילה וחס, אלא שבגזירת "כיבוד אב" נאלץ לצאת למסע הצלת משפחתו שנותרה באירופה ומצויה בתוך השואה האיומה שמרחפת על כל היהודים שם.

ראשי הישיבה מאד הצטערו על עליו גדול כדוגמתו שיהפך בצוק העיתים לעסקן מפלגה אנטי יהודית כמפלגה הדמוקרטית במפלגה יש לרפורמים וקונסרבטיבים דעה גדולה מאד. אבל לא רצו לצאת חוצץ נגד נפתלי, כדי שלא יראה שהם תוקעים טריז בינו לבין אביו.

מספורי המגיד

הוא ניגש להירשם למפלגה הדמוקרטית כפעיל מקומי באחד הסניפים הקטנים שפעלו במנהטן, הוא היה מאותו יום תחת חסותו המלאה של מנדי קאהן שדאג להקל על השתלבותו בין הגויים, לא הייתה זו פעולה קלה להתאקלם בסביבה גויית, אלמלא הליווי הצמוד של החונק שלו היה פורש בו ביום, האוירה הגויית הציקה לו מאד, אבל מנדי ידע בחוכמתו איך לנטרל את כל הסיכונים, כעבור מספר חודשים היה נפתלי חבר כיתר המתפקדים למפלגה, הוא היה גאה ביהדותו ולא החביאה בשום עניין, הוא לא החסיר יום אחד מלהתפלל במניין, בקרבת הסניף היה בית כנסת של "יונג זרעאל" (ישראל הצעיר, ארגון שקרוב למזרחי) בית כנסת אורתודוקסי בסגנון אמריקאי מודרני, אבל כולם התפללו בלי לחסר תפילה אחת, ונפתלי למד להתאקלם גם במקומות אלו.

מיום ליום התקדם נפתלי במסגרת הלימודים הפוליטיים בהדרכת רב מנדי קאהן, לא עברה תקופה ארוכה עד שהיה עליו לעבור "טבילת אש" בחזית יותר רצינית, הוא נכנס כפעיל חדש בסניף הגדול של "איסטסייד" היה זה הסניף הגדול ביותר של רובע מנהטן ולא סניף זניח כקודמו, אם בהתחלה היה נראה "עוף משונה" בין הפעילים שחלקם הגדול השתייכו לזרמים הרפורמים והקונסרבטיבים שונאי היהדות שעינם צרה בכל מי שרק מזכיר דמות של יהודי ומפעם לפעם הציקו לו, אך בסיועו של מלווהו הצמוד רב מנדי קאהן הייתה הקליטה מהירה מאד.

תוך תקופה קצרה קלטו חברי הסניף המקומי כי נפתלי הרטשטיין הוא כוכב עולה בשמי הפוליטיקה, מיום ליום העלה הצעות לייעול הסניף, תוך תקופה קצרה הפך הסניף לאחד הסניפים המוערכים במפלגה, בכירי הסניף החליטו כי עליהם לקדם את הבחור הצעיר למרות היותו יהודי חרדי שלבוש בלבוש משונה ביותר שלא מקובל אפילו אצל היהודים.

כשראה רב יואל כי בנו נפתלי מצליח בהשתלבות במפלגה הדמוקרטית, החל להפעיל עליו לחצים שינצל את כוחו למען הצלת אחיותיו. נפתלי הבטיחו לעשות בעניין, לצורך זה נפגש עם ג'ורג' סימפסון אחד הסנטורים הבכירים של המפלגה יחד עם מלווהו ר' מנדי קאהן שהייתה לו השפעה ניכרת על הדרגים הבכירים, השיחה הניבה הפעם תוצאה חיובית, אותו סנטור היה מקושר עם ראשי הצבא האמריקאי, הוא הכיר את תת אדמירל ג'רמי ברקסון אחד מהמצביאים הבכירים של הצבא, הוא הפעיל עליו לחץ רציני שינסה לברר את המצב.

הלה נכנס לעובי הקורה, הוא הפעיל את כל קשריו בצבא כדי לסרוק את כל אדמת אירופה המזרחית שחלקו כבר היה באותו זמן תחת ידי ברית נאט"ו, חמישה חודשים של חיפושים והפעלות מערכות מידע בין לאומיים הניבו את התוצאה הסופית, מברור הרשימות של הגרמנים הדייקנים ימ"ש התברר כי המשפחות נספו במחנה ההשמדה בדאכו, בזה נסתם הגולל על התקוות של רב יואל.

רב יואל קיבל את הידיעה הקשה בחרדה איומה, הוא התעלף מספר פעמים והיה צריך לעבור טיפול רפואי סבוך כדי לייצב את בריאותו. למרות ששיער לעצמו שהן בין הנספים, כל עוד לא שמע זאת בברור מיאן לקבע זאת בתוכו, הוא בנה לעצמו תיאוריות שלמות שהן הצליחו להציל את עצמן יחד עם בני ביתן, אבל ברגע שנסתם הגולל על הציפיות, כגודל התקוה קי הייתה הנפילה.

לאחר שחזר מבית החולים לא התייצב נפשית, הוא נכנס לדיכאון מוחלט, מאותו יום לא היה זה רב יואל החייך שתמיד הזרים רוח צעירה ונעימה שסחפה איתה את כל הסובב, מרגע שירד המסך על התקווה שהחייטה אותו, מת מבחינה נפשית, באחת הפך ל"שבר כל" הדבר התבטא בכך שהסתגר בביתו ומיאן לצאת החוצה, רק לשבת וי"ט הסכים בקשיים ללכת לבית הכנסת המקומי, אלמלי פיקוחו של נפתלי היה מת מרעב, כי לא דאג לעצמו במאומה, נפתלי היה בן מסור, הוא דאג לו מאד והכניס מטפל יהודי שהסכים לחיות בביתו יחד עם בני משפחתו, נפתלי היה מגיע מדי יום לראות כי הוא מקבל יחס הגון ואינו חס ושלום מוזנח.

כשהגיע לגיל 25 החל לעסוק בשידוכים, כיון שהאבא כבר לא היה בכשרו השכלי היה עליו לטפל בכל זה בכוחות עצמו, תוך זמן קצר ראה שאין כלל הצעות רציניות שתסכמנה להינשא לו בלבושו החסיד, לא היה לו עם מי להתייעץ, היחיד שהיה קרוב אליו כאב היה ר' מנדי קאהן, הלה רמז לו שאם ישנה מעט את לבושו יציע אותו לבתו הצעירה, לאחר תקופה ארוכה של תקוות ואכזבות הבין כי אין לו ברירה אלא להתאים את עצמו לסביבה האמריקאית, אך רק בלבוש החיצוני, הוא נזהר מאד לא לקצץ בזקנו ובפאותיו, לא עבר זמן והוא נעשה חתנו של רב מנדי קאהן כשנשא את בתו הצעירה, כעבור שנתיים נולדו לו תאומות היה זה פיצוי קטן לשבר הנורא של משפחת הרטשטיין, שנה לאחר מכן נולד לו בן זכר, עתה הובטח שיש המשך.

תוך תקופה קצרה התקדם נפתלי עד שנעשה לראש הסניף המקומי, דבר זה גרם לכמה התפרצויות אנטישמיות, אך מנדי קאהן חותנו היה חזק די כדי למנוע את ההתקפות, הוא עשה את הכל כדי שחתנו יתקדם ויהיה בראש הפירמידה.

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

נפש שזקקה

גיליון מס' 6 • פר' שמיני תשפ"א • יו"ל ע"י מכון "זכרון ישעיהו"

מדברי תורתנו
ושוחותנו של מורינו
דבי משה יונה
דזונגרטן שליט"א
רב קהילת קדעסטד

עיון ההלכה שיעור מורינו הרב

עדן הנפשות דברי מורינו הרב

היוצא מן הטהור - טהור

משפט התורה או סלידה אנושית / טעימה באצבע מן הסיר / רצון התורה בפני עצמו / משפט טבעי ונימוסי הבריאה / מלך הודג רוצח / הולך בשוק ורואה שלבוש שעטנז

בפירוש, שכן בדבר זה מצויה פגיעה "ברצון התורה", זאת על סמך מכלול ההלכות העוסקות בהגנה על כבוד האדם ושלימות גופו, בין בחיים ובין לאחר מיתה.

משפט טבעי ונימוסי הבריאה

אפשרות אחרת לפתרון הבעיה אותה העלה הרב וינברג מבוססת על "המשפט הטבעי", דהיינו מערכת המחייבת על פי המוסר המקובל לשמירת אנושיות החברה ונימוסייה, חוקים אלו מקובלים על כל גווי האוכלוסייה ומחייבים את כל העולם כולו.

וכדרך שהאיסור לילך בשוק בלא בגדים לא הוזכר בתורה בפירוש לאסור, אך לכל בר דעה ברור כי הוא חוק ונימוס בל יעבור, וכדרך שאדם וחווה מייד לאחר החטא הרגישו בעצמם פחיתות כבוד ומעלה לילך כחיות השדה, והתקינו לעצמם חגורות מן עלי תאנה לכסות עצמם {בראשית ג' ז'}.

והדבר טוב על פי דברי הרמב"ם {מו"נ ח"ב מ', ח"ג כ"ז}, שמבאר את גדרו של נימוס, "דינים שמטרתם יסוד סדר המדינה ועניינה, להסיר העול והחמס ממנה ולא יהיה בה שום פנים לעניינים עיוניים {הנודעים לשלמותו הרוחנית של האדם}, וגדול כבוד הבריות שדוחה מצוות לא תעשה" {ברכות י"ט}.

מכלל חוקים אלו המהווים משפט הנוגע לתיקון החברה והעמדתה, שווים מטבעם לכל נפש ודעה, ובהחלט יכולים להקיף גם את איסור אכילת האדם כמוסכמה טבעית של הבריות ששם הקב"ה כעולמו וכחלק מן הבריאה והיצירה.

מלך הודג רוצח

ביסוד מוסד זה מבאר רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק {אור שמח ג' י'}, את דינו של הרמב"ם שרוצח שמנצל לרעה את סדרי דיני ראיות בית דין ומשפט התורה, בכדי שיוכל לרצוח ולצאת זכאי על ידי התחמקות שמעוגנת על ידי אלו פריטים ודינים, יוצא להורג על ידי מלך, {הלכות רוצח ב' ג' ד'}, שכן מופקד הוא על תיקון העולם ומשמירתו.

הולך בשוק ורואה שלבוש שעטנז

אמנם אחרת לכאורה נראה, מן הדין של ההולך בשוק ונוכח לראות שבגד שעטנז לובש הוא עליו, בסוגיה העוסקת בכך יוצא כי חייב הוא לפושו, מייד, זאת משום שלבשתו אסורה מדין תורה ובמקום זה אין לחוס על כבוד כזה או אחר, אך שם עוסקים רק בשעטנז האסור מן התורה, ולא שעטנז האסור מדברי חכמים {רמב"ם כלאיים י' כ"ט}.

ודרכים אחדות יש לחלק בין מקרה זה לאחרים, בין הסרת בגד עליון ליותר מכן, ועוד, והדבר עדיין מואר להראות את המשפט הטבעי, משפט שנכלל ביצירת האדם והעמדת העולם, וברצון התורה.

בפרשתנו נמצאים מכלול הדינים והלכות הכשרות, האיסור וההיתר, המותר באכילה והנאסר בה, ומעניין לראות שנושא אחד שנמצא בטאבו מוחלט מצד כל שכבות האכלוסיה, ומופקע מכל סברא והיתר לכאורה, בכל זאת בפרשתנו חסר הוא, ונפקד מקומו לאסור, אכילת בשר האדם.

משפט התורה או סלידה אנושית

הסלידה המוסרית המשותפת לכלל מן אכילת גוף האדם, אין בה בכדי לייתר את הבדיקה האם מבחינה תורתית, משפטית טהורה, יש כאן איסור אם לאו, האם אסרה תורה לאדם אכילה מן האדם.

טעימה באצבע מן הסיר

והסיטואציה קרובה להיות, והרבה יותר מהנראה במושכל ראשון, הסטייפלער מביא {קה"י חולין ה'}, את נידון האחרונים {נוב"י ועוד} הכיצד מותר להכניס אצבע לסיר, הרי האצבע מתבשלת עם התבשיל, ונמצאת כאן פליטת איסור, ומיישבים האחרונים זאת, שבשר אינו פולט בעודו בחיים.

ומקשה הסטייפלער, וכי מדוע לא מבארים הם זאת מטעם שאכילת בשר אדם מותרת?! והרי לא מצאנו איסור פליטה מן האדם.

היוצא מן הטהור - טהור

אמר ר' חז"ל, כי "היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור" {משנה בכורות א - ב}, וידוע דין השו"ע "יו"ד פ"א ז'}, שחלב אם מותר בשתיה, מדברים אלו מוכיח הרמב"ן, {כתובות ט.} כי לא בלבד ואין איסור באכילת בשר האדם מן התורה, אלא אף יש להוכיח שמותרת היא, שכן במידה ואכילת אדם הייתה אסורה, אף חלב אם היה אמור להיות אסור מכלל זאת.

ואף הרשב"א סבור בדרכו של הרמב"ן להתיר באכילה בשר ההולכים על שנים, וראייתו בדומה לכך היא מן העובדה שדמו וחלבו מותרים, {שכן מדין תורה דם אנושי מותר בשתיה, ורבנן אסרוה מפני מראית העין משעה שפירש מן הגוף}.

הרא"ה יחיד מבין גדולי הראשונים לאסור מן התורה אכילת אדם, והרמב"ם סובר שעל כל פנים איסור עשה ישנו בכך {מ"א ב' ג'}.
רצון התורה בפני עצמו

רצון התורה בפני עצמו

תשובה מאלפת מצויה בשו"ת שרידי אש {ח"ג קכ"ז}, והיא מלמדת אותו על "רצון התורה", חידושו של הרב וינברג מלמד כי די בכך שפעולה מסוימת אינה לפי "רצון התורה", כפי שמשתקף מבין מילותיה וגדריה, בכדי לפוסלה מעשיה, הגם שלא מצאנו איסור מפורש לפעולה זאת מן התורה ומן חכמים.

כמו כן לדעה זו מתנגדת התורה להריגת עוברים, הגם שלא נאסר הדבר על פי דין, כשם שאכילת בשר אדם לא נאסרה

תוכחה שיש בה מעלה

אל תוכח לן פן ישנאך, הוכח לחכם ויאבהך

ובמעלתו של היום השמיני, "הוא ראש חודש ניסן שהוקם המשכן בו ביום ונטל עשר עטרות השניות בסדר עולם" {רש"י}, נמצאת אף מעלתה של תוכחה. בה בעת ושכינה שבה לשרות בישראל, נסתלקו בהקמת המשכן נדב ואביהוא בני אהרן, מביאה הפרשה כי אלעזר ואיתמר, בני אהרן הנותרים, לא יכלו משום אנינות לאכול את קרבן החטאת ושרפוהו תמורת זאת. מספרת התורה "ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שורף, ויקצוף על אלעזר ועל איתמר.. מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש".

ובהקפדה זאת יש לשים לב על עניינה וזהירותה של תוכחה, הן מהבחינה ובה נזהר משה על כבודו של אהרן "בשביל כבודו של אהרן הפך פניו כנגד הבנים וכעס" {רש"י}, והן מהבחינה ובה השאיר הוא את הדברים בלשון שאלה "מדוע?" זאת הגם שביקורת נוקבת ישנה בדברים, השאיר הוא מקום לגבות ולתת תשובה, פתח פתוח לענות דבר.

וכן הדברים תואמים בתשובתו של אהרן הגם שפנה משה לבניו "אמרו, אינו בדין שיהא אבינו יושב ואנו מדברים לפניו", שיקול דעת גם במקום הכעס והתוכחה, וכמו כן בדבריו של אהרן "הן היום הקריבו.. הייטב בעיני ד"ר? לשון שאלה של עדינות והכוונה ברורה רק לרצון הטוב והישר בעיני ד'".

וכאן מתגלות בפסוקי התורה מידותיו המופלאות של משה רבינו, "וישמע משה וייטב בעיניו" {הודה ולא בוש לומר לא שמעתי" {רש"י} וכדברי הספרנו "שמח על טוב סברת אחיו ובניו שהיטיבו לראות ולהורות".

כן היו הדברים ללמד בעדת קורח, מספרת לנו התורה שהגם שהיה מדובר במורדים ופוגעים אישית במשה רבינו, הלך הוא אליהם ודיבר איתם בלשון רכה, לא הזכירם אישית אלא פנה בלשון "שמעו נא בני לוי", דרכה של תוכחה ולימודה.

והדברים כבר נשקפים אלינו מקדמת דנא, דברי ותוכחת יעקב אבינו לרועים בארץ בני קדם, "אחי מאין אתם" {בראשית כ"ט ד'}, ובכדי שישמעו דבריו, רק לאחר מכן, "הן עוד היום גדול" "אם שכירי יום אתם עדיין לא שילמתם פעולת היום, ואם הבהמות שלכם אע"פ לא עת האסף המקנה" {רש"י}.

והדבר בווער ומרעיד בכל לב בתוכחת הקב"ה לאהרן ומרים בדברים במשה, "שמעו נא דברי", ודרשו בספרי {י"א ו'}. "הרי דברים ק"ו, ומה אם מי שאמר והיה העולם דיבר בתחוננים, ק"ו לבשר ודם".

וכן מפרש חת"ס את הפסוק במשלי "אל תוכח לץ פן ישנאך, הוכח לחכם ויאבהך", ממתיק חת"ס שאין הכוונה כאן שני אנשים שונים, אלא לאותו אדם כאחד. במידה ובדברי התוכחה תגרום לו לחוש כלץ וכסיל, וודאי שלא ישמע לדבריו ואף ישנאך, אך במידה ובתוכחה יבין כי חכם הוא בעיניך, והמעשה אותו עשה הוא לא מתאים ונאה לו, או אז יקבל הוא את הדברים, ישתדל ליישם ואף יאהבך בעבור הכבוד שנהגת בו במעשה זה.

כן נהג משה לישראל, וכאשר הוכיחם לפני מותו בתחילת "ואלו הדברים", הזכיר את המקומות בהם הכעיסו כלפי שמיא, וכמבואר ברש"י "לפיכך סתם הדברים והזכירם ברמז, מפני כבודם של ישראל", תוכחה של מעלה.

הנהגת הרצון העליון

אייר תשע"ט, ירושלים עיה"ק טובב"א
שלום וברכה לידידי רחמא דנפשי הרה"ח ... שליט"א
אחדשה"ט באהבה עזיזה.

לצערי מפני מניעות שונות נתאחרה תשובתי על מכתבו הנעלה, הנוגע ביסודות חשובים ביותר, ואקווה שרחים לבבי יסלח לי על זה בטוב.

עניין גדול העלית בדבריך, אודות שאלת ההגדרה מה נחשב בחינת 'עושין רצונו של מקום', המוזכר בחז"ל פעמים רבות. והוא נחוץ מאד לברר כדי לדעת עד היכן מגיע תפקידנו ושליחותינו בעולם הזה, איש איש בכל דרכיו ומעשיו.

איתא במסכת ברכות (לה, ב): "בזמן שישאל עושין רצונו של מקום מלאכתך נעשית על ידי אחרים שנאמר (ישעיה סא, ה) ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו', ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מלאכתך נעשית על ידי עצמן שנאמר (דברים יא, ד) ואספת דגנך". ונראה מכאן שפרשת 'והיה אם שמוע' בה נאמר מילים אלו 'ואספת דגנך', עוסקת בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום. אך דברים אלו תמוהים ביותר כי בפרשה זו ממש בפסוק הקודם נאמר במפורש: "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אני מצוה אתכם היום" וגו'.

ומה גם שמימא זו בגמרא סותרת את הנאמר לעיל מינה על אתר: "רבי חנינא בר פפא רמי, כתיב ולקחתי דגני בעתו וגו' וכתוב ואספת דגנך וגו', לא קשיא כאן בזמן שישאל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום". והיינו ש'ואספת דגנך' מייירי כאשר כן עושין רצונו של מקום. ואומנם ניתן לומר שרבי חנינא בר פפי חולק על המשך הגמרא שם המעמידה את הפסוק באופן ש'אין עושין רצונו של מקום' (ראה תוספות שם ד"ה כאן בתירוצם השני). אך זה אינו מיישב עיקר התמיהה מגוף הכתובים עצמם והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי וכו"ל (וכן הקשה המהרש"א שם).

אך למתבונן היטב בלשון הגמרא והפסוקים יתבאר מכאן יסוד גדול ועצום שממנו שורש ובסיס להבנת המושג 'עושין רצונו של מקום', והדברים מרומזים קצת בתוספות שם (ד"ה כאן, בתירוץ הראשון). וזה לשונם: "וי"ל דמייירי ודאי שעושיין רצונו אבל אין עושיין רצונו כל כך דאינם צדיקים גמורים". והיינו שגם בעושיין רצונו של מקום עצמם יש דרגה נוספת של צדיקים גמורים, שלגביהם נחשבים כל השאר כ'אינם עושיין רצונו של מקום', ועליהם נאמרה פרשת והיה אם שמוע. יכול אדם לקיים את כל דברי התורה, אך בכך עדיין אינו נחשב צדיק גמור. כי הצדיק הגמור לא רק מקיים את המצוות בהם הצטווה במפורש, אלא הוא מבין מדעתו ויודע לעשות את 'רצונו של מקום' הנדרש ממנו אף שלא במפורש.

יסוד זה כתב הנצי"ב (הרחב דבר שמות כה, כ) וזה לשונו: "והנה רצונו של מלך שכל הראוי למלחמה יהיה איש חיל, והמשתמט מזה, אף על גב שגם הוא על פי חוקי המלוכה, שאינו מחויב להיות איש חיל, מכל מקום אין זה עיקר רצונו של מלך - כך רצון ד' שיהא כל ישראל הראויים לעמל תורה שיהיו בני תורה, והמשתמט מזה, אף על גב שיש לו טעמים המביאים אותו לכך, קבל זאת 'אינו עושה רצונו של מקום' מיקרי".

הרי התברר שיש הנהגת הרצון של הקב"ה לטוב ולמוטב. לטוב, זה מחייב את העובד ד', ולמוטב, בא לרמז שעוד יש תקוה לבטל את העתיד לבוא ע"י תפילה תשובה ומעשים טובים. וזה לעומת זה יש רצון השי"ת הכמוס שעל האדם להוציאו מן הכוח אל הפועל ולקיים זאת בכל לב ובכל נפש.

ואני תפילה, יחננו ד' בחן חסדו ובתשובה עליונה יטהרנו להשיבנו אל הקודש ולחדות בחדוות אור תורה ומתק יראת ד' טהורה ולעלות לציון ברינה ושמחת עולם ידידו, משה יונה רוזנגרטן

רב ששכח ספירת העומר

מעשה שהיה ועלול עוד להיות, הרב, מרא דאתרא ששכח לספור ספירת העומר, ומה יעשה הרב והרי דרך רבנים מנהיגי קהילות לספור בקול רם, וכבוד התורה מה יהא עליו.

עצה יעוצה נמצאת בדברי הגרצ"פ פראנק {מקראי קודש פסח ב' מ"ו}, ובשו"ת הר צבי {או"ח ב' ע"ה}, במקרה שקרה למרן בעל בית הלוי ששכח לספור ספירת העומר, ומפני כבוד הציבור הוציא את אחד מבני קהילתו ידי חובה בברכה, ובכך יכל לספור ספירת העומר בקול רם.

כך הדברים בשו"ת "שאלי ציון", מספר הגרד"ב אליעזרוב "ודכירנא כד הווינא רב המבקר במחנה העצורים לטרון, וכיבדו אותי לברך ברכת ספירת העומר, ואז היה אצלי מקרה ששכחתי פעם אחת לספור מכיון שהייתי חולה, בכל זאת מפני הכבוד סמכתי ע"ז ובירכתי באופן זה".

באופן אחר נקט מרן בעל שבט הלוי, והתיר להרב השוכח לסמוך על הדעה שכל יום ויום ספירה בפני עצמה היא, ובהיות וכבוד התורה והציבור יש כאן, ניתן לסמוך על שיטה זו הגם שלא הוכרע כך להלכה.

ומעשה מסופר במרן הגרי"ש אלישיב, שסיפר נכדו כי פעם אחת טעה בספירה ובירך את של יום האתמול, ולמחרת כאשר נוכח לראות שחיסר ספירה אחת, ספר בקול רם בלא ברכה, ונכדו חש אי נעימות, וכי מדוע לא יסמוך סבא על אחד הפתרונות? ענהו הגריש בפליאה "וכי למה? ומה רע בקצת בזיון?..."

גדולים ממני וממך

"ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתנתו, ויתנו בהם אש וישימו עליהם קטורת, ויקריבו לפני ד' אש זרה אשר לא ציווה אותם".

ובגמרא {עירובין ס"ג}, "לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבם", ובמדרש {תנחומא אחרי מות ר'}, מובאים פגמים נוספים שהייתה בהתנהגותם של נדב ואביהוא.

מקשה הגרא"א דסלר, ראשית מדוע מוזכר בתורה אם כן רק חטאם בעניין הקטרת אש זרה, והרי נושאים נוספים נמצאים כאן כמובא לעיל.

ובנוסף, הרי מובא ברש"י להלן, {י"ג}, "אמר לו מה לאהרן, אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במידעו של מקום, והייתי סבור או כי או בר, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך", ובזה"ק נאמר {ח"ג נ"ו}: "שמיתת נדב ואביהוא כיפרה לא רק על דורם אלא בכל דור ודור מכפרת היא על כלל ישראל, וכדרך שבכל שנה הקריאה ביום הכיפורים עוסקת במיתת בני אהרן.

הכיצד ייתכן באם כן, מקשה הרב דסלר, שאחר פירוט כל הפגמים כדלהלן, עדיין מדרגתם גדולה משל משה ואהרן ואף מיתתם מכפרת על כל הדורות כולם?

ומבאר בעל המכתב מאליהו, ששורש כל הפגמים המוזכרים אחד הוא, חסרון כלשהו בשלמות מידת הענווה, וכלל הפגמים משלימים זה את זה מעניין אחד, חסרון זה מגיע דווקא מחמת רום מעלתם וערך מדרגתם, שהסתמכו על כך יתר על המידה, והעובדה שגדולים היו, מביאה לכך שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה.

אש תמיד של מוגליצא

רבי חיים מאיר יחיאל ממוגליצא "השרף ממוגליצא" נוכח לראות כי אחד מן חסידיו אינו מתפלל במנוחת הדעת, אלא נסוב הלון ושוב בבית המדרש מקצה אל קצה, קראהו הצדיק ושאלו, "וכי על מה תחת תפלה בכוונה נע אתה הלון ושוב?"

השיב לו החסיד "בעת האחרונה נוכחתי לראות כי אינני מוכן לתפלה די צורכי, מוטב שאמתין, ואז תגיע אלי התעוררות משמיא".

אמר לו הרבי, "תפלות במקום תמידים תקנום, ובברייתא נאמר עה"כ 'ונתנו בני אהרן אש על המזבח', אע"פ שאש יורדה מן השמים, מצווה להביא מן ההדיוט, כמו כן עלינו לנהוג בימינו אנו, על כל אחד ואחד החובה וההשתדלות להבעיר בעצמו אש פנימית משלו, ואל יהא מתרוצץ ומצפה לאש קודש מן השמיים בלבד" {פרפראות}.

ובדורותינו בעת ובה המקדש שמם והעבודה נעצרה, הקרבנות אינם מוקרבים וניחוח הקטורת אינו עולה באפנו, גדולה ונשאת משמעות אמרה זו, "מצווה להביא מן ההדיוט".

מאוצרות הפרשה

וירא כל העם וירונו וגו' (ט, כד)

ויש להבין מהו חידוש הדברים שהיה בירידת האש עד שנתפעלו כ"כ וירונו וגו', הלא עמוד הענן ועמוד האש היו עומדים על מחנה ישראל כל ימי היותם במדבר, ובמדרש (דב"ר פ"ז) שאמרו אומ"ה אלוהות הם אלו כל תשמישן אינו אלא באש, ומה היא הרבותא והחידוש בירידת האש. וי"ל שהם חשבו עצמם מרוחקים ונזופים מחמת חטא העגל, וכל העננים שהיו עליהם היו רק בזכות משה, וכן בענן על המשכן לא היה חידוש בעיניהם שהמשכן היתה הקמתו ע"י משה, אבל בקרבנות שע"י מרע"ה לא ירדה האש רק ע"י עבודת אהרן, ואהרן היה עליו קצף מחמת חטא העגל, וע"כ שכבר נרצה עוונם, וזו היתה ההתפעלות להדבק בהש"י באהבה אחרי ראותם חיבתם לפניו יתברך.

(שם משמואל, מהרב שמואל בורנשטיין)

ותצא אש מלפני ה' (י, ב)

חז"ל אומרים (מד"ר) ששני חוטי אש יצאו מבית קודש הקדשים ונכנסו בחוטמם של נדב ואביהו. הטעם בזה, משום שחז"ל אמרו שלא מתו נדב ואביהו אלא מפני שהורו הלכה בפני רבם. כן גם אמרו (מד"ר שיר השירים) שכשיצאו ישראל ממצרים למדבר היו מתיראים מנחשים ועקרבים ויצאו חוטי אש ושרפום. ולכן כיון שחטאו נדב ואביהו בהוראת הלכה בפני רבם, שעונשם צריך להיות שיכישום נחשים – אבל הנחשים הרי נשרפו בחוטי אש – ולכן אותם חוטים מילאו את התפקיד של הנחשים ושרפו אותם. (ר' יהונתן אייבשיץ)

וידם אהרן (י, ג)

מדוע לא נאמר וישתוק אהרן, למה הקפידה התורה לומר בלשון דממה דוקא – "וידם אהרן"?

פירש הגאון מאוסטרובצה זצ"ל: ארבע דרגות ישנן בבריאה: מדבר, חי, צומח, ודומם. המדבר, אם פוגעים בו, מטבעו הוא משיב פגיעה בחזרה, בדרך כלל באמצעות הדבור, ויש להזהר ממנו. החי, אם פוגעים בו, לדבר אמנם הוא אינו יודע, אך הוא עלול לתקוף את הפוגע בו, או לחלופין לברוח מפני הפגיעה. הצומח אינו יכול לדבר וגם לא לברוח, אולם הפגיעה נכרת עליו. אם כורתים את האילן, הרי שהחליף צורה וכולם רואים עליו שנפגע. רק הדומם, מה שיעשו עמו – לא יראו עליו שום שינוי. זהו "וידם אהרן" – לא הרגישו עליו מאומה!

זו דרגה גבוהה ביותר, לקבל את הדין בשמחה, להאמין עד הסוף שמה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ולברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. (ומתוק האור)

ראשיכם אל תפרעו – ואחיכם כל בית ישראל יבכו (יז, י)

חז"ל אמרו שחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ולא עוד אלא שצריך לקבל את הרעה בשמחה. ואולם בכל זאת יש הבדל בין טובה לרעה: כי כאשר טוב לו לאדם צריך כל אחד לשמוח בשמחתו, אבל כאשר רע לו – רק האדם לבד צריך לקבל את הרעה בשמחה, אבל שאר האנשים צריכים להצטער בצרתו של חברם. וזה שאמר ה' לאהרן: אתם בעצמכם ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם אל תפרומו – זאת אומרת: שתקבלו את הרע בשמחה: אבל ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה! – הם חלילה להם לקבל בשמחה את רעתכם! (ר"ש קלוגר, פניני תורה יהלומי)

קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה (ט, ב)

אהרן הכהן הביא עגל לחטאת ובני ישראל הביאו עגל לעולה, כפי הנאמר בפסוק דלהלן. מה טעמו של דבר.

ביאר הכלי יקר, משום שאהרן הכהן חטא בעת עשיית העגל רק במעשה, שהעגל נעשה על ידו, אבל במחשבה לא חטא כלל, שהרי כוונתו היתה לשם שמים. ואילו בני ישראל הרי עשו את העגל לאלוה וחטאו גם במחשבה. וכיון שקרבן העולה בא לכפר בעיקר על המחשבה, לפיכך לא הביא אהרן עגל לעולה אלא לחטאת, לפי שבחטא העגל היה חטאו רק במעשה ולא במחשבה. אבל בני ישראל חייבים היו להביא עגל לעולה, כדי שיכפר על מחשבת החטא בעשיית העגל, נוסף על מעשה החטא שעליו הביאו לחוד קרבן חטאת.

ויברכם (ט, כב)

כח מיוחד קיבל הכהן מאת הקב"ה, המעניק לו יכולת לברך את עם ישראל. כיוצא בזה ניתן כח לצדיקים שבדור, הזוכים להכנס לגדר של "צדיק גזור והקב"ה מקיים" (מו"ק טז): כמו שאומר הכתוב (איוב כב, כח): "ותגור אומר ויקם לך".

כח הבל פיהם של צדיקים מוסבר בדבריו של הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד (קובץ שעורים כתובות את רח): "הנה בכל מקום שמצינו כי ברכותיהן וקללותיהן של צדיקים מתקיימות וכו', כי הדיבור של פה קדוש פועל בטבע אפילו בלי שום כונה וכו', והוא כמו הגרזן החוצב גם בלא כונה רק מטבעו, כן הוא גם דיבור האדם. אלא שאם טמא שפתיו בדיבורים אסורים הוחלש כחו, כמו הסכין שעלתה עליו חלודה הרבה, שאין בכוחו לחתוך עד שייסירו החלודה ממנו".

כלומר: כח הדיבור באדם הוא כח שמטבעו מצליח לפעול, אלא שמי שמטמא את שפתיו בדיבורים אסורים מחליש את הכח הזה, ולהפך, מי ששומר על טהרת פיו, מצליח בכח אמירתו לפעול גדולות ונצורות. בספר "כי אתה עמדי" מובא סיפור מופלא מתוך "עולם החסידות", המראה עד כמה גדול כחו של דבור היוצא מפי צדיק, ועד כמה כל מילה של צדיק יוצרת מציאות בעולם: כאשר ביקר האדמו"ר מסטמאר זצ"ל בארץ ישראל בשנת תשנ"ד, הגיע לפניו אדם, שלא נמנה על קהל חסידיו, ביחד עם אביו בן הששים, וביקש ברכה לילדים, מאחר ועדיין לא זכה להתברך בזרע של קיימא.

האדמו"ר הוריד את ראשו על השולחן, ונראה כמתמנמנם. בתחילה המתניו השנים בסבלנות, אולם משחלפו הדקות ליגלג הבן בלבו על האדמו"ר שאינו 'מתעורר' והחליט לצאת מן החדר. האב, לעומתו, עדין עמד ברצינות והמתין במקומו.

לאחר זמן מה הרים האדמו"ר את ראשו ואמר: "יהיה לך ילד".

והנה, באורח פלא, האב בן הששים שביתו היה מבורך בילדים, זכה כעבור זמן לחבוק ילד נוסף, ואילו בנו האומלל, אשר אמונת החכמים שבו לא היתה במיטבה, הפסיד את הברכה ונותר ערירי עד עצם היום הזה.

מבהיל לחשוב על כך, שכאשר הוריד האדמו"ר את ראשו הוא הרבה להפציר עבור הילדים לבן, אולם במילים שאמר: "יהיה לך ילד", עברה הברכה לילד למי שעמד מולו... עד מה גדול כח דיבורם והבל פיהם של צדיקי הדור!! (לאור הרב)

חסד - עם כולם

"ואת החסידה האנפה למינה", (י"א,ט) ופירש רש"י בד"ה החסידה: "ולמה נקרא שמה חסידה, שעושה חסידות עם חברותיה במזונות". לכאורה יש להבין: מכיון שהחסידה עושה חסד עם חברותיה, מדוע נמנית היא בין העופות הטמאים, הלא לפי הרמב"ן כל טומאתם של העופות היא משום אכזריותם הרבה?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

בשנת תרנ"ה רעשה ירושלים: אברך יקר חלה במחלה קשה והוצרך לעבור ניתוח מסובך. מחמת עניותו ועניותם של מכריו לא היה ניתן לחשוב כלל על הניתוח שעלותו היתה גבוהה מאד, ונראה היה שגורלו נחרץ למיתה חלילה. אך לפתע קרה הבלתי יאמן: אברכים נכבדים מסרו עצמם לטפל בחולה. הם מכרו נכסים, שעבדו משכורות, והכל לצורך מימון הניתוח והוצאות האשפוז הגדולות. האברך העני זכה לנסוע לחוץ לארץ, לצורך טיפול באחד מבתי החולים הגדולים, וחזר משם כעבור תקופה בריא ושלם, והכל בזכות ההירתמות הנדירה של אותם אברכים לעזרתו.

אנשים שלא היו שותפים לסוד, לא הבינו: הכיצד זכה דווקא אברך זה, להתגייסות כה עצומה מצד אנשים שכלל לא הכירוהו? מדוע חשו כולם בצורך החשוב לעמוד דווקא לימינו של חולה זה, עד כדי שעבוד נכסיהם הדלים, ובמה שפר גורלו יותר מחולים אחרים שמצבם התדרדר לאחר שלא יכלו לעמוד בכיסוי הוצאותיהם הרפואיות הגדולות?

מהר מאד התפשטה לה השמועה ברחבי ירושלים על קיומו של ארגון סודי בשם "אחווה", שחבריו נחלצים לעזרת מי מהם הנמצא בצרה. משנתבררה זהותם של כמה מחברי הארגון, באו קנאים בקובלנה למהר"ל דיסקין, ובפיהם טענה לאסור התארגנויות שתקנותיהם חסויות, ומי יודע להיכן זה יכול להוביל. שמע המהר"ל את דבריהם, והסמיך את הצדיק הירושלמי ר' שלמה זלמן לוי לעמוד על טיבם. לאחר בירור מעמיק בו התברר כי החברים יראים ושלמים מטובי המשפחות, והתקנות על טהרת חברות אמת ועזרה הדדית בלא סייג, קבע ר' שלמה זלמן שאין כל פסול בקיומה של האגודה, ואף הוסיף את המילים: "יהי חלקי עמהם". אגודת 'אחווה' הוכשרה.

המגיד הירושלמי ר' בניציון ידלר שהיה אז אברך צעיר מלא להט ורגש רצה להצטרף אף הוא לאגודה, ולשם כך נכנס להתייעץ עם המהר"ל דיסקין. "לשם מה הנך רוצה להצטרף לאגודה?" שאל המהר"ל את ר' בניציון. השיב ר' בניציון: "משום שלדעתי הם מקיימים בכך בהידור את מצות 'ואהבת לרעך כמוך'."

מבטו של המהר"ל דיסקין נקב אותו: "ההיפך הוא הנכון. אגודה זו אין עניינה אהבת החבר, אלא היא כעין תעודת ביטוח, שמור לי ואשמור לך. כל אחד מחוייב לדאוג לחבריו בהנחה שבבוא היום יתגייסו כל חבריו לעזרתו. אין זו אהבת הזולת אלא אנוכיות בלבד. לדעתך, אם הנך רוצה לקיים בהידור את מצות 'ואהבת לרעך כמוך', לא תוכל לעשות זאת באמצעות האגודה הזו, הדואגת מאד לאנשיה, אך מדירה טובה וחסד מאלו שאינם נמנים על חבריה'."

ומכאן לשאלה בה פתחנו, כפי שמבאר בעל חידושי הר"ם:

החסידה אמנם עושה חסד עם חברותיה, אך מי שאינה נמנית על חברותה אין היא מסייעת לה במזונות, ואם כן אין החסד שהיא עושה נחשב לה למעלה, שכן יש לסייע לכולם במידה שווה, גם למי שאינו נמנה על חבריו. (מתוך 'ללמדך - ויקרא' שעתידי לצאת לאור מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

אצלי החמץ הוא הכי מהודר

שאלה: לאחר הפסח, ביום אסרו חג, נקלעתי לאחת מערי הצפון. ונכנסתי למכולת מקומית על מנת לקנות כמה מוצרים, טרם עריכת החשבון בקופה נזכרתי לפתע – לא בדקתי בכניסתי למכולת, אם עשו כאן מכירת חמץ. יצאתי לכניסת המכולת, והתבוננתי היטב לכל הצדדים, על מנת לחפש את אשור המכירה, אך לא הצלחתי להבחין בשום אשור. "אברת משהו?", שאל בעל המכולת. "לא לא – השבתי – אני פשוט מחפש את תעודת המכירה שלך...". "תעודת מה...?" – שאל האיש בפליאה, והסברתי: "כונתי היא לתעודת מכירת החמץ לגוי" – "מכירה לגוי? ! ידידי היקר, אני בעצמי גוי... אל תחפש שום אשור, אצלי החמץ הוא המהודר ביותר שיש, הוא היה ונשאר תמיד ברשות ערבי! " הרגיע אותי האיש. וכאן עמדתי והסתפקתי: כידוע, רבותינו קנסו שלא לאכול ולא להנות מחמץ שעבר עליו הפסח, דוקא כאשר היה ברשות יהודי בפסח, ובעליו עבר על איסור "בל יראה", אבל חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר; אך שאלתי היא, האם יכול אני לסמוך על דברי בעל המכולת שמעיד על עצמו שהנו נכרי? **תשובה:** הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א סיפר שהשאלה הובאה לפני מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, והשיב מרן: שיהודי יכריז על עצמו שהוא ערבי, אין זה מסתבר כלל, כי יהודי [אפילו כשעדין חילוני] לא ימכור את היהדות שלו בעד כמה שקלים... ולכן ניתן להניח שאמת בפי האיש. ונראה להוסיף עוד ד' סיבות להקל בזה: א. בתוספות (פסחים ג.), ד"ה ואנא, וביבמות מ"ו. ד"ה במחוק) כתבו שהבא לפנינו ואומר "ישראל אני", אנו מאמינים לו, "כי רוב הבאים לפנינו בתורת יהדות, ישראל הם". ונראה שהוא הדין כאשר אדם [שלא מוחזק אצלנו כיהודי] אומר על עצמו "גוי אני", ניתן להאמין לו, כי סביר להניח שרוב הבאים לפנינו ומציגים עצמם כגויים, אכן גויים הם. ב. מלבד זאת, הרי למדנו רבותינו: "כל מילתא דעבידא לאגלווי לא משקרי בה אינשי", כלומר, דבר העשוי להתברר, אנשים אינם משקרים בו, כדי שלא יחזקו לשקרנים. וגם בענייננו, הלא ניתן לברר אודות לאומו ודתו של בעל המכולת, ולכן מסתבר שלא ישקר בזה. ג. יהודי בעל מכולת שלא יעשה מכירת חמץ לפני הפסח, יחשב ל'שוטה גמור', כי לכל אחד ברור שהדבר יסב לו הפסדים כספיים גדולים, ואם כן, סביר להניח שאכן בעל המכולת הלזה אינו יהודי. ד. על כל פנים, גם אם יהא הדבר בגדר ספק, ניתן להקל, כפי שמצינו שכתבו רבים מהפוסקים שהיות וחמץ שעבר עליו הפסח הוא קנס מדרבנן, ניתן להקל בספיקו, כדין ספק דרבנן לקולא (יעוין בחק יעקב ס"ו תמ"ט, במשנ"ב שם סק"ה, ובכף החיים שם סק"ז). לסיכום: ניתן לסמוך על דברי בעל המכולת ולקנות אצלו מוצרי חמץ לאחר הפסח. (הגרי"י וילברשטיין, מתוך הספר אחת שאלתי 3)

חידה שבועית

אדם נשמה בשמי, ובכדי להנצל אצלו לבחור בין 3 חדרים: בחדר הראשון יש מ'נוס 100 מצלות. בחדר השני יש אק בכל מקום. בחדר השלישי יש זאבים אכזב 4 מוצות. באיזה חדר אצלו לבחור כדי להנצל?

תשובה לחידה: ער"ש. תשובה לחידה: מגיד. שם הוכח: אלי מליק נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות גולדמן – גרינהויז להולדת הבן הנכד משפחת סימונס להולדת הבת משפחת נפתלי ויסנשטרן להכנס הבן לעול תורה ומצוות
מני הדב: משפחות רוזן להולדת הבן הנכד משפחות פראג – גוטליב – גוז להולדת הבן הנכד הנין משפחות בירנצווייג-שוורץ לאירועי הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

סגולה לשמחת השבת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאהבִישְׁט זיעוועניא

סגולת הצדיק משטפנשט זיע"א
אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט]
זי"ע, אמר: מי שרוצה
לזכות לשבת שמחה שידבר
בליל שישי מזקני הגדול רבי
שלום מפראהבישט זי"ע,
ואם אין לו סיפור ממונו,
שידבר לפחות משולחנותיו
הקדושים ומספסלי בית
מדרשו.

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

ליל שישי
פרשת שמני תשפ"א

ליוון
25

תורת שלום

מתורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'. (ויקרא י"ב)

במדרש (ויקרא רבא יב א) 'נדב ואביהוא שתויי יין נכנסו למקדש ולכך מתו'. הגה
מה מאד יפלאו אלו דברים הקדושים, כי הלא מקרא מלא דיבר הכתוב (במדבר ג ד)
'וימת נדב ואביהוא בהקריבם אש זרה לפני ה'".

תורה ותפילה עד כלות הנפש, ואם כן זה
התענוג והנחת רוח לו לעצמו הוא, וחזרת
אליו, כי סוף סוף הוא הוא המתענג, והבן.
אמנם החכם אשר כלי נפשו שלימים
ומתוקנים בשכל עמוק, עיניו בראשו עד
שאפילו את הנקודה נקודת הכוסף והתענוג
הוא מחזיר לבעליה מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא, ומעיילה לגנזי מרומים
כפי ראות עיני החכם בחכמתו הנפלאה.²
וזהו שמגלה לנו התורה הקדושה ומהרת
לנו שבעת אשר מתחיל האדם לגשת אל
עבודת הקודש, להיות מקריב קרבן עבודתו
הקדושה לפני השי"ת, אזי יראה בעינא
פקיחא וחכימא, שאל יקריב אש זרה לפני
ה', היינו שכל אש התלקחותו והתלהבותו
משלהובא דנורא ותענוגא וחשיקה שיש לו,
לא יהיה זרה מפני השי"ת, רק כולה כליל

בשפה ברורה

האדם אשר כלי נפשו שלמים ומתוקנים
בתיקון גמור, הרי יראתו ואהבתו תמה כל
כך עד שעבודתו עולה כולה כליל לה', ואף
את התענוג אשר הוא מנת חלקו כשהוא שש
ושמח ומתלהב בשענת תורה ותפילה הוא
מעלה למעלה. וזו היא הדרך ישרה שמגלה
לנו התורה.
והאדם אשר רוצה לגשת אל עבודת הקודש
פנימה, צריך שיהיה תמים במעשיו, ואז לא
יהיה צריך לעורר אש האהבה והשמחה, כי
ממילא ישתוקק ויכסוף נפשו להשי"ת.
וזה אשר התורה הקדושה מגלה ומהירה את
עם בני ישראל, שיעקר עבודת ה' הפנימית
שלא יעבוד באהבה ויראה זרה אלא באש
אהבה ויראה ושמחה היורד מן השמים.

החכם מעלה אף את התענוג מהתורה והמצוות

אמנם ביאור אלו הדברים הקדושים כן הוא,
כי באמת התורה הקדושה היא נצחית והוות
בכל עת ובכל זמן, ומלמדת אותנו בני ישראל
עם קדוש חכמה בינה ודעת, שנדע איך
לעבוד את השי"ת עבודה זכה ואמיתית! כי
הנה באמת כלים מכלים שונים, יש אדם אשר
כלי נפשו אינם שלימים ומתוקנים בתיקון
גמור בשכל עמוק כל כך בבישול כל צרכו,
להיות יראתו ואהבתו ושמחתו בעבודתו
עבודת הקודש כל כך תמה ונקיה בזיכור
גמור בזיכור מן הזיכור הדק היטב, להיות
בלי שמץ פסולת מוגע נכריה, רק קרבן עולה
כולה כליל בלתי לה' לבדו בכל בחינותיהם
הקדושים? כי לא שת לבו גם לזאת אשר
מתענג בתענוג ושש ושמח ומתלהב בשענת

השלמות וציונים

יצר הטוב ובין יצר הרע אינו מתגדלן אלא מתוך שמחה,
יצר הטוב מתגדל מתוך שמחה של תורה, יצר הרע וכו'.
ואם אמרת שעל ידי השמחה שיש לו מהלימוד נקרא
שלא לשמוח, או על כל פנים לשמוח ושלא לשמוח, הרי
שמחה זו עוד מוגרע כח המצוה ומכהה אורה, ואיך יגדל
מזה יצר הטוב. וכיון שיצר הטוב מתגדל מזה בודאי
זה הוא עיקר המצוה. ומודינא דהלומד לא לשם מצות
הלימוד, רק מחמת שיש לו תענוג בלימודו הרי זה נקרא
לימוד שלא לשמוח, כהא דאוכל מצה שלא לשם מצוה
רק לשם תענוג אכילה, ובהא אמרו לעולם יעסוק אדם
וכו' שלא לשמוח שמתוך כו'. אבל הלומד לשם מצוה
ומתענג בלימודו, הרי זה לימוד לשמוח וכוולו קודש כן גם
התענוג מצוה. עכ"ל ק.
ונראה שלזה נתכוון רבינו באמרו "החכם אשר כלי
נפשו שלימים ומתוקנים בשכל עמוק, עיניו בראשו עד
שאפילו את הנקודה נקודת הכוסף והתענוג הוא מחזיר
לבעליה מ"ה הקב"ה ומעיילה לגנזי מרומים", שאף
התענוג והשמחה שמתענג בדבר מצוה ולימוד התורה
הוא מעלה למעלה, כיון שאינו לומד לשם תענוג אלא
לשם מצוה, ועל כן גם התענוג והשמחה הם מצוה.

לחיותה מורה דרך לעבודת השי"ת, ונתנת עצה לדבקה
בהשי"ת לא לזולתו ... וצריך כל אחד בעת לימודו
לשמוע לקול מורה דרך שבה להורות לו איך יתנהג
בתורתו ועבודתו, וכו'.
(2) ספה"ק קדושת לוי (פר' ויחי ד"ה בנימין) כתב בזה
הלשון: כי האדם כשחושב רק בעבודת ה' אזי עיקר
התענוג שלו לעשות תענוג להבורא יתברך, וכאשר
מחשבתו אינה צלולה כך אזי התענוג שלו להשפיע
שפע לכל עולמות מאת הבורא ברוך הוא. עי"ש.
(3) ראה מה שכתב בזה בהקדמת ספר אגלי טל, וזה
לשון קדשו: ומדי דברי, זכור אזכור מה ששמעתי קצת
בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורה הקדושה
ואמרו כי הלומד ומחדש חידושים ושמח ומתענג
בלימודו, אין זה לימוד התורה כל כך לשמוח כמו אם היה
לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק
לשם מצוה. אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב
בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם,
ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה לחיות שש
ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו,
ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה,
[ועיין פירוש רש"י סנהדרין נח ד"ה ודבק]. ובהו"ק דבין

(1) זה לשון המהר"ל בספרו גור אריה (בראשית א א):
אף על גב דאין סיפור אחד בתורה שלא לצורך, אפילו
"אחות לוטן תמונע" (בראשית לו כב) כדאיתא בפרק
חלק (סנהדרין צט:), אחר ששם תורה אינו נופל אלא
על מצות התורה, שהרי לשון תורה הוא לשון הוראה,
להורות לנו המעשה אשר נעשה, ולפיכך דוקא תורת
משה נקרא תורה (מלאכי ג כב) מפני שבה כתובים
המצוות. וכן פירש הרד"ק שלשון תורה הוא לשון
הוראה, אם כן אין לכתוב בה רק המצוות. ע"כ.
וכן הוא בספה"ק יושר דברי אמת (אות כד): כי כל
תורתנו כולה שבכתב ושבעל פה אין דבר אחד אפילו
אות אחת יוצא לדבר אחר זולת לעבוד את השם יתברך,
כי לזה נתנה ונקרא 'תורה' על שם שמורה לאמר זה
הדרך לכו בה. עכ"ל ועי"ש.
וראה בספה"ק מאור עינים (פר' יתרו ד"ה אך הן אמת)
וזה לשונו הקדוש: הן אמת נודע כי התורה ניתנה לנו
להורות לנו את הדרך אשר נעלה בה במסילות בית אל
העולה הרמה לדבקה בה' ובמצוותיו, כמאמר רבותינו
ז"ל (קידושין ל:): בראתי יצר הרע בראתי תבלין שהיא
התורה, ואמרו עוד (שם) אם פגע בך מנוול זה כו' אם
אבן הוא נימוח וכו' ... כי בחינת מה שנקרא תורה

תולדותיו שלום

סיפורים ועובדות מהי"ה הר"ק מפראהבישט

בקרובי אקדש

או יאמר על זה הדרך אחרי מות וגו', דבר ה' למשה דרך מיתתן שהיתה על זה הדרך, בקרבתם לפני ה', פירוש שנתקרבו לפני אור העליון בחיבת הקודש, ובוה מתו, והוא סוד הנשיקה שבה מתים הצדיקים, והנה הם שוים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם ואלו הם נתקרבו לה, והוא אומרו בקרבתם לפני ה', ואומרו וימותו בתוספות וא"ו, רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם, לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם, והבן.

(אוה"ח הקדוש ריש פרשת אחרי ועיי"ש שמאריך לפרש ולתאר מיתת הצדיקים בדרך פלא)

*

הרב הצדיק רבי משה מסאווראן ז"ע התראה פנים עם אדמו"ר מרוז'ין ז"ע, כי כן פקד עליו הרה"צ הקדוש מאפטא זלה"ה.

ויהי כאשר הצדיקים האלה נועדו יחדיו כיבד אדמו"ר מרוז'ין ז"ע את הרב הצדיק הקדוש מסאווראן עם כיבוד כנהוג, ואחר כך שאל אדמו"ר מרוז'ין את הרב הצדיק הקדוש מסאווראן ויאמר לו "התאמינו שיש צדיק אחד שהוא דבוק תמיד בהבורא עולם בלי הפסק רגע"? ויענהו הרה"צ מסאווראן כמסתפק "אפשר יוכל להיות"? ויאמר לו אדמו"ר מרוז'ין הלא זה היה זקני [רבי אברהם] המלאך הקדוש. השיב לו הרה"צ מסאווראן "באמת לא האריך ימים בעולם". אחר כך אמר אדמו"ר מרוז'ין על זקני הרבי שלום ז"ע גם כן כהנ"ל, שהיה בדביקות גדול בלי הפסק, וגם עליו אמר הרה"צ מסאווראן שלא האריך ימים על ידי זה. אחר כך אמר אדמו"ר מרוז'ין כן על אחיו הרה"צ רבי אברהמ'לי מפראהבישט וגם עליו השיב הרה"צ מסאווראן כהנ"ל, שבאמת גם הוא לא האריך ימים.

ויען אדמו"ר מרוז'ין ויאמר להרב הצדיק הקדוש מסאווראן: מה שייכות אריכות ימים, הכי באים לעולם הזה כדי להתייבש עצמו? הלא באים לעולם הזה רק לעשות ולהשלים מה ששייך לטובת נשמתו, ובמושלים העבודה ישונו ילכו למו למקור מחצבתם.

דברי דוד - טשורטקוב (דף קטו)

אחריא דכרגא הקמייתא וכו', שזו היא העבודה האמיתית. ואז וקם האדם בקומה שלימה, שלם ותמים עם ה' אלהיו יתברך ויתעלה'.

ובאמת הדרגא הקמייתא הוא ברמז הכתוב (תהלים קיט קסב) "שש אנכי על אמרתך" אימתי "כמוצא שלל רב", והכתוב של "כמוצא" הוא לשון 'כאשר', רצ"ל כאשר מוצא שלל רב מקודם להשיב את נפשו כנ"ל, והוא רומז אל הדרגא הראשונה והבן. אמנם דרגא תנינא הנ"ל שהוא העיקר כנ"ל, הוא ברמז הכתוב (שם קיט עב) "טוב לי תורת פיך" יותר "מאלפי זהב וכסף", וזהב וכסף הן המה בחינת היראות והאהבות והשמחות כידוע, ולשון אלפי הוא לשון לימוד, ורצה לומר משאצטרך ללמוד עצמי מבחינות אחרות אשר המה אשר המה בחינות יראה ואהבה ושמחה לבוא על ידם אל תכלית המכוון עבודת הקודש כנ"ל, טוב לי יותר שאקח זאת תיכף ומיד מן תורת פיך, בעצמה לבד, והבן.

עיקר העבודה היא באש היורדת מן השמים

וזהו שמגלה לנו תורתנו הקדושה ומזהרת לנו ישראל עם קדוש, שעיקר עבודת הקודש הפנימית היא רק לבוא לדרגא שאל קריב קרבן עבודתו לפני השי"ת מקודם באש היראה והאהבה והשמחה שהיא זרה ולא מעצם עצמיותו יתברך, כי אם רק שיהיה האש היראה ואהבה והשמחה יורד מן השמים בלבד מעצם עצמותו יתברך, וכמו שאמר הכתוב (שם יט ה) "תורת ה' תמימה", שהיא בעצמה "משיבת נפש" וכנ"ל.

וזהו מאמרם קודש שאל ישתה מקודם יין, והוא כנוי אל התעוררות השמחה והתענוג במלתא אחריא כנ"ל, כד"א ויין ישמח וגו', שאחר כך בזה יכנס אל בחינת הקודש והמקדש כנאמר לעיל, ואחת דיבר ה' בתורתו הקדושה, ושתיים זו שמענו כוונתו הקדושה, היינו אלו השני דרגות בעבודתו יתברך והבן. וכה נזכה להיות מעובדי ה' יתברך באמת, אמן.

גאולת ישראל

בלתי לה' לבדו, ולא יהיה בו מגע עצמו חלילה כנ"ל. וזהו המכוון שיהיה האש מן השמים לבד'. וזהו רמזי מאמרם קודש שאל ישתה יין ויכנס אל המקדש, כי בחינת יין רומז אל השמחה והתענוג כמו שאמר הכתוב (תהלים קד טו) "ויין ישמח לבב אנוש", וזהו שיראה בעינא פקחא שסוף סוף אל ישתה הוא בעצמו את נקודת היין בכניסתו אל עבודת הקודש והמקדש כנ"ל, רק עיקר הנקודה נקודת הכוסף יהיה כולה כליל בלתי לה' לבדו, והבן'.

ע"י שמקדש גופו ונפשו במעשיו ממילא ישתוקק ויתלהב בלבת אש קודש

וגם תורת חסד על לשונה של תורתנו הקדושה, שלא זו אף זו מודעת לנו עוד תורתנו הקדושה בחדא מחתא, שידע האדם הרוצה לגשת אל עבודת הקודש פנימה שיהיה תמים במעשיו, לא כאשר יש לפעמים שצריך להתעורר השלהבותא דנורא, אשא דרחימא, אשא דחזוונתא, בבחינת ניצוץ מילתא אחריא, בסוד מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט ט) "חשבתי דרכי" ואחר כך "ואשיבה רגלי אל עדותיך", כידוע והבן. כי באמת זאת היא הדרגא והבחינה הקדומה בהעת אשר מתחיל האדם לגשת אל עבודת הקודש. אמנם באמת אחר כך בזמן זמנים טובא משמע, זאת הדרגא הקדושה ביתר שאת ויתר עוז מן הדרגא הזאת הקמייתא.

והוא מה שאמר דוד המלך ע"ה זאת הדרגא המעולה והבחינה המשובחת הטובה מקמייתא ביתר שאת ויתר עוז. והיינו מה שאמר אחר פסוק "חשבתי דרכי" וגו' את הפסוק (שם פסוק ס) "חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך", והיינו שצריך האדם לקדש כלי גופו ונפשו כל כך בקדושה וטהרה עד למאוד, עד שיקנה בנפשו קנין גמור בהתקשרות ודביקות בהשי"ת, עד שממילא ישתוקק ויכסוף ויצמא נפשו, ויהיה כמה בשור בהתלקחות שלהבת אש היראה והאהבה והשמחה בו יתברך לבדו עד אין ערך ושיעור, עד שלא יצטרך למשיבת נפש ניצוץ מבחינה

צינים והערות

- ראה יזמא כא ע"ב.
- ועיין בספה"ק דגל מחנה אפרים (ליקוטים ד"ה כי תצא אש) וזה לשונו: הקדוש ברוך הוא שולח אש התלהבות גדול לעולם לעבודתו וזו אל יתערב, כי נשפט באש השכינה מכח התלהבות ואהבה גדולה אשר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, וכל זה לפי המקבלים, וכו'.
- ראה בספה"ק קדושת לוי (פרי יוצא ד"ה ויחלום) וזה לשונו: האדם בתחילת עבודתו מתלהב לבו בקרבו בחשבו שעל ידו מתנהגים כל העולמות העליונים, אם הוא עובד ה' מתעלים על ידו כל העולמות העליונים, ובהו לבו הולך וחזק בעבודתו, ואחר כך כשכבר חזק בעבודתו אז אין חושב כלל רק להשם יתברך, והשם יתברך יתענג בו שהוא יאה מרכבה לשכינה.
- ראה בספה"ק מאור עינים (ליקוטים, ד"ה ונתן את הקטורת) דכל אשין דעלמא, הענין הוא כי האדם יש בו ד' יסודות, ויסוד האש בו שממנו באים התחממות התאוות והתענוגים זרים, וכשהאדם מתדבק ביראת ה' אז האש של הקדוש ברוך הוא מכלה כל התאוות ומתבטלין כל האשיות ותאוות הזרים, מה שאין כן מי שיש בו יראת העונש לבד, כל התאוות אינם בטלים מפני זה ודא דוא איתנייהו ביה. על כן צריך האדם לדבק ביראת ה' הפנימית, יראת הרוממות, מפני שהוא מלך נורא ... וממדרגה זאת בא להטבת שני נרות, כי שבעה קני מנורה הן באדם כמבואר בזה (תיקוני הזהר יג) ... ואחר שזכה
- לקדש את חושיו אלו יזכה למדרגה לעבוד את ה' בכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך (ע"י ברכת נד.), ר"ל שאפילו יצאת הנשמה בדיבור התפילה ימסור נפשו בחשק וכן טוב לו ... ואחר כך יזכה להטבת שתי נרות, הם 'עינים, שיראו ויזדככו להביט באור עליו הנקרא עין עליון ... ואחר כך יזכה לקטרת הוא תרגום קשר, לקשור העולמות כולם יחד, ומהו יבוא על ידי שמקשר כל העולמות להקדוש ברוך הוא, יקשור עצמו וימליך קודשא בריך הוא על כל אברין דיליה ... ואז כל האברין נעשים מרכבה אליו יתברך. עכ"ל. ועיין שם עוד.
- ועיין בספה"ק בן פורת יוסף (נת, ד"ה העולה מזה כי העוסק) וזה לשונו: בשם מורי [הבעל שם טוב הקד' ז"ע] כי 'מבשרי אחזה אלוה' (איוב יט כו) כמו בזיווג הגשמי אינו מוליד כי אם המשמש באבר חי וחשק ושמחה, כך בזיווג הרוחני הוא הדיבור בתורה ובתפלה, כשהוא חי בשמחה ותענוג אז הוא מוליד וכו', אם כן זה העוסק בתורה ובעבודת ה' לשם שמים לעשות נחת רוח להשם יתברך בלי שום תשלום שכר, אז זוכה לטעום מתיקות ועריבות ותענוג בתורה ובעבודת ה', ועל ידי זה הוא מוליד ברוחני כמו בזיווג כשהוא בתענוג ובשמחה, מה שאין כן העוסק בתורה ובעבודת ה' שלא לשם שמים, ואין לו נחת ותענוג, אינו מוליד. עכ"ל. וכן כתב בספה"ק כתונת פסים (פר' בהעלותך).
- כמו שכתוב (איוב לג לג) "ואאלפך חכמה".

מכון חכמי רומניה
שעי' מוסדות שטפנישט בארה"ק
טלפון : 03-579-03-03

יחא טבא לרבנו
ניתן להשיג
במשרדי מכונינו את הספר
'נר ישראל' רוזין ז"ח
מהדורה חדשה עם תוספות רבים
ובסדר חדש ומאיר עינים
להשיג בנקודות המכון בהזמנה טלפונית:
בני ברק, אלעד, גבעתיים, ירושלים

העלון טעון גניזה
עלון מס' 565
שבת פר' שמיני
שנת תשפ"א

העלון מוקדש לעילוי נשמת
 יוסף בן רבקה ז"ל
 ושושנה בת אסתר ז"ל
 רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
 שלמה בן ויקטוריה ז"ל

לרפואה שלמה
 אולגה זימבול בת אמילי

ע"ש הצדיק המלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

זמני שבת פרשת שמיני

רבינו תם	צאת שבת	הדלקת נרות	פליג המנחה	ירושלים
8.23	7.42	6.29	5.42	
8.20	7.44	6.46	5.44	תל אביב
8.20	7.43	6.36	5.44	חיפה
8.19	7.44	6.45	5.43	באר שבע

הפטרה: "ויוסף עוד דוד" - י"ג לעומר

ההלכה השבועית

הלכות ספירת העומר

א. אונן שמתו מוטל לפניו שפטור מכל המצות שבתורה, ולכן לא ספר ספירת העומר בלילה, יספור ביום בלי ברכה לאחר קבורת המת. ואז יוכל לספור מכאן ולהבא בברכה. וכן חולה שלא ספר בלילה מחמת חוליו, יספור באותו יום בלי ברכה, ואז יוכל להמשיך לספור מכאן ולהבא בברכה. ואם לא ספרו האונן והחולה גם באותו יום יספרו מכאן ולהבא בלי ברכה. ואם האונן רואה שישאר באנינותו לילה ויום, כגון שבית הקברות רחוק מן העיר, וכיוצא בזה, יספור ספירת העומר בלי ברכה, בעודו אונן, (לאחר שנמסר המת לחברה קדישא), ויועיל לו לספור בשאר הימים בברכה.

ב. בימי הספירה חצי שעה קודם שקיעת החמה לא יאכל סעודה של פת או עוגה יותר משיעור כביצה (בלי קליפתה), ואפילו התפלל כבר מנחה, כל עוד לא קיים מצות ספירת העומר. ואם התחיל בסעודה בהיתר, דהיינו קודם לכן, והגיע זמן ספירת העומר, אינו צריך להפסיק מסעודתו, לספור העומר, אלא יספור העומר כשיסיים סעודתו. אבל אם התחיל באיסור, כיון שאין טורח כלל להפסיק, פוסק מסעודתו וסופר ספירת העומר. ומותר לכתחילה לטעום פירות וכיוצא בזה לפני ספירת העומר. וכן פת או עוגה מותר עד שיעור כביצה (בלי קליפתה, כחמישים גרם).

חזון עובדיה

מטעמים לשולחן

כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השרץ הארץ לא תאכלום (יא, מב)

כתב הגאון רבי יוסף חיים מבגדד, בספרו "עוד יוסף חי", כי ידוע מהמקובלים, שאדם הלהוט אחר אכילה מרובה, עד שמסוגל לאכול מאכל אסור וטמא, הרי זה מסטרא דעשו, שאמר "הלעיטני נא מן האדם האדם הזה", שהלך אחר מלוי כרסו ובקש למלאת בטנו, וכל כך חביב בעיניו מלוי כרסו, עד שמכר את הבכורה היקרה בנזיד עדשים, ובקש שיעלעטיהו כהלעטת הגמל. דבר זה נרמז כאן במלים "כל הולך על גחון", הינו אדם הממלא כרסו במאכלים טמאים, הריהו כעשיו שאמר "הלעיטני נא" ויש לשקצו ולמאוס בו. גם את המשך הפסוק- "כל הולך על ארבע"- פרש רבנו יוסף חיים בדרך רמז על פי המעשה הבא: הגאון רבנו אליהו מוילנא ז"ל, בקש מאנשי עירו וילנא, שלא יקראוהו לאספה, רק כאשר יבואו לתקן תקנה חדשה בעיר. פעם אחת החליטו מנהיגי העיר וילנא ליסד תקנה, שלא להניח לעניים מחוץ לעיר לבוא העירה, כדי שחלילה לא יהיה למשא על הקהל. נאספו המנהיגים יחד וקודם תחילת האספה שלחו שליח אל הגאון רבנו אליהו ז"ל, לאמר: "יואיל נא רבנו לבוא אל האספה המיועדת, כי רצוננו לתקן תקנה חדשה", ואכן הגאון הגיע. ויהי כשמעו את דבר התקנה רגז עליהם הגאון ואמר: "הלא מכבר אמרתי לכם שלא לקרא לי לאספה רק כשמתקנים תקנה חדשה". ענו מנהיגי העיר: "רבנו, הלא זאת תקנה חדשה היא!" "לא נכון" אמר להם הגאון- "זוהי תקנה ישנה נושנה, מארבע ארצות... והרי תקנה זו אינה כתובה אצלנו בפנקס תקנותיהם של 'ועד ארבע ארצות' [שהיה בזמננו], תמהו הנאספים. "אלא ל'ארבע ארצות' הללו התכונתי" אמר הגאון- אלא ל'ארבע ארצות" אחרות: סדום ועמורה אדמה וצבובים... "עד כאן המעשה. כונת הגאון היתה, שערים אלו נהפכו עקב התקנה שתקנו בארצותיהם שלא תדרוך כף רגל אורחים עוברי דרכים אצלם, כדי שלא לפגוע בכלכלת המדינות, ומשום כך נהפכו ערים אלו, שנאמר: "כמהפכת סדום ועמורה אדמה וצבובים אשר הפך ה' באפיו ובחמתו", ואמרו חז"ל (סנהדרין קט ע"ב) על הפסוק באיוב "פרך נחל מעם גר הנשכחים מני רגל" שהדברים אמורים בסדום ועמורה שאמרו "למה לנו עוברי דרכים הבאים עלינו לחסרנו ממוננו, הבה ונשכח רגל אורחים מארצנו". דבר זה- אומר רבינו יוסף חיים- נרמז גם בפסוק במשלי (ל, כא): "תחת שלוש רגזה ארץ ותחת ארבע לא תוכל שאת", שבדור המבול נחרבה הארץ עבור ג' עברות חמורות שהיו בידם, כמו שנאמר: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" ואיתא במדרש: אמר רבי לוי "חמס זה עבודה זרה, חמס זה גלוי עריות, חמס זה שפיכות דמים" עין שם. וזה שנאמר: "תחת שלוש" זה דור המבול שהיו בידם שלוש עברות חמורות, "רגזה ארץ"- נשחתה הארץ בעבורם, "תחת ארבע" אלו ארבע ערים-סדום ועמורה אדמה וצבובים, שחטאו בהשבת עוברי דרכים, "לא תוכל שאת אותם"-אלא נהפכה עליהם וכלתה אותם, ובא הכתוב לעורר לבבות בני אדם שיזהרו וישמרו מללכת בדרכם, שלא יקרה להם כאשר קרה את אלו בעבור עברות אלו. זה, אם כן שאמר כאן הכתוב: "וכל הולך על ארבע" הינו שמתנהג כמנהג ארבע ערים-סדום ועמורה אדמה וצבובים, אשר חטאם היה "עד כל מרבה רגלים, "עד" מלשון סלוק והסרה, כמו 'עד היום', האמור בהספד יאשיהו המלך, וכלומר, דחו והעבירו כל אדם המרבה רגלים-המוסיף רגלים בעיר, דהיינו אורחים-משם וכמו שכתוב על סדום 'הנשכחים מני רגל'. וכמו כן, "לכל השרץ השרץ על הארץ", הינו מנאף-כל אלו שקץ הם לכם, ועליכם להתרחק מהם ולהתקדש בקדושתו יתברך.

יין ושכר אל תשת (י, ט)

שלוש פעמים בתנך- אומר ה"גאון מוילנא" מצינו את המילה "סוד" המדברת על סוד השייך לקב"ה והוא מגלה אותו לאחרים: א. "סוד ה' ליראו" (תהילים כב,יא) ב. "ואת ישרים סודו" (משלי ג, כב) ג. "גלה סודו אל עבדיו הנביאים" (עמוס ג, ז) נמצא אפוא, אומר הגאון - שישנם שלושה סוגי אנשים שלהם מגלה ה' את סודו: יראים, ישרים, נביאים, ראשי תיבות י"ן - "נכנס יין יצא סוד".

ומתוק האור

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו כל שבוע עכשיו גם בדוא"ר?

שלחו אלינו את כתובתכם למייל: tifaret@hasdeyion.org או הכנסו ל- www.hasdeyion.org

לי מושג איך, אבל מיד כשהגיע הפקח, גרם המדרגות היה נקי ומצוחצח ובעלי החיים והכנף, ניצבו בטור ישר באחד מחדרי דירתם. הפקח חזר כלעומת שבא. "אין עילה לתלונה". חמותי החליטה לפנות לבית-דין או לבית משפט. הצלחתי – איכשהו - להרגיע אותה שאפתח עם הזוג במשא ומתן צפוף, על מנת להעביר את הג'וגל מחיינו. שוב ושוב עליתי לדירתם ודיברתי על ליבם והם ענו לי מאד בדרך ארץ ובהבנה ובאותה מטבע לשון, "תבין אותנו, אנחנו מרחמים על החיות הללו שעלולות להיוותר בלי פינה חמה, בלי מזון... איפה הלב שלך?" אשתי זעמה: "צריך לשים לזה קץ. תחפש מישהו רציני שיעיף מכאן את הג'וגל... אם לא מבינים ביפה, שיבינו בפחות יפה..." תראה ר' לוי, אתה כבר מבין מה עברתי בשלוש שנים... אבל מבלי לערב עירייה, משטרה או בית דין. שידרתי לשכנים הללו עסקים כרגיל, למרות שזעמתי מאד. גם אשתי התאזנה אחרי ששכנעתי אותה זה נסיון שניתן לעמוד בו ועדיף ניסיון כזה מאשר... אגב, ילדי הקטנים כמו כל הילדים, דווקא אהבו לשחק עם חיות המחמד מן הג'וגל... לכשעצמי, הקפדתי לומר להם שלום ובוקר טוב, למרות שליבי נחמץ בקירבי מן היחס שלהם. הם היו אנשים משכילים, נאורים כביכול, אבל עדינות נפשם היתה מכוונת לחיותיהם ולא כלפי שכניהם. מה חבל.

בוקר אחד לפני שנתיים התבשרתי שהם עומדים לעזוב תוך שבוע. בערב שבת קניתי עוגה מיוחדת לבני הבית, והודעתי להם, שהעוגה תאכל בחגיגות לרגל נטישת הג'וגל. ילדי הקטנים התאכזבו. אך הבוגרים שמחו. הגיע הבוקר של יומם האחרון במקום. הסבלים פרקו את רהיטיהם, האדון והגברת ארזו את עופות הכנף והחיות לכלוביהם, והנה הם עומדים לנסוע. לאן? לא ידעתי. שמחתי בליבי, וכמעט ברכתי "שהחיינו", חשבתי אולי לברך "ברוך שפטרני מעונשו של זה". דקות ספורות לפני שהם עלו על מכוניתם, הסתפקתי בליבי אם לשוחח עמם, ולשפוף בפניהם את שעל ליבי, החלטתי, שכן!!! "ר' שמעון", אמרתי לאדון "אני מאחל לכם הצלחה במקומכם החדש, מכל הלב, אבל תרשה לי לומר לכם, בשיא העדינות, היו לנו איתכם שלוש שנים קשות של סבל לא פשוט. מרבית הזמן ממש הקפדתי בליבי עליכם. ועשיתי הכל כדי להימנע מלריב, מלתבוע, או מעשיית צעד קיצוני כזה או אחר. אתם מאד אוהבים את הג'וגל שלכם, אבל אנשים מן הישוב לא נולדו בג'וגל. אבל עכשיו, עם צאתכם לדרככם החדשה, הורדתי את ההקפדה מן הלב, ל-ח-ל-ו-ט-י-ן, אני מברך אתכם שבמקום ג'וגל של חיות, תזכו להרחיב את המשפחה במתנות ונשמות מן השמים..." "עד כדי כך הקפדת?" שאל שמעון "כן, אפילו הרבה יותר משאתה מעלה בדעתך. אבל לא עוד". לחצתי את ידו בחום רב ונפרדנו.

פרק ב'

חלפו שנתיים. לפני שבוע בעודי ממתין לאוטובוס בתחנה המרכזית, ניגש אלי יהודי צעיר עם זקנקן קטן חולצה לבנה וציציות ושואל "כבוד הרב, מה שלומך?" לא זיהיתי אותו, "זה אני ר' שמעון, מהג'וגל" התחבקנו בחום רב. "כבוד הרב נחמיה לפני שנה נולדו לנו תאומים... נפרדנו מכל החיות הוצאנו צו סגירה לג'וגל, והכנסנו את השכינה לחיינו. אין לנו ג'וגל, וזכויותיך הן רבות מאד". מדוע? שאלתי. "כי בעידן הג'וגל מעל דירתך, לא נתת לי מעולם הרגשה רעה. לא התקוטטנו, לא לחמת בי, וגם כשהתלוננת זה היה מאד בעדינות. וכשנפרדנו, היית כל כך גלוי ואמיתי לומר: "הקפדתי עליך, לא עוד". הפרידה הזו שלך מלווה אותי כל הזמן... היא היתה למעשה החלון הראשון שנפתח לי, לדעת ולהכיר שיש יהודים מורמים מעם, ולא כולם חיים בג'וגל". אתה מבין ר' לוי, זה כל הסיפור על רגל אחת, ואינני מתיימר לומר לך שלא הייתי מתפוצץ עליו אם זה היה נמשך עוד שנה אחת, אינני אומר".

הצדק, אתם מבינים, בווער להם בלב, בריאות, בעיניים, בכבד ובלבלב. הם ילחמו עד טיפת דמם האחרונה כדי להוציא את הצדק לאור, על אפו וחמתו של השכן. הם יוכיחו לו, שהעולם אינו הפקר, יש דין ויש דיין, וזה לא העיקר שיש צדק שטמון באיזה ארגז צדדי, אלא ראוי ונכון לכל איש ואיש, שגם הצדק יראה, יתנוסס אל-על וירבה כבוד שמים. בשביל שהאמת הפרטית הזו אכן תקנה שבייתה, הם מוכנים לאבד ימים ולילות, להיוועץ עם טוענים רבניים, עורכי דין שמאים ורואי חשבון. הם ירדפו באישון לילה ובמחבוא אחרי מסמכים עלומים, וינברו עמוק עמוק בספר חוקי העונשין, כדי למצוא תת-סעיף, תת-תקנה, כדי שתדעו כ-ו-ל-כ-ם, שכשזוכמיר אומר, אז זוכמיר יודע, ועכשיו זוכמיר ניצח בקרב ובמלחמה, והעמיד את העולם על תיקונו. הזוכמירים כמובן, הם הטיפוסים שפוקדים את בתי הדין (ולעתים את בתי המשפט רח"ל), לא מרפים, ולא שוקטים. הסיפור הבא, אם תרצו או לא, הוא סיפור אנטי-זוכמירי, בעליל. ממש כך. ולמה מבין שלל הטיטוט שבמחברתי בחרתי את זה דווקא? התשובה פשוטה כי הוא נדיר, או לפחות הוא נדיר בפירסומו, אם כי בוודאי יש דומים לו רבים וטובים, הנסתרים מעינינו.

פעם אמר לי דיין אחד "אפשר להשתגע מן הזוכמירים הללו, הם לא נגמרים, עוד זה הולך, זה בא. לדידי –בלשון מליצה – הקב"ה הביט בהם וברא את הגיהנום "רח"ל. עד כאן.

פרק א'

מונולוג מפי הרב נחמיה נחמוביץ: "מה אספר לך ר' לוי, אנחנו גרים בפריפריה בשכונה קטנה, מסורתית, שיש בה לפחות שמונה בתי כנסת. דירתנו בת שלושה חדרים קטנה וצנועה, וגדלים בה בנינו ובנותינו תשעה במספר כ". אנחנו מסתפקים במועט, אין לנו עיניים גדולות, על מה שיש אומרים תודה לקב"ה, וגם ילדינו, ברוך השם, ענווים ופשוטים. דירתנו נטועה בקומת קרקע, כאשר הדירה מעלינו קטנה יותר ושייכת לבעל בית המתגורר בצפון-הארץ. הדירה בדרך כלל מושכרת ליחידים או לזוגות צעירים. במשך 15 שנים התגוררו שם אנשים סימפטיים, או זוגות דתיים-חרדיים, שנה שנתיים, ואחר-כך עזבו. השתדלנו ואף היינו שכנים טובים עם כולם, ובחסידי שמים חיינו התנהלו להם בשקט ובשלווה. לפני חמש שנים שכרו את הדירה שמעון ושושנה, בעל ואישה, צעירים לא בדיוק דתיים, לא בדיוק שומרי שבת, אך בכך אין שום פגם, כבר קדמו להם שוכרים כמותם. דא עקא, שהזוג הזה אהב מאד בעלי חיים מכל הסוגים והמינים, כלבים, חתולים, תוכים, יונים, ארנבים, שפנים, ושאר יצורים שונים ומשונים מכל מה שידם משגת. תכל"ס, הדירה שלהם הפכה תוך זמן קצר לגן-חיות לשמו, על כל המשתמע מכך. ג'וגל ממש. כלב עולה, כלב יורד, חתולים באים, חתולים הולכים, על גג הרעפים הותקן שובך יונים שהפך לאטרקציה שכונתית, שכן ילדי השכונה לא רצו להפסיק ביקור בגן החיות הפתוח. כן הפתוח, הזוג היקר מאד נהנה – במאור פנים - לגלות לילדי העיר האורבנית את סודותיהם ואורחותיהם של בעלי החיים. כולם נהנו, הזוג המארח, הילדים המתארחים, וגם בעלי החיים שנהנו משפע תנאים ומזון ומשובח. מי לא נהנה? אנחנו.

למותר לציין שגרם המדרגות הפך לאתר לא מבושם ולא נקי, בלשון המעטה, הרעש ביום ובלילה היה כבד מנשוא, הנקישות בתקריתנו היו סייזיפיות ובלתי פוסקות, בקיצור: גיהנום עלי אדמות. אני, איך אומרים, טיפוס עדין נפש, הרגעתי את אשתי ואת ילדי. ניחמתי אותם שזה מצב זמני, עוד מעט הוא יפזר את בעלי החיים, קצת סבלנות. כעבור זמן מה ניסיתי לדבר על ליבו של הבחורציק, שידלל את כנופיות בעלי-החיים, הוא נהנה לי בנימוס, ודאג להכניס עוד שני טווסים לגג שלו, שזו התקרה שלנו. רצייתי לרתוח עליו. השוויגער שלי שהגיעה לביקור די נדיר החליטה לשים לזה לקץ, ולפנות לעירייה. אין

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

גליון מס' 277

שנה ר'
פרשת שמיני
- 'נאך פסח'
ה'תשפ"א

באר הפרזה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

משכן בתוך כל אחד

ויהי ביום השמיני כו' (ט, א),

איתא בשם מרן הרה"ק מרוז'ין זי"ע עה"פ ויהי ביום השמיני כו', כל ויהי לשון צער (מגילה י'), ומהו הצער שהיה ביום הקמת המשכן, אלא כי אלמלא חטא העגל היתה השכינה שרויה בלב כל אחד ואחד מישראל והיה לכל אחד משכן בפני עצמו, ועכשיו כשחטאו, ווי, מוכרחים למשכן ולמזבח.

(מאמר מרדכי)

לדעת אם הולך בדרך נכון

זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (ט, ב),

אמר הרה"ק רבי משה מקוויניץ זי"ע הנה לפעמים יש בני אדם אשר נתעורר בלבם לעשות איזה דבר טוב ואינו יודע אם הוא מצוה או לא, לזאת מלמדו הכתוב כאן, זה הדבר אשר צוה ה', אם תרצה לבחון את עצמך ולדעת אם צוה ה' את הדבר הזה לעשות, עמוד והתבונן עם עיני יצא כבוד ה' דהיינו - וירא אליכם כבוד ה', אז תדע כי אכן אתה בדרך הנכונה, דרך האמת ללכת בה. וכך מסופר על הרב הקדוש הרבי ר' יושא זצלה"ה שהלך פעם בדרך ולא ידע לאן יפנה כי היו לפניו ב' דרכים וראה באיזה דרך השם הוי"ה עומד לנגדו ובדרך זה הלך.

(דעת משה - קאז'ניץ)

בגלל הענווה נבחר

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח (ט, ט),

ברש"י מפרש שאהרן הכהן היה בוש וירא לגשת לעבודה אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. ואמר הבעש"ט הק' שאכן משה רבינו אמר לו: היא הנותנת, בגלל זה שאתה ביישן וענותן, ויש לך יראה ובושה מהשי"ת וחושב אתה שאינך כדאי והגון, "לכך נבחרת", בגלל מידת תפארת זו שיש בך, כי "זבחי אלקים רוח נשברה".

(דגל מחנה אפרים)

קרב אל המזבח (ט, ט)

אמרו חז"ל בתו"כ הביאו רש"י מביא את דברי חז"ל המובאים בתורת כהנים שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. על הג"ר רבי מאיר שפירא מסופר כי שנים בלבד לאחר נישואיו, כבר התפרסם שמו, ומספר קהילות חשובות בגליציה שיגרו אליו בקשות שיבוא לכהן פאר בעירם. אך רבי מאיר לא נטה לקבל את הצעותיהם מאחר שהיה רחוק מכבוד ודאגת הפרנסה גי"כ לא היתה מוטלת עליו. אך למדני עירו וכן חותנו סברו שאברך גאון המבורך בכשרונותיו כל-כך נעלים, מחובתו להפיץ את מעיינותיו חוצה ולהעשיר את העולם התורני באוצר יבולו המבורך. בהיותם חסידים נלהבים של הרה"ק

רבי ישראל מטשורטקוב, הוחלט לשאול בעצתו, וכאשר יפסוק כן ינהגו.

הרבי מטשורטקוב, שהכיר את רוחו של רבי מאיר ואת הכוחות הרוחניים הצפונים בו, פסק שעל רבי מאיר לקבל את עול הרבנות, כשהגיב חותנו של רבי מאיר: "אבל חתני מסרב", פנה אליו הרבי בשאלה: "מאיר'ל, למה אינך רוצה?" השיבו רבי מאיר "איני צריך לעולם", בהתכוונו לכך שיש לו פרנסה ברווח. השיבו רבינו מטשורטקוב: "אם כן, העולם צריך לך?". שאל רבי מאיר: "כלום רבנות לבור (למברג) מצפה לי?!" השיב לו הרבי ואמר: "אם כן, יהיה סמוך ללבוב", ובזאת נסתיימה השיחה.

עבר רק שבוע מעת הגיעם חזרה לביתם שבטרנפול, וכבר הגיעה משלחת מהעיריה

שבת 'נאך' (בתרגום: עדיין) פסח

ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה (ט, א)

כ"ק מרן האדמו"ר מויז'ניץ זי"ע בעל ה"ישועות משה" היה אומר בשם צדיקים שהיו אומרים על שבת זו שלאחר הפסח "שבת נאך פסח" והכוונה כי השב"ק שלאחר חג הפסח הוא המשך ישר לעבודת ימי הפסח, ועדיין מרחפת עליו הקדושה והאורות של החג, הרי לנו דהזמן מוכשר נכון וראוי לקבץ ולשמר ההתעוררות וההתחדשות למען תעמוד ימים רבים ולא תדעך ברבות הזמן, ובפרט בימי הספירה שאז צריך להתקדש ביתר קדושה וטהרה כדי ד'נימטי טהורים להאי יומא' דקבלת התורה [שנבאו טהורים ליום מתן תורה].

ומתבונן בגודל ה"ירידה" שע"י "עשות החטאת", ועי"ז הוא בבחינת "וירד", שהוא מרגיש את הירידה, ונשבר בקרבו, ועי"ז הוא מגיע לבחי' "מעשות החטאת" עשייה - הוא לשון תיקון, עי"ז הוא מתקן, "והעולה והשלמים", והכל בא על מקומו ב"עליה" ובא לידי "נשלם".

"ויבא משה ואהרן וגו', כשהאדם הוא בבחי' של וירד מעשות החטאת, היינו שלבו נשבר בקרבו, והוא מתקן את מעשיו עי"ז הוא בא לבחי' "ויבא משה ואהרן", דהיינו שהוא מגיע לבחי' דעת, משה - הוא הדעת, ששם הוא ה"חסד" - אהרן בחי' חסד...

(הרה"ק הפחד יצחק מבאיאן)

בשכר נשים צדקניות

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו (י, ב)

מסופר: שעה שחלה הרה"ק רבי דוד מזאבלטוב זי"ע"א חתנו של הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זי"ע"א במחלה אנושה. ישבה לצידו אשתו הרבנית שיצא שמה כצדיקה מופלגת ולא היתה זזה ממיטתו. ימים שלמים עמדה בתפילה ובתחנונים עד שבעזרת

גלינא הסמוכה ללבוב והציעה לרבי מאיר את הרבנות. דברי הרבי שהתקיימו במלואם, התקבלו בהתפעלות עצומה. רבי מאיר נסע מיד עם המשלחת לגלינא, עשה שם את שבתו ודרש לפני קהלל כי ה' הטובה עליו, ומיד הוכתר בכתר הרבנות והתקבל כאב"ד בשמחה וברצון.

חשבון הנפש ולב נשבר

וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים (ט, ט) (כב) ויבא משה ואהרן וגו'. (ט, ט) (כג)

"וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים" האדם צריך להתבונן בגודל הירידה והפחיתות של עשיית עבירה והפגם שהוא פוגם, מ"עשות החטאת", ולעומת זאת "והעולה והשלמים" צריך להתבונן בגודל ה"עליה" שיש כשהאדם מתקן ומגיע ל"שלמות" ע"י עשיית הטוב, והוא מחשב הפסד מצוה מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה.

"וירד מעשות החטאת" כשהאדם מחשב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט

כ"ל אברכים לעין - לפנה"צ
כולל אברכים הוראה - אחו"צ
דוכס מרטי"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתום 5 ימי אברכים - קטני אברכים
חז"ר רש"י 5 אלעזר
מתום כולת התלמוד תורה
חז"ר רש"י 9 אלעזר
מתום הבכיר לשיעור קטנה
הכלל המיוחד - אלעזר
חז"ר רש"י 3 אלעזר

בית שטפנשט - נבנותים
קבר העירוק שטפנשט
רחו רבנים ו נבנותים
כולל אברכים * בית נפת * מורשיה
* מרוב מתנדבים לנתיקים

הנסות אורחים ואש"ל ביומניה
לקבוצות יחידים - בהונגריה מראש
מתום כ"ב הארבעים וראשון שטפנשט
רחו אליזבטה 2 שני אפקודור אש"ל - ויומניה

מפעל קמחא דפסחא
קמחא דפסחא
עזר וסיוע למשפחות ברובות בניו
התנים ושבתות השנה.

אור מתורתו
שיעורי תורה ברובות הארץ, נספח חיזוק
ועזרי יחודות לעם בעשירות, בהשתתפות
גדולי המשפיעים ומכובי הרבים

הספירה התורנית ומזיאן
להנצחת יחודות חובנית
וזכר הצדיקים שטפנשט.

מזיז תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
לדואת סמכי רבותינו הקדושים
לבית שטפנשט - וויז'ן - והכניז ומנחה.

מפעל האנגליקולופיה
החכמי ויומניה

מספרי המכון ניון להשיג
מבשרי המוסדות
אנגליקולופיה בית ריון כ"ח
אנגליקולופיה - שטפנשט
* שטיף סודי - וויז'ן
* סגולת סלמים - ניסן
* עלי זבח
* ח"א עניני כרות מילה,
ח"ב עניני האלק,
ח"ג עניני נישואין ונעוה מאני.
* לטוב עניני - בדרבי הלימוד
* כנוחו של משה - ננוני שטפנשט עתיקים
* אלכום עם שני דיסקים

זי"ל על ידי מכון
'תורת אמת' שטפנשט'
הצטרפו לקבוצת הגליון כל שבוע
כתובת: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03
פקס: 03-5110-03

השם קם מחוליו והחלים. פנה רבי דוד אל אשתו הרבנית ואמר: עתה אני מבין מפני מה מנה המדרש בין החטאים שגרמו למותם של בני אהרן, גם חטא זה שלא היו להם נשים. לכאורה הרי הדבר תמוה, וכי בשביל שלא לקחו להם נשים היו חייבים מיתה? אלא זוהי הכוונה אילו היו נשאו נשים, אולי היו זוכים לנשים נאמנות וצדקניות כמוך, ומי שיש לו אשה צדקנית כזאת, נשאר בחיים.

מחזיר פקדון יותר יפה ממה שקיבל

ידים אהרן. (י, ז)

כ"ק האדמו"ר מבאהוש זצ"ל סיפר שכ"ק זקינו הרה"ק רבי דוד מבאהוש זי"ע (הבן השני מחמשת בניו של מרן האדמו"ר הרה"ק רבי יצחק מבאהוש זי"ע) נסתלק בחיי אביו, בה' שבט תרמ"ט, כל שבעת ימי האבל בא קהל המונים לנחמו, אך באו מרן זי"ע לא דיבר מאומה, ביום האחרון פתח ואמר שני דברים, האחד, כשאדם מקבל מחבירו פקדון ומחזירו לאחר זמן כבשעה שקיבלו הרי הוא שומר נאמן, והמפקיד צריך להוקיר לו טובה עי"ז, ק"ו כשהנפקד מחזיר הפקדון יותר נאה ויפה יותר משובח ממה שקיבלו, נתאר לעצמנו איזה הכרת תודה יהיה להמפקיד עבור אותו שומר, וסיים בלשו"ק "אני מחזיר הפקדון הרבה יותר יפה ממה

שקבלתינו". אח"כ אמר: ידוע שהעוה"ז כלול מד' מדרגות כלליות והיינו דצח"ם, דומם צומח חי מדבר, והנה אפשר לראות כי בג' מהן אם הם באים לידי שביירה הם יורדים ממדרגתם הראשונה, ואלו הן, צומח חי מדבר, אם המדבר בא לידי שביירה, היינו שמת ונפטר מן העולם רח"ל ניטל ממנו מדרגת מדבר ונשאר בחי' דומם, וכן כששוחטים החי או כשקוצרים הצומח כולם יורדים ממדרגתם, משא"כ בחי' דומם, גם כששוכרים אותו לא חל בו שום שינוי, מקודם היה דומם וכן נשאר דומם, וזהו השבח שהתורה"ק משבח את אהרן הכהן ע"ה, שגם אחרי שעבר עליו שבר כה גדול שניטל ממנו שני בניו הצדיקים, נדב ואביהוא, בכל זאת לא פעל כלום באהרן גופא שישבור אותו, וככוהו אז כן נשאר גם עתה, ולא ניכר עליו כלום ממה שעבר עליו, וזהו ידוע אהרן, אהרן הכהן ע"ה היה במצבו בבחי' דומם, לפני זה ואח"כ באותו מצב.

לא ע"י שליח

וידבר ה' אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת (י)

ח' ט')

מסופר על מרן הסב"ק מרוז'ן זיע"א, ששלח פעם שליח אל אחד מחסידיו שאהב את הטיפה המרה וביקשו לבוא אליו. מיהר החסיד להגיע אל הרבי כולו ציפייה ודריכות. אמר לו הרבי שעליו להפסיק לשתות יין. התפלא החסיד ואמר: מדוע לא מסר זאת הרבי על ידי השליח? ענהו הרבי הנה אפילו אצל אהרן הכהן כשהיה צריך לצוותו לא לשתות יין ושכר, דיבר עימו הקב"ה בעצמו ולא על ידי משה רבנו: "וידבר ה' אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת".

כל בני ישראל יהיו נביאים

וידבר ה' אל משה וא' אהרן לאמר אליהם. דברו אל בני ישראל לאמר זאת יהיה אשר תאכלו. (א, א - ב)

מצינו בפסוק זה שלכאורה התיבות "לאמר אליהם" מיותרות, דאח"כ כתוב שוב "לאמר", ומבאר הרה"ק מבארדיטשוב מדוע חוזר הכתוב פעמיים "לאמר". דהנה ברש"י בפרשת שמות (ב, ז) כתוב דבתיה בת פרעה החזירה את משה על מצריות הרבה לינק מהן ולא ינק, וכל זה משום שהיה עתיד לדבר עם השכינה. והנה בעת בוא גואלנו כל בני ישראל עתידין לדבר עם השכינה, כמו שכתוב (ויאל א) וְנִבְּאוּ בְנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, דהיינו שכל בני ישראל יהיו נביאים. ולכן עליהם להתרחק מלאכול מאכלים טמאים, האיל ועתידין לדבר עם השכינה. וזה שאמר הכתוב, וידבר ד' אל משה ואל אהרן, לאמר אליהם, שאמר להם שעתידין "לאמר" ולדבר ולהנבא לבני ישראל, ולכן דברו אל בני ישראל שיתרחקו מלאכול דברים טמאים.

(קדושת לוי)

הכנסת אורחים נכונה

כי מפריס פרסה הוא והוא גרה לא יגר (ז, א, ז)

פעם אחת הגיעו שני חסידים לשב"ק פר' שמיני להסתופף בצל רבם הרה"ק ר' מאיר מפרימישלאן, לאחר התפילה נקרא להתארח אצל שנים מתושבי העיירה, כשנפגשו אחר הסעודה התדברו ביניהם ומתוך דבריהם עלה ששניהם נותרו ברעבונם, שכן אחד מהם לא אכל בגלל שהמארח לא חתן את החלה לפרוסות והשני לא אכל בגלל שהמארח לא אכל עמו יחד, ויהי למחרת בעת עריכת השולחן בסעודה השלישית דבר בקדשו

הרה"ק מפרימישלאן אודות מצוות "הכנסת אורחים" ואמר: לפעמים אדם שמכניס עני או אורח לביתו לאכול הסעודה הוא מכין באמת סעודה רחבה כדי המלך, אולם עכ"ז אין האורח נהנה כלום מההכנסת אורחים שלו, כיון שהמארח אינו פורס הלחם לפרוסות והאורח מתבייש לחתוך לבדו את הלחם, וממילא הוא רואה את האוכל ונשאר רעב, - ומאידך יש לפעמים מארח שאכן פורס הלחם לפרוסות אבל הוא בעצמו אינו אוכל וממילא מתבייש האורח מלאכול לבדו בזמן שאין בעה"ב אוכל, ונמצא המתנהג בשני אופנים האלה אף שהוא מכניס אורחים לביתו לא הועיל כלום בזה.

ואמר כי זה מרומז בפסוק (ויקרא יא, ז) ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא והוא גרה לא יגר, היינו שהוא חותך פרוסות אבל הוא בעצמו אינו אוכל, וממילא אין האורח מרויח מזה כלום, ולכן "טמא הוא לכם", וכן את הגמל אשר הוא כן מעלה גרה אבל "ופרסה איננו מפריס" היינו שאינו פורס פרוסות וממילא גם הוא טמא לכם. ובאותו עת שדיבר הרה"ק ר' מאיר ישבו שם שני חסידים וראו איך שרוח ה' דיבר בו לכיון אל נכון ולומר למארחי האורחים תוכחה ומוסר שילמדו מעתה איך להתנהג.

צריך לעשות חסד עם כולם

ואת החסידה (יא, יט)

ברש"י הק מפרש למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה במזונות (הולין ג, ט) שאל מרן הס"ק מרוז'ן זיע"א, הנה רש"י כתב טעם על קריאת שם העוף "חסידה" מפני שעושה חסידות עם חברותיה, ולכאורה יפלא אם היא עושה חסידות מדוע היא עוף טמא ולא טהור, ותירץ ואמר: הטעם שהיא עוף טמא הוא יען שטבע החסידה הוא לעשות גמילות חסדים וטובות רק עם חברותיה למינה, אבל עופות שאינם ממינה היא דורסת והורגת, וזה שדייק רש"י בלשונו שעושה חסידות עם חברותיה דווקא, ולא עם שאר מינים. והוסיף ואמר: וכן ענין עם אותם החסידים, שדעתם נבערה וסוברים שאין חיובם לאהוב ולגמול חסד רק עם אותם אנשים שנוסעים לרובם, ואם הם חסידים שנוסעים לרבי אחר הם מתלוצצים עליהם, ואכן הם בבחינת חסידה שאינה ממינים הטהורים, אבל האיש הישראלי שרוצה לטהר עצמו צריך לאהוב כל איש ישראל זה כזה.

(לקוטי שמואל)

ע"י המצוות מתקדש

והתקדשתם והיתם קדושים... קדושים תהיו כי קדוש אני (יא, מד - מה)

איתא בחז"ל "קדושים תהיו" יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם. ואפשר לתמוה וכי יש הוה אמינא שהקב"ה מבקש מהאדם להתקדש בקדושה יעילאה כ"כ עד שיעשה קדוש כהקב"ה, ותירץ כ"כ האדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאראן שע"י ידי קיום מצות הבורא ית' חלה ממילא הקדושה, וכשאומרים לאדם להיות קדוש הכוונה היא לעשות רצונו ית', שע"י כך ממילא ייעשה קדוש, ובבחינה זאת אכן יתכן שיוכל להגיע אף למדרגת קדושה כהקב"ה ע"י קיום רצון הקב"ה, וזה כוונת אומרו "קדושתו למעלה מקדושתכם".

סעודה שהנאתך מרובה

- משוך ידיך הימנה

להבדיל בין הטהור ובין הטמא (יא, מז)

הרה"ק רבי נחום בערניו מסאדיגורה (בן הרה"ק הרשפי קודש בכור בני הסב"ק מרוז'ן) נודע בכח קדושתו והרגשתו להבדיל בין הטהור ובין הטמא. מסופר כי באחד מביקוריו בווינה, הוגש לפניו מרק עוף, וכאשר לקח כף מרק וקירבה אליו, החזיר מיד את הכל לצלחת וסילקה ממנו. הדבר היה לפלא לכל הסובבים, בידועם והכירם את השוחט ואת בעלת-הבית, הידועים ומוחזקים בכשרות ונאמנות, ומה גם שרבינו היה תמיד נוהג לאכול שם בסומכם עליהם. ניגשו אל בעלת-הבית לברר על טיב המאכל שהגישה לשולחנו של רבינו, ולאחר חקירה ודרישה היטב, הודתה שבפותחה את העוף נתעוררה לה שאלה על כשרותו, אך היות ולא היה לה עוף אחר סמכה על ידיעותיה להתיר את העוף ובישלה אותו. כאשר הרגיש רבינו שהמסובים מתלחשים ביניהם ומעלים על נס עובדה זו, הפטיר בחיך על פניו: "אין לכם על מה להתפלא, אין בזה שום מופת והדבר פשוט מאד. כשאך לקחתי את הכף בידי, הרגשתי חשק ותאבון גדול לאכילת המרק, התבוננתי שאין הדברים כפשוטם, כי מה לו ליצה"ר להכניס בי חשק כה גדול לדבר אשר בין כה היה בדעתי לאכול? הבנתי שמעשה היצר כאן, ועלי להפסיק אכילתי ולהתבונן בישוב הדעת לדעת סיבת הדברים. ואין בזה שום מופת כי גמרא מפורשת היא (גיטין ע): 'סעודה שהנאתך מרובה - משוך ידיך הימנה'."

לעטר הפטורה

התברך עוד קודם שהגיע הארון

ויברך ה' את עובד אדום ואת כל ביתו (הפטרה שמיני, שמואל ב, ו, יא)

איתא בגמ' (ברכות ס"ג): מאי היא ברכה שברכו אמר רב יהודה בר זבידא זו חמות וה' כלותיה שילדו ששה ששה בכרס אחד מספר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של רמת אלחנן בב"ב: שמעתי שהמהרש"ם [הגאון הגדול רבי שלם מרדכי הכהן מבערזאן] נשאל, במעשה שהיה שבעיר אחת נגזרה גזרה קשה על היהודים שדרו בה ושלחו לאחד מהצדיקים פועל ישועות שיתפלל בעדם, והצדיק נענה ואמר להם שיתפלל עליהם אך ביקש שקודם ישלחו לו כסף לצורכי צדקה כדי לחלק לאלמנות ויתומים ואכן לאחר זמן קצר מאז ששלחו את הכסף הגיע אליהם מכתב שהגזרה בטלה ולשמחתם לא היה גבול, אלא שאחד מבני העיר הבחין שהתאריך שבו נכתב המכתב ובו הבשורה על ביטול הגזירה היה מוקדם יותר לזמן שבני העיר שלחו את הכסף, ולכן היו לצים שדרשו מהצדיק את הכסף בחזרה, כי נתברר שהיתה נתינה בטעות, השאלה הגיע לידי המהרש"ם ופסק שאין צריך להשיב את הכסף, והביא ראיה מהמבואר במס' ברכות (טג ע"ב) שמבואר שה' בירך את בית עובד אדום הגיתי בעבור שכבד ורפץ לפני הארון, שילדו אשתו וח' כלותיה ששה ששה בכרס אחד, ולכאורה הרי הארון היה מונח בבית עובד אדום רק שלושה חדשים כמבואר [בספר שמואל ב, יא] ואיך יתכן שבזמן זה כבר התברכו וילדו שישה ששה בכרס אחד, והלא זמן העיבור הקצר ביותר הוא שבעה חדשים, וע"כ צריך לומר שכיון שכלפי שמיא גליא שעתידין הארון להיות בביתו, שלח הברכה עוד טרם שהגיע הארון כדי שיוכל להתברך מיד.

(חשוקי חמד)

ספירת העומר

"הרב" ז"ע וע"כ, למדתי מזה שני דברים א) שהספירה יש לה שייכות עם מקוה, ב) שיכולים לעשות שליח למקוה.

(משמיע שלום - פראהבישט)

עבודת ימי הספירה

סיפר כבוד"ק מרן בעל ה"עקבי אבירים" מסאדיגורה: דר"ז הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זיע"א נכנס פ"א לביהמ"ד בליל נ'טול' וראה שם אברכים מאנ"ש שיושבים ומשחקים בבילים משחק הדמקה, וכשראו את רבם עומד לפנייהם נעמדו ממקומותיהם ואחותם רעדה על שתפסם בקלקלתם, ושאל אותם אם הם יודעים את כללי המשחק והבינו שברצוננו לומר להם דבר, ואמר לפניו שרוצים הם לשמוע מפ"ק, ואמר שיש ללמוד ממשחק זה שלכל אחד ישנה דרך שבה התחיל ורק בה יוכל לילך, טוב הניח שיקחו ממנו אחד, עבור שלאחמ"כ יוכל ליקח שנים, יש לילך תמיד לפניו ולא לאחור, עדי נבוא לתכלית הנרצה לבוא למעלה, וכיון שבא למעלה יכול לילך כרצונו, ע"כ. וכזאת היא גם עבודתנו בימי הספירה היא לתקן את המדות על ידי אתערותא דלתתא בהוספה בעסק התורה ובתקון המי"ד, ועי"ז נהיה אתערותא דלעילא, כפי שאנו רואים אשר יום א' דפסח נקרא 'שבת' 'וספרתם לכם מקחת השבת' שהקב"ה השפיע עלינו מוחין גדלות ומיום שבת זה שהיא קביעא וקיימא מברית העולם, ועי"כ אפשר להתעלות מעצמינו בימי ספירת העומר ולהיות מוסיף והולך עדי נבוא לתכלית התורה, וגם לכך נקרא 'שבתות אלו שבע 'שבתות' ואילו בפר' פנחס נאמר 'שבועותיכם' וכן בפר' ראה נאמר 'שבעה שבועות תספור לך', כי בתחילה היה בחינת 'שבת' דהיינו את-ערוחא דלעילא, ועי"ז האתערותא דלתתא על התמדה בדרך של תיקון המידות ועשים 'שבועותיכם' דהיינו 'שלכם'.

(עקבי אבירים)

טעם שאין מברכין "שהחינו" על ספירת העומר

בטעם הדבר שאין מברכין 'שהחינו' על מצות ספירת העומר היה אבי אדמו"ר זיע"א רגיל להביא את דברי הר"ן בסוף מסכת פסחים (כח. מד) פה"ר דברכת הזמן מברכים על מצוה שיש בה הנאה, כנסתיל לולב שבאה לשמחה, ותקיעת שופר שהוא לזכרון לפני אבינו שבשמים, ומקרא מגילה שמודים על הנס שניצלנו, אבל ספירת העומר אין בו זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפש שמזכיר את חורבן בית המקדש, שאין אנו זוכים להקריב את קרבן העומר, רק שכוננה לבנין בית המקדש נקריב את קרבן העומר. אמנם יש שיטות ראשונים הסוברים שברכת שהחינו שמברכים בליל יו"ט שבועות הוא גם על השלמת מצות ספירת העומר, והתבוננותי דר"ל הרמו בה, שלוח זכרים רק לאחר עבודת ימי הספירה שהם "לקדשנו ולטהרנו מקליפותינו ומטומאתנו", וזכרים לקדושה ולטהרה עליונה, יהודי צריך להתייגע בימים יותר ויותר על השגת קדושה וטהרה, צריך להתעלות בימים אלו יותר ויותר, וכשמגיעים לחג השבועות ולקבלת התורה מתוך זיכרון במדרגה העליונה, כבר יכול לברך "שהחינו" על מצות ספירת העומר.

(כבוד"ק העטרת ישראל מסאדיגורה זצ"ל)

ולטהר עצמכם (מלשון ספיר), ומי שאין בכוחו אף בסוף הספירה לטהר עצמו אין לו עצה אחרת רק לקשר עצמו אל הצדיק האמיתי והוא יעלהו, ועל ידי דביקותו בהצדיק יזכה לטהר ולקדש את עצמו.

(דברי דוד)

גברא רבא אמית

תספרו המישיים יום (כב. טז)

סופר על הגה"ק רבי חיים עוזר ז"ע שפגש פעם עם הרה"ק רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצה ז"ע וביקש רבי חיים עוזר מהרבי שיאמר איזה דבר תורה, הרבי שהיה ידוע בענוותנותו לא חיבב לומר סתם דברי חריפות, אך כשהפציר בו נאות ואמר איזה חידוש, ר' חיים עוזר התפעל מהחידוש וקרא: "הרי כבוד תורתו הוא גברא רבא אמיתי!" ענה לו הרבי: "בוזה עוד לו די להיקרא גברא רבא". אלא כמה שאל הגאון? ענה לו הרבי: "בוזה שמקילים צער מיהודי, בכך נהיים גברא רבא!" והראיה המשך ואמר: מחז"ל (מכות כב) איתא: "כמה טיפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבא" (כמה טיפשים הם האנשים, שקמים לפני ספר תורה, ולא קמים ומכבדים את תלמידי חכמים, ולמה?) ממשכה הגמרא ומסבירה: דאילו בספר התורה כתוב לגבי "עונש מלקות" שנענש אדם - "ארבעים יכנו", ובאו רבנו והורידו את המלקות, לשלושים ותשע, ובכך אנו רואים שיש לחכמים כוח ללכת ולבטל מכה אחת הכתובה בתורה, ולכן צריכים לכבד ולקום בפניהם כמו שקמים לספר תורה. ולכאורה זה תמוה - המשיך הרבי, הרי אותו לימוד אפשר ללמוד גם "מספירת העומר", שבתורה נאמר "תספרו מישיים יום", וחכמינו העמידו רק על ארבעים ותשעה, ולמה הביאה הגמרא את הראיה דווקא ממלקות? אלא התירוץ הוא: בספירת העומר, אם מורידים ספירה אחת זה עוד לא כל כך חשוב, אבל במלקות, כשמורידים מכה אחת, מקילים על יהודי, מורידים אנחה אחת מיהודי... ולכן כשרוצים להיות גברא רבא מביאים ראיה ממלקות.

מקוה קודם הספירה

לטהר את נפשותינו ורוחותינו נשמותינו... (תפילה אחר ספירה ע"י)

כתב הגה"ק בעל ה"צמח צדיק": שמעתי מאדמו"ר הרה"ק בעל התניא והשו"ע ז"ל אשר הרה"ק ר' אברהם "המלאך" נ"ע היה מכיין בימי ספירת העומר על משח, ופ"א היה חולה שלח אותו לילך למקוה ולכוין לפי הספירה של אותו יום, ולא הבנתי מה זה שייך לספירת העומר דוקא... ולפי הנ"ל אתי שפיר כי ענין משח הוא ענין "מלאה הארץ דעה את ה'" (ישעי' יא. ט) בחי' והאדם ידע את חוה כו' (בראשית ד. א), כי אז יפסוק הוזהמא לגמרי מחוה כו', ויהיה נגבה "מאד" אותיות "אדם" ר"ת אדם דוד' משיח, ועל כן בימי ספירת העומר שהוא ענין ז' נקיים שייך לכוין זה.

(ביאורי זוהר - צמח צדיק ח"ב עמ' תקמ"ה)

ובכתבי הרה"ר ח' יוסף בי"ר יואל הורנשטיין ז"ל מוותיקי חסדי באיאן כותב: שמעתי בבאיאן מהור"ר דודיא זלה"ה [הגה"ח רבי דוד אורטיגנברג מבארדיששוב בעמ"ס תהלה ליהוד] אשר המלאך הקדוש ז"ע וע"כ, שלח בימי הספירה את ה'רב' רבי שניאור זלמן בעל השו"ע ז"ל, לילך לטבול בכל יום במקוה עבורו ובשליחותו, ואמר

בני"ה הם במעלה עליונה

וספרתם לכם ממחרת השבת. (כב. טז)

על פי האמת עם בני ישראל עומדים עפ"י רוב במדריגה עליונה שעיקר יסוד בקשתיהם ותפילותיהם הוא שיכלו לעבוד את הש"ת כראוי, ולא על צרכם ופרנסתם. אמנם אל כל העתים הם נמצאים במדרגה נעלית שכזו, והם מתפללים להש"ת עבור עניני צרכם ופרנסתם, אכן, כשישראל הם במדרגה הגדולה, אזי אינם חושבים בכלל להעתיך עבור צרכם. המדריגה הנעלית הזאת לבקש ולהעתיך רק להתעלות בעבודת ה' תכונה בשם "שבת", כי שבת היא מעין עולם הבא ואין שום אחיזה לעולם הזה, וזה כוננת הפסוק "וספרתם לכם" - מלשון ספיר ומאיר, ופירושו הוא, אימתי תביאו בהירות והארה גם בעניני ה"לכם" דהיינו עניני שמיית פרנסה וצרכי העולם, "ממחרת השבת" כשאתם בבחינת אחר השבת, כי בעת שאתם בבחינת הנעלית של "שבת" אזי כלל אינכם מבקשים על הגשמיים.

(קדושת לוי)

ע"י האמונה יזכר עצמו

מרן הסב"ק מרוז"ן היה דורש את הפסוק "וספרתם לכם" דהיינו ספירה הוא לשון סיפור וזיכרון - ספיר ויהלום, שהאדם השלם צריך לזכר מחשבתו ומעשיו בדבר שגוע "לכם", דהיינו שעל האדם השלם לספור ולזכר את עניני גופו ונפשו, תאוותו והנאותיו הגשמיות, ואיך, על ידי "ממחרת" שיום המחרת נקרא אמונה, כמו 'מחר' שאינו יודע מה יהיה ויאמין שבדאי יתן לו הבורא ב"ה חיות וכח גם למחר, והיינו שע"י אמונה שכל פעולותיו ותנועותיו הכל ברצון הבורא ית', אז בודאי לא יהיה להוט ובהול אחר ה"לכם" אחר תאוותיו והנאותיו של העולם הזה, שע"י שמאמין שכל פעולותיו עם גודל חריצות ומחשבתו לא יועילו נגד רצון הבורא ב"ה, והכל יתקיים רק כרצונו ית', אז יוכל לקיים "וספרתם לכם ממחרת השבת".

תמיד אפשר לתקן

עד ממחרת השבת השביעית תספרו המישיים יום (כב. טז)

הרה"ק בעל ה"עבודת ישראל" מקאזניץ היה אומר שאם אחד לא עשה תשובה ולא התעורר את עצמו תיכף בתחילת ספירת העומר אל יאמר שאין לי עוד תקוה אלא "עד ממחרת השבת השביעית תספרו", שהכתוב בא לרמוז כי כל שלא תמו ימי הספירה ואפילו שנתו רק יום אחד מהספירה "תספרו" אזי תוכל ביים זה להאיר את כל החימשים יום", על ידי תשובה, "והקרבנתם מנחה חדשה לה'" אה"כ ב'שבועות' יראה לקרב אל עצמו מחדש להיות מונח בין דרועין דמלכא (בדורות המלך) וזהו מרומו ב"מנחה חדשה לה".

(עבודת ישראל - קאזניץ)

בימי הספירה יכול להטהר

אמר הרה"ק האדמו"ר מטשורטקוב זיע"א: כל איש ואיש מישראל יש לו זמן בכל משך ימי הספירה עד הספירה האחרונה לטהר את עצמו מחלאת עוונותיו ולזכר גופו ונשמתו, וזהו "עד ממחרת השבת השביעית תספרו", עד היום האחרון של הספירה תוכלו לספר

קריאת פרשת שמיני - אחר הפסח כדי שנוהר ממאכלות אסורות

התפלל שלא יכנסו מאכלות אסורות לתוך מעיך" הרי לך ירושלמי מפורש שאי אפשר לבוא להשגת התורה כי אם שיהיה נזהר ממאכלות אסורות". בספר משנת יוסף מהגר"י לירבמן מביא טעם לשבח כעין זה: הטעם שאנו קוראים פרשת שמיני בשבת בו מברכין חודש אייר, דנהג ידוע חודש אייר מוטגל לרפואה וכדברי הרה"ק הרבי ר"ב מפרשיסחא זיע"א (הביאם בספרי"ק ישמח ישראל ר"ח אייר) דר"ח אייר א"י ה' ר'פואך, ובספה"ק בני יששכר (מאמר חדש אייר אות ג) דכל החולשות והחולאים הפ"י הרוב באים מן המאכלים שאינם לפי מזג האדם, והנה בחודש הזה התחיל המן לירד לחם אכירי, לחם הנבלע באברים ולא היה בוזה שום חולי ושום מאכאב, נמצא בחודש הזה נתרפאו כל החולאים, ע"כ נשאר טבע קיים בחודש הזה סגולה לרפואה, הרי דאכילת מאכלים שאינם לפי מזג האדם גורם לחולאים ר"ל.

איתא בספה"ק מאור ושמש (סוף פ' שמיני) "ולכן אנו קוראים ברוב השנים פרשת שמיני תיכף אחר הפסח, שבפרשה זו הוזהרו ישראל שירחיקו עצמן ממאכלות אסורות ואי אפשר לבוא להשגת התורה עד שישמור את עצמו ממאכלות אסורות מכל וכל, ובפסח שישראל אכלו מצה נתקדש פיהם על ידי אכילת מצה ותיכף אחר פסח אנו קוראים פרשת שמיני, כדי שנגשור עצמינו ממאכלות אסורות ונוכה להשגות התורה ויש לדעם להזהר אפילו מן דבר שאינו אסור אלא משום חומרא בעלמא, אבל אם הוא מיקל על עצמו אפילו בדבר שאינו אלא חומרא בעלמא אפילו אם יתנהג בדרכי חסידות ופרישות בכל הענינים ושוקד על פתחי תורה ועבודה יום וליילה, לא יוכל להשיג הקדושות עליונות על נכון, כמו שמובא בתוספות בשם הירושלמי (כתובות דף ק) ד"ה ל'א נהיתו' וכן ב'תנא דבי אליהו רבה' (פ"ג ט) "עד שאתה מתפלל שיכנסו דברי תורה לפיך

המנונה להזהר מחומץ שנמכר לגוי - עד חג השבועות

בספר משכנתא הרועים (דרוש עת מצוא ע"י) מביא שהרה"ק רבי אברהם מסטרעטין ז"ע נהג שלא לאכול מפסח עד העצרת מחמץ של ישראל שמכרו לנכרי כנהוג אצלנו, אולם תיכף אחר שבועות לא דקדק עוד בדבר, והטעם עפ"י המבואר בשו"ע ופוסקים דאף גי שאינו נזהר מפת עכו"ם יזהר בעשיית ע"כ"פ, ואי"כ אם לענינינו הרי עפ"י הדין אין שום מקום לחשוש לזה כיון דחמץ שעבר עליו הפסח היא רק דרבנן וספיקא דרבנן לקולא, אולם היות וימי הספירה הם ימים קדושים ונוראים מאוד ע"כ אחז הצדיק דרכו ליהזר לחמירי בימים הקדושים מחמש חרוק של חמץ שעבר עליו הפסח, אולם אחר חג השבועות חזר לנהוג עפ"י הההלכה הפסוקה.

נאר בשדה - שטפנשט

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשט

השראת השכינה

כי היום ה' נראה אליכם (ויקרא ט, ד)

או אותה הקדושה שהתחיל, אם נשאר רוב מנין, ומכל מקום עבירה היא לצאת, ועליהם (ישעיה א, כח) נאמר ועוזבי ה' יכלו [4] (ש"ע ס"ג נה ס"ג).

בית המדרש

ח. מנין לשנים שיושבין ועוסקין בתורה ששכינה עמהם, שנאמר (מלאכי ג, טז) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וגו' [5] (ש"ע).

בית דין

ט. מנין לשלושה שיושבין בדין ששכינה עמהם, שנאמר (תהלים שם) בקרב אלהים ישפוט (ש"ע).

כבוד בית הכנסת

י. כיון שבית הכנסת הוא מקום שהשכינה הנקראת כבוד שורה שם צריך לכבד ולרבוץ ולהסיר ממנו כל עפר ולכלוך וכיוצא [6] (ראשית חכמה שער היראה פט"ו).

מזווה

יא. במקום המזווה שהיא בין כתפיו של אדם, יש השראת השכינה [7] גם בחו"ל, וסמך לדבר (הברים לג, יב) ולבנימין וגו' ובין כתפיו שכן [8] (ט"ו י"ד ס"ב רפס סק"א).

(ש"ת בית שלמה או"ח ס" כ"ח).

מנין

ד. עשרה שמתפללין ששכינה עמהם, שנאמר (שם) אלהים נצב בעדת אל (ש"ע).

עשרה ראשונים

ה. א"ר יהושע בן לוי לעולם ישכים אדם לבית הכנסת כדי שימנה מעשרה ראשונים [2], שאפילו מאה באים אחריו נותנים לו שכר כנגד כולם (ברכות מז, ב) [3].

עשרה אחרונים

ו. לעולם ישתדל לבוא לבית הכנסת מן הראשונים ולצאת מן האחרונים, ואם יכול להתעכב עד שלא יאשרו עשרה בבית הכנסת טוב לו, שלא גרם הוא להרוס הבנין להסתלק השכינה (סדר היום תפילת עלינו), והנה זה ודאי אין כל אדם יכול לעשות כן, מיהו בזה ודאי צריך לזהר שאם יש עשרה בצמצום שלא יצא הוא הראשון מהעשרה דבזה ודאי מבטל השראת השכינה (ערוה"ש ס"ב צג ס"ד).

יצאו מקצתן

ז. אם התחיל החזן לומר קדיש או קדושה בעשרה ויצאו מקצתן, גומרים אותו הקדיש

במשכן

א. כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה, ולא שרתה שכינה על ידיו, וכיון שבא אהרן ושימש בכהונה שרתה שכינה על ידיו, הדא הוא דכתיב (ש"ע) כי היום ה' נראה אליכם [1].

בית הכנסת

ב. אמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מנין שהקדוש ברוך הוא מצוי בבית הכנסת, שנאמר (תהלים פב, א) אלהים נצב בעדת אל (ברכות ו, א).

עזרת נשים

ג. גם בעזרת נשים יש בו גם השראת השכינה, ואפילו שנשים אינן מצטרפות לדבר שבקדושה, גם הם עונין שם כל דבר שבקדושה, קדושה וברכו ואיש"ר כמו אנשים

על שפת הכאר

ולכן צריך לכבד ולרבוץ ולהסיר ממנו כל עפר ולכלוך וכיוצא כדרך שמכבדין בתי המלכים, ואמר בספר הח" סידים על זקנו של רש"י שהיה מכבד את מקום הארון שבו ס"ת בזקנו.

י. וכתב הריטב"א (ב"מ קב, א) דמהאי טעמא כשהשוכר יוצא מהבית אסור לו לטול עמו המזווה, דכיון דחלה קדושת שכינה בבית זה אין לו לסלקה משם.

יא. ועיין דרכ"מ (יו"ד ס"ו רפה ס"ב) בשם מהר"ל (בסו"ס המ" נהגים ע"י תרל"ד ליקוטין ממחר"ש אות צא) שהרוצה לילך לדרך חוץ לעיר כשיוצא יניח ידו על המזווה ויאמר בשמך טל אטלה, כי טל בגימטריא כוון, ובכל עת שיצא מן הפתח יניח ידו על המזווה ויאמר ה' שומרי ה' צילי על יד ימיני, ובמדרש שיאמר ה' ישמור צאתי ובואי מעתה ועד עולם, עכ"ל.

וכתב בספר של"ה הק' (תולין, תורה אור), סוד מזווה, כתב הריקאנטו (פרשת ואתחנן דף קצ"ו ע"ד): טעם מצוה זו לפי פשוטה ידועה כדי שיוזכר את בוראו בבואו ובצאתו, ואמנם על דרך הקצרה המזווה רמז לכנסת ישראל של מעלה, וקביעותה הוא בפתחי שערים כמו שאמרו רבותינו ז"ל (הור"ח דף רס"ג ע"ב) על המדה היא משרת שמתייה בפתח היכלי מבחוץ לעשות דין בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, ובהיותה על הפתח, כל מיני משחית ומזיקין בורחין מפניה, וזה רמז במלת מזווה"ת שאותיותיו זו מות. ויש במזווה י' שמות כנגד י' ההיות, וקבעו שר"י מבחוץ כנגד ו'היה', סימן לדבר ו'היה שדי בצריך' (איוב כב, כה), זהו י"שב בסתר עליון בצל שדי יתלונן' (תהלים צא, א) בשר של פגעים, והיתה קביעותה בפתחים, כי כנסת ישראל היא השער להכנס לשם ה', ויש מפרשים כי השערים הרמוזים במלת 'וב' שערין' (דברים טו) רמז לחמשים שערי בינה, וכבר ידעת בענין התפללין כי הפרשה היא רומזת למדת החסד, ורמז בזה הפסוק שבאלו השערים הנזכרים יתיחדו וזרועות עולם שהם הגדלה והגבורה, עכ"ל, אמר הפ" סוק (תהלים קיח, ס) זה השער לה' צדיקים יבאו בו ונודע כי מדת אדני"ה היא השער לקדשה העליונה, אדני"ה שפתי תפתח' (תהלים נא, יז), וכן 'מזווה' בגימטריא אדני"ה, ותרומם של 'שער' 'תרעא', כן עולה אדני"ה במלואו אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד.

ובקונטרס מה טובו אוהליך (פ"ה אות י"ז) כתב שאצל רבוה"ק מבעלזא היה מקובל, שמקום המזווה מסוגל להתפלל שם בכל עת הצורך, ובפרט ביציאתם לדרך.

י. ונסתפק בהיה"ל שם אם העשירי עבר והלך, אם מותר לתשיעי ג"כ לילך, כיון דבלא"ה ליכא עשרה להשראת השכינה וגם בלא"ה מותר לגמור.

ובספר אורח נאמן (ס"ג נה) כתב ע"ז דפשיטא דאסור דב' חסר אחד בנקל שכיח למצוא אחר במקומו, מיצאו ב' דלא שכיח שיבואו שנים בב"א, וא"כ גורם התשיעי שלא יכלו להתחיל בענין אחר, והוי בכלל מונע הרבים מלעשות מצוה, ובכלל ועוזבי ד', ועוד דאם נתיר לה' תשיעי הלא גם השמיני והלאה יצאו, ולא יאשרו אפי' רוב, שלא יוכלו גם לגמור אותו הקדיש, דצריך עכ"פ רובו, וגם שלא לית לאנציוני, כי כל א' ירצה לצאת, ע"כ נראה דכל התשעה מחויבים להתמין.

יא. ואיתא שם בגמ' ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו, שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך, וכי מאחר דאפילו חד, תרי מבעיא, תרי מכתבן מלייהו בספר הזכרונות חד לא מכתבן מליה בספר הזכרונות, וכי מאחר דאפילו תרי, תלתא מבעיא, מהו דתימא דינא שלמא בעלמא הוא, ולא אתיא שכינה, קמ"שעמל לן דדינא נמי היינו תורה, וכי מאחר דאפילו תלתא, עשרה מבעיא, עשרה קומה שכינה ואתיא, תלתא עד דיתבי.

ועיין בבניהו בן יהוידע (ש"ע) שנים שעוסקין בתורה לאו דוקא היכא דשניהם מדברים בדברי תורה, וכדמי' שמע פשטיה דקרא אז נדברו, דשניהם מדברים, אלא גם אחד מדבר ואחד שומע ושותק שכינה עמהם, דלכך הביאו שם הא דדריש רב אשי מאי ו'לחושבי שמו' חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, דנמצא המחשבה לבדה חשיבא כמעשה, וגם הכא השומע דעוסק בתורה במחשבתו הוה ליה כעוסק בפיו וקרינן ביה ונדברו.

ובספר כבוד שור (ערוה"ב דף ק"ג) הביא דידוע דיש מעלות בענין השראת השכינה בת"כ היושב ועוסק בתורה יש שהשכינה כנגדו נוכח פני ה', ויש מדריגה גדולה מזו שזוכה שהשכינה חופפת על ראשו וזה היה מעלת רבי מאיר עיי"ש.

י. וז"ל כיון שבית הכנסת הוא מקום שהשכינה הני קראת כבוד שורה שם כמ"ש דוד המלך ע"ה (תהלים נב, ח) אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך, וכן אמר ישעיה הנביא אצל ענין בית המקדש (ישעיה ס, יג), לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד, ונודע שבית הכני סת נקרא מקדש מעט כדפירשו ז"ל במגילת פ"ג (סו, א)

י. וכתב בספר תולדות יצחק (בפרשתינו) "נראה" בזאת המלה יש אותיות אהרן, ובמלת "אליכם" יש בו אותיות מיכאל שרו של ישראל, לומר שלכבוד אהרן נראית שכינה בגלוי, להראות לכל שנתכפר עון העגל, ורמז עוד שלכבודו הוקם על ישראל היום מיכאל לשר עליהם, וזהו שאמר (תהלים קלג, ב) על הזקן זקן אהרן שתי פעמים, לומר שאלו השנים נמשחו באותו היום לכהנים גדולים, מיכאל למעלה ואהרן למטה.

יא. וכתב בשער הכונות (הרושי ברכות) הא דאמרין מצוה על האדם להיות מעשרה ראשונים בכה"כ, צריך שאחר שיבא לבה"כ אחד מעשרה ראשונים, לא יצא משם עד שישלם תפילתו שם, לא כאותם הנוהגים להיות מעשרה ראשונים בכה"כ זה, ואח"כ חוזרים והולכים להתפלל בבה"כ אחרת שלא היו שם מעשרה ראשונים, טעות הוא בידם ולא תחשב למצוה כלל, ראינו למורי [הא"ה] ז"ל שלא היה נוהג להיות מעשרה ראשונים, ואמר לי הטעם מפני שהוא היה חולני והיה צריך לשהות בביתו כדי לעשות צרכיו, ועוד סיבה אחרת כדי שאח"כ ילבש טלית ותפילין בביתו וילך מעוטר ומעוטר בטלית ותפילין לבה"כ, והיה מוכרח לעשות כן ביום, כי בלילה לאו זמן תפילין הוא, והי' ראשונים היו מקיימין בה"כ באשמורת טרם אור היום, ולכן לא היה יכול לקיים מצוה זו לסיבות אלו.

י. וכתב בספר תולעת יעקב (סוד התפילין) וז"ל, ועל דרך האמת עשרה ראשונים הם כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם והם תשלום הקדושה, ולסוד זה ארז"ל (ש"ס כ, ב) כל דבר שבקדושה אינו בפחות מע' שרה, והבאים אחר עשרה ראשונים אינם אלא משום ברב עם הדרת מלך, שכבר נשלמה הקדושה בעשרה ראשונים בדוגמת עשרה עליונים.

ובספה"ק סוד מרע ועשה טוב (פ"ה) כתב וז"ל והנה העי' שרה הראשונים רומזים לקדושת הכתר, והוא לאי"ן נחשב והוא שורש האי"ן, וסגולתו להיות אי"ן אפס ותוהו, כי על ידי סגולת העשרה ראשונים מקשר עצמו במדת אי"ן ויכול לשפוך שיחו ונפשו לפני ה', על ידי שוה"ל בגדלות אין סוף ב"ה, ומיוחד כל הספירות וכל הקדושות לאחד אמת אין סוף ב"ה וב"ש, והוא ממוצע בינם לבוא כל עלמין, ועל ידו נמשך החיות לכל הנמצאים והנבראים והיצורים והנעשים, וזהו סגולה נפלאה לשרוש יחוד האל להעלות מ"נ עד אל המקור קדושה ראשונה לעשות אחד, ואז נגמר ב"רכה ק'דושה יחוד, עכ"ל ועיין עוד בהגהת מוהרצ"א מדינוב שם.

סגולת מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מופעל "סגולות מלכים" (תת"ו) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולת חלת המפתח - שבת אחרי פסח

שבת 'געלע מצות' - גילוי המצות ליראת ה'

על הטעם הדבר שש"ק שאחרי שביעי של פסח נקרא שבת 'געלע מצות' מפני שאז נתגלה יתרון היראה שבא מאכילת מצה - וזהו "שבת גלוי מצות" וכך איתא בשם המגיד הקדוש מקאזניץ זצלה"ה זי"ע שהעולם קורין לשבת אחר פסח 'שבת געלע מצות' הוא 'גלוי מצות' עכלה"ק, והרה"ק הי"שמח ישראל מאלכסנדר הדנה כאשר מופיע ביקרו אור קדושת ש"ק זה שהוא שבת הראשון לאחר שעברו ימי חג הפסח, אזי נגלה לעין יתרון היראה וכל מה שהמצה שהיא 'מיכלא דאסוותא' פעל אצלו במוח ובמידות וביראת ה', ולכן נקרא 'שבת גילוי מצות'.

(שמח ישראל - אלכסנדר)

'שבת נאך פסח' - זהירות מחמץ סגולה לשמירת השבת

על חשיבות שבת זאת שלאחר הפסח, כותב בספה"ק ישמח משה (פר' אמור) דהענין לקרוא את שבת זאת "שבת אחרי פסח", דכידוע דשמירת הלכות שבת קשה מאד שלא להכשל בהם, כדברי הפייטן: "כהררים בשערה תלויים הלכותיה" ורק ע"י שומר את הפסח כהלכתו ונזהר ממהו חמץ נקל לו אח"כ לשמור את השבת, כפי דבריו הידועים של האר"י הקדוש ז"ל דמי שזוהר ממהו חמץ ניצל כל השנה מעבירות".

והרה"ג ר' אנשיל מילר זצ"ל אבד"ק נצרת עילית הוסיף על הנ"ל: דאפשר לומר עפ"י דבריו אלו דכאשר ישראל שמרו את השבת במצרים בא להם הדבר בקושי רב כי זה היה עדיין לפני הפסח ועדיין לא היה להם הסגולה הנ"ל הנובעת מהזהירות מחמץ בפסח, ולכן כותב השלחן ערוך שפיר שבת שלפני הפסח קורין "שבת הגדול" כי השבת ששמרו ישראל אחרי הפסח כבר לא היה דבר גדול וקשה כ"כ אצלם, כי כבר עמד להם זכות הזהירות בפסח, ורק השבת שלפני הפסח דייקא היה דבר גדול לשמרו ולקדשו כדבעי למהו ולכן קראהו שבת הגדול.

(לחם אשר)

לרכוז על קצירת העומר

הגאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל מביא על ענינה של שבת זו: דהנה שבת זו שקצירת העומר דוחה אותה, היינו כשמחרת הפסח דהיינו יום שני של פסח חל בשבת ובמוצאי יו"ט הראשון של פסח שהוא ליל שבת איכא מצות קצירת העומר, ולהורות ליל סמך "שבת אחרי פסח" לרמוז דשבת זו מיירי בשבת שמחרת הפסח דאז הוא זמן קצירת העומר ודוחה שבת.

(להורות נתן)

נוקדים במפתח על החלה כדי לעורר לפתיחת שערי פרנסה

בטעם הדבר שנוהגים לערוך חלות עגולות שאין להן גבולות, ונוקדין במפתח עליהן כדי לעורר שיפתחו שערי פרנסה ויושפע שפע רב ללא גבולות ומצרים הביא השר שלום מבעלי: ואפשר שלכך צפון אין לו גבולות, לרמוז על כך שמי שיש לו יראת ה' ברוך הוא אין

לו צמצום, אלא זוכה להרחבה באין שיעור, ועיקר היראה הוא בהסתר, ולכן נקרא הצד הזה 'צפון' לרמוז שעיקר היראה היא צפונה בלב בהעלם והסתר. וזהו 'מצפון' - היינו מהיראה שהוא צפון וטמון בלב, 'זהב יאתה' - נמשך ונשפע עשירות. ולכן בשבת שזוכים בו ליראה כאמור נוהגים לערוך חלות עגולות שאין להן גבולות, ונוקדין במפתח עליהן כדי לעורר שיפתחו שערי פרנסה ויושפע שפע רב ללא גבולות ומצרים.

(מדבר קדוש להרה"ק השר שלום מבעלזא פרשת תרומה)

הרה"ק אוהב ישראל מאפסא על מנהג וסגולת 'מפתח על החלות'

כבר דשו ביה רבים בטעם מנהגם של ישראל לנקוד החלה במפתח בשבת אחר הפסח, - מפתח על החלות, ובספר סגולת מלכים מובא שהמנהג הוא לעשות חלות בצורת מפתח. ידועים הם דבריו של הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפסא שהזכיר את ענין המפתח על החלות והטעים את הדבר בכמה טעמים, אשר שלשה מהם מופיעים בספה"ק אוהב ישראל וזלה"ק:

לפתוח שערי פרנסה

טעם א': "ע"פ פשוטו כי הנה בעת הזאת כשאכלו ישראל מן המן, מהקרבת העומר ואילך לא אכלו עוד מן המן כמש"ה (יהושע ה. יא) ויאכלו ממחרת הפסח מעבור הארץ, ואמרינן בגמרא (קדושין לו:) ממחרת הפסח אכול עד השתא לא אכול, ומאז התחילו לאכול מתבואת הארץ והיו ישראל צריכין לפרנסה כי עד עתה היה להם המן, וזאת ידוע שלכל דבר יש שער כמו שאנחנו מתפללין שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה, ומהו נשתרבו המנהג להיות עושיני צורת מפתח על החלות לרמוז שיפתח לנו השי"ת שערי פרנסה."

לפתוח שערי בינה

טעם ב': "...כי בעת ההוא סופרים אנו ספירה שבעה שבועות והם מ"ט יום ע"ד סוד נ' שערי בינה ואנחנו הולכים משער לשער ולכל שער יש מפתח וזהו שעושיני צורת מפתח.

ע"י מצות שבת פותחין השערים

טעם ג': "...והנה ידוע דבפסח היו כל השערים ומוחין עילאין פתוחים ואח"כ ננעלו התרעין וצריכין אנו לפותחן, ולזה אנו מנקבין הלחמים הק' לשבת במפתחות, לרמוז בזה שאנו פותחין מעט ע"י מצות שבת, וה' הטוב יפתח לנו את אוצרו הטוב ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים יפתח, וכאשר נתן לאבותינו המן בחודש אייר שמברכין בשבת זו. והבן כ"ז היטב.

לפתוח פתח ושער לכל הברכות

טעם ד': לאחר אריכות דברים עה"פ 'תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף' הוא מסיים: "... והנה שבת שלאחר הפסח הוא תמיד בשבוע שניה שבספירה והשבוע הזאת בח' גבורה - בח' זהב... ומורה שנעשה פתח ושער להיות באים כל הברכות ולכל פתח ושער יש מפתח לכן עושים צורות מפתח על החלות.

(אוהב ישראל)

טעמים נוספים ל"שליסעל חלות" האמונה תביא פרנסה

יש שהוסיפו על דבריו הק' טעם למה בשבת זו דייקא, כי חג הפסח העבר מורה על האמונה, שעל אדם להאמין כי לה' לבדו הכח והיכולת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, אשר זאת ראינו ביציאת מצרים כידוע, וכמובא בספה"ק "ולא על הלחם לבדו יחיה האדם" (דברים ח. ג.) רק על כל מוצא, כל מציאה - פי ה' הוא, ואז יחיה האדם, חיי אנושית.

(סדה יעקב להג"ר יעקב שמריהו דייטש זצ"ל אבד"ק חוג חת"ס פ"ח)

שיחזור השפע לעם ישראל

ואילו הרה"ק בעל ה'עטרת ישועה' מדז'יקוב זל"ה כותב טעם מחודש ומקשר אותו לענין קבלת חמץ מגוי במוצאי פסח וז"ל: נוהגים לנקוב במפתח, דמפתח אותיות פ"ת ח"ם, ובא לרמוז לחטוף פ"ת מח"ם מבניו של ח"ם, שלא יקחו בני חם את השפע, ושיחזור השפע לישראל כמו שזכר בני" לשפע בביזת מצרים.

מפתח - הבא ליטהר פותחין לו

הרה"ק מבאיאן-טשרנוביץ אמר: ישנם הרבה טעמים על המפתח, פסח היה הבחינה של "ופסח ה' על הפתח" והקב"ה היה "הבא לטהר", צריכין בני" להיות "מסייעין אותו", לעשות איזה סיוע, והוא "והטהרו והחליפו שמלותיכם" דהיינו להטהר ולהתקדש בכדי אשר הפתח ישאר פתוח. ועד יש לומר כי אחר פסח בא היצה"ר והוא "בא לטמא", ורוצה לסתום הפתח, ואז "פותחין לו", דהיינו שצריכין להראותו אשר יכולים לפתוח פתח התשובה, ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, ומה ירויח בזה שיטמא ח"ו, ומפני זה עושים מפתח למען הראות לו המפתח כשבא לסתום פתח התשובה, ומראים לו מפתח שיכולים לפתוח את פתח התשובה.

(תפארת מנחם)

המפתח - תיקון המידות כהכנה לקבלת התורה

בשב"ק ער"ח אייר תרצ"ז כשחילק הרה"ק רבי אברהם יעקב מבאיאן-למברג חלות עם מפתח אמר: ספרים הק' כתוב טעמים רבים על ה"שליסעל חלות" ושהם מרמזים לפרנסה, והוסיף מדיליה, דבשבת כתוב: ביום ה'שבת י'פתח (יחזקאל מו. א) ר"ת בה"י שהם בגימט' "טוב", דהיינו שיושפע לישראל כל הטוב, וסופי תבות של הפסוק "וביום השבת יפתח" "תם ח" שזה בא לרמוז על תיקון המידות בשבעת שבועות ימי הספירה שלאחריהם מגיעים לבחי' ח' שהוא מעלה השמינית למעלה משבעת המידות, ואיך מגיעים לזה, כאמור לעיל ע"י שיושפעו ישראל בכל הטוב" ואז יגיעו לתיקון השלם ת"ם-ח' למעלה מהמידות.

(מחלת יעקב)

סגולות מלכים

סגולת זקיפת הידים בתפילה וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם (כב)

ידיו של אהרן היו זקופות למעלה

אמר וישא להורות כי היו ידיו זקופות למעלה, כלשון הכתוב הנאמר בשלמה (מלכים א' ח, נד-נד) ויהי ככלונה שלמה להתפלל אלו את כל התפילה והתחנות הזאת וכפיו פרושות השמים, ויעמוד ויברך את כל קהל ישראל, ביאר הכתוב כי היו ידיו זקופות למעלה וברך את ישראל.

(רבנו בחיי ויקרא ט, כב)

תפקיד המלאכים הממונים על קבלת התפילות בעת הרמת הידים

אשכנחא בספרא דשלמה מלכא, דכל מאן דארים ידיו לעילא, ולא איונו בצלותין ובעותין, האי איהו בר נש, דאתלטיא מעשרה שולטנין ממנן. ואינון (קהלת ז) עשרה שליטין אשר היו בעיר. אלין אינון עשרה על ממנן על פרישו דידין לעילא לנטלא ההוא צלותא, או ההיא ברכתא, ויהי ביה חילא, לאתיקרא שמה קדישא, ואתברך מתתא. כיון דמתתא אתברך, מההוא פרישו דידין לעילא, כדון אתברכא מעילא, ואתיקר מכל סטרין.

[תרגום: מצאנו בספרו של שלמה המלך, שכל מי שמרים ידו למעלה, והם אינם בפתול ובקשות, וזו אדם שמתחיל מעשרה שליטים ממנים, והם עשרה שליטים אשר היו בעיר. אלו אותם עשרה שממונים על פרישת הידים למעלה לטול אותה חלה או אותה ברכה, ונותנים בה כח להתכבד השם הקדוש, ומתברך מלמטה. כיון שלמטה מתברך מאותה פרישת הידים למעלה, אז מתברך מלמעלה, ומתכבד מכל הצדדים.]

ואלין עשרה ממנן, זמינין לנטלא מאינון ברכאן דלעילא, ולאקרא לתתא, ולברכא לההוא דמברך ליה, דכתיב, (במדבר ו) ואני אברכם.

[תרגום: ואלו עשרת הממונים מומנים לטול מאותן ברכות שלמעלה, ולהרויך למטה, ולברך את אותו שמברך אותו, שכתוב (במדבר ו) ואני אברכם.]

בגין כך, יסתמר בר נש, בשעתא דירים ידיו לעילא, למהוי בצלו, או בברכאן או בבעותא, ולא ירים ידיו למגנא, בגין דאלין עשרה אינון זמינין, ומתערין. לגבי ההוא פרישו דידין, ואי הוא למגנא, אינון עשרה לטיין ליה, במאתן וארבעין ותמניא לווטין. והאי איהו דכתיב ביה, (תהלים קט) ויהאב קללה ותבואהו.

[תרגום: ולכן ישמר האדם בשעה שמרים ידיו למעלה להיות בתפלה או בברכות או בבקשה, ולא ירים ידיו לתנן, משום שעשרה הללו מומנים ומתעוררים אל אותה פרישת ידם. ואם זה לתנן, אותם העשרה מקללים אותו במאתים ארבעים ושמונה קללות. וזהו שכתוב בו (תהלים קט) ויהאב קללה ותבואהו.]

(וה"ק ח"ב טו, א)

כוונת הרמת הידים

ועל דרך הקבלה ויהי ידיו אמונה היה משה מתכוון בעשר אצבעות ידיו, ונושא כפיו לרום השמים, הוא הקו האמצעי הנקרא רם בשור"ק, וזהו לשון ירים משה ידו, והכוונה למשה, או לכהן בנשיאות כפים, כי בפרישת העשר על הכוונה הזאת היו מתקדשים כל העשר, והשפע נמשך בהם והםם לשכלים, ובאותה שעה רפו ידי הכוחות המקטרגים, ואין כח לאחד מהם לקטרג, ואז היו ישראל נוצחים ומתגברים, כי לא היה אחד מהם מן הכוחות נודד כנף ופוצה פה ומצפצף, ולכך וגבר ישראל בהרמת ידיו, ובהנחתם וגבר עמלק.

(רבנו בחיי שמות יז, יב)

פרישת הכפים כאלו יאמר לעשות רצונך אלהי הפצתי

שאו ידיכם, כמנהג המברכים בנשיאות כפים ככתוב וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, ובתפלת שלמה נאמר וכפיו פרושות השמים, והטעם פרישת הכפים כאלו יאמר לעשות רצונך אלהי הפצתי, כי רובי המעשים הם בידיים.

(רשב"ם תהלים קלד, ב)

איסור להשהות ג' שעות וכפיו פרושות השמים

סוד שאסור להשהות ג' שעות וכפיו פרושות השמים. וטעם האיסור שלא יטריח יותר מדאי וימשוך לרוב. ועיין באגדות תענית. וי"א כי הטעם כבר ידעת שכל שרי מעלה מתפרנסים ממדה האחרונה, ואם ירום ידו יותר מדאי הנה מבטל מנהגו של עולם, כלומר לבטל צינורי הכוחות השפע המשיעיים לאותמתם. וסימן לדבר ושור או שיה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, כלומר כי אין ראוי לעקור ולמעך התפשטות הכוחות העליונות, רק מעט בריצוי ובתחנונים ובתפלה ובנחת ובשמחה. והסוד לא תחסום שור בדישו הרומז לשור שבמרכבה שלא לחוסמו כשהוא דש ומכלה העולם. ודע זה והבן.

(ספר שושן סודות אות קכח)

אמרו בספר הזהר ובספר הבהיר שאסור אדם להתעכב בנשיאות ידיו בתפלה יותר מג' שעות. והטעם כי נשיאות הידים מורה על ההשפעה כענין וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם כמבואר בזוהר פ' יתרו (ף טו). ומפני שהמלכות נקרא שעה והיא מקבלת מג' קוים [בג' שעות] הנה השפעתה ג' שעות בלבד, ואם ירים אדם ידיו יותר יסתכן. מפני שבעוד שעשר ספ"י משפיעות אינם מקבלות וא"כ צריך להתעכב עד שיקבלו כדי שישפיעו וזהו סיבה וכאשר יניח ידו וגבר עמלק (שמות יז יא). הנה ראייה מבוררת כי יעדו שהספירות משפיעות אינם מקבלות ובעוד שהספירות מקבלות אינם משפיעות.

(פרדס רמונים שער טו פ"ג)

תפילה בהרמת הידים ודאי נשמעת

וישא אהרן את ידיו ויברכם וגו' (ויקרא ט, כב) אמר נשיאת כפים הוא דבר גדול, דאסור לארמא ידיו למגנא והוא עונש גדול כמו שכתוב בזוהר (ח"ב טו, א), וכאן כתיב וישא אהרן את ידיו וכו' הפסוק בעצמו אמר בנשיאת ידים, ובוזה הזמן בודאי התפילה נשמעת כדכתיב בספר יצירה (בסופו) קשר וגו' והוא ברית הלשון וכו', וכל זמן שמתפלל וידיו בעצמן נרמין למעלה סימן שתפלתו נשמעת, ולכך כתיב במשה (שמות יז, יב) ויהי ידיו אמונה ותרגום בצלו, אם ישראל מכוונין את לבם לאביהן שבשמים היו מתגברים וידיו נרמין למעלה והיה יחוד בעשר ספירות, ובאברהם כתיב (בראשית יד, כב) הרימותי ידי וגו' תרגומנו בצלו, והוא ראשון לזה. ודבר זה של הרמת ידיו לתפלה לא יש באומה ולשון, ואני ראיתי גוים בבתי עכו"ם שלהם מפסיקים הידים דוק זה מזה.

(אמרי פנחס, שיניי אות רלב)

טעם לפרישת הידים בתפילה

פונים בפרישת הידים לכיון השמים, משום שהם הגבוהים שבעולם, המושגים בחושים והנישאים שבין הברואים הגשמיים בכבוד, והם מיוחסים למקום גדלותו יתעלה משום רוממותו ה' בשמים הכין כסאו" (תהלים ק"א) "היושבי בשמים" (תהלים קכ"א) ומשום כך היו תחינות הנביאים כפי שמובא בדברי המסורה שלהם "וכפיו פרושות השמים" (מלכים א' ח).

(המספיק לעובדי ה' כ"ה)

טעם שאין נוהגין להתפלל בזקיפת ידים למעלה

מנעורי תמהתי למה אין אנו נוהגים להתפלל בזקיפת ידים למעלה, כמו שנהגו אבותינו מעולם, כמו שנאמר (בראשית י"ד כ"ב) הרימותי ידי אל ה' עליון וגו' ותירגם אונקלוס ארימית ידי בצלו קדם ה' וכו', ובבראשית רבה (בפרשת חיי שרה פרשה ס' ט"ו

בפסוק בראשית כד טו) ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק, איתא אמר רב הונא צפת [ראתה] שיוד שטוח בתפילה אמרה וכו' ואי אפשר לומר שלא היו נוהגין להתפלל כך בזקיפת ידים למעלה אלא דוקא אנשים רשומים חשובים וגדולים, כגון האבות ונביאים ומלכים, ולכן אין אנו נוהגין עכשיו להתפלל כך בזקיפת ידים למעלה משום דמחזי כיוהרא, דהא ליתא וכו' וכו' ושמא י"ל מאחר שנמצאו נוהגים אומות העולם עכו"ם להתפלל כך בזקיפת ידים למעלה כמפורסם, לכן אין אנו נוהגים עכשיו להתפלל כך, וכהאי גוונא אמרו רז"ל בפסוק (דברים טו כב) לא תקים לך מצבה אשר שגא ה' אלהיך, אף על פי שהיתה האובה לפני הקב"ה בימי האבות, עכשיו שגא מאחר שעשאוהו אלו כנעניים חק לע"ז.

(באר שבע בתשובות שבסוף הספר סי' עז)

עוד בענין זה

מהראוי היה להתפלל בפרישת ידים לשמים ככתוב בתורה ובנביאים, והר"ב בב"ש נתעורר בזה בספרו (דף פט ע"ד פוס פירודא) וכתב מ"ש בטעם ביטול המנהג, אך לענין העיקר הוא מה שדחה שם כי לא היה נוהג אלא בבני אדם גדולים וכדמוכח בהדיא מב"ר (פ"ט וכו'), וכה"ג שפיר דמי כדבעינן למימר בס"ד בטעמא דמתלא לאו משום יהורא כוס"ד דהרב הנ"ל אלא מטעם אחר, משום שארז"ל [ספר הבהיר] אסור לאדם לעמוד שלש שעות כפיו פרושות השמים, ויש סכנה בדבר, ולכן בתוספתא דזהר אסר לוקפא אצבען למגנא.

(סידור יעב"ץ סולם בית אל אות ה')

פתיחת הידים באמירת פותח את ידיך

טעם למה שנוהגים העולם כשקורים פסוק פותח את ידיך פותחים את ידיהם ונושאים אותם, נ"ל הטעם מפני שעיקר בקשת מזונותיו של אדם הוא בזה הפסוק שהוא על הפרנסה, וכמו שאמרו חז"ל בזה שאם לא כיוון בפסוק זה יחזור לקרות ולכוין, ועיקר הבקשה היא בזקיפת ידים כמו שאמר הכתוב (בראשית י"ד, כ"ב) הרימותי ידי אל ה', ותרגם אונקלוס ארימית ידי בצלו, וכמ"ש כצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה', וכמ"ש והיה כאשר ירים משה את ידו וגו' ויהי ידיו אמונה ותרגם אונקלוס והווי ידוהי פריסן בצלו עד דעל שמשא. וכמ"ש (מ"א ח' כ"ד) ויהי ככלות שלמה להתפלל וכפיו פרושות השמים, לקבל ההשפעה מאת אבינו שבשמים. ועי' להרב יפה ללב א"ח סי' קכ"ח אות י"ח ע"ש דמשם תלמוד להכא ע"ש ועל דרך מה שאמר דה"ע (תהלים פ"ח) עיני דאבה מני עזי קראתיך ה' בכל יום שטחתי אליך כפי וגו' וזוהי הטעם היה מן הדין לזקוף ולפרוש את כפיו בתפלה, אלא שבתפלת י"ח אנחנו עומדים לפניו ויברך ב"ה כעבד לפני רבו באימה ביראה בפחד ובהכנעה יתירא כמ"ש הש"ע (בא"ח סי' צ"ה סעי' ג' וכו').

(שו"ת קרית חנה דוד א"ח סימן ג')

בענין מה שנהגו כשאומר פסוק פותח את ידיך זוקפין ידיהם כפי מעלה בפשיטות ידים ומכוונים בו בראשי תיבות ובסופי תיבות וכנודע, וכעת אחד ח' שליחא דרחמנא ה"י תמה על האי מנהגא דכוונת הפ' שהשי"ת גופיה יתתח ידו ואיצרו הטוב להשביע לכל חי רצון ואין כאן מקום להבין אדם עצמו לפשוט את ידיו, והשיב לו חד מן חבריאי הי"ו שפותחין ידיהם כדי לקבל השפע מאת ה', והוא תירוץ נכון, כמו שסידרו לנו בתפילה ברך עלינו ומלא ידינו מברכותך וכו', ואין לתמוה על מנהגן של ישראל וכן ברוב הסיפורים של תפילה כתוב להדיא דחייב לעשות כן, ושפיר יש מקום למנהג זה.

(רוב דגן, קו' אות לטובה סי' כ"ד אות ב')

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפניט

חכמי
רומניה

המצבה
המחודשת על
גבי המצבה
העתיקה
והמקורית
בתוך אהל
קבורת הרה"ק
מוואלטיסק
זצ"ל בבית
העלמין
העתיק בצפת

הרה"ק רבי אריה לייב סג"ל זצוק"ל אבד"ק וואלטיסק ואבד"ק יאס נסתלק ב"ז ניסן תקע"ג ומנוחתו כבוד בבית-החיים העתיק בצפת

היא שרבי שמואל יחזור היטב על אותן מילים "דער טאטע זאגט נישט".

טעם של שבת

פעם נקלע רבינו לעיר אחת, בה היתה התוועדות של גאונים אודות יין מסויים ומחלוקת האם מותר לשתותו, רבינו היה הרוח החיה בהתוועדות זו והוא צידד להיתר, והוכיח זאת מסברא שאילו היה היין אסור לא היה בו טעם יין. הוא נשאר בעיר ההיא לשבת-קודש, ולאחר התפילה ניגש אל הרב דמתא לומר לו שבתא טבא, הרב הפציר בו שיבוא להתארח אצלו ולסעוד על שולחנו בסעודות השבת, אולם רבינו השיבו כי קשה לו להיענות לבקשתו היות ועל שלחן הרב אומרים תורה ופולפל ואילו הוא רוצה שרק יזמרו בעת עריכת הסעודה. ברצונו העז שרבינו יהיה בין אוכלי שלחנו, הבטיחו הרב שכל עת הסעודה יזמרו זמירות של שבת. בתוך הסעודה התלהב רבינו בעת זמרו את הזמירות, ומרוב התלהבות תפס את הרב ויצא איתו במחול ורקדו זמן רב. בעת היפרדו אמר לו הרב: "מה אומר לכבודו, מימיי לא חשתי טעמה של שבת וזלת השבת הזאת, ומעונג שבת כזה רצייתם למנוע אותי?".

העיירה וואלטיסק - עיר

רבנות

וואלטיסק, עיירה קטנה במחוז חמלניצקי אשר במערב אוקראינה, לחובבי נוחח ההיסטוריה שבין קוראינו נמקם את וואלטיסק בדרום חבל וואהלין ההיסטורית, לפרקים שמשה כגבול בין רוסיה לאוסטרו הונגריה, עיר זו אף נתפרסה כמקום הולדת המלבי"ם שנתים אחרי הסתלקות בנו הרה"ק ר' יוסף יוסקי (בשנת תקס"ט).

לאה"ק ואיני זוכר אם מאדעס או מסטאמבול, ושם נאמר שכבודו הרמה ה' אצלו ונתן בידו מומן לחלקו לעניים באה"ק".

בכירים את כוח גאונותו, שלחוהו בני החבריא קדישא תלמידי המגיד ממעזריטש ז"ע אל הגאון רבי סנדר מסאטנוב, נכד הגאון הקדוש בעל "תבואות שור", שהיה מתנגד לדרכי החסידות אבל גדול מאד בתורה ויראת-שמים. בשבת לאחר התפילה הלך רבינו לביתו של ר' סנדר, שרצה לכבדו ב"קידוש", אולם רבינו ביקש לשמוע ממנו 'פשעטיל' ונכנס עימו לזיכוח. כששמע ר' סנדר את ה'פשעטיל' של רבינו, הוטב בעיניו מאוד והפציר בו שיישאר לאכול אצלו סעודת שבת. לבקשתו של רבינו הוזמנו חסידים נוספים לסעודה והובא מי-דבש משובח. כששתה רבינו מכוסו, ר' סנדר לא שתה כי לא היה רגיל בכך. אמר לו רבינו: "הלא פשעטליך אמרנו בשווה, מוכרחים אתם לשתות עימי בשווה". כך שתו כולם ונעשו מבושמים והתחילו לשיר ולזמר ולרקוד בשמחה גדולה לכבוד שבת-קודש. עד שבירך רבי סנדר את רבינו באריכות-ימים על כך שהחיה אותו, שכן מעולם קודם לכן לא הרגיש טעם שבת כמו באותה שבת.

במקום גדולתו שם אתה

מוצא ענוותנותו

פעם התארח בנו של רבינו בשבת-קודש אצל הרה"ק רבי שמואל מקאמיניא. כשביקשו רבי שמואל שיאמר איזה מאמר של תורה בשם אביו, ענה "דער טאטע זאגט נישט". רבי שמואל חזר על הבקשה פעמים מספר במשך השבת, ובכל פעם ענה בנו של רבינו את אותה תשובה: "דער טאטע זאגט נישט". לאחר אותה שבת ענה רבי שמואל ואמר כי כוונתו של האורח

הרה"ק רבי אריה לייב זצ"ל, אב"ד וואלטיסק, היה מתלמידיו המובהקים של המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע ונמנה עם גדולי הצדיקים והגאונים בתקופתו. בשנותיו המאוחרות זכה להגשים את משאלת ליבו ולעלות לארץ הקודש, אולם בדרך לשם חנה כשנתיים בקהילת יאס ושימש בה כמז"ץ. לאחר שעלה לארה"ק והתיישב בצפת, התמנה בנו הרה"ק פועל ישועות רבי יוסף יוסקא זצ"ל במקומו כרב ביאס (ושם מנ"כ בצמוד ממש לאחורי אהל הרה"ק רבי מנחם נחום משטפניט זיע"א, בבית העלמין פאקורא יאס מקום קברו נודע כמסוגל לפקידת עקרות ולוש"ק כנודע וכמפורסם מסגולה גוראה שגילה בטרם זכה לזש"ק), כשבהכתרתו לרבנות זכה להשתתפותו של הרה"ק הקדושת לוי" מבארדיטשוב זצוק"ל (מאמר אודות בנו הרה"ק רבי יוסף יוסקא זצ"ל הנ"ל הבאנו בבאר בשדה גליון 113 שבט תשע"ח).

הרה"ק רבי אריה לייב זצוק"ל נולד בסביבות שנת ה'ת"ק בעיר זבראז, לאביו הרה"ח רבי שלום סג"ל, בן אחר בן לרבינו השל"ה הקדוש, ומצאצאיו של רבי יהודה החסיד. הוא היה, כאמור, מתלמידיו המובהקים של המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע, והסכמותיו מתנוססות על מספר ספרי קודש שיצאו לאור באותה תקופה, כגון "אהבת דודים", "טהרת הקודש", ועוד. הוא היה ידוע מחד גיסא בגאונותו המופלגת ומאידך גיסא בענוותנותו היתירה, וידוע כי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זצוק"ל אמר עליו שהוא בטבע עניו.

חותנו היה הרה"ק רבי יוסף יוסקא מאליק, נכדו של הרה"ק רבי אברהם חיים שור אב"ד סטאנוב, קרעמניץ ובעלו, בעל "תורת חיים" ו"צאן קדשים". (בוז"ש נשא את אמו של רבינו המלבי"ם שנולד בוואלטיסק).

רבינו היה מחותנו של הרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע, ומוחותן פעמיים עם הרב דלובלין. באחת האגרות מהרבי מלובלין לרבינו ה"קדושת לוי" הוא מזכיר את מחותנו רבי ארי' לייב, וכן כותב שם: "הנה קודם כתיבת ידי בא לידי אגרת מן מחותני הגאון הישיש מזה"ר ארי' לייב אב"ד דק"ק וואלטיסק שנוסע

ברבנות יאס

כל ימיו שאף רבינו והשתוקק לעלות לארץ הקודש. בערוב ימיו התכונן להוציא את רצונו זה אל הפועל ובדרכו עבר דרך יאס. משמים כיוונו את דרכו לשם, והוא כיהן שם כרב ואב"ד במשך כשנתיים. כשעזב את יאס השאיר בה אחריו ברכה את בנו העילוי הרה"ק רבי יוסף יוסקא שהתמנה שם לרב ונפטר בן ל"ו שנה.

וכך מסופר בספר "אוצר אגדות החסידים" להר"מ גוטמן רב ביאס: הגאון רבי אריה ליבוש מוולצ'יסק מתלמידי הבעש"ט היה מתגעגע כל ימי חייו לעלות לא"י, אולם לא היה לו על הוצאות הדרך מלבד מה שהיה קשה לו הנסיעה שלא יצטרך חלילה למתנת בשר ודם. ולימי זקנתו שמספר בניו ובני בניו נתרבו ולא הספיק לו המשכורת שקיבל מעדת וולצ'יסק להחזיק על שולחניו בניו ובני בניו, החליטה הרבנית שהיא תעזור להכנסת הפרנסה ותעמוד בשוק על יד שלחן ותמכור טבק. לאחר ימים מועטים פרצה מלחמה וכמה גדודי צבא עברו דרך וולצ'יסק והחיליים קנו טבק רב ושילמו היטב. פעם עבר שר צבא רוכב על סוסו ירד והתעכב על יד שלחנה הקטן של הרבנית וקנה טבק ושילם היטב, ואחר כך ביקש אותה שתרשה לו להניח אצלה שתי תיבות שמונחים על הסוס ובעוד שעה יחזור ויקח אותם. לעת ערב והשר לא שב רצונה הרבנית ליקח התיבות והיו כבדות למאוד ושכרה איש שיוליך התיבות לבית. עברו יום ויומיים ושבעות, המלחמה פסקה והשר לא שב והרבנית היתה מודאגת. הרב אמר לה: "בתי, אל תצטערי בואי ונפתח התיבות" והיו מלאות דינרי זהב. התחיל הרב לרקוד וקרא בשמחה רבה: "ראי נא שה' שמע תפילתי שאני מתפלל בכל יום שישלח ברכתו כדי שאוכל לעלות לארץ הקדושה ולא אצטרך למתנת בשר ודם".

קודם נסיעתו נסע דרך אוסטרה לקבל ברכת פרידה מחבירו רבי פנחס מקוריץ וביקש אותו שילמוד בעבורו כל השיעורים שהוא רגיל ללמוד בכל יום כל זמן שהוא יהיה בדרך עד שיגיע לשלום לארץ הקדושה. נהרג רבי פנחס, קם ונשא כפיו לשמים וקרא: "רבש"ע, הבט משמים וראה כמה מחבבים ומחזיקים עמך ישראל בתורה שלך".

רבי ליבוש נסע לא"י והניח כמה מבניו ברוסיה, רק את בנו הצעיר בן הזקונים רבי יוסקי לקח איתו שיסע איתו. כאשר הגיע ליאס נתעורר רעש גדול בין אנשי העיר וביקשו כל אנשי העיר שידרוש בבית-הכנסת הגדול ששם לימד ודרש רבי נתן [נסע] הנובר השערי ציון ורבי יפתלי הכהן מפרנקפורט. רבי ליבוש דרש בבית-הכנסת הגדול ולאחר שגמר דרשתו ביקשו שידרוש בנו רבי יוסקי הצעיר. הוא עלה ופתח 'ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה, אין ועתה אלא לשון תשובה, וגעו כל העם בהתעוררות של תשובה שלא נשמע כמוה.

לסיבת מתיחות בין המדינות לא יכל לעלות אז לא"י, ונתקבל רבי לייב לרב אב"ד ביאס ונתן הסכמה על ס' נד הקמת ביאס וחתם 'העולה לא"י'. לפני נסיעתו ביקשוהו אנשי יאס שיניח להם את בנו הצעיר רבי יוסקי כרב אב"ד במקומו, ורבי יוסקי אכן שימש ברבנות יאס עד שנפטר בדמי ימיו בהיותו כבן ל"ו שנים בלבד.

לפני נסיעתו באו בניו ובני בניו ליאס להיפרד ממנו לשלום, ואמרו בבכי: "אבינו, הרי כל זמן שהיית כאן היינו מגיעים אליך בכל עת צרה ואתה התפללת בעדנו ונושענו, ומה נעשה עתה כשקושי הגלות מתגבר וגזירות קשות מתחדשות בכל יום?". ענה להם רבינו: אז תדאגו, בני, כל עת שיהיה לכם צורך שאתפלל בעדכם, וכתבו לבני ר' יוסקי והוא יודיע לי צרכם ואתפלל בעדכם בארץ הקדושה". "ומה יהיה לאחר מאה ועשרים שנה?" המשיכו בניו לשאול ולבכות, "תודיעו לבני ר' יוסקי והוא יודיע לי גם אז לארץ הקדושה" ענה רבינו. ואכן, מסורת זו נשתמרה במשפחתו של רבינו, שכל עת צרה או בקשת רחמים משתטחים הם על ציונו של רבי יוסקי ביאס, והוא מודיע ומעביר את צל בדרכים מופלאות ושמימיות לאביו רבינו ז"ע שבארץ קודש, ורואים ישועות רבות ומופלאות.

הסכמת רבינו על ספר "עמוד העבודה" לרבי ברוך מקאסוב צוק"ל

ההסכמה נכתבה בהיותו בעיר רבנותו יאס, וכפי שחותם: "מוואלטישיסק ולע"ע בק"ק יאס".

הסכמת הרב הגאון הגדול תפארת ישראל סיני ועוקר הרים נ"ר ע"ה פ"ה בוצינא קדישא חסידא ופרישא, קדוש יאמר לו, קש"ת מו"ה אריה לייביש סג"ל אב"ד דק"ק וואלטישיסק יצ"ו

היות שבא לפני ה"ה הרבני המופלג הותיק מו"ה יוסף בהמנוח הרבני המופלג מו"ה ברוך, והראה לפני כמה וכמה קונטרסים שגששאו מאביו ז"ל, עיינתי במ והשקיתי מים מתוקים וערבים כח הגבורה במלחמתה של תורה ועיניכם לנוכח יביטו מלמטה למעלת המנוח ז"ל אשר איזו וחקיר להורות לנו הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה. ובהיותו בחיים חיותו גילה בדעתו לזכות את הרבים להביא לדפוס את הספר הנכבד והיקר אך שגרמו העונות ונתקרב עת פקודתו נשמתו בגזי מרומים והנה קם בנו תחתיו והתעורר עצמו להביא למזבח הדפוס ויהיו שפתותיו בקבר ולזכות את הרבים.

א מ ר ת י פ ו ע ל א טבא ישר כחו וחילו לאורייתא כי כוונתו לשם שמים והזיל כספו על הוצאות הדפוס, ויהי ה' את יוסף בכל אשר יעשה יצ"ח. ע"כ חתמו ידי חפזו עמו וזרועו ת א מ צ נ ו ל ה י ו ת אחד משם המסכים עם שאר גאוני רבני ארץ אשר המה עודנם חיים ואשר אינם חיים, איש את ידו להסיג גבול ה ד פ י ס הספר הזה הן עצמו הן ע"י אחרים מיום גמר המלאכה ו ש ו מ ע ל י ש כו ן בטח ושאנן נפישא מסטרא קדישא וחיי אריכא ומזוני רוויחא.

דף מרשימות העתק נוסח המצבה העתיקה בטרם הועתקה מבית העלמין הקודם לבית העלמין הקיים היום. מתוך תכריך רשימת המצבות לבית העלמין דיאס, נמצא בארכיון הכמני רומניה דמוסדות שטפנשט

מצבת בנו הרה"ק רבי יוסף יוסקא זצ"ל שהועתקה מבית העלמין העתיק בנאטאראש ביאס לבית העלמין פאקוראד דיאס, צמוד לאחורי אוהל הרה"ק משטפנשט זיע"א

היום יום ג' זאת חקת התורה שנת תקנ"ה לפ"ק יאס הברייה

הקטן ארי' יהודה לייב בהמנוח מו"ה שלום סג"ל מוואלטישיסק ולע"ע בק"ק יאס

*

הסכמה נוספת ומרתקת לפנינו אשר אינה מתועדת ומוכרת בין כתבי חוקרי קורות רבינו, על ספר 'אהבת דודים' שנתנה בכ"ד סיוון תקנ"ב, שנת 'שמעו אלי ישר' ל"ב, בה הוא כותב בין היתר: מדי עברי פק"ק יאס עבר אלי איש קדוש כזה הרבני המופלא ומופלג הוותיק קנקן חדש מלא מחזיקי. וירא ה' מוה"ר אשר

ועליג בן לאותו צדיק בוצינא קדישא איש אלקי הרב במנוח מוה"ר בנימין זצלה"ה שהי' מ"מ דק"ק ולאויץ, ועוסק במלאכת שמים וחושב מחשבות ורוצה להיות חסיד לקיים מילי דאבות למען יעמדו ימים רבים לדורי דורות, להיות לו לזכרון ולמשמרת לשם ולתפארת ולקיים צוותא אביו לחזק דבריו בדפוס בעט ברזל ועופרת...

אולם מענין הוא כי חותם הספר נעשה על ידי רבינו בעיר 'דראהייא', נאום הק' ארי' ליב בהמנוח מו' שלו' סג"ל מוואלטישיסק ומ"צ בק"ק יאס יצ"ו.

עלייתו לארץ הקודש

בקיץ תקס"ה עלה סוף סוף לארץ הקודש ביחד עם בנו רבי פנחס. לפני נסיעתו ביקש מריעו הרה"ק רבי פנחס מקאריץ שילמד עבורו בכל יום איוה שיעור ויתפלל בעדו עד בואו לא"י לשלום. הוא השתכן בעיר צפת והנהיג מנהג יפה לאכול כל סעודה עם 'מנני' של עניים בני תורה.

לאחר תקופה קצרה שהיה בארצנו הקדושה, שיגר רבינו אגרת למחוננו הרבי מלובלין וכתב לו "הבל על כל היין ששתיתי בחו"ל", שכן הוא הרגיש בין של ארץ ישראל את טעמו של יין המשומר. הרבי מלובלין התרשם

מאוד מדברי האגרת הזו וקרא על רבינו "מרא דארעא ישראל", ואף ציווה לבנו רבי צבי - חתן רבינו, שבכתבו מכתבים לחונתנו יראה לו אותם קודם לכן, שכן רוצה הוא לבדוק את התארים שהוא כותב עליו, ואכן, כשהראה לו את אחד ממכתביו, הורה לו לכתוב לו "מרא דארעא דישראל", שכן הוא השיג את סוד היין.

רבינו נתבקש לשיבה של מעלה ביום כ"ו ניסן תקע"ג, ומנוחתו כבוד בבית-החיים העתיק בצפת, בדרך היורדת ממקום מנוחתו של האר"י הקדוש למקום מנוחתו של מרן הבית-יוסף זי"ע. במערה הנקראת על שמו "מערת הרב מוואלטישיסק" ופתחה לדרום. הוא היה הראשון שנטמן במערה זו שנפתחה ונמצאה קודם הסתלקותו. מקום קבורתו במקצוע מזרחית צפונית, ונכתב על מצבתו "הרב אוהב תורה" כפי שציווה לכתוב. ואח"כ נקברו שם הרב הגאון רבי דוד שלמה צוק"ל אבד"ק סאראק שבבסרביה רומניה בעל ה"לבושי שרד" ו"ערבי נחל" (מאמר לתולדותיו הבאנו בכאר בשדה גליון 51 וירא תשע"ז), הרב מאוריטש צוק"ל בעל ה"בית עין", וכן קבור שם בנו של רבינו, זוגתו (בת רבי נחמס מברסלב) ובנם. על מצבתו נכתב לפי בקשתו כי היה "אוהב תורה".

צאצאיו

בנו הרה"ק רבי יוסף יוסקי אב"ד בק"ק יאס ושם מנ"כ, בהכתרתו לרבנות יאס השתתף הקדושת לוי מבראדיטשוב זצ"ל.

בנו הרה"ק רבי פנחס זאב שהי' נשוי לבתו של רבי נחמן מברעסלב זצ"ל.

בנו הרה"ק רבי חיים פייבוש נשא לאשה את מרת חיה פייגא בתו של הצה"ק רבי יעקב שמשון משפעטיווקא ז"ל. ייבם את גיסתו מרים בת רבי נחמן מברסלב זצ"ל, לאחר שמת בעלה. שימש כשר"ר למעות ארץ ישראל של העיר צפת מטעם כולל וואהלין, בספר 'אגרות הרה"ק מרוז'ין ובניו (ח"ב אגרת כ"א) הובאה כתב פשר בין ממוני כוללי וואהלין בעיר הקודש שנעשה באישור ובהסכמתו של הרה"ק מרוז'ין, כשראשון החתומים הוא רבי חיים פייבוש. ואחריו רבי יעקב דוב בעריש מרוואן (עליו כתבו במצבות מספרות גליון 166) ועוד שלשה משדר"י ארץ ישראל, ועליהם מתנוססת גם חתימת הרה"ק מרוז'ין.

בנו הרה"ק רבי שלום ונישואין שלו הי' בבארדיטשוב. בתו מחברתו הטוהרה של רבי צבי הירש זצ"ל בן הרבי מלובלין זצ"ל.

בתו מחברתו הט' של רבי דוד קאפיל בן רבי ישראל בן הרבי מלובלין.

בתו רבקה, מחברתו הט' של רבי ישעי' לייב בן רבי יוסף משה בן רבי חיים מקראסנא.

באר בשדה

שנה ה' אבן יחיד גליון מיוחד ניסן תשפ"א

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

יו"ל על ידי מכון 'תורת אמת שטפנשט' הרשמו לקבלת הגליון כל שבוע בדוא"ל 6160303@gmail.com טלפון: 03-579-03-03 פקס: 03-6165110

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט כולל אברכים לעיון - לפנה"צ כולל אברכים להוראה - אחה"צ רחוב מהרש"ל בני ברק מרכז החסד והישועות העולמי שטפנשט רח' החלוצים 2 בני ברק

תלמוד תורה "תורת אמת" שטפנשט מתחם גני הילדים * עקבי אבירים רח' רש"י 5 אלעד מתחם כיתות התלמוד תורה רח' רש"י 9 אלעד מתחם המכינה לשיבת קטנה הכלל חסידית - אלעד רח' רש"י 3 אלעד

בית שטפנשט - גבעתיים בקבר הצדיק משטפנשט רח' רמב"ם 1 גבעתיים כולל אברכים * בית כנסת * מדרשה * מרכז מתנדבים לנוקדים

הכנסת אורחים ואש"ל ברומניה לקבוצות ויחידים - בהזמנה מראש במתחם קבר האדמו"ר הראשון משטפנשט רח' עליה 2 שב' פאקורר אישי - רומניה

מפעל קמחא דפסחא וקמחא דשבתא עיר וסיוע למשפחות ברובות בימי החגים ושבתות השנה.

אור מתתיהו שיעורי תורה בחבי הארץ, כנס' חיוזק וערבי יהדות לעם שבשורות, בהשתתפות גדולי המשפיעים ומזכ" הרבנים

הספרייה התורנית ומוזיאון להנצחת יהדות רומניה וזכר הצדיקים משטפנשט.

מכון תורני "תורת אמת - שטפנשט" להוצאת כתבי רבותנו הקדושים לבית שטפנשט - הרו"ן - וחכמי רומניה.

מפעל האנציקלופדיה לחכמי רומניה

מספרי המכון ניתן להשיג במשרדי המוסדות: אנציקלופדיה מלכות שבמלכות בית הרו"ן ב"ח אמונת אמת - שטפנשט רשפי קודש - הרו"ן סגולה מלכים - ניסן

עלי זבח: ח"א עניני בריית מילא, ח"ב עניני חלאקה, ח"ג עניני נישואין ומצוה טאני, ח"ד פדיון הבן כנור של משיח - נגונים עתיקים מבית שטפנשט

שר וגדול נפל בישראל ארי שבחבורה

מנ הגה"צ רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל

תורה תורה חגרי שק בהסתלקותו לשמי רום של האי גאון וצדיק חבר בי דינא רבה דקריית ויז'ניץ ראש כולל אנטניה מקים ומייסד מוסדות בוהוש וממניחי היסודות להקמת מוסדות שטפנשט עמוד על משמר התורה וההלכה במסירות עצומה במשך למעלה מיובל שנים

מתולדותיו

מנ הגה"צ רבי טוביה אריה זצ"ל נולד לפני ע"ט שנים, ביום ז"ך באב תש"א, בעיר פיאטרא-ניאמץ שברומניה, לאביו הגה"צ רבי שמואל טוביאס זצ"ל רב העיר פיאטרא ניאמץ ומחשובי הרבנים, שושלת וותיקה מגאוני חכמי רומניה ולאמו הרבנית מרת פרידא ע"ה, משפחות מיוחסות בישראל מחסידי בית רוז'ין, טשורטקוב, שטפנשט, סאדיגורא ובוהוש.

בריחתא דאורייתא, בשיעור השבועי שהתקיים בביהמ"ד שטפנשט

אבל ותוגה השתררו בעולם התורה והחסידות, בבוא הבשורה הקשה והמרה על הסתלקותו של עמוד התורה וההוראה, מגדולי ומוותיקי הפוסקים, הגאון הצדיק רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל, דיין ומורה צדק וחבר הבד"ץ דקריית ויז'ניץ במשך למעלה מיובל שנים, ראש כולל אטיניא וראש ישיבת בוהוש. המוני תלמידים ומעריצים ועמך בית ישראל הלכו ביום ג' בניסן התשפ"א אחר מיטתו של האי גברא רבה.

בנערותו קנה דעת וחכמה ולמד אצל אביו הגדול, אשר השקיע בו ובאחיו הרבנים יבלחט"א את כל כוחותיו לרומםם בכל מכמני התורה בבקיאות ובעיון ובהוראה. לאחר מכן למד תורה במסירות נפש בעיר אראד, בישיבתם של הגה"צ רבי שמעון זאב מילר זצ"ל רבה של אראד, ושל חותנו לעתיד הגה"צ רבי מרדכי זלמן ויז'ניצר זצ"ל.

להשיב לשואלים דבר ד' זו הלכה, וזכר להערצתם של אדמו"ר"י בית רוז'ין וויז'ניץ וגדולי ישראל בעלי ההוראה שסמכו עליו ביותר. מתמיד בתורה ועובד ד', לצד היותו עמוד האמת, ענוותן וצנוע, שייף עייל ושייף נפק ולא מחזיק טיבותא לנפשיה, ידד נאמן לכל מבקש השם, אהוב ונערץ על המוני יודעיו ומכיריו, נחבא אל הכלים בורח מן הכבוד ומגיננו, סולד מפרסום, האי חסיד האי עניו.

בשיחתו אודות ימי נערותו למערכת 'קשר איתן', כשתאר הגרט"א זצ"ל את הימים ההם תחת השלטון הקומוניסטי ברומניה, ציין שהיתה זו הישיבה היחידה בכל רחבי רומניה שיכלו ללמוד בה תורה בפרהסיא באופן

בשיעור השבועי שמוסר בביהמ"ד שטפנשט

רשמי. דבר זה לכשעצמו הביא בחורים רבים מכל רחבי רומניה ללמוד בישיבת אראד כדי להיפטר מגזירת הגיוס. "אני אישית נאלצתי לכתת רגלי היגעות משך 24 שעות, בנסיעתי הארוכה והמפרכת ממקום מגורני בפיאטרא-ניאמץ עד אראד הנמצאת בקצה השני של רומניה הגדולה. זכרני שנסעתי עם הרכבת על פני שלש-רבעי שטחי רומניה, אבל הכל היה שווה משתי הסיבות האמורות: הראשונה - היתה זו הישיבה היחידה שיכלו ללמוד בה כראוי על מי מנוחות; אישור מהיר יותר להיפטר מהצבא ולקבל אישור מהיר יותר לצאת את מסך הברזל ולעלות לארץ הקודש".

הגרט"א זצ"ל מילא כרסו בש"ס ובפוסקים בשקידה עצומה, עד שהוסמך לרבנות על ידי הגרש"ו מילר זצ"ל אב"ד אראד, הג"ר ישכר דוב דכנר זצ"ל אב"ד סאטמר, והג"ר יצחק מאיר מרילוס זצ"ל אב"ד באקו ואראד ולימים אב"ד בוקרסט. בכתב הסמיכה שקיבל מרבו הגה"צ הגרש"ו מילר זצ"ל, כתב לו בין היתר: 'וטוב-יה לייב משתה תמיד' על משקל הנפסק ברמ"א בהלכות פורים במשפט האחרון של חלק אור החיים: 'וטוב לב משתה תמיד', כאשר כוונתו היא שזכה למלא קנקנו ביין ישן מלא בתורה והוראה, ואכן גאונותו וחריפותו ניכרה משחר טל ילדותו, מסופר כי כאשר התכנסו פעם כל גאוני רומניה בראשות הרה"ק רא"ז מסקולען יחד עם רבני האיזור מניאמץ משאץ מבוטושאן ומעוד בבית אביו שבפיאטרא ניאמץ, ודנו בהלכות מקוואות והוא נער כבן בר מצווה, מה מאוד התעלו הרבנים איך שהפליא את ידיעותיו וסברותיו בהלכות מקוואות לפני גאוני ארץ, מרן הגר"ש דרמר זצ"ל אב"ד ניאמץ התבטא אז: "את הילד הזה צריכים לגנוב מפה לעירי טירגו ניאמץ, שם אנחנו צריכים אותו לחברותא", כאשר בבוקרסט לא היו אז רבנים, בשל עלייתו של הגאון הגדול רבי צבי גוטמן זצ"ל אב"ד בוקרסט ובני משפחתו לארה"ק בשנת תשכ"א, כיהן הוא בשליחות אביו ולבקשת הקומוניסטה - הקהילה היהודית בעיר הבירה כרב מורה הוראה ופוסק, המגיע כפעם בפעם לפי הצורך מעירו פיאטרא לבוקרסט לערוך גיטין ולעמוד על כשרות המשחטות ושאר עניני הרבנות והוא עדין לא פריס סודרא, אלא "בחור" כמדורשו, עובדה זו לבד סיכנה את את עצם עליית המשפחה מרומניה לארה"ק בשל העובדה שהד"ר רוזן עיכב את יציאת כלי הקודש מרומניה בשל רצונו להשאיר רבנים בקהילות ישראל ברומניה וכאן מדובר הרי ברבה של פיאטרא פלוס רב בבוקרסט, סיבה מספקת לעיכוב המשפחה מלעלות לשנת תשכ"ד..

ארי' עלה מבבל

בחודש חשוון שנת תשכ"ד עלה ארי מבבל, יחד עם אביו ואמו זצ"ל וילחט"א אחיו הרבנים

בכנס לזכר אביו הגה"צ זצ"ל

שליט"א לארץ ישראל, ונכנס ללמוד בישיבת ויז'ניץ שבב"ב. בימים ההם זכו הוא ואחיו ילחט"א הגה"צ רבי משה מרדכי שליט"א אב"ד קדימה, ללמוד בצוותא עם כ"ק מרן אדמו"ר הישועות משה זי"ע, שנהנה מאוד מבקיאותם במכמני התורה, ומשקידתם הנפלאה, כאשר מרן האמרי חיים זיע"א היה מפליא את העובדה שהייתה זו אחת המשפחות הבודדות שהכיר שעלו לארה"ק שלמים בגופם ובנפשם, ששת רבנים עטורים בזקן ופיאות, גאונים וצדיקים, כשמיסירות נפשם ליהדותם הייתה לפלא ולשם דבר, מלבד גאונותם וידיעתם בכל מכמני התורה, למרות המצב הרוחני ששרר אז ברומניה, האמרי חיים התבטא פעם לפני אביו הגה"צ מוהר"ש טוביאס זצ"ל רבה של פיאטרא ניאמץ: "טוביאס איז א פירמה".

בשנת תשכ"ו הקים את ביתו עם הרבנית תליט"א תבלחט"א, בת הגה"צ החסיד רבי מרדכי זלמן ויז'ניצר זצ"ל, שכיהן כראש הישיבה באראד ובארה"ק היה ראש כולל אנטניא. לאחר נישואיו היה מחשובי מרביצי התורה ורבני הכולל בקריית ויז'ניץ הק'. לימים מילא את מקום חותנו בראשות כולל אנטניא בב"ב, תפקיד בו כיהן עד יומו האחרון.

בימי השבעה נודעו פרקי תולדותיו אותם דאג להסתיר ולהחביא מעין רואים, ובהם

ה'כנסת מרדכי' זצ"ל בשבתו אז ברחוב בצלאל יפה, באותם ימים הגיע מארה"ב מרן העקבי אבירים, ואדמו"ר ה'כנסת מרדכי' ביקשו שיתלווה אליו לקבלת הפנים בשדה התעופה כראש הכולל בבית מדרשו, במהלך נסיעתם לשדה התעופה דיברו בהלכה ובהתירו של הר' גורן להתרת המזורים, פרשייה שריחפה אז באויר, ובמהלך הנסיעה הובאו על ידו צדדי ההיתר והאיסור בגאונות ובחריפות בלתי רגילה.

פרק מרכזי בחייו היה כאשר התמנה בשנת תשל"ו לדיין בב"ד זצ"ל דקהילת ויז'ניץ, לצד הרב אב"ד דאז - ילחט"א מרן אדמו"ר שליט"א, והדומ"ץ דקהילת ויז'ניץ הק' הגה"צ רבי משולם זושא לוריא זצוק"ל, שרחשו לו הערצה רבה.

מאז היתה דלתו פתוחה לכל שואל, במאור פנים ובידידות. המונים נהנו הימנו עצה ותושיה, רוב חכמתו ובביתו הרחבה בכל מכמני התורה ובהליכות החיים.

גדולי ישראל הכירוהו כבעל הוראה מובהק אשר בקיאותו העצומה בכל מכמני התורה הקנו לו שם בפסקיו. היה יושב על מדין בדיני התורה שנערכו בב"ד זצ"ל ויז'ניץ, כשידיו רב לו בחלק חושן משפט בבקיאות עצומה. כשלא אחת התבטא ואמר: "כבר חזרתי על שו"ע יו"ד וחז"מ, למעלה ממאה פעמים, ובכל פעם שאני חוזר על הלימוד מתחדשים לי חידושי תורה והבנות חדשות", פעם התבטא ואמר: "חז"ל אומרים 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה ואחד', ואני מוסיף שאינו דומה 'שונה פרקו מאה ואחד למאה ועשרים', כי בכל פעם מתוספים הארות וחידושים חדשים, כן היה בקי בהל' שחיטה, ובמיוחד בניקור, ולבקשת גדולי ישראל היה נוסע לחו"ל לפקוח על מערך השחיטה והניקור שתחת הכשרויות המהודרות פרק זה בחייו היה עתיר גילויים וגילה טפח מגדלותו התורנית ומהיקף ידיעותיו הן בעניני השחיטה והניקור והן בענינים כלליים של השוחטים וצוות הכשרות, אשר מטבע הדברים התעוררו להם שאלות משאלות שונות והוא ברוחב ידיעותו ידע להשיב לכל אחד ולפי כל שיטה.

הריף ובקי

לשם דבר היו שיעוריו וחידושיו בהלכות חמורות ובלתי שכיחות ללימוד, כהלכות מקוואות, הלכות ריבית, ומידות ושיעורי תורה, זמני היום והשקיעה, בהם היה מחשב חשבונות, ומפליג בפלפול ובסברא ברוחב עיונו וחריפותו ובקיאותו המדהימה. במשך כמה שנים מסר שיעור עיוני בהלכות אלו בבית מדרש שטפנשט בב"ב ומשיעוריו אלו יצאו לאור קונטרסי 'מידות אריה', פנימי ללומדי השיעור, אשר היה משתעשע בהם ומוסיף לחדש כיד ה' הטובה עליו, את שיעוריו אלו במקצועות התורה הבלתי נלמדות בהיכלי התורה הוא המשיך אח"כ בביהמ"ד 'דרכי שמואל', ועד התקופה האחרונה הייתה קבוצה

במכתן לתלמידי ישיבת ויז'ניץ

הרבצת תורה בראשות כולל מונקאטש שהיה אז ברחוב נחמיה, האברכים שסיפרו זכרונות, התרפקו בערגה על ימי הזהב במחיצתו, וחזון למועד תיאורם ופרסום זכרונם, כמו כן כיהן בראשות כולל סאדיגורא בת"א בימי האדמו"ר

לב האריה שנדם

הרהורים אחרי מיטתו של הגאון הצדיק רבינו טוביה אריה טוביאס זצ"ל

מדייק בשמא

רבי מאיר היה מדייק בשמות האדם, אומרת הגמרא במסכת יומא (דף פ"ג:), מורינו הגאון הצדיק רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל, היה ארי חי מרגיז ממלכות ומשדד מערכות, אך לצד זה בלט בטוב הלב שלו בהתייחסותו האבהית לכל צורב וניק, אלו שני הניגודים החריפים שהוטבעו באישיותו הרבוגונית ובנשמתו ההומיה של הארי החי, הגאון הגדול רבינו טוביה אריה טוביאס זצ"ל, שליבו הטהור נדם ביום ג' בניסן התשפ"א.

תקצר היריעה מלהכיל את מסכת חייו הארוכים בבעיון התורה ובסברה, בחתירה למען האמת ועשייה רבת אנפין למען קדש שם שמים בעולם.

במעללי יתנכר נער

משחר טל ילדותו, וזו לא מליצה הנאמרת כלאחר יד, בעודו ילד לפני בר המצווה, התבלט בקרב גאוני וחכמי רומניה, שהזדמנו לבית ועד החכמים שהיה תדיר במוחצית אביו הגדול, בחריפותו המדהימה ובבקיאותו המופלאה, בשעה שבני גילו הגויים ברובם בעיר הולדתו פיאטרא ניאמץ התעסקו בהבלי עולם הזה, ידע כבר רבי לייבל, כפי שנקרא בפי כל, לחזור ולשגן, לגמוא ולהספיק מכל הבא לידו, חכמת התלמוד, על כל נושאי כליו ומפרשיו, לצד צמאון עצום להיסטוריה ומעשי הצדיקים, בהם היה בקי נפלא כאחד הקדמונים, כאשר לא נסתרו ממנו גם חכמת העולם ומדעיו שיבואו לידי ביטוי ועזרה בהבנתו הנדירה בגרמי שמים עד חגוי הסלעים, ממש נהירים ליה שבילי דרקיע כשבילי נהרדעא.

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים

זכורני, שנה אחת מצאתי את עצמי שובת בשבת שובה בעיר הולדתו פיאטרא ניאמץ, לקראת היותי שליח ציבור ביום הכיפורים בבית המדרש ה'בעש"ט שוהל' בפיאטרא, לפתע הבנתי שזמן צאת הצום לפי אופק פיאטרא לא נמצא בלוח הרגיל, חייגתי לביתו של הדוד, שאלתי בפי מתי הזמן בו יוצא הצום בפיאטרא, לא עברו דקות מועטות וחישובי אופק פיאטרא נפרסו לפניו, מדידות לפי אופק יאס מול בוטושאן ובאקוי וזמן צאת הצום הונח לפני על ידו, נהירין היו לו השבילים והחישובים, זמן צאת הצום בפיאטרא קיבל את חותמת הדיין, מאז ידעתי שאין לי לחשוש לצאת לרומניה מבלי להכין את לוח הזמנים, טלפון קצר ואקבל את המענה, אגב בזכות אותם חישובים והצורך לזכות את יהדות העולם בצאת הצום, נעתר הרב מרדכי גנוט שליט"א לבקשתי לציין בלוחו 'דבר בעתו' את מועדי הצום בכל העולם, ומאותה שנה זמני יום הכיפורים של העולם מחושבים כבר מראש ומפורסמים בלוח 'דבר בעתו' לזיכוי הרבים.

בחודש ניסן אי אפשר לבטא הספד

יומי דניסן אינם זמן למספד, ואולי כי חודש ניסן הוא זמן של קרבת ה' מצד השפעת הניסים שנגאלו אבותינו וממשיכים להגאל בימינו, בבחינת 'דילוגו עלי אהבה', זמן של תשובה מאהבה, ועל כן יתכן ולא נדע להביע את הכאב והצער על חבל דאבדין, בתחושה זו מתהלכים אנו מחוסר מציאת המילים המתאימות, שיבטאו את גודל האובדן ויביעו את גודל השבר והחסר.

איש המודות שהכל בו

לא נתיימר למצות במאמר אחד את היקף פועליו ומפעליו של מרן הגאון רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל, את עומק תורתו ורוחב פלפוליו וחיידושו הבהירים, את היקף ידיעותיו ועוצם השגותיו, פרקטיקה

בסיום כתיבת ס"ח

נבחרת של לומדי תורה עולים לביתו לשיעור קבוע, בעיון ובחריפות גדולה.

מרביץ תורה לעדרים

כדיין בבד"ץ ויז'ניץ וכראש כולל אטיניא ובימים קדמוניות כראש כולל מונקאטש, ראש כולל סאדיגורא וכראש ישיבת בוהוש, הרביץ תורה וחסידות בקרב שוחרי התורה בדרכו הייחודית והעמקנית, שיעוריו הייחודיים בנושאי ריבית, מידות ושיעורי תורה, מקוואות, כמו גם סוגיות הלכתיות שמעטים עוסקים בהם, ושיעורי עמקות בחסידות, קנו להם שם ותהילה. מצוייני האברכים ברשת הכוללים של 'איגוד מוסדות ויז'ניץ' ברחבי הארץ, קנו אצלו הדרכה והכוונה רחבה בהלכה ובהוראה, כאשר בחנם ועודדם להתעלות בסולם המעלות עד שיזכו להורות הוראה בישראל, סיפר הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א, היינו עולים לביתו של ר' ליבל כל שבוע קבוצת אברכים מוויז'ניץ ללימוד חסידות, והוא ניהל במקביל גם חבורה של חסידי בוהוש ובית רוז'ין, אברכים אותם ליקט וארגן לכדי קבוצה מגובשת, שהפכו למבקשי ה' צמאי דעת ואוהבי חכמה, אותה מכר כיד ה' הטובה עלינו, במידה גדושה במאוד.

היה קשור בלונ' לרבוה"ק מרוז'ין ומויז'ניץ זי"ע וליבלחט"א מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, מדי שבת בשבתו השתתף בשולחנות הטהורים, ופיאר בהדרתו את כל השמחות והמעמדים בבית ויז'ניץ, תוך שכפף קומתו בהערצה עצומה לפני מרן רבנו שליט"א. כמים הפנים רחש לו רבנו שליט"א הערכה עצומה שבלטה ביותר, כשאדמו"ר שליט"א מוויז'ניץ שואלו ומתייעץ עימו לעיתים תכופות במכמני ההוראה וההלכה.

פרק מיוחד היה חברותו של הגרט"א זצ"ל בוועד רבני התקשורת דקהילת ויז'ניץ הק'. בנאמנות ובמסירות עצומה עמד לימין מרן מוויז'ניץ שליט"א בניהול המלחמה הגדולה נגד המכשירים המהרסים, בעמידה על משמר טוהר מחננו, למען ילכו כל אנ"ש בדרך הסלולה, תוך עקביות להתרחק ולהתנתק לגמרי מכל אותם מרעין בישין.

כוחות רבים השקיע כדי לבדוק ולאשר מכשירים ראויים וכשרים לבעלי עסקים הנדרשים לכך לצורך עבודתם, תוך תיאום וקשר עם מומחים, ועם ועד התקשורת הכללי שנתמנה ע"י גדולי ישראל. בחברותו בוועד הרבנים קיבל פניות מיהודים או מסוכני מכירות על כל האפשרויות הקיימות, דן על כך בכבוד ראש, והביא את הדברים להכרעה.

בסוד שיח עם מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א

עוזר דלים

כאחד מראשי רבני קופת הצדקה להחזיקים ולהחיותם של קרית ויז'ניץ, היה עד למקרים מיוחדים בהם הייתה נדרשת התערבותו והתעסקותו במצוות גמילות חסדים, ואז התגלתה מידת טובו וחסדיו, ראשי הקופה מספרים שמרגע בו הייתה מתקבלת ההכרעה על מקרה הזקוק לעזרה, זה הפך למקרה אישי שלו, ולא ניתן היה להרגיעו עד שהדבר בא על פתרונו בצורה המשביעה רצון, הוא היה מראשי המדברים והעוסקים לטובת הנזקקים, ופעם אף התבטא על דברי המשנה בסנהדרין (דף מו), אמר רבי מאיר בשעה שאדם מצטער שכניו מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי, אם כן כאשר מורידים מצער בני ישראל, זה בעצם מוריד מצער השכינה, כך ראה בכל מעשיו והתנהגותו, עשות חסד עם הזולת יחד עם תיקון העולם במלכות שדי, להורדת צער השכינה על כל פעולה ופעולה שנעשית כאן בעוה"ז.

מקומם זכר יהדות רומניה

פרק מופלא ומיוחד בחיי הקדיש לקומם הריסות בית רוז'ין בארה"ק, ולהציב שם ושארית לחכמי גאוני רומניה אשר זכרם לא הוכר כיאות בארה"ק. מיד עם עלותו ארצה בחודש חשון תשכ"ד, נוכח לראות כי בארץ ישראל מוקמים ומתפתחים מוסדות תורה וחסד על שם קהילות שנכחדו בשואה, וליהדות רומניה אין גל-עד, יחד עם אחיו הרבנים שליט"א, גיסו הרה"ח רבי יצחק זאב סלמון שליט"א ולהבחיל"ח איש אמונו ויד ימינו בלחט העשייה הרה"ח ר' משה יוסף סגל זצ"ל מפיאטרא - ב"ב, ובראשם אביו הגה"צ אבד"ק פיאטרא

ניאמץ זצ"ל, החלו לפעול רבות להנצחת תורת גדולי ישראל מרומניה ומורשתם העניפה, בעיקר החל לפעול להקמת כולל על שם רבני רומניה, מכוון להוצאת ספרים של גאוני וחכמי רומניה, ובהמשך להקמת מוסדות 'בוהוש-פשקן'. כך הקים בת"א ועמד בראשות ישיבת כולל אברכים על שם רבני רומניה וצדיקי בוהוש בבית מדרשו של האדמו"ר מבוהוש זצ"ל, כן הקים מכוון להוצאת ולהאדרת ספרים של גאוני וחכמי רומניה, כמו ספרי הגאון מניאמץ זצ"ל ועוד שורה ארוכה של כתבים וספרים ותכניות לרוב על הוצאת הספרים התקבלו הסכמותיהם והמלצותיהם הנלהבות

של מרן המנחת יצחק גאב"ד ירושלים, הגרא"מ שך זצ"ל האדמו"ר רא"ז מסקלען זצ"ל ששיבחו את היוזמה הברוכה להנצחת גאוני חבל ארץ רומניה, ובשלב המשך פתח את בית המדרש בבני ברק והעברת הישיבה רכישת המגרשים לבניית בנייני הקבע, במעמד זה יצא לאור קול קורא חתום מאת כעשרים מרבני רומניה שאיגדם במטרה מיוחדת לקומם את זכר גאוני וחכמי רומניה, קול קורא שעורר הדים נרחבים, והחיה את העצמות היבשות והקיץ את הנרדמים מהאמונה כי צריך וניתן לפעול למען הקמת מוסדות תורה וחסד על שם חכמי רומניה ועל שם אדמו"ר בית בוהוש.

בתשל"ז החל בהליכי רכישת המגרשים, פרק מופלא וגדוש בחוויות לא תמיד נעימות, ובב' אלול תשל"ח נחתם החוזה על דונם האדמה - אלף מטר ברחוב חגי בב"ב, בתחילה במגרשים של מספר 14/16, וכעבור פחות משנה בי"ב אייר תשל"ט סחף בהתלהבותו את ריעו למפעל ההנצחה הרה"ח ר' משה יוסף סגל זצ"ל ורכשו את המגרש הנוסף

עם ריעו יבלחט"א הגר"מ שך קליין שליט"א בהכשרת הסוכה הגדולה

במספר 6.

בכ" אייר שנת תשל"ט פתח את בית המדרש, הקלויז החסידי על שם חכמי רומניה ולזכר אדמו"ר"י בית בוהוש, ברחוב חגי בב"ב, על אדמת המגרשים שרכש, ומני אז נפתח פרק חדש בפעילותו התורנית שפרסה זרועות לעולם העשייה, עוד רבות יתואר ויסופר לדור צדיק מה פעל.

הגר"ט"א טוביאס זצ"ל היה לרוח החיה של כל עניני הקלויז, בו קבע את מקום תפילתו, כאשר מדי שבת בשבתו, חוק ולא יעבור בכל שלושת התפילות כיתת רגליו מביתו שבקרית ויז'ניץ לרחוב חגי שבקצה השני של העיר, קבע תקנות וגדרים שהובילו לייסוד צעירי החסידות ולחולל את המהפכה של הנצחת זכר גאוני וקדושי רומניה וזכר בית רוז'ין. הוא עמד בתוקף כי האברכים המתפללים ילבושו וינהגו בכל גינוני החסידות, כבגד עליון, וכל הגדרים והסייגים, משל היו לו מאות איש שהמתינו בתור להגיע להשלים לו את המנין הראשוני, כאשר ראה שאין מנין קבוע, החל לתור אחרי אברכים הקשורים

עם ריעו יבלחט"א הגר"מ שך שטרן שליט"א

לאילנא דחיי, שהתפללו בבתי כנסת סמוכים כמו 'באיאן' ברחוב מלאכי ו'הרוז'ינער קלויז' ברחוב חפץ חיים, היו אברכים שסירבו בתחילה להענות לקריאתו ולהגיע להתפלל, באמרם כי אינם מעונינים לעזוב בית כנסת מסודר, קהילה וחברה מגובשת, אך הוא הבטיח להם כי לא ירחק היום ובית המדרש והקהילה יעמדו על תילם מגובשים ומאוחדים, אחד האברכים שסירב להגיע קיבל ממנו 'משרה' - תפקיד גבאות בית הכנסת המתהווה, כך הצליח לגנוב את אחד מעמודי התווך בבית המדרש באיאן ולהפכו לגבאי בבית המדרש שהוקם בצדק המט ליפול שהוקם על המגרש שרכש בדם

וכולל האברכים מת"א לב"ב.

כינוס האסיפה הרשמית הראשונה לצורך מטרה זו המתועדת בארכיון גנזיו אותם העביר למשמרת עולם לידי מכוון חכמי רומניה של מוסדות שטפנשט, היה בי"ד בשבט תשל"ב. אז פרסם את דבר תכניותיו ברבים בפעולות נמרצות ומעשיות למען הגשמת מטרתו זו, ראשית בגיבוש הקבוצה של הנחשונים

שהאמינו בכוחו ובמרצו, מתי מעט אלו ילכו עמו מעתה באש ובמים, בלחט ובאומץ, עד שהמטרה תוגשם במלואה, כצעד ראשוני הוחלט אז על פתיחת ישיבת כולל אברכים בקיץ תשל"ב, באמרו כי ראשית יש לגבש את האברכים וללכדם בתורה, ועל ידי כך כל היתר ייעשה בסינתא דשמאי, ואכן אותה ישיבה שהקים על קברם של גאוני רומניה וצדיקי בית רוז'ין ובוהוש כשהוא עומד ומכהן בראשות הישיבה כעשור שנים, הובילו להקמת מוסדות בוהוש.

בי"ט בכסלו תשל"ג נערכה אסיפת יסוד העמותה להתאגדות וליציאה לדרך לשם

יותר מתלמידי המגיד

הגרט"א היה יד ימינם ואיש סודם של אדמו"ר בית רוז'ין ובמיוחד של הרה"ק אדמו"ר רבי יצחק מבוהוש זצוק"ל. בלהט עשייתו להקמת מוסדות בוהוש התבטא האדמו"ר זצ"ל לא פעם כי אין הוא מאמין כי אפשר לעשות משהו פה בארה"ק להחזיר עטרה ליושנה, וכאשר בא לבקש ממנו את ברכתו לפתוח המוסדות ואת ישיבת הכולל אברכים, אמר לו האדמו"ר זצ"ל: "אם רצונך לבקש רשות להשתמש בשם אבותי אני מסכים ומרשה לך, אך אם אתה חושב שהשם 'בוהוש' שווה דולר אחד הרי שטעות היא בידך", ובלשונו: "דער נאמען בוהוש טראגט נישט קיין איין דולר", אולם הגאון רבי טוביה אריה, באמונתו ובלהט עשייתו האמין כי ניתן וצריך לפעול ולהקים מחדש את עטרת המלוכה, ואף הדביק בכך את כל טובביו ומכריו.

לשם כך גייס את הנגיד האגדי החסיד ר' שמואל דסקל ז"ל לילד העיר פאשקאן ומגדולי חסידיו וז'נץ' להזיל מהונו לצורך רכישת המגרשים עליהם יוקמו לימים המוסדות. הרבי מבוהוש זצ"ל התבטא: "מימות זקני המגיד הגדול ממועזריטש ועד לזמננו, לא היה אחד שעשה למען כבוד בית רוז'ין, כמו רבי לייבל!" ובפעם אחרת התבטא: "יותר ממה שעשו תלמידי המגיד למגיד, עשה רבי לייבל לכבוד בית רוז'ין ובית בוהוש", כה רבה הייתה הערכתו העצומה לפועלו של הגאון רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל.

מה רבה הייתה השפעתו ופעילותו של הגרט"א ילמד הסיפור הבא, כאשר היו צריכים לגייס כסף הסכים ר' שמואל לתת את דמי הקדימה ואת חלק הארי של הסכום, ואף לחתום ערבות לקבלת כספים נוספים ממקורות שונים, כמו למשל כאשר הגיעו להתרים את הנגיד המפורסם לבית רוז'ין ר' חיים קאופמן ז"ל מבלגיה, היה הדבר נראה בעיניו תלוש מן המציאות המעשית והוא חשש שהכסף יילך לריק, הגרט"א ור' משה יוסף סגל נראו בעיניו כצעירים מתלהבים ופזיזים, ר' שמואל דסקל שסמך על הגרט"א בשתי ידיו, העריך את רצינות כוונותיו, והכיר בחושיו העסקיים המיוחדים כי לפניו אברך פלא אשר כל עיתותיו קודש להנצחת זכר קהילות הקודש שמסרו נפשם על קדושת השם, חתם ערבות אישית לנגיד ר' חיים קאופמן, ההתחייבות כללה שטר מפורט שבאים לא חתתה העסקה, והמגרש לא יירכש או מכל סיבה שלא תהיה לא יבנו לבסוף מוסדות חסידי רומניה ובוהוש פאשקאן, הוא ערב לו אישית להחזרת הכסף, כמו כן חתם ערבות לאחיו ר' אלעזר קאופמן על שטרות מלווה עתידיות, שאף הוא שוכנע על ידי הגרט"א להתחיל לתמוך במפעל האדירים ההולך ומוקם.

בג' בחשוון תשמ"ה הונחה אבן הפינה לבניי הקבע של המוסדות שנקראו "בוהוש-פאשקאן" וזאת כאמור בזכות הרתמותו של איש החסד האגדי ר' שמואל דסקל זצ"ל לילד העיר פאשקאן וכפי שסופר במעט לעיל, וכל יתר מעשי תקפו וגבורתו ופרשת גדולתו של הגאון רבינו טוביה אריה טוביאס זצ"ל הלא המה כתובים בספר הזהב של דברי הימים להנצחת חכמי וגאוני רומניה וממלכת בית רוז'ין לזכרון ולשם עולם.

אולם נשמתו של הגרט"א לא ידעה שובע רוחני ומרוגע מפעילות ועשיה, כנטר המסורת ומחדש מלכות בית רוז'ין, דאג גם לאוצרות הרוח שישארו ויתקיימו, מיד עם הקמת ישיבת בוהוש בבית המדרש של האדמו"ר זצ"ל בשדרות רוטשילד בת"א, הועמד הגה"צ רבי טוביה אריה טוביאס בראשות הישיבה, והיה מנחיל לאברכים וללומדים בהיכל הישיבה, תורה, חסידות, מסורות ומנהגים, האברכים סיפרו כי פעם ביקר בהיכל הישיבת כולל האברכים הרה"ק רבי שלמה'ניו מסאדיגורא זצ"ל שמואד הנה לראות שקול התורה חוזר להיכלות הצדיקים, וה'יושבים' שבים לתפוס את ספסלי בית המדרש כמימים ימימה, ואז ביקש הגרט"א כי למען דור ההמשך צעירי הצאן ואברכי הישיבה ילמד לאברכים את נוסחי ניגוני התפילות הרוז'ינאיות המעוררים כיסופין וערגה לעבודת הבורא, הרה"ק רבי שלמה'ניו התרגש עד למאוד ואז הצליח להשפיע עליו שיקליט את נוסחי הניגונים, וניגוני הדביקות של מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א, שנשתמרו בקרב צאצאיו האדמו"רים לבית רוז'ין, הרה"ק הקליט מספר ניגונים ותנועות מהסבא קדישא מרוז'ין דבר שהיה בלתי רגיל, ומיד הפכו לנכסי צאן ברזל בקרב שוחרי תורת בית רוז'ין ושומרי המסורת.

עומד לימין מוסדות לזכר גאוני רומניה

כן פעל לצד אביו להקים את ישיבת 'באר חיים מרדכי' - ניאמץ בהרצליה. בהמשך ולימים פעל והפעיל למען הקמת מוסדות שטפנשט בהם ראה את המשך מפעליו וקיום שאיפותיו להנציח את זכר רבוה"ק לבית רוז'ין וחכמי רומניה, כאשר היה משתתף בכל אירועי המוסדות בימי ההילולות ויומי דפגרא. זאת ועוד, למרות שלא היה מרבה לכתוב את חידושי תורתו היה מעודד את מפעלי ההוצאה לאור של מכוון שטפנשט כאשר כמעט בכל הקבצים שיו"ל על ידי המכוון השתתף ודאג לכתוב מאמר תורני, אשר תמיד

לב האריה שזדם

מדהימה במרחבי ההוראה שבאה לשימוש יומיומי בדיונים שניהל בבית הדין, בשיעוריו העמוקים שמסר לפני תלמידים מקשיבים, בבתי המטבחים בעת שמשו כראש צוות שוחטים בדאגתו להביא בשר כשר ממרחקי מרחקים, בשבתו בדיוני ועדות הצדקה כמכריע בשוועת העניים ובדמעת העשוקים, בהם היה הופך לאחר שמיעת הצרות והייסורים לבעל ענין פרטי בכל מקרה וצרה שבאה לפתחו, ולצד כל אלו אחיזתו באמת הבנין להקים עולם חדש שלנגד עיניו ראה כהולך ונעלם, להנציח את זכר הקדושים אשר שמם כמעט והפך להיות נזכר רק ביומי ההילולתם ובין אחרוני תלמידיהם וחסידיהם שספו תמו מן העולם, קדושי רומניה אשר בארץ המה.

ובשפה יותר פשוטה וברורה, כאשר במעללי יתנכר נער, צלל לים התלמוד וחזר למעלה ממאה פעמים על הלכה ומימרה, באמרו שאף לאחר מאה חזרות מתבהרים לו חידושים ופירושים, כאשר חידש ולימד תובנות חדשות ומפעיומות במקצועות בלתי רגילים ובלתי נפוצים, כדיני ריבית, כהלכות מקואות, עניני מידות ומשקלות ושיעורי תורה, חישובי זמני היום מעלות השחר ועד צאת הכוכבים, וגם כאשר דרוש דרש במילי דחסידותא באותו עיון ובאותה עמקות ובהירות, והיו הדברים מאירים ומשמחים כנתינתן מסיני, לצד כל אלו היותו אוהז באמת הבנין, בהובילו קבוצת אחים לדעה שתלך אחריו באש ובמים למען הגשמת המטרה, להנציח את זכר גאוני חכמי וצדיקי רומניה, שעל ברכם גדל והתחנך, ואת שמע זכרם וגודל יקרתם ינק בבית הוריו וזקיניו, לדידו היה פשוט כי לא יכון עולם ללא ששמעם ינשא שוב ברמה בין היכלי התורה והיראה, ושמועתם תתבדר בין צורבי התורה וחכמי היראה.

כל מה שנספר, כל מה שנתאר, יגמד ויקטין את ההיקף העצום של הפעילות וההספק, את התבונה והכישרון בהנחלת המורשת אותה בנה והקים, אותה י"סד, טיפח וריבה בעשר אצבעותיו, ועוד חזון למועד פרסום כל עלילותיו, בבחינת "זכר כל המעשים לפניך בא".

נגדע הארז בלבנון

צעיר ברוחו היה עד יומו האחרון, 80 שנות עמל התורה ויגיעתה, ושובל ארוך של ייסוד מפעל אדירים אשר שינו מוסכמות אצל רבים מבני דורו, לא ניכרו על פניו המאירים ומפיקים נוגה, כך נסתלק מהעולם בשיא פריחתו ותפארתו, נגדע הארז בלבנון, באמצע העשייה הברוכה, כזה י"זכר לעד, נמרץ ומלא עוזו וגבורת ארי, המתנשא ונוכח לבוקר שלאחריו לאכול טרף, עוד ועוד ועוד, כפי שהתבטא באחד מהבקרים האחרונים לחייו עלי אדמות, אשמורת הבוקר, והוא מנסה לקום מכורסת שינתו לשולחן לימודיו, לאחר לילה עמוס מלחמה עם שארית כוחותיו, לנשום לצד מחוללי חמצן שלא הצליחו להקל על הסיטורציה, "תכבד לעבודה על האנשים", נהם הארי בשארית כוחותיו, נר אלוקים טרם יכבה, אין זמן לחולשת הגוף ולמגבלותיו, היום קצר והמלאכה מרובה, ועוד איך מרובה.

החייל שכרע נפל ממשמרתו

כל ימיו היה חייל בצבא של השי"ת הממלא את פקודותיו, 'זעלנער' בנשמתו, חייל בתורה בלימודה ובהנחלתה. חייל במשימות שמירת הדת בכהנו כרב בבוקרסט מטעם אביו

לב האריה שנים

ולבקשת הקהילה המקומית, והוא בחור הממלא פקודות, של כתיבת גיטין, של פיקוח כשרות ושל הוראת הדין לשואלי. חייל שעלה לארץ והבין שמישמתו לקומם מוסדות תורה וחסידות, וכשצריך גם לכהן כמפקד, בכהנו בראשות ישיבת בוהוש אותה ייסד והקים בתל אביב, לצד אחיותו באמת הבנין כאחרון הבנאים העומד על הפיגומים. חייל המכמת רגליו שלוש פעמים כל שבת משדרות ויז'ניץ רחוב מגוריו ועד לקצה השני של העיר לרחוב חגי - בית מדרשו שהקים לכבוד זכרם של חכמי רומניה ועל שם אדמור"י בוהוש. חייל שלפעמים אף היה מכתת רגליו פעם רביעית באותה שבת! אם הייתה שמחת שלום זכר לאחד ממתפללי הקלויז בהם ראה שותפים לעשייה ולמהפכה. חייל שכאשר שאלוהו שאלות בהלכה היה עולה לבית השואל כדי לפסוק לפי מראה עיניו ולא רק לפי משמע אוזניו. חייל שכאשר האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א התקשר אליו פעם באמצע הלילה והודיע לו שהוא רוצה לבוא אליו ולדון עימו על עניני הקריה, הוא זינק מביתו והודיע לאדמו"ר כי אין צורך להגיע, כי הוא כבר מחוץ לדלת ביתו. חייל שעד יומו האחרון התייצב בכולל אנטניא שבראשותו, שני סדרים לפנה"צ ואחה"צ כאחרון האברכים בשנה ראשונה שלאחר נישואיהם. חייל היה כל ימי חייו, וכוה נזכרה ונגסה לחקות אותו. כלביא יקום וכארי יתנשא, עד שכרע שכב הארי וכלביא מי יקמונו, והוא שאמרו במדרש רבה (במדבר פ"כ) "אין אומה בעולם כיוצא בהם, הרי הן ישנים מן התורה ומן המצוות, ועומדים משנתם כאריות וחוטפין קריאת שמע וממליכין להקב"ה ונעשין כאריות."

מורשת לתקן עולם במלכות ש-די

החייל שכרע באמצע משמרתו, הותיר לנו מורשת עצומה, מורשת של תורה בטהרה, מורשת של עשות חסד ללא משוא פנים, מורשת של עשייה למען הזולת, מורשת של 'לתקן עולם במלכות שדי', אותו אור נהיה חייבים להפיץ, אותה מורשת נהיה חייבים להנחיל, עדי יקיצו וירננו שוכני עפר, והארי הטוב הזה בתוכם, אמן ואמן.

ועל דא קא בכינא

וי להאי שופרא דבלי בעפרא, חבל על דאבדין ולא משתכחין.

הכותב בדמע

ב"א אברהם יעקב סלמון

לעשות ומה עדין המשימות העומדות לפנינו, פעם אף התבטא לפני אחד מנכדיו שהתקשר אליו להתברך בערב יום כיפור, בנוהג שבעולם שימים אלו הם ימים של חשבון הנפש, אבל החכם עיניו בראשו לעשות חשבון הנפש כל יום, ואז לא צריך לעשות חשבון נפש כל כך ארוך בעריו"כ, דרישתו המתמדת לנצל את הזמן ואת היכולות במקסימום האפשרי יומם וליל לא ישבות, לא לחשוש ממה יאמרו, לקפוץ אל המים כנחשון בן עמינדב, להיות כעמוד אש לפני המחנה, להעמיד שם ושארית לגאוני וצדיקי קמאי, למען ששפתותיהם יהיו דובבות בקבר בעוה"ז ובעולם העליון, והעיקר לחתור לחקר האמת ולהעמדתה על תילה, והכל מתוך ענוה ופשטות, מתוך צניעות והסתרה, בבריחה מבהילה מן הפרסום ומן החיצוניות הרחק כמטחוני קשת.

תורתו מגן לנו

בעל מחדש ייחודי ונפלא היה הגר"ט א טוביאס זצ"ל כאשר חקר האמת ועומק ידיעותיו במכמני התורה לצד שליטתו בשפות וחכמת העולם הביאוהו לא אחת להתכתב ולהתעמת עם חוקרים ופרופסורים מהעולם הרחב, ואף הביא לא אחת לביטול תזות ומוסכמות בקרב מדענים וחכמי אומות העולם בבחינת תורה בגויים אל תאמין חכמה בגויים תאמין, אולם פלפולו וסברתו היו תמיד בנויים לתפארת בבחינת תורת אמת הייתה בפייהו.

היה צולל למים עמוקים בתורה, בה הייתה חפצו ומגמתו כל ימי חייו, כאשר עד ימיו האחרונים ממש היה מתייצב בכולל אנטניא שעמד בראשו, כאחד האברכים הצעירים, שוקד על דלתות התורה יום יום.

תורתו העמוקה לא זכתה עד עתה לבוא בדפוס בימי חייו, אולם חלק מדברי תורתו נדפסו בקובצי 'מאור החיים' ויז'ניץ, 'שלהבת שמואל', ו'תורת אמת' שטפנשט ועוד. שיעוריו הרבים כונסו על ידי תלמידיו ושומעי לקחו בכתבי יד בספר ההלכתי 'מידות אריה', ודרשותיו ומוסריו 'ט"ל אורות' שעדיין לא ראו אור עולם.

התקופה האחרונה

עם פרוץ המגיפה העולמית בחודש אדר שנת תש"פ, הוציא יחד עם הגאון הצ"ח חברי הבד"ץ ויז'ניץ שליט"א פסקי הלכה להיזהר ולהישמר להנחיות ההלכה והבריאות. לדאבון לב במהלך החורף דהאי שתא נדבק בנגיף ואף החלים ממנו. אולם גופו לא עמד לו בתופעות הלואי של מאבקו בנגיף, מצבו הבריאותי הלך

הצטיינו ביחודיותם ובמקוריותם ההלכתית וההיסטורית, כמו כן כאשר הודפס הספר 'סגולת מלכים' לחודש ניסן כחלק מהפרויקט הענק של חקר ותיעוד המפעל והעומד בראשו, המלצה נלהב לכבוד המפעל והעומד בראשו, גליוניו 'באר בשדה' נהנה מאוזנו הקשבת ומדלתו הפתוחה תדיר, ורבים מהגילויים ההיסטוריים שנחשפו בגליוניו, עברו את שבת ביקורתו והערותיו המחכימות, כאשר לא אחת הביע באוזניו את התפעלותו והערכתו מהיקף החומר שנחשף ומתועד, ושעדיין לא נחקר די הצורך, ועתה זוכה לעדנה ולפרסום ולהנצחה נאותה.

כאשר נפתח בית המדרש 'דרכי שמואל' לזכר ולהנחלת משנת אביו הגה"צ זצ"ל, חידש כנשר נעוריו, ובמשך כמה שנים הקפיד להשתתף בכל ליל ש"ק ב'זיץ' החסידי שנערך בבית המדרש שכוון לזכר מורשת אביו הגה"צ זצ"ל, בתחילה ברחוב מלאכי, והיה משפיע מהודו ומצוץ אמריו על כל באי החבורה, עד שהיה מעלה אותם טפח מעל גבי הקרקע, סובביו מעידים כי ייסוד החבורה ובית המדרש העסיק את מחשבתו תדיר, ובכל עת טרח ויגע להצלחת הקלויז והחבורה, כאשר תקוותו הייתה כי

אכן מרכז רוחני זה יהיה הנצחה הולמת לזכר אביו הגה"צ זצ"ל, ומקום בו יוכל להשפיע ולהנחיל את השגותיו ושאיפותיו הרוחניות לצעירי הצאן כי כן זו הייתה שאיפתו המתמדת והדורשת מ'החבורה קדישא' לשאוף להיות מושלמים בכל דרך דעהו.

בשנים האחרונות דבק בעוז בכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבאיאן וראה ברבי שליט"א את התגלמות דרך מלכות בית רוז'ין המתנערת מעפרות הריסותיה. והיה

מרן הגר"ט א טוביאס זצ"ל קובע מזוזה בבית המדרש שייסד בבני ברק יחד עם כ"ק מרן האדמו"ר מבוהוש זצ"ל

משתתף בשולחנותיו הטהורים ביומי דהילולא וביומי דפגרא, וכמים הפנים לפנים האדמו"ר שליט"א העריכו וכיבדו כערכו הרם בידעו גודל חשיבתו בקימום מלכות בית רוז'ין והיה משתעשע עמו בידיעותיו ובאוצר זכרונותיו הפורה אודות צדיקי בית רוז'ין וגדולי החסידות נבג"מ.

הגה"צ רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל לא ידע שובע ומרגוע בכל עניני ההנצחה של בית רוז'ין וחכמי רומניה, וכל עיתותיו ופעולותיו היו קודש במשך עשרות שנים להשאר שם ושארית לזכר גולה מפוארת זו, וזו צוואתו לדור ולדורות, בחלק העשייה ופעילותו, כמאמר הגמרא על רבי חייא שזכור לטוב שעשה שלא שתתכח תורה מישראל, גם רבינו טוביה אריה עשה של א תשתכח תורה מישראל, ודרש כל העת לא לחיות בצמצום המחשבה, לא להתנהג בקטנות הדעת, להיות ממארי דחושבנא כל ערב, ולבחון מה הספקנו

הגרט"א טוביאס זצ"ל עם אחיו הרבנים שליט"א בשבת התאחדות

והתדרדר. חודש ימים שהה בביתו, וחודש ימים היה מאושפז בבית החולים, לילה לפני אשפוזו בביה"ח תה"ש, כשאברך ת"ח בקרית ויז'ניץ נכנס אליו לבקרו, והוא חלוש מאוד, ביקשו שיעלה לפניו שאלה בהלכות מקוואות. דקות ארוכות התפלפל עם האברך בריתחא דאורייתא בהל' מקוואות, כי התוה"ק היתה כל חיותו, עד שאמר כי הוא מרגיש שאינו יכול יותר...

עם שחר יום שלישי, ג' בניסן התשפ"א, ביום הקריב נשיא לבני זבולון, לאחר אשפוז של כחודש ימים בבית החולים, השיב את נשמתו הטהורה, כרע שכב הארי, וכבוד התורה גלה מישראל. אלפים השתתפו בהלווייתו שיצאה מביהמ"ד הגדול בקרית ויז'ניץ. הספידוהו מרה אחיו הגאון רבי משה מרדכי טוביאס שליט"א אב"ד קדימה-צורן, הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א אב"ד שכונת אור החיים וראב"ד בד"ץ ויז'ניץ, הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א דומ"ץ ויז'ניץ ואב"ד "קהילות יעקב", ובנו הרה"ג ר' יצחק אייזיק טוביאס שליט"א ר"מ בשיבת ויז'ניץ מודיעין עילית וחבר בד"ץ 'הישר והטוב'.

הרבנים שליט"א זעקו במר כי גדולה האבדה ואין לה תמורה, הגאון זצ"ל היווה דוגמה ומופת לשקידת התורה, וחרף ובקי עצום בכל ממכניה. כל מהותו היתה אהבת התורה, מדי יום ביזמו השכים לעסוק בתורה בשמחת לב ובצימאון נפש, וכל מי שבא במחיצתו, במיוחד מצאצאיו שהתמסר אליהם, ביקשו אם יש בפיו ד"ת וחינוכי תורה, כי זו היתה תמיד כל חיותו.

יחד עם זאת היתה יראתו קודמת לחכמתו, הוא עזב חשבונות רבים שבקשו בני אדם וחיפש תמיד את הישרות והאמת בטהרתה, הן בתורה, הן ביר"ש, והן בחסידות, ובמיוחד במידות שבין אדם לחברו, בהיותו הולך תמים ופועל צדק, ענוותן וצנוע, שעשה הכל כדי להתרחק מכבוד.

בנו ממלא מקומו הג"ר יצחק אייזיק שליט"א אמר כי אנו עומדים עתה בפרשת הקרבנות, מי יתן ויתקיים

והתדרדר. חודש ימים שהה בביתו, וחודש ימים היה מאושפז בבית החולים, לילה לפני אשפוזו בביה"ח תה"ש, כשאברך ת"ח בקרית ויז'ניץ נכנס אליו לבקרו, והוא חלוש מאוד, ביקשו שיעלה לפניו שאלה בהלכות מקוואות. דקות ארוכות התפלפל עם האברך בריתחא דאורייתא בהל' מקוואות, כי התוה"ק היתה כל חיותו, עד שאמר כי הוא מרגיש שאינו יכול יותר... עם שחר יום שלישי, ג' בניסן התשפ"א, ביום הקריב נשיא לבני זבולון, לאחר אשפוז של כחודש ימים בבית החולים, השיב את נשמתו הטהורה, כרע שכב הארי, וכבוד התורה גלה מישראל. אלפים השתתפו בהלווייתו שיצאה מביהמ"ד הגדול בקרית ויז'ניץ. הספידוהו מרה אחיו הגאון רבי משה מרדכי טוביאס שליט"א אב"ד קדימה-צורן, הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א אב"ד שכונת אור החיים וראב"ד בד"ץ ויז'ניץ, הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א דומ"ץ ויז'ניץ ואב"ד "קהילות יעקב", ובנו הרה"ג ר' יצחק אייזיק טוביאס שליט"א ר"מ בשיבת ויז'ניץ מודיעין עילית וחבר בד"ץ 'הישר והטוב'.

האדמו"ר מבוהוש זצ"ל מלווה מימין ע"י הרה"ח הנגיד ר' שמואל דסקל זצ"ל ילחט"א הגה"צ מוהר"י טוביאס שליט"א אב"ד שכונ' ו' ב"ב, משמאל הגה"צ רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל

גדולה האבדה מי יתן לה

באר בשדה - שטפנשט

{ אז נדברו }

פרשת שמיני תשפ"א | לסדר: "דוד מפוז ומכר בכל עוז לפני ה'" | | עלון מס: 507

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

זה תלוי בי!!! זה אני!!! לא אף אחד אחר!!!

ז"ל רש"י בפרשתנו: כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מלטער ואומר: יודע אני שבעם ישראל... בינינו... אם אנחנו היינו שומעים את אהרן הכהן אומר כזה משפט... מה היינו חושבים בלב... היינו מחייכים לעצמנו ואומרים: הוי באמת... בדיוק אהרן הכהן... בדיוק עליו הקב"ה כועס... תמיד זה ככה... דווקא הצדיקים הזכים והטהורים ביותר בטוחים שהם החוטאים והפושעים הגדולים ביותר... נכון ככה היינו חושבים לעצמנו??? אז זהו שאם תשים לב: משה רבינו לא ביטל את דברי אהרן!!!! הוא לא מחה בו בקנאות... הוא לא אמר לו: הוי... באמת... חס ושלום... לא!!!! אתה יודע למה???

כתוב כאן: שאהרן הכהן האשים את עצמו... אני אשם בחטא העגל!!!! אני אשם שהאש לא יורדת מהשמים!!! אני אשם שהקב"ה אולי לא חפץ בעם ישראל... בינינו... אם אנחנו היינו שומעים את אהרן הכהן אומר כזה משפט... מה היינו חושבים בלב... היינו מחייכים לעצמנו ואומרים: הוי באמת... בדיוק אהרן הכהן... בדיוק עליו הקב"ה כועס... תמיד זה ככה... דווקא הצדיקים הזכים והטהורים ביותר בטוחים שהם החוטאים והפושעים הגדולים ביותר... נכון ככה היינו חושבים לעצמנו??? אז זהו שאם תשים לב: משה רבינו לא ביטל את דברי אהרן!!!! הוא לא מחה בו בקנאות... הוא לא אמר לו: הוי... באמת... חס ושלום... לא!!!! אתה יודע למה???

תשמע משפט מפחיד... אבל תחכה עד הסוף... אהרן הכהן צדק בזה שהוא האשים את עצמו!!!

אתה יודע למה??? כי תסלח לי... אם אהרן הכהן באמת אשם עכ"פ באופן חלקי בחטא העגל... אז למה דווקא הוא נמשח ונבחר להיות הכהן הגדול מאחיו?? אה... לא חסר אנשים משבט לוי שהם לא אשמים בכלל... מה כ"כ מיוחד וקרטי דווקא באהרן שהוא יהיה הכהן הגדול... בו בזמן שיש אנשים שהם פחות אשמים ממנו בחטא העגל??? למה הוא עדיין נחשב האיש הנבחר ביותר בשמים להיות הכהן הגדול...??? אתה יודע מה התשובה??? היא היא!!!!

מי שכל הזמן יודע להאשים את עצמו... מי שכל הזמן לוקח אחריות ומבקר את עצמו שוב ושוב ובודק אולי אני אשם... אדם כזה עובד!!!! הוא לא מטיח פינות... הוא יודע להצביע על כל נקודה שטעונה שיפור והוא מתקדם עם עצמו!!! הוא עובד על עצמו!!! ועובד ועובד ולא בורח אף פעם מהעבודה... ואז ביום פקודה מתברר שהוא באמת ראוי לגדולה... כי הוא שווה את זה רגע לפני שאהרן הכהן טהור הלב נכנס לקודש הקדשים!!! רגע לפני!!! התורה רוצה ללמד אותנו: אתם רוצים לראות מאיפה אותו אהרן זכה להגיע למדרגה הנשגבה הזו???

אז הנה... כעת תראו... ואז כולם מחכים שתרד האש מן השמים... אבל האש מתמהמהת... האש לא יורדת מהשמים... נו... מה קורה... מישוה פה אשם... יש פה מישוה שהוא הלא בסדר... בגללו האש לא יורדת מהשמים... כולם מחכים למוצא פי אהרן... כן אהרן הכהן... תמסור לנו שיחת התעוררות... תגיד לנו על איזה עוון זה מגיע?? האם זה בגלל הערב רב שהחטיאו אותנו?? האם זה בגלל מיכה שמשוה הוציא אותו מהלבנים?? אולי זה בגלל כל העם שקמו לצחק?? אולי זה בגלל החילונים? אולי זה בגלל האיפוניסטים? אולי זה בגלל אלו שיושבים שם בסוף הבית מדרש ומדברים באמצע התפילה... רק תגיד!!! רק תגיד מי אשם הפעם, נו... מי האשם?? מי פה צריך לקחת אחריות על המחלל הגדול?? אני!!! מכריז אהרן ללא פקפוק... אני האשם!!! בשלי הסער הזה!!! אני לוקח אחריות על החרון אף הזה...

הנה!!! אומרת התורה... כאן נחשף הסוד הגדול של אהרן הכהן!!! מי שלא מפיל אשמה על אף אחד... מי שתמיד יודע לחפש ולבקר את עצמו... הוא זה שכל הזמן עובד עם עצמו... ומנקה את עצמו... ומטהר את לבו... וממילא הוא זה שזוכה ברבות הימים לישא את חושן המשפט על לבו הטהור... הוא זה שיזכה להיכנס לקודש הקדשים בקדושה ובטהרה!!!! רק מי שלא יאשים אחרים... אדרבה יאשים את עצמו... הוא זה שיזכה להיות הטהור והנקי והכי חף מכל אשמה שראוי לכפר על אשמותם של ישראל... זה לימוד מאוד גדול בשבילנו!!! יש לנו נטיה להסביר כל מיני תופעות... למה ככה קרה?? בגלל המדינה... ולמה ככה ה' עשה?? בגלל הצינים... בגלל אלו שלא שומרי שבת... כל האסונות קורים בגלל אלו שלא לבושים בצניעות... לא!!!! זה לא נכון!!! בשלי הסער הזה!!! זה קורה בגללי! בגלל שאני לא בסידר!!!!!!! רק בגללי!!!

מי שככה יגיד... מי שתמיד יחפש מה אני צריך לתקן את עצמי... זו הערובה לעלות ולהתעלות ולהגיע לנקיות ולטהרה הגדולה ביותר... אגב: אין הכוונה חלילה ל"רגשות אשמה" חולניים, שזה אחד מתסמיני הדכאון היותר מצויים בדורנו, אלא הכוונה היא לאדם שחי בביקורת עצמית על בסיס תמידי, וכשקורה איזה מחלל הוא לא מטאטא אותו מתחת השטיח, ולא מחפש להתנער ולהתחמק ממה שבאמת טעון פה שיפור, אדם שיוודע להצביע בכל מחלל על האשם האמיתי שבדרך כלל! על פי רוב, האשם האמיתי מתחיל ממשוה עמוק אצלנו מבפנים, ולא איזה נתון סביבתי שקלע לשם וד"ל...

אז אותו דבר בדרכי שמים, כשקורה איזה משוה וצריך להתעורר, אזי אדם שחי בביקורת מוסרית אמיתית, "מצליח להביץ" שגם לו יש מה לתקן ולא רק לאחרים...

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

המעבר החד מחג הפסח לימי ספירת העומר

המעבר מחג הפסח לימי ספירת העומר, הוא מעבר חד וקיצוני!!! בפסח סיפרתי לילד שלי על יציאת מצרים... על ניסים ונפלאות שה' עשה איתנו ואיך שעם ישראל קיבלו כל מה שהם רוצים... כסף וזהב של המצריים... מן... באר... ענני כבוד... כל הגוים פחדו מהם... ה' שמר עליהם והציל אותם והרג את כל האויבים שלהם... בקיצור: אורה וישועה...

והנה!! רק חלפו להם ימי הפסח... הגיע אסרו חג והילד שלי רוצה לשמוע מוזיקה ואני אומר לו לא!! ולמה לא!!? הופה... מתיישבים על הספה ואני מתחיל שוב לספר לו סיפורים... אני מספר לו על ר' עקיבא... איזה חיים קשים היו לו... ועל עשרים וארבע אלף תלמידים שמתו בין פסח לעצרת... ואז כמוהו המשכתי לפעם היה צדיק גדול ר' שמעון שמו... התחבא במערה יחד עם בנו, הרומאים הרשעים רצו לתפוס אותו... בקיצור: הסיפורים בבת אחת השתנו מן הקצה אל הקצה!! רק אתמול בשביעי של פסח סיפרתי על ניסים ונפלאות איך ה' הציל אותנו מהמצריים... רק השבוע שתינו ארבע כוסות והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחת... והנה!! רק העלינו את כלי הפסח לבוידם... ומהפך מאה שמונים מעלות!! לא הוצאתי ולא הצלתי ולא גאלתי ולא לקחתי ולא מוזיקה ולא חתונות... יש לנו פה עשרים וארבע אלף תלמידי ר"ע שמתו... ה' לא לקח אותם למדבר ונתן להם דבש וחלב ואח"כ התברר שהם חיים... לא!! הם מתו ואנחנו מתאבלים עליהם...

רבי שמעון בר יוחאי ברח מהמלכות... וה' בשעתו לא נתן עשרת המכות לרומאים... לא!! כל הסגנון של הסיפורים התחלף!! כעת בספירת העומר יש נחיתה!!! הסיפורים הם מה שנקרא סיפורים מהחיים... כן... צריך לדעת שגם ביהדות לא תמיד הסיפורים נגמרים בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות... יש לנו רבי עקיבא שהסיפור שלו נגמר בסרקו בשרו במסרקות של ברזל... (כמובן שזה לא סוף הסיפור... כי הסוף האמיתי מחכה לנו בממתיים ידך ה' ש-חלקם בחיים)... ונדרש מאיתנו לשנות את הדיסק!!! ואיך עושים את זה בדיוק???

אז נהנה!! זו בדיקת העבודה של ספירת העומר!!

כידוע: כל העניין של ספירת העומר זה שבליל הסדר קיבלנו את כל ההשפעות בבת אחת באתערותא דלעילא, ואז הכל נלקח מאיתנו בחזרה, וכמאן ואילך אנחנו עובדים על זה צעד אחר צעד ומקבלים את זה באתערותא דלתתא... זה מה שקרה בליל הסדר!!! כליל הסדר אבא שבשמים ירד אלינו... הגיע אלינו... חיבק אותנו... אהב אותנו... אהבת אותנו ורצית בנו... על זאת שבחו אהובים!!! בפסח הרגשנו מאוד אהובים...

רגע... מי שמרגיש אהוב... זה אומר שהוא גם אוהב??? לא!!! ממש לא!!! יש הרבה אנשים שמוכנים להרגיש אהובים... אבל לא אוהבים??? הם לא יודעים... אתה יודע מה ההבדל בין אוהב לאהוב??? הבדל מאוד "קטן": מי שמשקיע בי את כל הנשמה ומרעיף עלי כל טוב, אני מרגיש אהוב... ומה קורה אם הוא פתאום עוצר וכעת הוא רוצה שאני אחזיר פידבק וגם אני אשקיע בו ואתן לו?? כאן המבחן שלי אם אני גם יודע להיות אוהב!!! או שאני רק יודע להיות אהוב... זה בדיקת הסיפור של ליל הסדר...

בליל הסדר אבא שבשמים חיבק אותנו ועטף אותנו בכזו אהבה... שבחו אהובים!!! הרגשנו אהובים... ואז מגיע מוצאי פסח והכל נמוג... וכעת מגיע התור שלנו... כעת אנחנו עומדים מול רבי עקיבא... עם הרקע הכ"כ קשה... עם הילדות העשוקה... ואותו רבי עקיבא משקיע אהבה!!! הוא מתמסר לאבא שבשמים ומרביץ תורה לעשרים וארבע אלף תלמידים... הכל למענו יתברך... הכל בשביל לעשות נחת רוח לאבא שבשמים... נו... רבי עקיבא מקבל פידבק מהרבש"ע?? לא!! לא רק שלא!!! אלא כל העשרים וארבע אלף תלמידים מתים בתקופה קצרה... האם רבי עקיבא מרגיש כעת אהוב?? מה פתאום... רחוק מאוד מלהרגיש אהוב... אז מה כן?? כעת רבי עקיבא לא אהוב אלא אוהב!!! כעת אני רוצה לתת אהבה לאבא שבשמים!! ביציאת מצרים ה' נתן לי אהבה ואני הרגשתי כמו תינוק אהוב... כעת אני כבר ילד גדול של אבא שבשמים ואני יודע גם לתת אהבה... כעת אני רוצה שאבא שבשמים ירגיש אהוב!!! וכאן יש אבסורד מאוד מאוד גדול: אבסורד שמאוד חשוב לחדד אותו:

יש הרבה מאיתנו שמאוד חשוב להם להיות באורות... להרגיש כיסופים בעבודת ה'... פעם זה היה אצלי קריטי... אם לא הרגשתי אורות בתפילה זה... זה נישט!! מצידי לא התפללתי... אם התפללתי בר"ה ולא הרגשתי מויחין וגדלות... מבחינתי התפילה לא התקבלה... כן... פעם הייתי עוייבד... היה לי אהבת ה' מאוד מאוד גדולה... אבל בשנים האחרונות משהו התייבש לי... נהייתי כזה איש כזה... מבוגר כזה... שמתפלל ואם יש אורות ומויחין מה טוב ואם לא... אז לא... (כן... זה סופו של כל עוייבד שבהתחלה הוא בטוח שהוא חחייב מויחין דגדלית... אחרת אי אפשר לזוז... ובשלב מסוים הוא מתייאש כי הוא לומד שאי אפשר ללחוץ על כפתור...)

אז בהתחלה... כשהייתי מעלה נוסטלגיות איך הייתי עובד ה' פעם... הייתי בטוח שירדתי בעבודת ה'... פעם הייתי עוייבד והיום לא... פעם היה לי אהבת ה' והיום לא...

שנה שעברה פתאום קלטתי שזה בדיקת הפוך!!! אבל במאה שמונים מעלות!!! מי שמוכרח להרגיש מויחין בתפילה... זה לא אומר שיש לו אהבת ה'... זה לא אומר שהוא אוהב את ה'... אדרבה... זה אומר שהוא מוכרח להרגיש אהוב מה!!! אדרבה... ה' מוכרח לאהוב אותנו... הוא מגיע לתפילה ומתנה עם הרבש"ע: אם אני מרגיש אהוב... אז אני מתפלל אליך... אבל אם אתה רבש"ע לא תתן לי פידבק ואני לא ארגיש אהוב... אז לא עשינו עסק!! אני אחכה עד 42.00 בלילה ורק אז אני אתפלל מעריב... למה??? כי אני מוכן להתפלל לאהוב אותך יתברך רק אם אני מרגיש אהוב!!! אז זהו שלא!!!

אם אתה מרגיש אהוב... זה לא שטייגן שלך... זה אולי שטייגן של הרבש"ע... הרבש"ע אוהב אותך... אבל לקרא לזה עוייבד?? עוייבד ה' זה אחד שמוכן לאהוב את ה' בכל מצב...

וזה כ"כ אבסורד!!! זה כ"כ הפוך ממה שאנחנו חושבים... כי כשאנחנו מדמיינים עוייבד... אנחנו מדמיינים לנגד עינינו אדם שהטלית שלו רטובה מרוב כיסופים... סליחה... זה אולי מדרגה גבוהה... אבל אל תשכח שהיהודי הזה כעת מרגיש אהוב!!! ואם הוא הגיע לדרגה הזו שהוא מקבל כזה פידבק של אהבה מהרבש"ע... זה רק אומר לך כמה שבועות וחודשים הוא נתן אהבה לקב"ה... הוא התפלל בלי שום טעם ובלי שום מויחין... רק בגלל שהוא אוהב את הקב"ה... אחרי!!! אחרי שהוא אהב את הקב"ה ולמד תורה והתפלל בכל מצב... אז הקב"ה החזיר לו אהבה... אבל גם עכשיו שהוא מרגיש אהוב!!! לא זו העבודת ה' שלו... כי העבודת ה' היא דווקא המקום שבו אתה אוהב ולא אהוב... מצווה לפרסם את התובנה הכ"כ פשוטה הזו, והכ"כ לא מובנת מאלינו... למבינים...

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על חטא נדב ואביהוא והסתלקותם על שהקריבו אש זרה... יש על זה בתורת כהנים שתי דרשות שחוזרות על עצמם!!! מצד אחד כתוב ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא- מכאן שעבירת שניהם שווה!!! ומאידך בעוד שתי פרשות כתוב ויאמר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן- שוב דורש התורה כהנים- מלמד שמיתת שניהם היתה שווה!!! כשם שעבירת שניהם שווה כך מיתת שניהם שווה... שים לב: פעמיים יש פה את אותו דגש!!! היות והחטא שלהם היה שווה!!! כך העונש שלהם היה שווה...

אתה יודע מה כתוב כאן???

כתוב כאן שהיות ובשמים יש דין וחשבון מדוקדק בתכלית הדקדוק... אז לא שייך ששני אנשים יעברו אותו חטא בדיוק... כלומר: גם אם אתה רואה מיליון אנשים שעוברים את אותו חטא... ס"ס בדין וחשבון לכל אחד יש את המינון השמימי המדוקדק לדקי דקויות... שזה חטא גרם אחד יותר... וזה נהנה מהחטא שבירי שניה אחת פחות... וממילא מאוד נדיר ולא שייך ששני אנשים יעברו לגמרי את אותה עבירה!!! כי... כי לכל אחד יש את המשקל השונה שלו... וממילא!!! היות ובדין וחשבון לכל חוטא יש מינון שונה של חטא... לכן!!! גם בעונש זה מתבטא... ולכן גם אם אתה רואה מיליון אנשים שנענשו אותו עונש על אותו חטא... עדיין לכל אחד יש את המינון הפרטני שלו איך הוא עבר את זה... והדוגמא הכי מוחשית בימים אלו: הקורונה!!! הרי כלנו עברנו את הקורונה... ועד כמה שיתכן שכלנו היינו צריכים לעבור את הכפרת עונות הזו... בכל זאת מי כמונו יודעים שכל אחד עבר את זה במינון שונה מחבירו... יש אחד שלקח את זה קשה מאוד... ויש אחד שהקורונה עברה לידו... יש אחד שטיפה השתעל... ויש אחד ששכב שבועות במיטה... יש אחד שחטף קנסות ויש אחד שחווה אבדן... יש אחד שעבר 8 בידודים ו-19 בדיקות קורונה ויש אחד שסיים עם זה כבר בחודש אייר וזהו וכו' וכו'... לכל אחד היה את המינון השונה של הכפרת עונות שהוא היה צריך לעבור... ולמה זה היה כ"כ שונה מאחד לשני?? כי שוב... כשמדובר בכפרת עונות (לא דווקא על עונות שלנו... אנחנו לא יודעים חשבונות) אז כמו שאין עוון אחד דומה לחבירו ככה אין כפרת עונות אחת דומה לחבירו... עו

כאן ברור???

אז זהו!!! ש-פה!!! בחטא של נדב ואביהוא מגיעה התורה ומחדשת לנו שלשם שינוי!!! אצל נדב ואביהוא זה היה החטא היחיד בעולם שזה כן היה חטא שווה לגמרי לגמרי!!! וממילא גם העונש היה שווה לגמרי!!! למה??? מה היה מיוחד אצל נדב ואביהוא שדווקא אצלם החטא היה שווה לגמרי ולא שונה מאחד לשני??

מסיבה פשוטה: כי נדב ואביהוא בחטא שלהם התכוונו לשם שמים!!! ברגע שהכוונה היא לשם שמים... כאן יש יחוד המחשבה!!! ממילא אצלם היה שייך כוונה שווה לגמרי וממילא זה היה החטא היחיד ששייך שיהיה שווה לגמרי!!! ולכן זה גם המקום היחיד שגם העונש היה שווה לגמרי!!! תבין: כשאדם חוטא... הוא עסוק בעצמו... "לתאוהו יבקש נפדו..." כשאדם עסוק בעצמו אז לכל אחד יש את העצמיות שלו ואת הדרך לב האישי שלו ואת המינון המסוים שרק בשמים יודעים למדוד אותו והסכימי שלשני אנשים יהיה אותו חטא זה בדיקת כמו שלשני אנשים יהיה אותו מספר שערות בראש... אבל כשמדובר בכוונה לשם שמים?? כאן שייך לעדור בלא לב ולב... כאן שייך לכיין לאותו כוונה ודר"ק...

מדאורייתא ומדרבנן במושגים של קדשים... ותמיד כשרק התחלתי לחשוב להתחיל ללמוד קדשים זה כ"כ הלחיץ אותי... מה... עכשיו להתחיל ללמוד זבחים מנחות עם כל הדרשות של תורת הכהנים והמושגים המסובכים של תמורה... זה באמת קשה ?

אז זהו שלא!!! איש בשורה אני... מסכת יומא!!! זה הדבר!!!

אתה מתחיל מסכת יומא בא' באייר... ואני מביטיח לך שעד י"ז בתמוז אתה בעניינים!! עמוק בפנים!!! אתה כבר שוחה בקדשים... אמנם עדיין אתה לא שוחה בעמוקים אלא רק ברדודים כמוני... סו"ס המים העמוקים מחכים לנו בזבחים ומנחות תמורה (ואולי אפילו פסחים... כן.. הקדשים של פסחים זה לא כ"כ קל... ויומא זה לא הקדשים של פסחים... ממש לא!! לא קרב זה אל זה... זה הרבה יותר קל ומובן...) ושם עדיין מחכה לנו הרבה עבודה... אבל לכה"פ אתה כבר יודע לשחות... אתה כבר לא טובע בבורות וע"ה...

קדימה!!! מתחילים!! מהדקים חגורות ויוצאים לדרך...

ובכן: א' באייר... מתחילים מסכת יומא... אז ככה: הטי"ז דפים הראשונים!!! הרקע שלהם זה השבעה ימים קודם יום הכיפורים שמפרישים כה"ג מביתו ללשכת פרהדרין ובימים האלו הוא בעיקר עושה את עבודת התמיד במקדש... זו המנגינת רקע של השש עשרה דפים הראשונים... ושוב: כפי שהקדמתי... במסכת יומא יש משהו שונה מכל המסכתות... בכל מסכת יש את הסוגיה המסוימת על מה מדברים... (אם זה מסכת פסחים, אז הדפים הראשונים מדברים על בדיקת חמץ באור ל"ד ואח"כ עוברים לשריפת חמץ למחרת) אבל במסכת יומא הכל עובד עם תמונת רקע... אז התמונת רקע מראש חודש אייר ועד ל"ג בעומר זה השבעת ימים המרוממים שכלל ישראל מפריש את שלוחן של ישראל כדי שיתכונן בטהרה ובסילודין לקראת ביאת פנים בקודש הקדשים... אז בדפים הראשונים מתעכבים בעצם דין הפרישת ז' ימים, מנלן... ואח"כ הגמ' דנה למה הוא צריך לפרוש מאשתו... ואח"כ יש טעימה קלה בסוגיה של טומאה הותרה או דחוייה בציבור... ואז יש סוגיה אודות הלשכה שהכה"ג נמצא. למה היא נקראת לשכת פרהדרין (ושם יש גם טעימה קטנה לסוגיה של מזוזה... לא יזיק בכלל...) ואז מגיעים לדף י"ד!! מדף י"ד עד דף י"ח זה דפים שנותנים מפה די נחוצה על עבודת התמיד שבמקדש... הגמ' שם גם מפרטת מה זה לשכת המוקד ומומלץ בחום לזכור את זה... כי לשכת המוקד זה מושג שכל יהודי אמור לפגוש אותו בהרבה צמתים בעבודת הקרבנות... (להבדיל כמובן... זה כמו הצומת של "כיכר השבת" בבית המקדש...)

כאן אני רוצה רגע לעצור ולהסביר: בייחס לעבודת המקדש יש שני תחומים: יש מסכת תמיד!!! ויש מסכת מידות!!! מה ההבדל ביניהם??

מסכת תמיד מדברת על הסדר יום של המקדש... מה מקריבים מיד בבוקר, ואין מקריבים תמיד של

שבשטח... כשהתחלנו לדבר על בית המקדש ועל עבודת הקרבנות... התחושה היתה ש-לי יש יותר שליטה בקדשים... אני יותר בעניינים ממנו... למרבה האבסורד מצאתי את עצמי מסביר לו מה יש בבית המקדש ומה מקריבים בתמיד של שחר ומתי... בקיצור: יכולתי להפגין יותר ידע ובקיאיות ממנו...

ולמה??? מסיבה פשוטה מאוד: הוא אמנם למד הרבה יותר קדשים ממני... והוא שלט בסוגיות של פיגול ולא לשמו וחוף למקומו שאני לא מצאתי שם ידיים ורגלים... אבל אני?? היות ולמדתי מסכת יומא!!! מסכת יומא זו סקירה מלמעלה ותמונת שטח כללית ומקיפה על כל הנעשה במקדש... במסכת יומא אתה מקבל תמונה רחבה מה קורה כל בוקר בבית המקדש... מערכה ראשונה, מערכה שנייה, מי שוחט מי זורק מי מדשן מזבח הפנימי, מי מעלה אברים לכבש... הטבת חמש נרות ושתי נירות... קטורת קודמת לאיברים ואברים למנחה... אז הוא אמנם בקי בדיני חטאת שנתערבה בעולה שזה מהסוגיות הכי חמורות בקדשים... אבל בשטח... מהו סדר עבודת התמיד בבית חיינו?? זה יומא!!! זה המסכת הלא כ"כ קשה ולא כ"כ ארוכה... ששם אתה מקבל את המפה המושלמת מה קורה בבית המקדש!!! זה ה"סיפור" של מסכת יומא...

וממילא אולי קצת יומרני... אבל אני כמעט יכול להבטיח לך: שאם תחליט כעת... בערב ר"ח אייר, שאתה נכנס בחודשיים וחצי הקרובים עם כל הריצנות למסכת יומא ולומד אותה כמו שצריך לכה"פ גמ' רש"י... הרי עד תשעה באב הקרוב שבעז"ש יתהפך לששון ולשמחה... עד אז יש לך שליטה אוירית כללית בסדר קדשים!!! אתה כבר בעניינים!!! אתה כבר בסיידר... אתה כבר לא מגיע כמו איזה תייר לכותל ולובש כיפה של קרטון ונעמד כמו איזה נר מול האבנים ובוהה בהם...

כן!!! תסלח לי... כשאני רואה בחור או אברך שלא יודע מושגים הכי בסיסיים ומינימליים מה עושים בבית המקדש... זה... זה לא נעים... לא נעים בלשון המעטה... זה התייר הזה!!! הוא נראה כמו התייר הזה מהכותל עם פרצוף (ופתק) בקיר!!! רק לשבר את האוזן: שאלון קצר: איפה מקטירים את המנחה?? האם במזבח הפנימי או במקום הדשן?? רגע... ואיפה מקטירים את הנסכים?? האם ביסוד הדרומי של מזבח החיצון או ביסוד המערבי או ע"ג האישים?? עוד שאלה: האם את תמיד של שחר היו שורפים מחוץ למחנה או רק את מוספי ראש חודש?? ועוד שאלה אחרונה: היה כידוע הטבת חמש נרות והטבת שתי נרות... איזו הטבה היתה במנורה ואיזו הטבה היתה בלשכת בית המוקד??

הצד השווה שבכל השאלות האלו ששאלתי כעת ש... שבלבתי את השכל!! דברתי שטויות בלי שום קשר!!! אבל!!! אם הצלחתי קצת לבלבל אותך... זה אומר ש... שנכון לעכשיו- אין הרבה הבדל בין לבין התייר הזה שעומד בכותל כמו נר ובוהה באבנים... לשניכם יש את אותו מידע!!!

ו... ותסכים איתי שזה לא אמור להיראות ככה...

אז זהו!!!!!! שעל זה באתי!!! פעם גם אני הייתי התייר הזה... לפני לא הרבה שנים גם אני הייתי עם הארץ

היכנו היכנו!! בר"ח אייר מתחילים מסכת יומא!!!

זו באמת בשורה משמחת מאוד... מסכת יומא זה... זה מסכת יומא... מדובר בנכס עצום שלהתחיל איתו את הקיץ זה מה שנקרא להתחיל על רגל ימין... בשבת הקרובה אני לא אוכל את חלת המפתח... פרנציפ לא!!! השנה יש לי את מסכת יומא... היא המפתח שלי לקיץ הקרוב... אז ככה: כמנהגנו... קצת רקע ותמונה אוירית על מסכת יומא... ובכן: במסכת יומא יש משהו מאוד מעניין... עקרונית הנושא הרשמי של מסכת יומא זה עבודת כהן גדול ביום הכיפורים!! יומא זה מלשון יום!! ההיום בה"א הידיעה... היום הקדוש ביותר בשנה, ומסכת יומא צועדת איתנו צעד אחר צעד בעקבותיו של הכהן גדול ביום הכיפורים החל מהטבילה הראשונה בבגדי זהב ועד הקידוש ידים ורגלים העשירי שאז לובש בגדי עצמו ויו"ט עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן הקודש...

זה באופן רשמי הנושא של המסכת!!! אבל!!! אבל לא בדיוק...

על הדרך... ממש ככה על הדרך... ככה באלגנטיות... מסכת יומא מלמדת אותנו ביסודיות ובהיקף את עבודת קרבן התמיד של כל יום ויום בבית המקדש... ו... זה תכל'ס הנושא היותר עיקרי של מסכת יומא!!!

וחשוב לדעת את זה... אתה יודע למה?? כי פעם באמת חשבתי שמסכת יומא מדברת על יום הכיפורים... אם ככה... אז עזוב... מה הקשר עכשיו יום כיפור... עכשיו זה חודש אייר... תן לי לנשום... לא מתאים לי עכשיו להיכנס לאוירה המפחידה של צום יום כיפור יחתמו... עשיתי לעצמי את החשבון שאם אני מפסיד את מסכת יומא אז יצאתי בור ביום אחד... יש יום אחד בשנה שאני לא יודע מה קורה ביום הזה... נו... לא נורא... אז במוסף של יוה"כ"פ כשיגיעו לפיוט "אמיץ כח" או ל"אתה כוננת" אז אני לא יהיה בעניינים... בסיידר... בשביל זה יום כיפור זה יום אחד וזה עובר... אז זהו שלא!!! אחרי שלמדתי מסכת יומא גיליתי להפתעתי שמסכת יומא בכלל לא מדברת על יום אחד במקדש... היא מדברת בעיקר על עבודת התמיד שנעשית כל בוקר וערב במקדש!!! רק מה?? זה נלמד ברקע של היום הקדוש ביותר בשנה... זה נלמד תחת האוירה המחשמלת הזו... זה נלמד תוך כדי העבודה של יום הכיפורים...

כידוע: מסכת יומא היא הש"ס קטן של סדר קדשים... עד כדי כך שיש במסכת הזו משהו קצת אבסורדי... למה??? כי סו"ס מסכת יומא היא לא בסדר קדשים אלא בסדר מועד... והיה לי חבר שהוא למד קדשים בעיון... הוא למד את מסכת זבחים מנחות בכורות ותמורה... הוא הזיע כהוגן על הסוגיות החמורות של סדר קדשים... ואילו אני...?? אני בשעתו לא כ"כ למדתי קדשים... אני למדתי רק מסכת יומא... אבל למדתי אותה טוב!!! ואז תכל'ס... בשורה התחתונה נוצר מין אבסורד...

בקטורת צריך לחטוף אותה!!! כי מבהיל לקרא מה הזוה"ק מפליג על הנחת רוח שיש בשמים מעסק ולימוד ענייני הקטורת... כמדומני שאין לזה אח ורע... (אז שוב: אמנם אנחנו אומרים ג' פעמים ביום את אמירת הקטורת אבל האמירה המקורית זה העסק והלימוד בהלכותיה...) וכידוע שהקטורת מבטלת כל גזירות רעות ובפרט מגיפה... ואם נרצה בשפת דורנו: אז הקטורת היא גם סגולה לעושר!!! ובאמת בביהמ"ק כולם רצו לזכות בקטורת כי היא מעשרת ולכן כהן שזכה פעם אחת בפייס של הקטורת כבר לא איפשרו לו לזכות שוב כדי לתת אפשרות גם לאחרים להתעשר... (אולי משם נלקח המושג המקובל בדורנו "זכה בפייס") אז הנה... בדפים האלו אתה יכול לזכות בפייס של הקטורת... רק לשם שינוי כל אחד יכול לזכות... (דא עקא: שכמו שלא מצינו שרבו על הפייס של המנורה למרות שהיא מחכימה... ככה כנראה אין מריבות על לימוד מעשה הקטורת... כי כשמדובר בלימוד כבר קשור לא רק לעושר אלא לחכמה... ולחכמה לא מצינו שאנשים ממחרים כ"כ וד"ל...) הגענו לכ' סיוון... אמנם זה יום קשה... יום שאירעו בו פרענויות לישראל..

אבל באותו יום בדף היומי אנחנו אווזים בדף נא ע"ב, והכה"ג כעת נכנס לקודש הקדשים עם הכף והמחיתה... ומכאן ואילך אנחנו באמת לובשים קיטל ומלווים את הכה"ג צעד אחר צעד!!! כל פסיעה של הכה"ג בקודש הקדשים נבחנת בזכוכית מגדלת עד הפרטים הכי קטנים... (עד כדי כך שיש מחלוקת שלימה על הכה"ג שנכנס להיכל בדרך לקודש הקדשים, דרך איפה הוא הלך... האם הוא הלך בין שולחן למזבח, או בין שולחן לכותל או בין המזבח למנורה... גם הפרט הקטן הזה הוא מחלוקת שלימה בין ר"מ ורבי יהודה וי"א... וכן הלאה...) טוב... אם כבר ליווית את הכה"ג עד כאן... מסתמא אתה כבר לא תעזוב באמצע... אתה כבר תהיה בעניינים... אז אין צורך להמשיך לפרט... מה שכן... יש לנו בעיה!!! הסיוס של מסכת יומא יוצא בערב ראש חודש אב... ויש סיכוי שזה יגרר לתשעת הימים ואז לכל השיטות מותר לעשות סעודה בבשר בתשעת הימים!!! זה עקרונות!!! בטח... מי שלמד קיץ שלם מסכת יומא שעוסקת בבית חיינו... הרי יש מאמר חז"ל מיוחד שכמו שמי שעוסק בקרבנות כאילו הקריב קרבנות, כך מי שעוסק בענייני בית המקדש נחשב לו כאילו בנה את בית המקדש... אבל אי"ה עד אז יבנה בית המקדש והכל יהפוך להיות מוחשי... **עכ"פ... מה שמטריד אותי זה הפוגה!!!** הטיוול שאתה צריך להבטיח לעצמך שאם אני אהיה רציני אני מפרגן לעצמי... ואת זה לא תוכל לעשות בסיוס של יומא (אם ח"ו לא יבנה בית המקדש) לכן!!!! בשביל זה יש לנו את פרק בא לו... הפרק הזה הוא פרק של הפוגה!! זה הרגעים היחידים ביוה"כ שהכה"ג ממתין שיעיר למדבר ואז הוא גם יכול ללבוש בגדי עצמו והוא יורד לעזרת נשים לקריאת התורה... בא נסמן את התאריך הזה של דף ס"ח שזה יוצא בערך שבוע לפני י"ז בתמוז... שזה יהיה התאריך של עזרת נשים!!! שהגברת תסמן לעצמה את התאריך הזה על המקור... שאז חייבים לצאת לאיזה טיוול... או לקנות איזה משהו חדש לבית... המלצה בעלמא.

בפירוט את סדר העבודה... (בשביל זה יש לנו את אביי מסדר סדר מערכה ואיזהו מקומן... כמובן שיוצאים ידי חובה באמירת הקרבנות אבל יש מה "להשתדג" בזה...) ומה קורה אם אתה צריך ישועה עוד יותר גדולה... ויש לך נכונות עוד יותר להשקיע? אז קדימה, תפתח את הסידור של ר' יעקב עמדין, שם יש את סדר העבודה עוד יותר מפורט ותקרא אותו... ומה יהיה אם אתה צריך עוד ישועה?? אז תפתח את ספר "עבודת הקרבנות" לחתן של החפץ חיים ותלמד את זה ממש בעיון עם הס"ק... ואם אתה צריך ישועה רצינית מאוד והחלטת שאתה עכשיו משקיע כמה ימים בריצוי ותחנונים (מה שנקרא: קבל הגיון אשר ערכתי זה כמה ימים בעניינים כחטאת כאשם וכמנחה... יו"כ קטן) אם ככה...

אז תפתח את מסכת יומא ותלמד בעיון גמ' רש"י תוס' את כל הדפים שמדברים על עבודת התמיד שבכל יום!!!! (וכשתגיע הישועה, תדבר איתו... אז אני אתן לך מרשם נוסף... מה אז צריך ללמוד וזה כבר בזבחים מנחות) ואין אחד מאיתנו שלא צריך ישועה... והקב"ה מבטיח לאברהם אבינו, שכשיחבר בית המקדש, כבר תקנתי להם סדר קרבנות, בשעה שעוסקים בהם אני מוחל להם כל עוונותיהם... אז לשבר את האוזן- הדפים האלו שאני מצביע לך עליהם זה ההדפים!!! זה הדפים של סדר קרבנות...

אז עכ"פ החמש עשרה דפים האלו מדברים על תחילת העבודה היומית במקדש, תרומת הדשן והפייסות... **ועם זה אנחנו מגיעים בעצה"ש לחג השבועות!!!!** כן... בערב חג השבועות אנחנו מגיעים לדף היסודי ביותר... זה הדף שבו מובא "אביי מסדר סדר מערכה משמה דגמ' ואלביא דאבא שאול..." את זה אנחנו כבר אומרים כל יום בקרבנות (למי שאומר) אבל השנה לקראת חג השבועות אנחנו נפתיע ונגיע עם הגפ"ת של זה... אנחנו לראשונה נבין את מה שעד כה אמרנו בלי להבין...

אין לך בגד חדש יותר מכובד וראוי לעטר בו את חג השבועות!!!!

ואז יום אחרי שבועות אמנם מתחילים ימי הקיץ... אבל אצלנו בבית המדרש... זה רחוק מלהיות ימי שגרה... כעת בדף היומי הכה"ג רק סיים עכשיו את התמיד של שחר ופר ושבעת הכבשים של מוסף... וכעת רק מתחילים את עבודת פנים!!!! כן... מכאן ואילך אנחנו מתחילים לאט לאט להיכנס ליומא!!! ליום כיפור עצמו... (עד עכשיו זה רק היה רקע) בתשעה הדפים האלו זה לראשונה סוגיות ממוקדות של עבודת יוה"כ (פחות או יותר...) אם זה חמש טבילות ועשרה קידושין, ואם זה הוידוי של הכפר, ואז מגיע המעמד נורא הוד של הגורל לה' ולעזאזל (יש שם גם קצת אגדה) **ואז כשאנחנו מגיעים ל"ג בסיון- סוף ימי התשלומין של חג שבועות**, כאן אנחנו מגיעים לדף מ"ג עמוד ב' במסכת יומא...

החמשה דפים האלו (שמדף מ"ד עד מ"ט) זה דפים מאוד חשובים!!!! מה יש?? זה הדפים הכמעט יחידים בש"ס שעוסקים בסוגיה של קטורת... (חוץ מדף אחד במסכת כריתות שמדבר על פיסום הקטורת ואנו מזכירים אותו כל יום, אמנם זה מדבר על קטורת של יוה"כ פ' לפני ולפנים אבל דיני קטורת שבכל יום נלמדת משם) וכל מימרא שמדברת שעוסקת

שחר, וקטורת ונרות וחביתין ונסכים וכו', לעומת זאת מסכת מידות נותנת לנו בעיקר סקירה גיאוגרפית על בית המקדש... מה יש בבית המקדש... כל לשכה איפה היא ומה היא משמשת, שערי העזרה, ושערי הר הבית... מה זה צפון, ומה יש מצפון לדרום וממערב למזרח, בקיצור: אתה מקבל תמונה כללית מה יש שם במקדש,

אז זהו!!! זה אחד מהפלאים שיש במסכת יומא... שיש בה שילוב של שתי המסכתות ביחד, גם תמיד וגם מידות... מסכת יומא מצד אחד עוסקת הרבה בסדר היום של עבודת התמיד במקדש (כמובן ברקע של קרבן התמיד ביוה"כ פ' שלשם שינוי הכה"ג הוא זה שמקריב אותו...) אבל על הדרך היא מתעכבת הרבה איפה זה ומה יש שם... והכל נעשה כמו בדרך אגב... ותכל"ס... בסופו של "יום" אתה מקבל תמונה מקיפה על כל קדשים...

הגיע ל"ג בעומר- י"ח באייר ואנחנו בדף י"ח ביומא... והעסק מתחיל להתחמם... כעת הגענו לערב יום הכיפורים!!! בשני דפים האלו המשנה והגמ' מתארים את הימים הקדושים והמרטטיים ביותר במקדש...

ואז מגיע דף כ', מדף כ' ועד דף ל"ה... (שזה אומר שני הדפים אחרונים של פרק ראשון דיומא... וכל פרק שני וחלק ניכר מפרק ג') זה 15 דפים שלא מדברים בכלל על יום כיפור... אלא על השעה הראשונה בבית המקדש מידי בוקר!! שזה תרומת הדשן והפייסות וסדר ההקטרה... זאת אומרת: הדפים האלו זה ממש המסכת "ברכות" של המקדש... מדובר בדפים יסודיים ביותר שמדברים על היומיום שבבית המקדש!!! לא להחמיץ אותם!!!

רק לשבר את האוזן... יש מושג יהודי שנקרא

"קרבנות" לפני התפילה!!! עכשיו: מה שאנחנו יודעים זה שהחסידים אומרים קרבנות והליטאים לא... (למי שלא אומר... שידע שלהגיד קרבנות זה לא המלצה אלא שו"ע... מי שלא אומר קרבנות לפני התפילה... שידע שהוא **מדלג!** להגיד שהוא עושה עבירה??? לא יודע... גם לדג בפסוד"ז לא בטוח שזה עבירה... אבל לפחות תדע שאתה מדלג!!! זה לא שיש פה תפילה שקודם התפילה שאתה לא נוהג לומר אותה, אלא יש פה דילוג... שתדע...)

אבל!!! גם מי שאומר קרבנות... מותר לדעת שה"קרבנות" המקורי זה בעיקר לעוסק בתורת סדר עבודת התמיד מדין "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה..." במילים אחרות: אם נדבר בשפה המדוברת של הדור שלנו... אם יש בוקר אחד שאתה צריך ישועה מיוחדת (אם זה מבחנים לשיבות או איזה בשורות טובות במשפחה או כל דבר מכריע שצריך ישועה...) ואתה צריך היום לפעול ישועות... הסגולה הקבועה שאני ממליץ עליה!!! סליחה... לא אני, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו... תגיע לבית הכנסת חצי שעה לפני התפילה, תפתח מסכת תמיד ותתחיל לקרא (בהבנה מינימלית) מהמשנה השניה בתחילת המסכת (מי שרצה לתרום את המזבח) עד המשנה אחת לפני אחרונה שמסיימת במילים: "זהו סדר התמיד לעבודת בית אלוקינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן..."

בקיצור: **זה הקרבנות המקורי!!!!** הקרבנות המקורי זה לא רק לקרא את הפסוקים... אלא ללמוד

המשך: זה תלוי בי!!! ויטמין בי!!!

צודק... את זה גם אני יודע... אבל אני נמצא כעת באותו דור!!! אני נמצא כעת בדורו של ריב"ז ואבא סיקרא... ואני דווקא חסיד נלהב של אבא סיקרא... אני נמשך לסיקריקים והוא נראה הרבה יותר עוצמתי... יש לו הרבה יותר מנהיגות מריב"ז... נכון... ריב"ז הוא צדיק שמקדים שלום לכולם... הוא מתמיד גדול... הכל טוב ויפה... אבל בגישה אני דווקא נמשך יותר לאבא סיקרא... נו... יש לך אפשרות כעת!!! לשלוח לי טיעון מוצדק ומוצק להוכיח לי באופן מדעי שריב"ז יותר צודק מאבא סיקרא??? אני רוצה הוכחה שכלית הגיונית שתתן לי להבין שריב"ז יותר קרוב לאמת מאשר אבא סיקרא... נו... יש לך משהו כזה או לא???

התשובה היא: יש לי!!! יש לי טענה אחת שכלתנית מוצקת שמוכיחה באופן מוכרח שריב"ז קרוב לאמת יותר מאבא סיקרא... **אתה יודע מה הטענה???** כתוב בגמ' שריב"ז לפני פטירתו התחיל לבכות: הוא אמר לתלמידיו: שתי דרכים לפני אחת של גן עדן ואחת של גהינם **ואני יודע באיזו מוליכין אותי!!!** והשאלה כמובן זועקת: מה... ריב"ז לא היה שלם עם עצמו? הוא לא היה בטוח בצדקת דרכו? מה... כל חייו של ריב"ז הוא היה חי בהימור שאולי הלכתי בדרך הנכונה... או שכן או שלא...?? **חס וחלילה!!!** ברור שריב"ז ידע בדיוק מה שהוא עושה והוא ידע שהוא הולך בדרך הנכונה!!! רק מה?? הוא כל הזמן בדק את עצמו מחדש!! ריב"ז אף פעם לא סמך על עצמו בעיניים עצומות... כל פעם הוא היה שוב ושוב בודק את עצמו... רגע... מי אמר שאני צודק... אולי אבא סיקרא צודק... אולי אני זה שהולך בדרך של הגהינם והוא הולך בדרך של גן עדן... ריב"ז כל פעם מחדש הוא היה עושה בדיקת חמץ... והוא היה מחפש בחדרי לבו בחורים ובסדקים... הוא היה בודק את הנגיעות שלו ואת כוחות הנפש וכל מכלול השיקולים אולי טעייתי בשיקול הדעת ואולי הצד השני צודק... וכל פעם מחדש הוא היה שולל!!! ומוודא שאני כן הולך בדרך הנכונה ואז הוא היה ממשיך בדרכו... וגם ביום פטירתו!!! גם אז הוא שוב יושב... יותר נכון שוכב בסדר מוסר ובוכה... רגע... אולי אני טועה... אולי אבא סיקרא צודק והוא הולך בדרך גן עדן ואני הולך בדרך של גהינם... והוא שוב!!! שוב מבקר את עצמו ושוב שולל!!!

הנה!!! זו הטענה הניצחת שלי מה ההוכחה שריב"ז יותר קרוב לאמת מאשר אבא סיקרא... תגיד לי: האם אבא סיקרא **פעם אחת העלה אפשרות שאולי הוא טועה** וריב"ז צודק?? לא!!! בחיים לא!!! אבא סיקרא ידע דבר אחד: אני צודק וזהו!!! ריב"ז כל הזמן ביקר את עצמו שוב ושוב אולי אני טועה ואבא סיקרא צודק ואילו אבא סיקרא אף פעם לא העלה כזו אפשרות "כפרנית"... נו... אז כעת אני שואל אותך בשם ההיגיון הבריאי: מי נראה לך יותר קרוב לאמת??? מי שכל הזמן מבקר את עצמו אולי הוא הטועה והשני צודק... או מי שבטוח במאת האחוזים בצדקת דרכו ואף פעם לא חושב שהוא טועה?? **תענה לי בהיגיון!!!**

הנה!!! כאן טמון המבחן הגדול ביותר... מי שמעיז לבקר את עצמו ולקחת באופציה שהשני צודק ואילו אני טועה... אדם כזה בדרך כלל, הוא הצודק!!! יש בינינו לפעמים ויכוחים וכשיש ויכוח די קשה להכריע מי צודק... סו"ס כל אחד מביא טענות מוצקות והגיוניות ויש כאן שני צדדים ולך תכריע מי יותר קרוב לאמת...

אבל!!! נקוט האי כלל בידך: תמיד תבדוק מבין שני האנשים המתווכחים... מי יותר עניו!!! מי מוכן לשמוע צד שני?? מי מוכן מבין שניהם לבקר את עצמו ולבחון את האפשרות אולי השני טועה ולהודות בזה?? תבדוק טוב טוב בתכונות שלהם ואני אומר לך שבדרך כלל מי שיש לו את הכינות ואת הרכות שהוא מוכן להודות בטעות שלו הוא ע"פ רוב היותר קרוב לאמת... השני שבתכונות שלו לא מוכן לבקר את עצמו הוא אמנם הרבה יותר עוצמתי ומושך... כי הוא משדר עוצמה ועקביות... אבל בינינו לבין עצמנו... אין פה עוצמה אלא חולשה אחת גדולה שהבן אדם לא מוכן להכיר בטעויות של עצמו... **וזו אחת מההטענות האבסורדיות הגדולות ביותר!!!** עומד לפניך אדם רך... אדם כנה שאין לו בעיה לשמוע צד שני ולדפוק על השלחן ולהכריז שהוא טועה... וכתוצאה מהרפיסות הזו הרי האישיות שלו משדרת חולשה וחוסר מנהיגות... ואילו השני שעומד על דעתו... דווקא הוא משדר עוצמה ודעה ברורה ויוצקה וזה הרבה יותר מושך אותנו... **וזה כ"כ הפוך!!!** זה בדיוק הפוך מאיך שזה מצטייר בעיניים שלנו!!! אין לך עוצמה יותר גדולה מאדם שהכינות והחתימה לאמת שלו כ"כ אמיתית ובהירה שהוא מסוגל לחתוך פרסה ולהודיע טעיית... ואין לך רפיסות יותר גדולה מאדם שנצמד לדעה של עצמו ולא מוכן לרדת מהעץ... אין ילדותיות יותר מוכה מזו... אין עוצמה יותר גדולה מאהרן הכהן שעומד ומכריז: אני אשם!!!

אני לוקח אחריות!!! אני לא בסדר... אין לך מנהיגות גדולה מזו... לך תסביר את זה לבן אדם שלא למד מוסר... לך תסביר את זה למי שמתפלל ממעשים חיצוניים... ראה הוזהרת... אם לא נלמד מוסר הראש שלנו יהיה הפוך!!! אנהנו נתפעל מהחולשות הכי גדולות ונסגוד לאנשים שנצמדים למידות הרעות שלהם... אשרי העם שידע להעריך את ההלקאה העצמית של אהרן הכהן... אשרי העם שזיהה את העוצמה של אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה... המסקנה של המאמר הזה היא לא להיות אהרן הכהן... אלא להתחיל ללמוד מוסר!!! להפסיק להתפעל מסמנים חיצוניים...

אבל דא עקא... כאן מתעוררת שאלה שאלתית: בינינו... הרי אני בעצמי לא מאמין לגמרי למה שאני אומר... אני טוען שאני אשם... נו באמת... באמת נראה לך שאני הוא האשם??? לדוגמא: הרי אם קרה חלילה משהו בכלל ישראל... והסיבה היא בגלל ש"לא יראה בך ערוות דבר ושב מאחריו" וקעת נשאלת השאלה: על איזה "ערוות דבר" יצא הקצף??? האם על האינטרנט הפרוץ לגמרי שיש בבית של השכן שלי... או בגלל המייל הלא הכי הכי חסום שיש לי בבית... מה ההיגיון לומר שאני פה האשם ולא השכן??? אה...??? עוד דוגמא: אם בשנה האחרונה היה איזה אסון בקהילה והרבנים אמרו שהציבור צריך לחזור בתשובה, ויש פה אנשים שצריכים להפסיק לעשות מחלוקת ולשון הרע ולהתחיל לקבוע עיתים לתורה, ויש אותי... שב"ה אני בסדר בזה ואני רק צריך להתחזק בלא לפטפט בסוף הסדר... **אז מה ההיגיון לשים את כולם בצד ולחשוב שאני אשם??? זה... זה הרי לא הגיוני???**

כמו שאנחנו משתמשים לפעמים במשל המפורסם שכל החיות הרעות התאספו ביער וחיפשו מי אשם במצוקה הכלכלית והגיעו למסקנה שהכבשה המסכנה היא האשמה בהכל... לכאורה זה אותו דבר... דווקא אני שזיכיתי לבני יותר מהרבה אחרים כאן, דווקא אני צריך להלקות עצמי?? ואל תזלזל בשאלה הזו!! כי זו שאלה שאלתית שצריך להתייחס אליה!!! **אז כמובן שהתשובה שמקובל בדרך כלל לענות:** שהקב"ה בכלל לא מדבר עם החילונים ופחות בא בטענות לאלו שרחוקים... ואם הקב"ה כבר בא לעורר אז הוא בא לעורר את מי שהכי שייך שיתעורר... וממילא עם כל החומרה שיש במעשים של חברים שלך ה"לא בסדר" עדיין הקב"ה בעיקר מדבר איתך... זו התשובה שבדרך כלל מקובל לענות... והיא גם תשובה נכונה... **אבל תרשה לי לענות תשובה הרבה לפני כן והרבה יותר פשוט:** אין הכי נמי!!! מי אמר שלא!!! באמת כשקרה אסון בקהילה... יתכן מאוד שאם היינו מחפשים בשל מי הסער... ככל הנראה אתה היית אחרון ברשימה... **אבל תסכים איתי שזה גם!!!** גם בא לעורר אותך... נכון??? אם ככה: אז האמת היא שזכותך המלאה להתנער מכל אחריות ולהפיל את כל האשמה על המחלל שבת התורן ועל הפושע השכונתי, זכותך. אתה מדבר בהיגיון... יערב לך... אף אחד לא יכול להוכיח אחרת... **אבל!!! יש לזה מחירו! אתה פשוט תשאר קטוון!!!** כולם אמנם יהיו האשמים... כל האשמים ילכו לאן שילכו... ואני...???

אני אשאר היכן שאני... לא אזוז מילימטר. העיקר שאני לא אשם.

זה בדיוק כמו שיש אחד שכל פעם שיש בחירות הוא מגיש מועמדות... ובדרך לקלפי הוא עושה רשימה ארוכה של טעויות פוליטיות... ובסופו של דבר כצפוי הוא אף פעם לא עובר את אחוז החסימה... ואז הוא מתחיל במסע האשמות למה הוא לא זכה... הוא מאשים את זה ואת זה... והוא צודק מאה אחוז. כולם באמת אשמים... אבל תכל'ס... הוא אף פעם לא לומד לקח... והוא נשאר מה שהוא... עם כל הטעויות הנצחיות שלו... אם היה לו שכל... הוא היה ניגש ל"משרד שלי" ומתיישב מולי ומודה: אני אשם שלא הצלחתי!!! אני השלמזל... אני אחראי למחדל... בא... בא תחכים אותי... בא תגיד לי ברחל בתך הקטנה איפה המחדלים שלי... ואז אני הייתי מסביר לו אחד שתיים שלוש מה אסור לעשות ומה אסור להגיד ומה צריך להגיד... ואם הוא יקשיב בקולי והוא יסיק מסקנות אני מבטיח לו שבקדנציה הבאה הוא עובר... ואם הוא ימשיך ככה להקשיב לאנשים שיבקרו אותו ויחכימו אותו מלקחי העבר... הוא כל הזמן ימשיך להתקדם... והוא עוד יכול להיות ראש הממשלה... אבל לא!!! הוא עסוק כל הזמן בחילופי האשמות... יערב לו... שימשיך להאשים... וימשיך להיות צודק... וימשיך לדשדש אי שם בתחתית הרשימה... **זה הכל!!!** גם בעיני העולם כולם מבינים שאדם חכם ומפוכח... מבין שהדרך היחידה לעלות ולהתעלות זה לבקר את עצמו... ולהחזיק יועץ בשכר שיבקר אותו על ימין ועל שמאל ויגיד לו על איזה טעויות לא לחזור... ורק כך!!! רק כך אפשר לעלות ולהתעלות... **אז זהו!!! שאותו דבר בדיוק בעבודת ה'!**

אהרן הכהן הגיע למדרגה הנשגבה ביותר רק בגלל שבכל דבר שקרה הוא ידע לבקר את עצמו!!! מי שיועד לבקר את עצמו... מי שתמיד מפיך לקחים... מה הפלא שהוא מתקדם... ומתנקה... ומזדכך... עד שהוא נהיה טהור הלב הכי זך בכלל ישראל!!! רק בגלל ש"הוא היה האשם..." רק בגלל זה הוא הוא זה שזכה להיכנס לקודש הקדשים... אם אהרן הכהן היה מחפש אשמים הוא בטח היה מוצא... לא היו חסרים אשמים רבים ונוספים בחטא העגל... אז בסיידר... הוא היה מוצא... אבל הוא לא היה אהרן הכהן... הוא לא היה יכול להיכנס לקודש הקדשים...

כי מי יכול להגיד טהרתי ליבי?? מי?? נו... מי??

מי שכל היום עסוק בלטהר את לבו!!!

מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך... נו... מי??

מי שכל היום מבקר את עצמו... ומלטש את עצמו... מי שכל היום מסיק מסקנות שאתמול הוא טעה והוא צריך לחשב מסלול מחדש...

--התחדש לי וורט... בתקופה שלפני חורבן בית המקדש היה ויכוח בין רבי יוחנן בן זכאי לאחיין שלו אבא סיקרא... ויכוח השקפתית!! ריב"ז סובר שצריך להיכנע לרומאים ואבא סיקרא סובר שלא!!! **נו... מה אתה אומר?? מי צודק? ריב"ז או אבא סיקרא??** אז כמובן שאתה תענה בקנאות שרבי יוחנן בן זכאי צודק... בטח... אבל שתהיה לי בריא... אתה מגיע אחרי אלפיים שנה ויודע להגיד לי שבמבחן ההיסטוריה יצא שריב"ז

פרשת שמיני

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כח' ניסן התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:49	19:41	י-ם
18:47	19:38	ת"א
18:48	19:40	חיפה
18:48	19:39	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

מספר הרב יוסף זאב: בערב ה"וורט" של אבי שיחיה לא יכול לבוא ולהשתתף בשמחתי, והנה לשמחתי הרבה קראני רבנו רבי **משה לוי** זצ"ל והציע שהוא בכבודו יבוא איתי לשמחת ה"וורט" וכדבריו בזה אהיה לך כאבא...
במהלך הפגישה התעוררה בעיה כספית כלשהיא ומשפחת הכלה דרשה שהסכום ינתן עכשיו, עוד באותו הערב. הייתי נבוך. אחרי הכל אני כאן לבד, **רבנו בוודאי לא חייב לי כלום**. אלא שאז שמעתי אותו אומר: "שינינו נפתח עכשיו חשבון והכסף יופקד".
השעה הייתה בערך חמש וחצי אחה"צ. נסענו מיד לבנק דיסקונט, פתחנו חשבון על שם "משה לוי ויוסף זאב". את הכסף הפקיד רבנו בטבעיות, כפי שאמר: **הערב אהיה לך אבא**... חשבון זה נשאר פעיל עד לחתונתי.

**אדם ישר, מאה ליצניו
לא יקוה ממקומו.
לץ מאה תוכחות
לא יפעלו עליו.**

לע"נ **רחל** (רשל) **בת מלרה** ע"ה

השפת אמת: בשם זקנו הרה"ק **החידושי הרי"ם** זי"ע- "והיה ביום השישי והכיננו את אשר יביאו".
היה לשון שמחה, שע"י **החשק והשמחה בערב שבת** לקבל את שבת קודש, זה ההכנה לשבת.

יהודי נכבד מחסידי בעלזא לא זכה לפרי בטן, והיות וכבר עברו 12 שנה מיום נישואיו והדאגה והצער קיננו בקירבו, ניגש הוא אל רבי **יוחנן גזניאן** זצ"ל וביקש את ברכתו, הרב ברכו כי יזכה לבן זכר, ובנוסף לא ישכח לבשרו בשורות טובות.
לאחר זמן ראה רבי יוחנן את החסיד הנזכר **מתהלך לו ברוחבה של עיר**, מיד פנה אליו ואמר: אשתך כעת בחודש החמישי ומדוע אינך בא לבשרני? הרי נתת דיבור כי כאשר יהיה בשורות טובות תודיעני, דיבורו נעתק מפיו של אותו חסיד, שכן שכח להודיע לרבי יוחנן כי זוגתו נפקדה בחסדי ה', והיא כעת בדיוק בחודש החמישי...

הנכניעים לעולם לא ינצחו, והמנצחים לעולם לא יכנעו.

בן תורה שנולדו לו חמש בנות בא לרבנו **הגר"ב צ אבא שאול** זצ"ל שיברכו בבן זכר. הרב חיך ואמר: יש לך חמש בנות - מעתה יהיו לך חמשה בנים!!
נולדו לו אח"כ ארבעה בנים ובאמצע ההריון החמישי פגש את בנו שליט"א (של רבנו) **וסיפר לו את כל המעשה** ואמר לו אין לי שום ספק שאינתי עומדת ללדת בן זכר כמובן כך היה.

כעס נקרא עבודה זרה, משום שאנו מקבלים הוראות פעולה מהבוס הלא נכון.

ציידים רדפו אחרי צבי. רץ הצבי במהירות והתחבא מאחורי גפן עבותה. התייאשו הציידים והחליטו להרפות ממנו. נדמה היה לצבי שהסכנה חלפה, והוא **החל לאכול מעלי הגפן**. שמע אחד הציידים את קולות הלעיסה, מיד ירה חץ ופגע בצבי. אמר הצבי: **גרמתי נוק למי שהסתיר אותי מפני רודפי. וגרמתי רעה לעצמי!**

שהבורא יתברך מרחם על האדם יותר מכל מרחם, ולא עוד, אלא שכל **רחמנות וחמלה** שיש למישהו על האדם, היא מהרחמים והחמלה שנתן האל בלבנו, כמו שאמר הכתוב: ונתן לך רחמים אז ורחמך והרבך

בנקת העוני נמצא אושר אמיתי יותר מאשר בארמונות המלכים

פקודה פומחשבה
אישה אחת **איבדה את בנה** היחיד שנפטר ממחלה קשה בצערה הרב חפשה כל דרך הגיונית ולא הגיונית כדי להשיבו לחיים הלכה אל הרב ושאלה אותו "אלו תפילות אני צריכה להתפלל ואלו מעשים עלי לעשות **איזה נס בכוחך לבצע** רק תגיד לי איך אני יכולה לקבל חזרה את בני אהובי חי?" הרב החליט שבמקום לשלחה מעל פניו או במקום לנסות להסביר לה בדרך השכל שהדבר בלתי אפשרי הוא יתן לה תרגיל קטן "לכי והביאי לי זרעים של צמח החרדל מבית שאף לא ידע צער" אמר לה "אנו נשתמש בזרעים האלה כדי לגרש את הצער מבייתך ולהשיב את השמחה אל חייך" חיש קל יצאה משם האשה כדי למלא את המשימה הבית הראשון אליו הגיעה היה וילה מפוארת היא דפקה על הדלת ואמרה "אני מחפשת בית שצער לא פקד אותו **האם זה המקום המתאים?**" ענו לה "באת למקום הכי פחות מתאים גברת" והתחילו לגולל בפניה את כל הטרגדיות שפקדו אותם לאחרונה אמרה האשה לעצמה "מי מתאים יותר לעזור לאנשים המסכנים האלה אם לא אני שיש עת צער גדול כל כך ומכירה את הכאב" נשארה את הכאב "נשארה אתם כדי לנחמם ולעזור להם.
כשלא יכלה להועיל להם עוד יצאה שוב לדרך להמשיך בחיפושיה אחר בית שצער לא פקד אותו חיפשה וחיפשה אבל לכל בית אליו הגיעה היה את הצער שלו סיפור עצוב אחד רדף סיפור עצוב אחר ואירועים שוברי לב נגללו בפניה אחד אחר השני עד מהרה היא הפכה מעורבת בכל כך הרבה מקרי צער ובכל מקום הרגישה כי היא יכולה לעזור ולתרום שהרי מי מכיר צער גדול משלה? כאן נשארה **לסעוד** אנשים חולים ושם **טיפלה** בילדים שהתייתמו כאן **עזרה** לאנשים שנותרו ללא פת לחם ושם ניחמה זוגות חשוכי ילדים ברבות הימים יצאה לה שם של מלאך מושיע ואנשים החלו מחפשים אצלה נחמה כל כך עסוקה היתה בהקלת הצער של אחרים עד שצערה שלה החורר והיא שכחה את מסע חיפושיה אחרי זרעי החרדל.
ביעבד הסתבר כי המשימה שהטיל עליה הרב אכן הצליחה החיפושים אחר זרעי החרדל מבית שאן בו צער גירשו את הצער שלה מלבה והשיבו לחייה תוכן ומטרה ושמחה שמתקבלת מעצם היותך **מסוגל לעזור לאחרים** שצערם גדול מצערך. (העורך)

האדם מתמודד כל ימיו בין שתי נטיות מנוגדות, לעשות מה שצפוי, ולעשות מה שצוה

פעם פרצה מחלוקת קשה בעיירה קטנה ליד קוונז'יץ נודע הדבר לרה"ק רבי **ישראל מקוונז'יץ** זיע"א מיד הזמין אליו את שני הצדדים והוכיח אותם קשות. אמר הרבי: יש בתורה **עברות חמורות** מאד ויש מהן עברות שחייב אדם לההרג ולא לעבור. ובכל זאת אם עבר אדם עבירה חמורה התורה איננה מצוה להיבדל ממנו. אבל יש מקום אחד שבו יש ציווי כזה: בעלי מחלוקת. על כן, על **כל המחויק במחלוקת** לדעת שהקהל מוזהר להיבדל ממנו, וכך יזהר וישמר מן המחלוקת

חזור לחדר הקורר! יש לו עוד 15 שנה לחיות! – את העובדה הזאת סח לנו יהודי בר אורין החפץ בעילום שמו: על אחד מיקירי העיר תל אביב, נמנה היה רבי **שמואל ארוארץ** זצ"ל, הוא אף נמנה היה באי בית הרב **יהודה פטילון** זצ"ל, והוא והרב זצ"ל אהבו מאוד זה לזה. כי רבי שמואל הנזכר נפל למשכב עד כי הרופאים קבעו כבר את מותו, הרב בשומעו זאת נענה בכאב: מה רבי שמואל נפטר? הביאו מיד צדקה, תיכף שם המעות בקופה והחל להתפלל בעד שמואל כשהוא עומד ליד המזוזה, לפתע נשמע קולו של הרב פטילון זועק: שמואל מת? **שמואל לא מת!** וכך אמר שלשה פעמים. לאחר מכן פנה לבנו של רבי שמואל ואמר: לך לבית החולים, אביך נמצא כעת בחדר הקירור, הוא דופק בדלת ורוצה לצאת, יש לו עוד חמש עשרה שנה לחיות! בהתרגשות רבה רץ בנו במהירות לבית החולים, וביקש לפתוח את חדר הקירור למרבה הפלא **מצאוהו חי ונושם**, ורוצה לצאת החוצה... יהודי זה אכן חי עוד חמש עשרה שנה...

הגוף לנשמה, כמכונת לנהג. שמור על הגוף על מנת שהנשמה תוכל להתעסק בדברים חשובים.

לומדי גמרא כחוטבי עצים **הארי** ז"ל, כך העיד תלמידו רבי **חיים ויטאל**, כשהיה לומד גמרא, היה "טורח מאוד", כל לימודו היה בדרך של התאמצות ויגיעה, ומרוב המאמץ הגדול הייתה זיעה ניגרת ממנו. את הטעם לכך, גילה הארי בעצמו: הקושיות יסודן מהקליפות, **והלימוד בדרך זו** משבר הקליפות ומעלה את ניצוץ הקדושה שבהן. זהו הטעם, מעיר החיד"א (בספרו "פתח עינים"), שגמרתנו מכנה את לומדי הגמרא כבוקעי עצים. אכן, **יש צורך בטורח** ויגיעה בלימוד הגמרא, לא פחות מאשר בחטיבת עצים.

אל תתעלם מהחיים, זומם אותם

מגיד משנה - רבי **ידאל די טולושא** חי בספרד במאה ה-14. היה חברו של הר"ן - רבנו נסים בן ראובן. בפירושו ל"משנה תורה" הוא מבאר עניינים קשים, מראה את מקורותיו של **רמב"ם** ומסביר את סדר הספר. לא תמיד הוא מסכים עם רמב"ם, ולפעמים הוא מקבל דעות הנוגדות את דבריו. פירש שישה מספרי היד החזקה ג, ד, ה, יא, יב, יג.

פעם הלך הרה"ק רבי **שמוחה בונם מוורקי** זיע"א בסימטאות ירושלים בלויית אחד מחסידיו. כיסה הרב את עיניו במיטפתח והחסיד הוליכו בידיו. כאשר הגיעו למחוז חפצם שאל החסיד: **"מה טעם שנהג הרב כך**, וכי בלי כסות עיניו אי אפשר לקיים "ולא תתורו"? הודעו הרב וקרא בקול "כתוב אל תהי חכם בעיניך. בקדושת העינים **אסור להתחכם**"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וזב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, נחם חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רביה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את השאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם.. (ויקרא ט, ז).

דרשו רבותינו (תורת כהנים, הובא ברש"י) אהרון לא קרב אל המזבח אלא עד לאחר שאמר לו משה, לפי שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת. ועוד אמרו רבותינו (יעו"ב ברמב"ן, רבינו בחיי, תרגום יהונתן ועוד) כדמות עגל בעל קרניים נדמה לאהרון על גבי המזבח ונרתע לאחוריו מעוון העגל שהיה בידו, ולכן חשב והרגיש שאינו ראוי לעמוד ולשרת לפני ה'. עד שאמר לו משה אל אהרון **"קרב אל המזבח ועשה את השאתך"**, לכך נבחרת – זה מה שהקב"ה חפץ ורוצה, שהאדם לא ירגיש את עצמו שלם ויבוא לידי גאווה, וישמון וישרון ויבטט שמת עבית פשית (דברים לב, טו), אלא ירגיש את עצמו כחסר ואינו ראוי ויתנהג במידת הענווה, וזה יעשה אותו כרצוי וראוי לעבוד לפניו יתברך, וכדברי הרמב"ן באגרתו **"לכן השפיל עצמך וינשאף המקום"**.

בענין זה מסופר על אחד מתלמידיו של **החפץ חיים** זצ"ל שהיה תלמיד חכם מופלג ובקי גדול בשי"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים ובספרי ההלכה, והנה אחת העיירות החשובות היעו לו לכחן כרבה של העיירה, אך הוא סירב לכך ולא רצה גדולה וכבוד, אולם בשל ההפצרות הרבות שהפצירו בו הלך לרבו הח"ח לשאול את פיו לדעה מה יעשה.

החפץ חיים אמר לו שעליו ללכת ולכחן כרבה של העיר, אך הוא טען כנגד שהוא חושש ומתיירא מלהורות הלכה לרבים. השיב לו החפץ חיים במתק שפתיים ואמר: **"תאמר לי אתה, אז את מי אתה רוצה שימנו כרב העיירה, אדם שלא מפחד להורות? רק מי שהוא מירא ההוראה הוא הראוי והמתאים להורות!"** זה שאמר משה לאהרון, אם אתה מתיירא מפני החטא ואתה מרגיש חסר – אתה הוא הראוי באמת ובך ה' חפץ, קרב אל המזבח!

יהי רצון שנוכח לדבוק במידת הענווה ונרגיש עצמנו חסרים תמיד ונשאף לגדול עוד ועוד בתורה ויראת שמים, ובכך נהיה רעויים וטובים לפניו יתברך, ונוכח בקרוב לגאולת ישראלים ברחמים, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כשבנאדם טועה הוא לומד מהטעות והוא לא חוזר עליה שוב

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וזב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, נחם חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רביה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וזב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, נחם חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אליעזר בן רביה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

שתי מעלות ליום-סגולה נגד שנאה נגש תלמיד אל הגאון רבי **אהרון קוטלר** זצ"ל ואמר לו: יודע אני היטב מהי חומרתה של מידת הכעס, אבל כלפי אדם אחד קשה לי מאד להיתגבר עליה כיון **שחש אני כלפי טינה עזה**. יעץ לו הרב: "רשום בכל יום שתי מעלות או זכויות שאתה מוצא בו". כעבור חודש כבר היו בידי התלמיד שישים מעלות על יריבו. עתה חש הוא כי עם רשימה כזאת באמת כבר **קשה מאד** לכעוס עליו.

תנצל את היום כאילו זה יומן האחרון ותבנה את עתידך כאילו תחיה לנצח

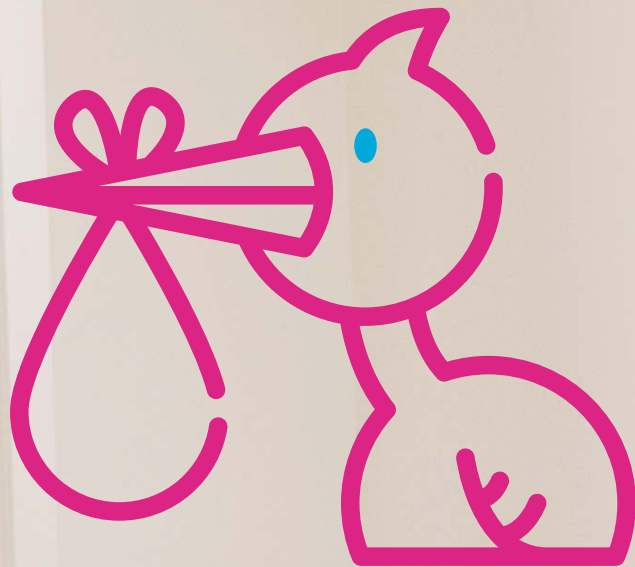
1) "איך הייתה הנהיגה העצמאית הראשונה שלך?" שאל אבא את בנו שלא מזמן הוציא רישיון נהיגה הבן: אבא אתה רוצה לשמוע את זה ממני,

או לקרוא על זה מחר בעיתון?"

אחד מבני משפחתו של הגאון הגדול רבי **שלמה זלמן אויערבך** זצ"ל חצה את הכביש באור אדום. ראה אותו שוטר ונתן לו כנס גבוה. כעבור זמן כתב אותו קרוב מכתב לרב, ובין הדברים סיפר לו על **עוגמת הנפש הרבה** שנגרמה לו עקב החציה באור אדום, כשלא שם לששוטר עומד מן הצד. השיב לו הרב מכתב ובין הדברים כתב לו גם לכך: "אני מודה לקב"ה על הטרדה שהייתה לך בענין זה, שהרי ע"י כך תזהרו יותר בענין הזה להבא..."

חוקי חציית הכביש נועדו בעבורנו. לא כדי להציק או להטריד, אלא כדי לשמור על חיינו. זהירות בדרכים נדרשת מאיתנו **כדי לשמור על חיינו**. והיא מצווה של ממש "ונשמרתם לנפשותיכם" ועוד משהו, כשאנו עוברים ברמזור אדום, מלבד הסיכון העצמי, אנו מסכנים גם אחרים. ילדים קטנים עלולים ללמוד ממעשינו ולעבור באור אדום. חשבתם על זה פעם?

אין כמו הרגע
הזה שהעבודה
המוכנה נוחתת
אצלך בבית
במשלוח ישיר
ומהיר

לקוחות גרפומט

נהנים גם משירות משלוחים מהיר

בנוסף לשירות והיחס האישי
יש לכם אפשרות לקבל את החומרים
במשלוח מהיר עד הבית

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה

גרפומט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
g5337722@gmail.com **02-5337722**

שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00